חִידּוּשֵׁי רַבֵּינוּ הַמְחַבֵּר זצוק"ל עַל הָרַמְבַּ"ם הל' עֲבוֹדַת יוה"כ הֶעְתַּקְנוּ מִסִּפְרוֹ כתי"ק "הַר הַבַּיִת" עַל הָרַמְבָּ"ם חִידּוּשֵׁי הָרַמְבַּ"ם הִלְכוֹת עֲבוֹדַת יוה"כ פֶּרֶק א א) פֶּרֶק א ה"א וּשְׁנֵיהֶם מִשֶּׁל כ"ג.

עַיֵּין מַיִם חַיִּים שכ' אִם אֵירַע פְּסוּל קוֹדֶם הַקְּרֵבַת פָּר בָּא הַפָּר מִזֶּה שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ תַּחְתָּיו וְכֵן מוּכָח בְּתוֹסָ' וכו' ע"ש. וצ"ע שֶׁהֲרֵי כ' תוס' לְהֶדְיָא בַּמְּגִלָּה (ט':) ד"ה אֵין בֵּין כֹּהֵן הַמְשַׁמֵּשׁ וכו' שֶׁבָּא מֵאֵת כֹּהֵן הַנִּפְסָל וְהוּא נִקְרָא מְשַׁמֵּשׁ וְכֵן אִיתָא בַּיְרוּשַׁלְמִי וצ"ע לְדַעְתִּי.

גַּם מַה שכ' אִם נִפְסַל בְּאֶמְצַע מַתָּנוֹת גּוֹמֵר הַשֵּׁנִי מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק הָרִאשׁוֹן ע"ש דַּעְתִּי לִכְתּוֹב בָּזֶה אַיָּ"ה לְקַמָּן. אח"ז רָאִיתִי במ"ח לְקַמָּן פֵּ"ה הי"ג כ' בְּעַצְמוֹ כֵּן ע"ש: ב) ה"ב עֲבוֹדַת ט"ו בְּהֵמוֹת אֵלּוּ וכו'.

עַיֵּין כ"מ הֵבִיא בְּשֵׁם הָרִיטְבָ"א דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא הָוֵי רַק בַּעֲבוֹדַת הַיּוֹם מַמָּשׁ. אֲבָל הַשְּׁאָר כְּשֵׁרוֹת בְּכֹהֵן הֶדְיוֹט רַק מִצְוָה בכ"ג וכו'.

וְעַיֵּין מ"ח שֶׁהִקְשָׁה מִתּוֹסָ' יוֹמָא (לב: ד"ה הָוֵי עֲבוֹדָה בְּאַחֵר וכו') וְכֵן בְּחֻלִּין (כ"ט:) שֶׁהִקְשׁוּ שָׁם מַה פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס הָוֵי לי' עֲבוֹדָה בְּאַחֵר וכו' הָא שְׁחִיטָה לָאו עֲבוֹדָה הִיא וכו'. ותי' מְרִיקָה צוֹרֶךְ קְבָלָה.

אוֹ כֵּיוָן דְּמֵירוּק אֵין מְעַכֵּב בְּחֻלִּין הֲדַר הָוֵי עֲבוֹדָה ע"ש. עכ"פ פְּשִׁיטָא לְהוּ דִּשְׁאָר עֲבוֹדוֹת אַף שֶׁאֵינָן עֲבוֹדַת הַיּוֹם אַפִּ"ה בעי' כ"ג כְּדִתְנַן פ' בָּא לוֹ וּפ"ב דְּהוֹרָיוֹת דְּכָל הָעֲבוֹדוֹת בְּיוה"כ הֵם בכ"ג יע"ש.

וְהִנֵּה לִכְאוֹרָה קָשֶׁה בֶּאֱמֶת מַה הֵבִיא ראי' כְּלָל. הֲרֵי שָׁם שַׁפִּיר כ' תוס' דִּשְׁאָר עֲבוֹדוֹת נְהִי דְּאֵינוֹ מְעַכֵּב מ"מ לְכַתְּחִלָּה בָּעֵי כ"ג.

וא"כ ס"ס פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס שַׁפִּיר הֲרֵי הָוֵי עֲבוֹדָה בְּאַחֵר וּלְכַתְּחִלָּה עכ"פ בָּעֵי כ"ג. רַק הִקְשׁוּ הָא שְׁחִיטָה לָאו עֲבוֹדָה וְאַף לְכַתְּחִלָּה לָא בָּעֵי כ"ג.

וְהָא דתי' שָׁם די"ל פָּסוּל דְּרַבָּנָן הַיְינוּ ג"כ לְכַתְּחִלָּה. אַדְּ יֵרָאֶה דַּעֲדַיִין קָשֶׁה מַה שכ' שָׁם הָא אִיכָּא דְּמַכְשִׁיר אַף שְׁחִיטַת פָּרוֹ בְּזָר וְאַף מַאן דְּפוֹסֵל מ"מ הַיְינוּ דַּוְקָא פָּרוֹ אֲבָל תָּמִיד לֹא וכו' ע"ש.

מַשְׁמַע דְּלָמֵ"ד אַף פָּרוֹ כָּשֵׁר אַף אִי לָא הָוֵי חִילּוּק בֵּין פָּרוֹ וכו' הָוֵי ג"כ קָשֶׁה וְתָ"ל הָא אַף לָמֵ"ד זֶה נְהִי דְּכָשֵׁר בְּדִיעֲבַד עכ"פ לְכַתְּחִלָּה פָּסוּל דְּהָא כְתִיב בי' אַהֲרֹן. וַהֲרֵי אֲנַן דְּפָסְקִינַן פָּרוֹ כָּשֵׁר בְּזָר.

אַפִּ"ה לְכַתְּחִלָּה בָּעֵינַן כ"ג כְּמוֹ שֶׁפָּסַק הָרַמְבַּ"ם רֵישׁ ה' פִּ"ה. וּכְמוֹ כֵן קָשֶׁה לִכְאוֹרָה עַל הָרַשְׁבָּ"א שָׁם בחי' לְחֻלִּין שכ' דְּיָלְפִינַן מִפָּרוֹ שֶׁל כ"ג כָּל הַקְּרְבָּנוֹת.

וְאָזַיִל הַשַּׁ"ס שָׁם לָמֵ"ד פָּרוֹ פָּסוּל וכו'. וְתָ"ל אַף לָמֵ"ד כְּשֵׁירָה מ"מ לְכַתְּחִלָּה אָסוּר וְעַיֵּין בָּרָ"ן בחי' שֵׁם שפי' בֶּאֱמֶת דְּקֻשְׁיַת הַשַּׁ"ס הי' עַל לְכַתְּחִלָּה.

וְתוֹסָ' וְרַשְׁבָּ"א צ"ל סוֹבְרִים דְּלִשְׁוֹן הַשַּׁ"ס דְּתָנַן כָּל עֲבוֹדוֹת וכו' מַשְׁמַע שֶׁרוֹצָה לְהָבִיא ראי' דְּאַף בְּדִיעֲבַד פָּסוּל וכו' וּלְכָךְ הִקְשׁוּ שַׁפִּיר. ועכ"פ יֵרָאֶה דְּסָבְרִי תוס' דִּשְׁאָר עֲבוֹדוֹת ג"כ פָּסוּל אַף בְּדִיעֲבַד.

וְאַף הָרָ"ן בחי' לְחֻלִּין הַנָּ"ל יֵרָאֶה מִדְּבָרָיו דְּסוֹבֵר דְּאַף בְּדִיעֲבַד פָּסוּל שְׁאָר עֲבוֹדוֹת. רַק עַל שְׁחִיטָה כ' דְּהָוֵי רַק לְכַתְּחִלָּה וק"ל.

אֲבָל עכ"פ לפ"ז עַל הָרִיטְבָ"א לֹא קָשֶׁה כ"כ דְּהוּא מְפָרֵשׁ כפי' הָרָ"ן דקו' הַשַּׁ"ס רַק עַל לְכַתְּחִלָּה. וְכָל שְׁאָר עֲבוֹדוֹת בֶּאֱמֶת הָוֵי רַק לְכַתְּחִלָּה.

גַּם י"ל כְּפִי הַנִּרְאֶה מִלְּשׁוֹן הָרִיטְבָ"א יֵרָאֶה דְּאַף בִּשְׁאָר עֲבוֹדוֹת פָּסוּל רַק הַפָּסוּל הוּא מִדְּרַבָּנָן דְּכֵן יֵרָאֶה הַלָּשׁוֹן מִדְּאוֹרַיְיתָא כְּשֵׁירוֹת רַק מִצְוָה בכ"ג. מַשְׁמַע דְּהַמִּצְוָה הוּא דְּאוֹרַיְיתָא וַעֲדַיִין צ"ע דְּאֶפְשָׁר כַּוָּנָתוֹ הַמִּצְוָה גּוּפָהּ הִיא דְּרַבָּנָן וְלוֹחַק.

וְהִנֵּה בִּשְׁחִיטָה פָּסַק הָרַמְבַּ"ם רֵישׁ ה' פֶּ"ה דְּאַף פָּרוֹ שֶׁל אַהֲרֹן כָּשֵׁר בְּדִיעֲבַד אִם שְׁחָטוֹ זָר וכו' ע"ש. וּלְדַעַת תוס' הַנָּ"ל לְחַד תי' פָּסוּל מִדְּרַבָּנָן עַיֵּין מ"ח הֵבִיא זֶה.

ועכ"פ לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם נִהְי דְּכָשֵׁר בְּדִיעֲבַד עכ"פ מוּכָח מִדְּבָרָיו דִּלְכַתְּחִלָּה אַף שְׁאָר שְׁחִיטוֹת צָרִיךְ כ"ג וְהִנֵּה לְפִי מַה שכ' המ"ח דְּבִשְׁאָר עֲבוֹדוֹת ג"כ בְּדִיעֲבַד פָּסוּל דְּהָכִי גִּמִירִי. וא"כ רַק בִּשְׁחִיטָה דִּלְאו עֲבוֹדָה הָוֵי רַק לְכַתְּחִלָּה א"כ קָשֶׁה שְׁאָר שְׁחִיטוֹת מנ"ל דְּבָעֵי לְכַתְּחִלָּה כ"ג.

וי"ל כְּסְבָרַת רַשְׁבָּ"א דְּגָמְרִינַן מִפָּרוֹ שֶׁל אַהֲרֹן גַּם אֶפְשָׁר בלא"ה מִדְּרַבָּנָן וק"ל. וְעַיֵּין לח"מ שֶׁהִקְשָׁה לְדַעַת הָרִיטְבָ"א הָא דְּתָנֵי בְּיוֹמָא (ע"ג.

) וּבְהוֹרָיוֹת (דַּף י"ב) דְּבָרִים שֶׁבֵּין כ"ג לכ"ה וְחָשׁוּב עֲבוֹדַת יוהכ"פ אֵין כְּשֵׁירוֹת אֶלָּא בּוֹ וכו'. וְאַמַּאי לָא חֲשִׁיב ג"כ שְׁאָר עֲבוֹדוֹת שֶׁאֵינָן עֲבוֹדַת הַיּוֹם דכ"ג בְּעֵי לְכַתְּחִלָּה ע"ש.

וְלִכְאוֹרָה הֲרֵי אַף לְהַחוֹלְקִים עַל הָרִיטְבָ"א אַמַּאי לָא חֲשִׁיב ג"כ שְׁחִיטָה דִּלְכַתְּחִלָּה בָּעֵי כ"ג. וי"ל וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: ג) שָׁם הַכֹּל עָשׂוּי בכ"ג נָשׂוּי וכו' עי' מ"ח שכ' דְּהַיְינוּ דַּוְקָא נָשׂוּי אֲבָל קִידּוּשִׁין לְחוּד לָא מְהַנֵּי דִּלְא כְּדַעַת יְרוּשַׁ' ע"ש: מַה דְּקָשֶׁה עַל הָרַמְבַּ"ם שֶׁפָּסַק כָּאן כְּרַבָּנָן דִּלְא חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יָמוּת.

ובפ"י מה' תְּרוּמוֹת פָּסַק ה"ז גִּיטֵּךְ שָׁעָה אַחַת קוֹדֶם מִיתָתִי אֲסוּרָה מִיָּד לֶאֱכֹל מִשּׁוּם שֶׁמָּא יָמוּת. עי' תשו' ח"צ סי' ק"ו וְשַׁעַר הַמֶּלֶךְ ה' סֵדֶר, ועי' לח"מ פ"א מה' נְזִירוּת בֵּיאֵר כ"ז.

וּבְחִ' לְסֵדֶר הֶאֱרַכְתִּי וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ. מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְהַזְכִּיר עוֹד הָא דְּכֹהֵן אַחֵר מְשַׁמֵּשׁ אִם אֵירַע בָּרִאשׁוֹן פָּסוּל אַף בִּזְמַן שהי' שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה עכ"פ הַשֵּׁנִי לֹא הי' מוֹשְׁחִין אוֹתוֹ כְּמוֹ שכ' הָרַמְבַּ"ן פ' אַחֲרֵי מוֹת.

וע' בְּאֵר שֶׁבַע בְּהוֹרָיוֹת (יג) פִּילְפֵּל בָּזֶה ע"ש וּכְפִי הַנִּרְאֶה אַף אַחַר יוהכ"פ דְּאָמְרִינַן הַשֵּׁנִי כָּל מִצְוֹת כְּהֵנָּה גְּדוֹלָה עָלָיו וְאִם מֵת הָרִאשׁוֹן מְמַנִּין אוֹתוֹ א"צ לִמְשׁוֹחַ אוֹתוֹ וַעֲדַיִין צ"ע בָּזֶה. וְעַיֵּין פ"ח מה' כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ ע"ש: ד) ה"ג וְדָבָר זֶה קַבָּלָה מִפִּי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ וכו' עַיֵּין מ"ח שֶׁהִקְשָׁה דְּבַשַּׁ"ס מַשְׁמַע דְּהָוֵי דְּאוֹרַיְיתָא וכו' יעו"ש.

יֵרָאֶה מִדְּבָרָיו שֶׁהֵבִין דְּמַה שכ' הָרַמְבַּ"ם דָּבָר זֶה קַבָּלָה הַיְינוּ מִדְּרַבָּנָן. וצ"ע דְּיֵרָאֶה דְּהָוֵי דְּאוֹרַיְיתָא רַק לֹא מְפוֹרָשׁ בִּקְרָא וּכְעֵין זֶה מָצִינוּ כַּמָּה פְּעָמִים.

וְעַיֵּין לְקַמָּן פ"ב מה' פָּרָה ה"ב שָׁם כ' גַּבֵּי פָּרָה דְּהָוֵי ג"כ קַבָּלָה. וְהִקְשָׁה שָׁם המ"ל דְּיֵרָאֶה בַּשַּׁ"ס דְּגַבֵּי פָּרָה הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן יע"ש.

מְבֹאָר לְהֶדְיָא שֶׁהֵבִין דְּקַבָּלָה הָוֵי דְּאוֹרָיְיתָא וק"ל, וּבְחִי' לְיוֹמָא יַשַּׁבְתִּי קו' המ"ל וְאֵין לְהַאֲרִיךְ פֶּה: ה) שָׁם עָבַר יוהכ"פ וכו' הִנֵּה הָרַמְבַּ"ם פָּסַק כר"י. וְעַיֵּין מ"ח שֶׁהֵבִיא לְשׁוֹן רַשְׁ"י שכ' בְּהָא דְּאִם עָבַר וְעָבַד עֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁירָה וכו' הַיְינוּ ככ"ג אֲבָל בד' בְּגָדִים פָּסוּל דְּהָוֵי מְחֻוסַּר בְּגָדִים.

וכ' דלפ"ז קָשֶׁה אִם כֵּן לָמָּה לִי הַטַּעַם מִשּׁוּם מַעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ וכו' ת"ל בלא"ה מִשּׁוּם מְחֻוסַּרבְּגָדִים וכו' וּלְכָךְ פי' תוס' דכ"ג מִתְמַנֶּה בְּפָה וּמְסַתֵּלֵק בַּפֶּה וכו'. וְדַעַת הָרַמְבַּ"ם יֵרָאֶה כְּרַשְׁ"י ע"ש יִרְאֶה שֶׁסּוֹבֵר דְּלַתַּנּ' כֵּינָן דְּמִסְתַּלֵּק בְּפֶה.

א"כ מִמֵּילָא כֵּינָן דְּמִשּׁוּם אֵיבָה אֵין רַשַּׁאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ ככ"ג א"כ מִמֵּילָא מִסְתַּלֵּק. רַק אַפֵּ"ה אֵין מְשַׁמֵּשׁ בְּכֹהֵן הֶדְיוֹט מִשּׁוּם מַעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ וכו'.

אֲבָל עכ"פ אֵין מְצֻוֹת כְּהֶוְנָּה גְּדוֹלָה עָלָיו לֵאֶסּוֹר בְּאַלְמָנָה. וּלְכָךְ כ' דע"כ סוֹבֵר הָרַמְבַּ"ם כְּרַשְׁ"י מדכ' וְכָל מְצֻוֹת כְּהֶוְנָּה גְּדוֹלָה עָלָיו וכו'.

וּלְדִידִי צ"ע דְּיִרְאֶה וַדַּאי. דְּאַף תוס' מוֹדִים דְּגַם לר"י מְצֻוֹת כ"ג עָלָיו.

רַק אִילּוּ הי' בְּאֶפְשָׁרִי לוֹ לְשַׁמֵּשׁ ככ"ה] וַדַּאי הי' רָאוּי לְסַלְּקוֹ כְּדֵי שְׁיַּעֲשֶׂה עֲבוֹדָה ככ"ה עכ"פ. אֲבָל כֵּינָן דס"ס לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ ככ"ה מִשּׁוּם מַעֲלִין וכו' א"כ מַדּוּעַ יְסַלְּקוּ אוֹתוֹ וְנִשְׁאַר מְצֻוֹת כ"ג עָלָיו וְהַבֵּן וכ"כ בחי' לְיוֹמָא שָׁם: ו) שָׁם וְאִם מֵת זֶה מִתְמַנֶּה תַּחְתָּיו וכו' כְּבָר כ' לְעֵיל דְּמְבֹאָר בָּרַמְבַּ"ן פ' אַחֲרֵי דא"צ לְמִשְׁוֹחַ זֶה שֶׁמַּפְרִישִׁין.

וא"כ יֵשׁ לְסַפֵּק מַה שכ' הָרַמְבַּ"ם "מִתְמַנֶּה תַּחְתָּיו" אִם הַכַּוָּנָה שֶׁצָּרִיךְ לְמָשְׁחוֹ אוֹתוֹ עַתָּה בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. אוֹ רַק פָּשׁוּט מְמַנִּין הַיְינוּ הַקָּהָל מְמַנִּין אוֹתוֹ שֶׁהֵם מְרֻצִּים בּוֹ.

גַּם יֵרָאֶה שא"צ שׁוּב עַתָּה לְחַנְּכוֹ. וְעַיֵּין יוֹמָא (דף ה' ע"א) דְּמוֹכִיחַ שָׁם דְּהַפָּרָשַׁת שְׁבָעָה לֹא מְעַכֵּב מִדְּקָתָנֵי מַתְקִינִין וְלָא קָתָנֵי מַפְרִישִׁין וכו'.

וְהַיְינוּ כֵּינָן דְּזֶה הַשֵּׁנִי א"צ הַפָּרָשָׁה ע"כ דְּלָא מְעַכֵּב. א"כ לפ"ז נֵימָא מְשִׁיחָה בְּשֶׁמֶן בִּזְמַן דְּאִיכָּא ג"כ לֹא מְעַכֵּב.

וּבַשַּׁ"ס שָׁם מַשְׁמַע רַק מְשִׁיחָה שְׁבָעָה לֹא מְעַכֵּב וצ"ע עוֹד אַיָּ"ה: ז) ה"ד וְאִם חָל יוֹם ג' אוֹ ז' בְּשַׁבָּת דּוֹחִין וכו'. לְכְאוֹרָה קָשֶׁה קָצַת דְּשָׁם בַּשַּׁ"ס קָאֵי לר"מ דְּסָבַר כָּל יוֹם מַזִּין אוֹ בַּפָּרָה קָאָמַר שֶׁפִּיר בְּשַׁבָּת דּוֹחִין.

משא"כ לְדִידַן דביוה"כ אֵין מַזִּין רַק ג' וז'. א"כ אִם חָל בְּשַׁבָּת ג' נֵימָא דְּיִזּוּ בְּיוֹם ב' מְסַפֵּק שְׁלִישִׁי דְּשֶׁמָּא נִטְמָא יוֹם שֶׁלִּפְנֵי פְּרִישָׁתוֹ.

וּמַאי שֶׁיְּכוֹלִין לְתַקֵּן אַמַּאי לֹא נִתְקַן. וְכֵן אִם חָל בְּשַׁבָּת ז' יִזּוּ יוֹם ב' וְיוֹם ו' מְסַפֵּק שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי.

וְאִם נֶאֱמַר דְּכַוָּנַת הָרַמְבַּ"ם בֶּאֱמֶת כֵּן נִיחָא. ועי' מ"ח שכ' דמשו"ה לֹא שַׁיָּיךְ שֶׁיַּפְרִישׁוּ אוֹתוֹ בְּאוֹפֶן כְּדֵי שֶׁלֹּא יָחוּל ג' אוֹ ז' בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם דיוהכ"פ לָאו בְּדִידַן תָּלוּי ע"ש וְכַמְבֹאָר בַּשַּׁ"ס.

וְלַהַנָּ"ל בלא"ה נִיחָא מִשּׁוּם דעכ"פ תִּתְקַיֵּים הַזָּאָה בְּסָפֵק אַף לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם מַשְׁמַע דּוֹחִין מַמָּשׁ וצ"ע כָּעֵת וק"ל: ה"ז לִפְנֵי אֲרוֹן וכו' וּבְבֵית שֵׁנִי בְּמָקוֹם אֲרוֹן. מ"ח ע"ש: ח) שָׁם מַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ וכו'.

רָאִיתִי בס' צְרוֹר הַחַיִּים שהק' הֲרֵי אֵין שְׁבוּעָה חָלָה עַל דָּבָר מִצְוָה וּלְפִי טָעוּתוֹ מִצְוָה הוּא לְהַקְטִיר מִבַּחוּץ (כְּעֵת אֵין ס' הַנָּ"ל ת"י לְעַיֵּן מַה שתי'). ונ"ל דמ"מ הָוֵי שְׁבוּעַת שָׁוְא וא"כ וַדַּאי יִפָּרֵשׁ וק"ל.

אַף רָאִיתִי במ"ח כָּאן שֶׁהַקָּשָׁה קו' זוֹ קָצַת בְּאוֹפָן אַחֵר שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹנֶס כְּדֵי לְקַיֵּים מִצַּוַת הַקְטָרָה בַּחוּץ לְפִי טָעוּתוֹ. ע"ש שתי' דְּאַף לְדִידְהוּ הָוֵי רְשׁוּת ע"ש.

וּבְזֶה אֶפְשָׁר לֹא שַׁיָּיךְ תי' הַנָּ"ל. אַף גַּם בָּזֶה נִרְאֶה דְּלֹא שַׁיָּיךְ אוֹנֶס.

דְּלָא עָדִיף לְכְאוֹרָה מַעֲשֶׂה דּוֹחֶה ל"ת. וּבָעֵינַן בְּעִידָּנָא דְּמִיעָקַר לָאו מְקַיֵּים עֲשֵׂה.

ומנ"ל לוֹמַר דִּשְׁבוּעָה הוֹאִיל וְאִיתָא בַּשְּׁאֵלָה גָּרַע לְעִנְיַן זֶה וק"ל וּקְצָת יֵשׁ לְפַקְפֵּק מִכֹּחַ עֲשֵׂה דְּרַבִּים לָא בָּעֵינַן בְּעִידָּנָא וכו' כְּמוֹ שכ' הָרַ"ן סוֹף ר"ה גַּבֵּי שׁוֹפָר שֶׁל ר"ה אֵין מְפַקְּחִין עָלָיו אֶת הַגַּל וכו' וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: ט) שָׁם עַיֵּין לח"מ וְעוֹד קָשֶׁה דְּרַב פָּפָּא וכו' ע"ש.

וְזֶה י"ל קָצַת כְּמוֹ שכ' שָׁם הכ"מ פי"ג מה' מע"ק די"ל בָּרִיְיתָא אָתֵי דְּלָא כְּהִלְכָתָא. א"כ ה"נ ר"פ מוּקֵי הַךְ בָּרִיְיתָא דְּתָנֵי לְלָמְדוֹ חֲפִינָה בְּבֵית אַבְטִינָס סְבָרָא כְּהַךְ בָּרִיְיתָא דִּמְנָחוֹת לְעִנְיַן קֻמִיצָה.

אֲבָל הוּא לֹא סָבַר הָכִי וק"ל. גַּם קו' רַאשׁוֹנָה י"ל קָצַת דְּדַוְקָא לְלָמּוֹד גּוּף הַחֲפִינָה שֶׁלֹּא יהי' פָּחוֹת אוֹ יוֹתֵר זוֹ הִיא עֲבוֹדָה קָשָׁה שֶׁאֶפְשָׁר לְלָמּוֹד.

אֲבָל אֵיךְ יַקְטִיר בַּפָּנִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּוֶה יָדָיו זֶה אֶפְשָׁר דְּלֹא שַׁיָּיךְ לְלָמּוֹד וצ"ע: י) שָׁם וְאַתָּה שְׁלוּחֵינוּ וּשְׁלִיחַ ב"ד וכו'. עַיֵּין שִׁיּוּרֵי כנה"ג הִקְשָׁה מַדּוּעַ לֹא הֵבִיא מַסְקָנַת הַשַּׁ"ס (דַּף י"ט ע"ב) שְׁלוּחֵינוּ הָיִינוּ מַשְׁבִּיעִין אוֹתְךָ עַל דַּעְתֵּינוּ ע"ש.

וְעַיֵּין תוס' שָׁם ד"ה מִי אִיכָּא מִידִי י"ל קָצַת ע"ש: כָּעֵת לֹא מָצָאתִי מְבוֹאָר אִם חִילּוּק מְלָאכוֹת ליוהכ"פ. דקיי"ל אֵין חִילּוּק מְלָאכוֹת ליו"ט.

ביוהכ"פ מַה דִּינוֹ. וּלְעִנְיַן מְחַמֵּר וּתְחוּמִין וּשְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ עַיֵּין ש"א: יא) פֶּרֶק ב ה"ב ה"ב וְחָמֵשׁ טְבִילוֹת וכו' בחי' לְיוֹמָא (דַּף ל') כ' דְּלִכְאוֹרָה ק"ק כֵּינָן דִּמְבוֹאָר דְּחָמֵשׁ טְבִילוֹת וַעֲשָׂרָה קִידּוּשִׁין הִילְכָתָא גְּמִירִי וכו'.

א"כ אֵיךְ שַׁיָּיךְ לוֹמַר טְבִילָה רִאשׁוֹנָה הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן כְּמוֹ שכ' הָרַמְבַּ"ם ה"ג. וּבְסֵוּגְיָא הי' מָקוֹם קָצַת לוֹמַר כָּל הַפְּלִפּוּל שָׁם בַּשְּׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה.

אֲבָל יוה"כ הָוֵי דאו' מֵהֲלָכָה כַּנַ"ל. אֲבָל הָרַמְבַּ"ם יִרְאֶה בְּהֶדְיָא כָּאן דְּאַף יוה"כ הָוֵי דְּרַבָּנָן.

וצ"ל דְּבֶאֱמֶת גְּמִירִי אַרְבַּע טְבִילוֹת. רַק מְמֵילָא צָרִיךְ גַּם תְּחִילָּה לִטְבּוֹל כְּדֵי לְהוֹסִיף כַּוָּנָתוֹ וַעֲדַיִין צ"ע וּבְסֵוּגְיָא הֶאֱרַכְתִּי קָצַת: יב) עי' לח"מ שֶׁהִקְשָׁה עַל הָרַמְבַּ"ן מַדּוּעַ פָּסַק דְּלָא כר"ע.

וּזְכוּרֵנִי דִּבְלִימּוּד הַסֵּוּגְיָא יִיְשַׁבְתִּי זֶה וְכָעֵת נִשְׁכַּח מִמֶּנִּי וְאוּלַי אֶזְכֶּה עוֹד אַיְ"ה. וְעַיֵּין מ"ח.

וְעַיֵּין עֲקִידַת יִצְחָק פ' אַחֲרֵי מוֹת בָּזֶה ג"כ. וְשָׁם פי' הַפָּסוּק וּבָא אַהֲרֹן אֶל אֹוהֶל מוֹעֵד וכו'.

הַיְינוּ שֶׁבָּא מֵהֵיכָל אֶל עֲזָרָה וְשָׁם פָּשַׁט אֶפְשָׁר בִּגְדֵי בַּד הָרִאשׁוֹנִים וְאֶפְשָׁר נִגְנָזִים שָׁם. וְלָבַשׁ אִיצְטְלִית מִשֶּׁלּוֹ לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה.

וְאַחַ"כ יָצָא גַּם מִן הָעֲזָרָה וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי זָהָב לְאֵילּוֹ וְאֵיל הָעָם וכו' וּלְכַף וּמַחְתָּה הי' יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בִּגְדֵי בַּד מִשֶּׁלּוֹ כַּמְבוֹאָר בַּשַּׁ"ס (לה:) וּבְרֹשׁ"י שָׁם לְחַלֵּק בֵּין בִּגְדֵי בַּד רִאשׁוֹנִים לַשְּׁנִיִּים.

וְעַיֵּין רַמְבַּ"ם פ"ח מה' כְּלֵי מִקְדָּשׁ שָׁם פָּסַק אַף עֲבוֹדַת צִיבּוּר מַמָּשׁ יָכוֹל לְנַדֵּב יָחִיד וּבִלְבַד שֶׁיִּמְסְרֶנָּה לַצִּיבּוּר. וְעַיֵּין מ"ל שָׁם: ה"ג שֶׁאֵינָהּ רַק לְהוֹסִיף כַּוָּנָתוֹ וכו' עַיֵּין מ"ח שכ' [דְּמַשְׁמַע] מגמ' דְּאַפִּ"ה חֲצִיצָה פּוֹסֶל אַף בִּטְבִילָה רִאשׁוֹנָה ע"ש: יג) ה"ד הי' כ"ג זָקֵן וכו'.

עַיֵּין לח"מ. וּקָצָת אָמַרְנוּ לְיַיְשֵׁב דַּהֲרֵי קיי"ל אָסוּר לְטָבּוֹל בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת ויו"ט.

וּמַשְׁמַע אַף בְּפוֹשְׁרִין אָסוּר. לְכָךְ הֶוְצְרַךְ לוֹמַר אֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ דאל"כ אָסוּר מִשּׁוּם יוהכ"פ כַּשַּׁבָּת ועכ"פ כיו"ט וק"ל.

עַיֵּין מ"ח שֶׁהֶעֱלָה כֵּיוָן שֶׁהַטַּעַם מִשּׁוּם אֵין שְׁבוּת וכו'. א"כ זֶה דַּוְקָא בִּשְׁאָר טְבִילוֹת וְלֹא בִּטְבִילָה רִאשׁוֹנָה כֵּיוָן שהי' בְּחוֹל.

וְכֵן מַשְׁמַע לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה דְּתָנֵי לָהּ רַק בִּטְבִילָה שני' ע"ש. וּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם יֵרָאֶה דְּאַף בִּטְבִילָה רִאשׁוֹנָה ש"ד וק"ל: יד) שָׁם אוֹ מְעָרְבִין מַיִם חַמִּין וכו'.

עַיֵּין מ"ח שֶׁהִקְשָׁה דְּבִירוּשַׁלְמִי לֹא מַשְׁמַע כֵּן. דְּפָרִיךְ שָׁם וְיַחַמּוּ לוֹ חַמִּין וּמְשַׁנֵּי שֶׁמָּא יֹאמְרוּ כ"ג טוֹבֵל בְּשְׁאוּבִין וכו' ע"ש.

וְאֶפְשָׁר לוֹמַר דקו' הַיְרוּשַׁלְמִי הי' שֶׁיְּחַמּוּ לוֹ חַמִּין מַמָּשׁ בְּעֶרֶב יוהכ"פ. וּלְזֶה תי' דְּמִיחֲזֵי כְּשְׁאוּבִין וק"ל.

עוֹד הִקְשָׁה אִי ס"ד דְּשָׁרֵי ע"י עֵירוּב חַמִּין. א"כ מַדּוּעַ נַתִּיר לוֹ ע"י עֲשָׂשִׂיוֹת דְּהָוֵי שְׁבוּת מִשּׁוּם מְצָרֵף.

לְפִי מַה שכ' לְעֵיל דְּהַשְּׁבוּת הוּא מִשּׁוּם חַמִּין וכו' נִיחָא וק"ל. וְעַיֵּין שִׁיּוּרֵי כנה"ג כ' בֶּאֱמֶת יֵשׁ צִיְּדוּ דְּהַךְ שְׁאֵין שְׁבוּת קָאֵי רַק עַל עֲשָׂשִׂיוֹת.

אֲבָל לְעֶרֶב חַמִּין אַף בְּחוּץ שָׁרֵי. וכ' בְּשֵׁם הָרַדְבַּ"ז שֶׁחוֹלֵק בָּזֶה ע"ש: טו) ה"ה וְהַיּוֹם בְּקִיתוֹן שֶׁל זָהָב וכו' מִשּׁוּם דְּכָל כְּלֵי שָׁרֵת כָּשֵׁר וְלָאו דַּוְקָא כִּיּוּר כְּמוֹ דְּמְבוֹאָר בִּזְבָחִים (כב) וְתוֹסְ' יוֹמָא סוֹף (מ"ד:).

וְעַיֵּין מ"ח שֶׁהֵבִיא דַּעַת רַשׁ"י והרע"ב פ"ג דְּיוֹמָא מִשְׁנָה ב' שֶׁסּוֹבְרִים דְּקִידּוּשׁ הָרִאשׁוֹן הי' מִן הַכִּיּוֹר וּמַה שֶּׁהִשִּׂיג התוי"ט תָּמַהּ המ"ח. דַּהֲרֵי בִּירוּשַׁלְמִי אִיכָּא מ"ד שֶׁסּוֹבֵר כֵּן לְחַלֵּק בֵּין קִידּוּשׁ רִאשׁוֹן לִשְׁאָר קִידּוּשִׁים ע"ש.

אַךְ כ' דְּמִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם כָּאן מַשְׁמַע דְּאֵין חִילּוּק. גַּם הֵבִיא לְשׁוֹן הָרַדְבָּ"ז שכ' דְּהַקִּיתוֹן הי' סָמוּךְ לְבֵית הַטְּבִילָה מִשּׁוּם חֲזָקָה דכ"ג.

וְתָמַהּ מִלְּשׁוֹן יְרוּשַׁלְמִי דִּמְבוֹאָר שָׁם שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיֶ֫ה בִּמְקוֹם כִּיּוֹר ע"ש, וּקְצָת הִי' נִרְאֶה דְּדַעַת רַשְׁ"י וְהרע"ב כְּרַבָּ"ז. ומשו"הקִידּוּשׁ רִאשׁוֹן הִי' בְּכִיּוֹר כֵּיוָן דְּזַדַּאי לֹא הִי' בְּאֶפְשָׁר לְהָבִיא קִיתוֹן סָמוּךְ לְבֵית הַטְּבִילָה שהִי' בְּחוֹל וק"ל.

גַּם יֵשׁ לְיַישֵׁב עפ"ז קו' המ"ח שֶׁהִקְשָׁה עַל הָרַדְבָּ"ז שכ' הַטַּעַם מִשּׁוּם חֻלְשָׁא דכ"ג. וַהֲרֵי בַּשַׁ"ס הַטַּעַם מִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ וכו' וְלַהַנָּ"ל י"ל בְּטְבִילָה רִאשׁוֹנָה ע"כ הַטַּעַם רַק מִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ כֵּיוָן דא"א לְקַדֵּשׁ סָמוּךְ לְבֵית הַטְּבִילָה משא"כ שְׁאָר קִידּוּשִׁים ג"כ מִשּׁוּם חֻלְשָׁא וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: שָׁם וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּמַחְתָּה שֶׁל זָהָב וּבָהּ נִכְנָס עַיִן מ"ש רפ"ד לְעִנְיַן הוֹלָכַת מַחְתָּה מִי שהי' מוֹלִיךְ וכו' ע"ש.

וְעַיִּן עוֹד במ"ח אֵיזֶה שִׁינּוּיִים בֵּין יוהכ"פ לְשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה ע"ש: שָׁם כְּדֵי לְהַדֵּר הַמִּזְבֵּחַ. עַיִּן מ"ח שכ' דְּרַשְׁ"י ורע"ב סוֹבְרִין דְּמִזּוּ לוֹקְחִין אֵשׁ לְהַקְטִיר לִפְנֵי וְלִפְנִים.

אֲבָל הָרַמְבַּ"ם סוֹבֵר דְּמִן מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה לוֹקְחִין לְהַקְטִיר וְזוֹ הִי' רַק לְהַדְּרוֹ ע"ש: טז) ה"ו א' ע"י עַצְמוֹ וכו'. מַה שֶּׁחוֹזֵר וְכוֹלֵל עַצְמוֹ בְּוִידּוּי ב' מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יִרְאֶה שֶׁעוֹשֶׂה עַצְמוֹ זַכַּאי.

עי' מ"ח וּמַה שֶּׁלֹּא חוֹזֵר וְאוֹמֵר בְּוִידּוּי ג' בְּנֵי אַהֲרֹן וכו' מִשּׁוּם דְּאַטּוּ בְּנֵי אַהֲרֹן לָאו בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ כַּמְבוֹאָר בַּשַׁ"ס (ס"ו ע"א). וּקְצָת צָרִיךְ לְהָבִין נִימָא ג"כ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִרְאוּ כְּבָר זַכָּאִים.

אַךְ ז"א חֲדָא דְּזֶה שַׁיָּיךְ דַּוְקָא עַל עַצְמוֹ וְלֹא עַל שְׁאָר כֹּהֲנִים. וְגַם הֲלֹא וִידּוּי ג' מְכַפֵּר עַל שְׁאָר עֲבֵירוֹת מַה שֶּׁלֹּא כִּיפְּרוּ כְּלָל ב' וִידּוּיִים הָרִאשׁוֹנִים וק"ל: יז) ה"ז וּמַבְלִיעוֹ בַּבְּעִימוֹת וכו' עַיִּן לח"מ, וְלִכְאוֹרָה כָּאן לֹא שַׁיָּיךְ פי' רָשְׁ"י כִּי שְׁאָר הַכֹּהֲנִים לֹא אָמְרוּ כְּלָל עִמּוֹ בִּשְׁלָמָא בְּקִידּוּשִׁין שָׁם דְּאַיְירֵי בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה בִּשְׁעַת נְשִׂיאַת כַּפַּיִם שהי' אוֹמְרִים הַכֹּל רַק יֵשׁ שֶׁלֹּא יָדְעוּ וק"ל.

גַּם מַה שֶּׁהִקְשָׁה דְּשָׁם לֹא קָאֵי רַק עַל שֵׁם בֵּן] י"ב. וְלֹא עַל שֵׁם בֶּן ד' עַיִּן רַדְבָּ"ז ח"א בְּלִשּׁוֹנוֹת הָרַמְבַּ"ם (סי' לה) שָׁם כ' דְּשֵׁם בֶּן י"ב מ"ב כ"ב ע"ב כֻּלָּם נִקְרְאוּ שֵׁם הַמְפֹרָשׁ.

כְּלָלָא דְּמִילְּתָא כָּל הַיּוֹצֵא מִשָּׁם בֶּן ד ע"ש. אח"ז רָאִיתִי כִּי כֵן כ' המ"ח: וְדָע כִּי עכ"פ נִרְאֶה דביוה"כ הִי' אוֹמֵר רַק שֵׁם בֶּן ד"י וּמַה דְּקָשָׁה מַדּוּעַ הִי' כּוֹרְעִין דַּוְקָא ביוהכ"פ הֲלֹא בְּכָל הַשָּׁנָה הָיוּ אוֹמְרִים בַּמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁם כִּכְתָבוֹ.

עַיִּן תיו"ט פ"ו מִשְׁנָה ב' הֵבִיא בְּשֵׁם מֵהָרָמָ"ק ס' עֲבוֹדַת יוהכ"פ שכ' הַחִילּוּק בִּנְקֻדּוֹת שהי' אוֹמֵר ביוהכ"פ נִיקּוּד חוֹלָם סָגוֹל קָמַץ סָגוֹל ע"ש. וְרָאִיתִי כֵּן במ"ח כָּאן הֵבִיא ג"כ זֶה ע"ש.

עַיִּן תשו' רַדְבַּ"ז ח"ב סי' תת"י שֶׁהִקְשָׁה שָׁם עַל הַפִּיּוּט שֶׁסִּידֵּר וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם וכו'. וַהֲרֵי לֹא נִמְצָא זֶה בַּתַּלְמוּד וכ' דְּהוּא מִירוּשַׁלְמִי ע"ש.

וצע"ג דַּהֲרֵי מְבוֹאָר כֵּן בְּמַתְנִי' (דַּף סו.).

וְזֶה הִקְשָׁה לִי חָכָם גָּדוֹל יְרוּשַׁלְמִי שהי' פֶּה לִגְבוֹת מְעוֹת א"י וּשְׁמוֹ חֲנָאָה מ' יִשְׂרָאֵל חַיִּים סִיגְרִי נ"י וְאֶפְשָׁר כַּוָּנָתוֹ שָׁם עַל שְׁאָר נוֹסַח וצ"ע: יח) שָׁם וְאוֹמֵר לָהֶם תִּטְהָרוּ וכו'. עַיִּן מ"ח שֶׁהִקְשָׁה שֶׁלֹּא נִמְצָא זוֹ בְּשׁוּם דֻּכְתָּא ע"ש וְעַיִּן זוֹהַר פ' אַחֲרֵי אִיתָא כֵּן.

וּמִכָּאן קְצָת רְאִי' אֲשֶׁר הָרַמְבַּ"ם סוֹף יָמָיו הִי' לוֹ ס' הַזּוֹהַר ע' שׁוֹשָׁן סוֹדוֹת: יט) עוֹד נַזְכִּיר הִנֵּה כָּאן כ' הָרַמְבַּ"ם וְאוֹמְרִים בשכמל"ו. וכ"כ פ"ד מה' תַּעֲנִיּוֹת הט"ו גַּבֵּי תַּעֲנִית שָׁם וְכַמְבֹאָר בַּשַּׁ"ס תַּעֲנִית (דַּף טז ע"ב) לְעִנְיַן תַּעֲנִית כְּשֶׁהָיָ' מִתְפַּלְּלִין בְּהַר הַבַּיִת ע"ש.

וְשָׁם יָלִיף מִנַּיִן שֶׁאֵין עוֹנִין אָמֵן בַּמְקֻדָּשׁ שֶׁנֶּאֱמַר קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת ד' וכו' עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה תֵּן תְּהִלָּה וּמְדַכְּתִיב שָׁם וִיבָרְכוּ אֶת שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וכו' מַשְׁמַע שֶׁמְּבָרְכִין בשכמל"ו עַיֵּין רַשְׁ"י שָׁם.

וּבְיוֹמָא (דַּף לז ע"א) קָאָמַר אַהָא דְּתָנָן וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו וכו' דְּכְתִיב כִּי שֵׁם ד' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל וכו'. הַיְינוּ בְּשָׁעָה שֶׁקּוֹרֵא שֵׁם ה' הָבוּ גֹדֶל וכו'.

וּמִזֶּה יָלִיף לַעֲנוֹת אָמֵן בפ' מִי שֶׁמֵּתוֹ דַּף כ"א וא"כ קָשֶׁה. וצ"ל דְּהַשַּׁ"ס מֵבִיא רַק הַלִּימוּד שֶׁצָּרִיךְ לַעֲנוֹת עכ"פ עַל בִּרְכַּת הש"ץ רַק מַה שֶּׁמְּשַׁנִּין בַּמְקֻדָּשׁ מִגְּבוּלִין זֶה יָלִיף מִקְּרָא דְּתַעֲנִית הַנָּ"ל וק"ל ועי' סוֹטָה (דַּף מ' ע"ב) שָׁם יָלִיף לְעִנְיַן נְשִׂיאַת כַּפַּיִם בַּמְקֻדָּשׁ ג"כ דְּאֵין עוֹנִין אָמֵן בַּמְקֻדָּשׁ מֵהַהִ קְרָא דְּתַעֲנִית וע' רַמְבַּ"ם פי' הַמִּשְׁנָה שָׁם וְכֵן פָּסַק פי"ד מה' תְּפִלָּה שהי' עוֹנִין בנ"כ בָּרוּךְ ה' מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם ע"ש וְצָרִיךְ בֵּיאוּר.

עי' בְּאֵר שֶׁבַע בְּסוֹטָה שָׁם. עכ"פ מְבֹאָר דְּאַף בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא הִי' מַזְכִּיר הַשֵּׁם כְּכְתָבוֹ אַפְּ"ה הִי' עוֹנִין בשכמל"ו וְלֹא אָמֵן בַּמְקֻדָּשׁ דַּהֲרֵי בְּתַעֲנִית יֵרָאֶה וַדַּאי שֶׁלֹּא הִי' אוֹמֵר הַשֵּׁם כְּכְתָבוֹ וְאַפְּ"ה הָיוּ עוֹנִין בשכמל"ו כַּנַּ"ל וע' דִּבְרֵי דָוִד פ' הַאֲזִינוּ שָׁם הֶעֱלָה בִּפְשִׁיטוּת דְּאַף בַּמְקֻדָּשׁ מָקוֹם שֶׁלֹּא הִי' מַזְכִּיר הַשֵּׁם כְּכְתָבוֹ הִי' עוֹנִין אָמֵן.

וְהוֹכִיחַ זֶה מֵהַהִ דְּבָרְכוֹת הַנָּ"ל דְּיָלִיף מִקְּרָא דְּכִי שֵׁם ד' אֶקְרָא וכו' וכ' רַשְׁ"י שָׁם כִּדְיָלִיף בְּיוֹמָא ע"ש. וּלְדִידִי יֵרָאֶה כַּנַּ"ל דְּמֵהַהִ קְרָא יָלְפִינַן רַק דְּעוֹנִין וְכַנַּ"ל וק"ל: וְדַע עוֹד דְּתוֹסָ' בְּסוֹטָה שָׁם (דַּף מ' ע"ב) הַנָּ"ל סוֹבְרִים דְּבֶאֱמֶת אַף בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה הִי' כּוֹרְעִין כְּשֶׁשָּׁמְעוּ ה' כִּכְתָבוֹ.

אַךְ הִתְיו"ט כ' שָׁם כְּשִׁיטָתוֹ הַנָּ"ל דְּדַוְקָא בְּיוהכ"פ שהי' שִׁינּוּי בִּנְקֻדּוֹת ע"ש. וְדַע עוֹד דְּשָׁם בְּסוֹטָה אָמְרִינַן בִּרְכַּת כֹּהֲנִים בְּמִקְדָּשׁ הִי' עוֹשִׂין אוֹתוֹ בְּרָכָה אַחַת הוֹאִיל וְאֵין הֶפְסֵק בֵּין הַפְּסוּקִים שֶׁאֵין עוֹנִין אָמֵן.

וְהִקְשׁוּ תוס' שָׁם ת"ל הֲרֵי הָיוּ עוֹנִין בשכמל"ו. ותי' דְּזֶה הָיוּ עוֹנִין מִיָּד כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִין הַשֵּׁם ע"ש וְהָרַמְבַּ"ם פי"ד מה' תְּפִלָּה הַנָּ"ל כ' שהי' אוֹמְרִים בַּמְקֻדָּשׁ כָּל שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים יַחַד.

וְאַחַ"כ הִי' עוֹנִין בָּרוּךְ ה' מִן הָעוֹלָם וכו'. [וְזֶהוּ כְּפִי שִׁיטָתוֹ שָׁם שֶׁלֹּא הָיוּ עוֹנִין בנ"כ בשכמל"ו רַק בָּרוּךְ ה' וכו' כַּנַּ"ל].

וא"כ יֵשׁ לְסַפֵּק בְּיוהכ"פ שֶׁהָיוּ כּוֹרְעִין אִם בְּסוֹף כָּל וִידּוּי אַף שהי' בְּתוֹךְ וִידּוּי אַחַת ג' פְּעָמִים הַזְכָּרַת הַשֵּׁם. אַךְ יִרְאֶה שֶׁהָיוּ כּוֹרְעִין מִיָּד בְּשֵׁם הָרִאשׁוֹן.

וְהָיוּ בְּכְרִיעָה עַד סוֹף וְכָל פַּעַם אוֹמְרִים בשכמל"ו וצ"ע: ע' מ"ח שכ' מִכָּאן שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר בְּכָל פַּעַם שֶׁשּׁוֹמֵעַ הַזְכָּרַת שֵׁם מִפִּי חֲבֵירוֹ בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ אַף בְּלֹא בְּרָכָה ע"ש: כ) פֶּרֶק ג הֵ"א שְׁנֵי הַגְּרָלוֹת.

עַיֵּין מ"ח שכ' שֶׁהָיוּ שֶׁל חוֹל וְלֹא כְּלֵי שָׂרַת. גַּם הֵבִיא בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי שכ' דְּחָקוּק הי' עַל הַגּוֹרָלוֹת וְלֹא כָּתוּב ע"ש: כא) ה"ב הֵיכָן מַגְרִיל בְּצָפוֹן וכו'.

עַיֵּין לח"מ שֶׁהִקְשָׁה עַל תי' הכ"מ דַּהֲרִי בְּפֵ"ה מה' בֵּית הַבְּחִירָה פָּסַק רַבּוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ בַּדָּרוֹם. אֲבָל מִקְצָת בַּצָּפוֹן הָוֵי קָאֵי.

וּמִכֹּחַ זֶה תי' דְּמַה שכ' כָּאן לִצְפוֹן הַמִּזְבֵּחַ הַיְינוּ בְּחֵלֶק צְפוֹנִי שֶׁבּוֹ ע"ש. וְעַיֵּין תיו"ט פ"ג מִשְׁנָה ט' שָׁם הֵבִיא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם פֵּ"ה מה' ב"ה הַנַּ"ל שכ' שָׁם כָּל הַמְרֻבָּע הַזֶּה כָּשֵׁר לִשְׁחִיטָה.

א"כ יְרֵאָה לְהֶדְיָא דְּאַף שֶׁסּוֹבֵר קְצָת מִזְבֵּחַ הי' בְּצָפוֹן. מ"מ אֵין כָּשֵׁר נֶגְדּוֹ רַק נֶגֶד הֶחָלָל שֶׁבֵּין מִזְבֵּחַ לַכּוֹתֶל צְפוֹנִי.

וא"כ ע"כ הַדִּ' דְּפֵ"ה כָּאן הַיְינוּ כְּבֵין אוּלָם לַמִּזְבֵּחַ. וכ"ת כ"מ ע"ש וע' גַּם בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנָה ע"ש: כב) ה"ג עלי' מִן הַקְּלִפִּי פְּסוּלָה בַּזָּר וכו'.

עַיֵּין לח"מ וְעַיֵּין מ"ח תַּמָּה ג"כ מנ"ל לְרַבֵּינוּ זֶה. ועכ"פ אִם הי' בְּכֹהֵן הֶדְיוֹט כָּשֵׁר דִּיעֲבַד ע"ש.

וְיֵרָאֶה ג"כ לְדַעַת רַמְבַּ"ם אִם עָבַר זָר עָבַר רַק עַל לָאו הַבָּא מ"ע. וְלָא אָמְרִינַן דְּהָוֵי כְּמוֹ שְׁאָר עֲבוֹדוֹת דְּחַיָּיב מִיתָה אוֹ מַלְקוּת.

וע' שַׁעַר הַמֶּלֶךְ שֶׁנִּסְתַּפֵּק בְּפָרוֹ שֶׁל אַהֲרֹן לָמָּ"ד פְּסוּלָה בְּזָר אִם עָשָׂה כֵּן מַה חִיּוּבוֹ וְכֵן בִּשְׁאָר עֲבוֹדוֹת שֶׁל יוהכ"פ דְּאָסוּר בכ"ה אִם עָשָׂאוֹ כ"ה מַה דִּינוֹ. וּבְחִי' עַל יְבָמוֹת דַּף ל"ג בְּסֵוֹגְיָא דְּזָר שֶׁשִּׁימֵשׁ בְּשַׁבָּת הָאֲרַכְתִּי קְצָת בָּזֶה.

וע' גַּם פ"ט מה' כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ ע"ש: כג) ה"ד וְלַנִּשְׁחָט וכו'. עַיֵּין מ"ח שכ' דְּבָאֱמֶת הָרַמְבַּ"ם סוֹבֵר שֶׁלֹּא הי' קוֹשְׁרִין כְּלָל בַּנִּשְׁחָט.

וְדָחָה הַדִּ' סֵוֹגְיָא מֵהֲלָכָה ע"ש: כד) ה"ה וּמַכְנִיס דְּמָן וכו' עַיֵּין מ"ל שכ' לֹא בֵּיאֵר אִם צָרִיךְ שֶׁיִּגַּע וכו' לְכְאוֹרָה תֵּימָא הָא מְבֹאָר בְּיוֹמָא (דַּף נ"ה ע"א וְדַף נ"ח ע"א וְדַף ט"ו ע"א) בְּרַשִּׁ"י כַּמָּה פְּעָמִים דא"צ לִנְגִּיעָה.

וְלִכְאוֹרָה זֶה עִיקַּר הַלִּימוּד בַּשַּׁ"ס דס"ד שֶׁצָּרִיךְ לְהַזּוֹת עַל הַפָּרוֹכֶת מַמָּשׁ קמ"ל דְּלָא. הֵן אֱמֶת דִּבְרַשִּׁ"י בְּמַתְנִי' (דַּף נ"ג ע"ב) ד"ה וְלָא הי' מְכַוְּנִין וכו' כ' שָׁמַשְׁמַע דְּלֹא הי' מַזֶּה עַל חֲזִיתָהּ שֶׁל כַּפּוֹרֶת מַמָּשׁ.

וּלְמַטָּה שֶׁבַע הַיְינוּ לְמַטָּה מֵחֲצֵי' אֶלָּא כְּמַצְלִיף וכו' א"כ יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר עִיקַּר הָרְבּוּיָא דס"ד שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיְּהֵי' לְמַעְלָה מַמָּשׁ וְשֶׁבַע לְמַטָּה הַיְינוּ לְמַטָּה מֵחֲצָי'. קמ"ל דְּאֵינוֹ.

אֶלָּא הַכֹּל זֶה תַּחַת זֶה. רַק הַחִילּוּק בֵּין רִאשׁוֹן לִשְׁאָר דְּבָרִאשׁוֹן גַּב יָדוֹ לְמַטָּה.

וּבִשְׁאָר גַּב יָדוֹ לְמַעְלָה. וּלְעוֹלָם צָרִיךְ שֶׁיִּגְּעוּ.

אַף רַשִּׁ"י גּוּפֵי' פי' שָׁם שהי' נוֹפְלִין לָאָרֶץ וְלֹא נוֹגְעִין וכו'. א"כ יֵרָאֶה דְּזֶה גּוּפֵי' הוּא הַטַּעַם.

וְגַם מַשְׁמַע דְּהָוֵי דְּוֹמְיָא (דְּפַר הֶעְלֵם] דָּבָר דג"כ לֹא הָיוּ נוֹגְעִין. וְדַע דְּאַף שֶׁאֵין נוֹגְעִין.

מ"מ לְדַעַת רַשְׁ"י בְּשֶׁבַע שֶׁלְּמַטָּה הי' מַנְמִיךְ יָדוֹ כָּל פַּעַם קְצָת. ומשו"ה אָמְרִינַן (דַּף נ"ז) שֶׁיָּדַע שהי' שֶׁל יוה"כ הוֹאִיל וְהָיוּ כְּסִדְרָן.

כִּי ס"ס עפ"י הָרֹוב נָגְעוּ. אַף אֵין חִיּוּב.

עַיֵּן לח"מ. אֲבָל הֶעָרוּךְ פי' שהי' הַכֹּל בְּמָקוֹם אֶחָד וְלֹא הי' מַנְמִיךְ כְּלָל.

וּמַה שֶּׁתָּמַהּ המ"ח מֵהָא דְּדַף ט"ו דְּקָאָמַר שָׁם שֶׁלֹּא הי' לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וכו'. צ"ע דַּהֲרֵי שָׁם פי' רַשְׁ"י דְּהָעִקָּר שֶׁלֹּא הי' צָרִיךְ לִהְיוֹת רֹאשׁוֹנָה לְמַעְלָה מֵחֲצִיי' וּשְׁאָר לְמַטָּה מֵחֲצִיי'.

וְעַיֵּן תוס' יְשֵׁנִים. זְכוּרַנִי אֲשֶׁר פִּילְפֵּל בָּזֶה וְכָעֵת אֵין ת"י לְעַיֵּן בּוֹ: כה) שָׁם שֶׁכָּךְ נֶאֱמַר וכו'.

עַיֵּן לח"מ וְעַיֵּן גַּם תיו"ט פֶּ"ה מִשְׁנָה ד' כ' ג"כ דע"כ ט"ס בְּרַמְבַּ"ם ע"ש: כו) שָׁם עַל אָמְצָעִי שֶׁל מִזְבֵּחַ וכו'. וע"כ מְגִלָּה שֶׁלֹּא הי' שָׁם גַּחֶלֶת וְאֵפֶר דְּצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶ' עַל טָהֳרוֹ מַמָּשׁ.

וְגַם אָמְצָעִי לָאו דַּוְקָא אֶלָּא אַף מִן הַצַּד וְכִמְבוֹאָר לְקַמָּן. וּבְיוֹמָא (דַּף טו ע"ב וד' נט ע"א) ע"ש.

וְעַיֵּן מ"ח: כז) ה"ז אֶלָּא שֶׁעָשׂוּ כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים קֶבַע. בַּמִּשְׁנָה שָׁם חַד גִּירְסָא סְתָם כֹּהֲנִים.

עי' תיו"ט שָׁם: שָׁם וּמֵעוֹלָם לֹא צָרִיךְ אָדָם לְכָךְ וכו'. עַיֵּן מ"ח שכ' דְּמוּכָח מֵרַמְבַּ"ם שֶׁסּוֹבֵר בֶּאֱמֶת אִם הי' רוֹצֶה הי' אוֹכֵל וְהַקֻּשָׁה א"כ אֵיךְ אָמְרִינַן פ' יוהכ"פ אֲכִילָה לֹא הֲוַתַּר מִכְּלָלוֹ וכו'.

הֲרֵי הֲוַתַּר מִכְּלָלוֹ כה"ג ע"ש. וצ"ע דַּהֲרֵי יֵרָאֶה וַדַּאי שֶׁלֹּא הֲוַתַּר לוֹ רַק לְפִיקּוּחַ נֶפֶשׁ וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ הֲוַתַּר וק"ל וצ"ע.

וְעַיֵּן רע"ב כ' שָׁם לֹא שָׁהוּ אוֹמְרִים לוֹ כְּדֵי שֶׁבֶּאֱמֶת יֹאכַל. שֶׁהֲרֵי לֹא הי' מֵעוֹלָם צָרִיךְ לְכָךְ.

רַק כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶ' לוֹ פַּת בְּסַלּוֹ וכו'. א"כ מַשְׁמַע לפ"ז קְצָת שֶׁבֶּאֱמֶת לֹא הי' רַשַּׁאי ובלא"ה צ"ע לָשׁוֹן זֶה דְּמֵאַיִן הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ וצ"ע: כח) שָׁם וּמִתּוֹךְ שֶׁאָר בְּשָׂרָן וכו' עַיֵּן מ"ח שֶׁהַקֻּשָׁה הֲרֵי בַּשַּׁ"ס (דַּף ס"ח ע"א) מְבֹאָר דְּבִשְׁעַת הוֹצָאָתָן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶ' שָׁלֵם רַק בִּשְׁעַת שְׁרִיפָה בְּנַתָּחִין.

וּבְרַמְבַּ"ם מַשְׁמַע דְּמִיָּד בִּשְׁעַת הוֹצָאָתָן לְבֵית הַשְּׁרִיפָה הי' מְנַתָּחִין. וצ"ל שֶׁלֹּא הי' מַפְרִידָם לְגַמְרֵי עַד אַחַ"כ אֲבָל בְּרַשְׁ"י לֹא מַשְׁמַע כֵּן ע"ש: כט) שָׁם לְבָנִים מִשֶּׁלּוֹ.

עַיֵּן מ"ח שכ' שא"צ לְמָוסְרָן לַצִּיבּוּר ע"ש. וְעַיֵּן פ"ט מה' כְּלֵי מִקְדָּשׁ ע"ש: ל) פֶּרֶק ד הֲ"א כַּחֲצוֹת לַיְלָה מְפִיסִין לתה"ד.

עַיֵּן מ"ח ותיו"ט פ"ב מִשְׁנָה ב' הֲבִיאוּ דַּעַת תוס' (דַּף כ' ע"ב) ד"ה מִשּׁוּם חֻלְשָׁא וכו' שֶׁצִּיְדְּדוּ דְּאַף תה"ד צָרִיךְ בכ"ג ביוהכ"פ ע"ש. וע' עוֹד תיו"ט שָׁם כ' מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם מַשְׁמַע שֶׁלֹּא הי' רַק פַּיִס לתה"ד וְדִישׁוֹן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי ע"ש.

וְעַיֵּן רַמְבַּ"ן בַּמִּלְחָמוֹת שֶׁהֲבִיא הכ"מ כָּאן שכ' דהי' שַׁפִּיר ד' פְּיָיסוֹת. א') לתה"ד.

ב') לְדִישׁוּן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי וּמְנוֹרָה. ג') לְמַחְתָּה.

וּדְלֹא כְּרַמְבַּ"ם לְעֵיל פ"ב ה"ה שכ' וּבָהּ הי' נִכְנָס דְּמַשְׁמַע אַף הוֹלָכַת מַחְתָּה לִקְטוֹרֶת מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי הי' בכ"ג. אֶלָּא דְּזֶה הי' בִּשְׁאָר כֹּהֲנִים ע"י פַּיִּיס.

וּנְהִי דְּקְטוֹרֶת שֶׁל לִפְנֵי וְלִפְנִים הי' צָרִיךְ אַף הוֹלָכָת מַחְתָּה ע"י כ"ג אֲבָל זֶה לֹא. ד') אֵיבָרִים שֶׁל חוֹל שֶׁמַּקְטִירִין כָּל הַלַּיְלָה לר"מ דְּאָמַר חֶלְבֵי חוֹל קְרֵבִין.

וְאַף לָמַ"ד אֵין קְרֵיבִין מ"מ מַשְׁכַּחַת שַׁפִּיר ביוה"כ שֶׁחָל לִהְיוֹת אַחַר שַׁבָּת דְּחֶלְבֵי שַׁבָּת לכו"ע וַדַּאי קְרֵיבִין וכו'. והתיו"ט הִקְשָׁה ע"ז דַּהֲרֵי א"כ ס"ס לֹא הי' אַרְבַּע פְּיָיסוֹת רַק בְּחָל אַחַר שַׁבָּת.

וכ' הוּא פַּיִּיס ד' הי' לְהוֹלִיךְ אֵיבָרִים מִן כֶּבֶשׁ לַמִּזְבֵּחַ לְהוֹשִׁיטָן לכ"ג וּבְחִי' לְיוֹמָא כָּתַבְתִּי כִּי קָשֶׁה קָצַת אַמַּאי לָא אָמְרִינַן פַּיִּיס ד' הי' בֵּין עַרָבִים לְמַחְתָּה כמ"ש לְמַחְתָּה שֶׁל שַׁחֲרִית אַף שֶׁבְּכָל יוֹם לֹא הי' פַּיִּיס הי' ביו"כ.

כְּמוֹ כֵן י"ל לְעִנְיַן בֵּין עַרָבִים וּבְפָרָט יוה"כ שֶׁחָל בְּשַׁבָּת. דַּהֲרֵי יֵרָאֶה דְּבְשַׁבָּת הי' לְעוֹלָם פַּיִּיס לִקְטוֹרֶת שֶׁל ב"ע בְּעַצְמוֹ דְּלֹא שַׁיָּיךְ לוֹמַר מִי שֶׁזָּכָה בְּשַׁחֲרִית כו' שֶׁהֲרֵי בְּשַׁחֲרִית הי' מִשְׁמָר אַחֵר.

וא"כ ע"כ הי' מְפַיְּיסִין בֵּין הָעַרְבַּיִם. וְרָאִיתִי במ"ח כָּאן שכ' ג"כ דהי' ביוה"כ פַּיִּיס לְמַחְתָּה ב"ע.

וְאַפֵּ"ה לֹא רָצָה לְחַוְשְׁבוֹ תּוֹךְ ד"פ. וע"כ מִשּׁוּם דְּמַשְׁמַע ד"פ בְּשַׁחֲרִית וק"ל: לא) שָׁם וּמַנִּיחַ אַחֵר לִגְמוֹר הַשְּׁחִיטָה.

בחי' לְקָצַת ה' יוהכ"פ הֵבֵאתִי מַה שֶׁהִקְשָׁה הַפְּרִי מְגַדִּים אֵיךְ רַשַּׁאי לְחַלֵּל שַׁבָּת אוֹ יוהכ"פ בְּחִנָּם כֵּיוָן שֶׁאֵין חִיּוּב רַק מִצְוָה כַּמְבֹאָר בְּיוֹמָא (דַּף לג ע"א) וְאֶפְשָׁר כֵּיוָן דְּהָוֵי כְּמֵת לָא מִיקְּרֵי תּוּ חוֹבֵל וְלֹא נוֹטֵל נְשָׁמָה וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ קְצָת.

וע' בְּמָנָחוֹת ר"פ ר' יִשְׁמָעֵאל כְּעֵין זֶה. וְשָׁם בחי' הֶאֱרַכְנוּ ג"כ קְצָת: לב) שָׁם וְאַחַ"כ שׁוֹחֵט אֶת הַפָּר וכו', עַיֵּין מ"ח הֵבִיא כָּאן לְשׁוֹן תיו"ט פ"ד מ"ג שכ' דְּכָאן ג"כ אַחֵר מְמָרֵק עַל יָדוֹ ע"ש.

וְיִרְאֶה דה"ה בְּכָל הַקְּרָבָנוֹת. וְלֹא עִיַּינְתִּי כָּעֵת: לג) שָׁם דַּקָּה מִן הַדַּקָּה וכו' עַיֵּין כ"מ שכ' דְּהוּא מְבָרַיְיתָא דְּפִיטוּם קְטוֹרֶת וכו'.

וְעַיֵּין מ"ח שֶׁתָּמַהּ דַּהֲרֵי זֶה מִשְׁנָה שְׁלֵימָה יוֹמָא (דַּף מ"ג ע"ב) ע"ש: לד) שָׁם כְּבָר בֵּיאַרְנוּ וכו' עַיֵּין כ"מ וְעַיֵּין מ"ח צִיְּדֵד דְּהָוֵי דְּאוֹרָיְיתָא גַּם כָּאן רַק תּוֹרָה הִתִּירָה ע"ש. וְעַיֵּין תיו"ט (פֶּ"ה מִשְׁנָה א') ג"כ בָּזֶה ע"ש: לה) ה"ב עַיֵּין בָּזֶה מִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנָה ומ"ח ותיו"ט.

וּכְבָר הֶאֱרַכְתִּי בָּזֶה בחי' לְעִנְיָנֵי חֲנֻכָּה הַשַּׁיָּיךְ לְכָאן וְעַתָּה לֹא אַאֲרִיךְ (וְאוּלַי אֶזְכֶּה עוֹד לְעַיֵּין בָּזֶה אַיָּ"ה): לו) שָׁם מַזֶּה עַל הַקְּרָנוֹת וְאַחַ"כ חוֹתֶה הַגְּחָלִים. וְהַפַּיְיט יָסַד קָצַת לְהִיפּוּךְ.

והמהרי"ב כ' שֶׁהוּא שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר וְכָעֵת לֹא עִיַּינְתִּי: שָׁם וְזוֹ הִיא עֲבוֹדָה קָשָׁה. ע' מ"ח כָּאן הִקְשָׁה מַה שֶׁהִקְשָׁה הלח"מ פ"א ה"ז ע"ש ומ"ש שָׁם: לז) פֶּרֶק ה הֵ"א עַיֵּין לח"מ שֶׁתָּמַהּ עַל הָרַמְבַּ"ם מֵהָא דְּזִבָּחִים (דַּף מ') שְׁנִרְאֶה לְהַדְיָא שָׁם לר"י דַּוְקָא לִפְנֵי וְלִפְנִים וכו'.

וְעַיֵּין מ"ח הַקְּשָׁה עוֹד מֵהָא דְּיוֹמָא (דַּף מ' ע"א) דְּאָמַר שָׁם אִי אַקְּדִים מַתָּנוֹת דְּפַר בְּמִזְבֵּחַ מִקַּמֵּי מַתָּנוֹת שָׁעִיר בַּהֵיכָל לֵית לַן בַּהּ לר"י ע"ש. והלח"מ כ' שֶׁיֵּשׁ ט"ס בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם וצ"ל לִפְנִים מִן הֵיכָל ע"ש.

והמ"ח כ' דְּזֶה דּוֹחֵק וכ' דְּהָרַמְבַּ"ם פָּסַק בַּחֲדָא כר"י וּבַחֲדָא כר"נ. וְהוֹכִיחַ זֶה מֵהָא (דְּדַף סא) דְּאָמַר שָׁם עוֹלָא שָׁעִיר שֶׁשְּׁחָטוֹ קוֹדֶם מַתַּן דָּמוֹ שֶׁל פַּר לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם וכו'.

וּפָרִיךְ מֵהָא דְּתָנַן הַקְּדִים דַּם הַפָּר לְדַם הַשָּׁעִיר יַחֲזוֹר וְיַזֶּה וכו' וּמְשַׁנֵּי בַּהֵיכָל ע"ש. וְלֹא הֻבְּנְתִי כַּוָּנָתוֹ אֵיךְ מוּכָח זֶה מֵעוֹלָא הָרֵי שָׁם בֶּאֱמֶת קוֹדֶם לִפְנֵי וְלִפְנִים.

וְאֶפְשָׁר כַּוָּנָתוֹ כֵּיוָן דְּלִפְנֵי תי' הַשֵּׁ"ס ע"כ מוּכָח דְּמַתְנִי' אַיְירֵי בַּהֵיכָל וְאַפֵּ"ה תְּנַן יַחֲזוֹר וְיַזֶּה וכו'. וּבְדִבְרֵי הלח"מ שכ' דמ"מ לְכַתְּחִלָּה יַחֲזוֹר וְיַזֶּה לָא נִיחָא לי' אַדְּ דּוֹחֵק גַּם לְשׁוֹנוֹ לֹא מַשְׁמַע כֵּן קָצָת ע"ש.

גַּם קָשָׁה קָצָת אִם נֹאמַר כלח"מ א"כ הָא (דְּדַף מ' ע"א) דְּקָאָמַר שָׁם אִי דְּאַקְּדִים מַתָּנוֹת דְּפַר בַּהֵיכָל מִקַּמֵּי דְּשָׁעִיר בִּפְנִים חֲזָקָה כְּתִיב וכו' וּמַה פָּרִיךְ הָא עכ"פ ס"ס יוּכַל לַחֲזוֹר וְלִיתֵּן שֶׁל פָּר בַּחוּץ הַיְינוּ בַּהֵיכָל.

א"ו דְּאֵין מְעַכֵּב מַשְׁמַע דא"צ לַחֲזוֹר וְלִיתֵּן. אַדְּ יֵרָאֶה דְּזֶה אֵין מֻכְרָח דִּלְשׁוֹן אֵין מְעַכֵּב מַשְׁמַע אַף אִם הוּא בְּאוֹפֶן שא"א לַחֲזוֹר וְלִיתֵּן מִפַּר עַל הֵיכָל כְּגוֹן שֶׁאֵין כ"כ דָּם וצ"ע: לח) ה"ב אע"פ שֶׁהַחֲפִינָה בָּעֲזָרָה צוֹרֶךְ פְּנִים וכו'.

לְכְאוֹרָה קָשֶׁה לָמָּה לי' הָא וָתָ"ל בלא"ה הָרֵי מַתַּן דָּם הוּא בִּפְנִים וּפְשִׁיטָא דְּמְעַכֵּב. וצ"ל דְּסוֹבֵר דְּבָעֵי שֶׁיְּהֵא שְׁתִיהֶם פְּנִים.

אַדְּ ז"א דא"כ הי' לוֹמַר מִיָּד בְּבָבָא זוֹ אע"פ שֶׁשְּׁחִיטָה בָּעֲזָרָה דָּמוֹ נִכְנָס לִפְנִים. וצ"ל אֶפְשָׁר דְּסָבַר דְּתָלוּי הַכֹּל בְּמַעֲשֶׂה שֶׁעוֹשֶׂה.

וְעַיֵּין תוס' יְשֵׁנִים (דַּף ס') הַבָּ"ל הֵבִיא בְּשֵׁם רַשֵּׁ"י כָּאן לוֹמַר אִם עָשָׂה אֵילּוֹ וְאֵיל הָעָם טָרֵם שֶׁהוֹצִיא כַּף וּמַחְתָּה ל"ל בַּה מִשּׁוּם דְּהָעִיקָּר תָּלוּי אִם זֶה שֶׁאֵיחֵר הוּא פְּנִים. וְהִקְשׁוּ ע"ז מִלְּעֵיל (דַּף מ') אִם הַקְּדִים דַּם פָּר שֶׁבַּהֵיכָל לְדַם שָׁעִיר שֶׁבִּפְנִים דְּמְעַכֵּב ע"ש.

וצ"ע מַאי רְאִי' הָרֵי שָׁם הַקְּדִים הַחוּץ לִפְנִים וְכָאן לְהֵיפּוּךְ. וְעַיַּנְתִּי לְעֵיל (דַּף מ') בְּתוֹסָ' יְשֵׁנִים שָׁם כ' מִדְּמְשַׁנֵּי הַשֵּׁ"ס לְעוֹלָם הַגְּרָלָה וּנְהִי דְּסִדְרָן לֹא מְעַכֵּב עכ"פ גּוּפֵי' מְעַכֵּב.

לפ"ז ע"כ הָדַר בי' הַשֵּׁ"ס מִמַּאי דְּהָוֵי ס"ד תְּחִלָּה דְּאִי אַקְּדִים מַתָּנוֹת דְּפַר בַּהֵיכָל מִקַּמֵּי שָׁעִיר בִּפְנִים דְּמְעַכֵּב. דִּכְמוֹ דְּקוֹדֶם הַגְּרָלָה לֹא מְעַכֵּב כְּמוֹ כֵן זֶה ע"ש.

וְהַיְינוּ דְּסָבַר דְּבָעֵי דַּוְקָא שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם פְּנִים. וכ' דלפ"ז ע"כ הָא דְּקָאָמַר כָּאן שָׁעִיר שֶׁשְּׁחָטוֹ קוֹדֶם מַתַּן פָּר לֹא עָשָׂה ול"כ וכו'.

הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּשְׁחִיטָה צוֹרֶךְ פְּנִים. וּלְסוֹף כ' די"ל הַכֹּל תָּלוּי בְּמַה שֶּׁמְּאַחֵר ע"ש.

וְהִנֵּה כְּפִי הַנִּרְאֶה יֵשׁ כָּאן ג' שִׁיטוֹת לְדַעַת רַשֵּׁ"י וּכְפִי מַה שֶּׁמַּסִּיק הת"י דַּף מ' תָּלוּי הַכֹּל בְּמַה שֶּׁמְּאַחֵר ולת"י (דַּף מ') בַּתְּחִלָּה וְכָאן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם פָּנִים. וּלְדַעַת הָרַמְבַּ"ם כְּפִי מַה שֶּׁצִּיְּדָנוּ תָּלוּי רַק בְּמַעֲשֶׂה שֶׁעוֹשֶׂה עַכְשָׁיו.

וְאִי תֵּיקְשֵׁי אִם כֵּן הַדְּ (דַּף מ') דְּקָאָמַר שָׁם בְּהַגְרָלָה אַף דְּסִדְרָן לֹא מְעַכֵּב וכו'. וָתַ"ל הָא עכ"פ הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל עַכְשָׁיו הוּא פָּנִים.

י"ל הַגְרָלָה גָּרַע טְפֵי וְכִנְרָאֶה מִפַּשְׁטוּת הַסּוּגְיָא שָׁם. וּקְצָת י"ל שֶׁהָרַמְבַּ"ם הִכְרִיחַ זֶה דהת"י הִקְשָׁה (בְּדַף מ') שָׁם לס"ד דְּקָאָמַר דְּאַקְדִּים פָּר בַּמִּזְבֵּחַ מִקְמֵי שָׁעִיר בַּהֵיכָל.

ת"ל אַמַּאי לָא תָּנֵי ג"כ פָּר אֵין מְעַכֵּב הַשָּׁעִיר אִם הִקְדִּים שָׁעִיר בַּהֵיכָל מִקְמֵי פָּר. וְלַהַנָּ"ל י"ל דְּרַמְבַּ"ם סוֹבֵר הֵיכָל כִּפָּנִים כַּנִּרְאֶה בַּהֲלָכָה א' כַּנַ"ל.

וא"כ כֵּיוָן שֶׁתָּלוּי בְּמַעֲשֶׂה שֶׁל עַכְשָׁיו אִם הִקְדִּים שָׁעִיר בַּהֵיכָל בָּאֱמֶת מְעַכֵּב. רַק אִם הִקְדִּים פָּר בַּמִּזְבֵּחַ אֵין מְעַכֵּב דְּהַכֹּל תָּלוּי בְּמַעֲשֶׂה שֶׁל עַכְשָׁיו אַדְּ לְכְאוֹרָה ז"א דס"ס הֲרֵי גַּם מִזְבֵּחַ בַּהֵיכָל וא"כ אַמַּאי לֹא [מְעַכֵּב].

אִם לֹא שֶׁנֶּאֱמַר דְּדַוְקָא הֵיכָל עַצְמוֹ וְלֹא הַבָּנוּי בְּתוֹכוֹ. גַּם אֶפְשָׁר דַּוְקָא הַפָּרוֹכֶת וְלֹא שְׁאָר הַהֵיכָל.

וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בְּהָא גָּמַר מַתָּנוֹת שֶׁבַּהֵיכָל נוֹתֵן עַל מִזְבַּח הַזָּהָב. מַשְׁמַע קְצָת שֶׁהַמִּזְבֵּחַ אֵינוֹ כְּלָל וצ"ע וק"ל כ"ז כָּתַבְתִּי בחי' לְיוֹמָא.

וע' מַה שֶּׁאָכְתּוֹב לְקַמָּן ה"ג: לט) ה"ג אַיִל וְשָׂעִיר וכו' לְפִי מַה שֶּׁצִּיְּדָנוּ לְעֵיל דְּהַכֹּל תָּלוּי בְּמַעֲשֶׂה שֶׁעוֹשֶׂה עַתָּה. א"כ מַדּוּעַ יְעַכֵּב זֶה.

וע"כ דְּאִם זֶה שֶׁאִיחֵר הוּא פָּנִים מְעַכֵּב. א"כ קָשֶׁה לְעֵיל גַּבֵּי שָׂעִיר שֶׁשְּׁחָטוֹ קוֹדֶם מַתַּן דָּמוֹ שֶׁל פַּר וכו'.

אַמַּאי צָרִיךְ לְטַעַם שְׁחִיטָה צוֹרֶךְ פָּנִים וכו'. וּבֶאֱמֶת לִכְאוֹרָה קָשֶׁה זֶה בלא"ה עַל הַשַּׁ"ס (דַּף ס"א ע"א) דְּקָאָמַר שָׁם עוֹלָא שָׂעִיר שֶׁשְּׁחָטוֹ קוֹדֶם מַתַּן דָּמוֹ שֶׁל פַּר לֹא עָשָׂה ול"כ וכו'.

וּפָרִיךְ שָׁם מַמַּתְנִי' כְּאִילּוּ עוֹלָא הִמְצִיא דָּבָר חָדָשׁ. וָתַ"ל הַלֹּא הָנֵי דְּבָרִים שֶׁבִּפְנִים.

אַדְּ י"ל עוֹלָא הָא גּוּפֵי' קמ"ל דא"צ שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם פָּנִים וצ"ע עוֹד הֵיטֵיב וְכָעֵת לֹא עִיַּנְתִּי כָּרָאוּי: מ) ה"ה וַיַּחְפֹּן פַּעַם שני' וכו'. ע' כ"מ ומ"ח.

וְעַיֵּין מ"ח שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי שֶׁסָּבַר דְּאִם כְּבָר הִקְטִירוּ וְאַחַ"כ נִשְׁפַּךְ הַדָּם לֵית לַן בַּהּ. וכ' דְּבַשַּׁ"ס דִּילַן מוּכָח אִיפְכָא כַּמְבוֹאָר כָּאן.

וּקְצָת קָשֶׁה לִי בַּסּוּגְיָא דְּפָרִיךְ עַל ר"ח דְּאָמַר קְטוֹרֶת שֶׁחֲפָנָהּ וכו'. הֲרֵי עִיקַּר רְבוּתָא דר"ח דְּצוֹרֶךְ פָּנִים כִּפָּנִים.

וא"כ זֶה דַּוְקָא אִם חָפַן קוֹדֶם שְׁחִיטָה וְאַחַ"כ נִשְׁפַּךְ. אֲבָל עֲדַיִן לֹא הִקְטִיר.

א"כ בְּמַתְנִי' דְּהִקְטִיר אַף בְּלֹא ר"ח קָשֶׁה. וּמִכֹּחַ דִּבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי שְׁיִרְאֶה מִדְּבָרָיו דְּהַקְטוֹרֶת גָּרַע טְפֵי מִשְּׁאָר עֲבוֹדַת פָּנִים י"ל קְצָת וצ"ע.

וּבְחִי' כָּתַבְתִּי כִּי יִרְאֶה לִכְאוֹרָה כְּמוֹ גַּבֵּי נִשְׁפַּךְ דַּם פַּר אַחֵר מַתָּנוֹת שֶׁלִּפְנֵי וְלִפְנִים קוֹדֶם מַתָּנוֹת שֶׁבַּהֵיכָל דְּשׁוֹחֵט פַּר אַחֵר וְלָא אָמְרִינַן דא"כ הָוֵי שָׁחַט שָׂעִיר קוֹדֶם פָּר. כֵּיוָן שֶׁכְּבָר עָשָׂה פָּר אֶת שֶׁלּוֹ בַּעֲבוֹדַת לִפְנֵי וְלִפְנִים.

א"כ כְּמוֹ כֵן בְּנִשְׁפַּךְ דָּם אַחַר מַתָּנוֹת שֶׁלִּפְנֵי וְלִפְנִים א"צ לַחְפּוֹן קְטוֹרֶת אַחַר. דאל"כ הָרֵי לְעוֹלָם צָרִיךְ קְטוֹרֶת קוֹדֶם מַתָּנוֹת שֶׁלִּפְנֵי וְלִפְנִים וא"כ צָרִיךְ לַחֲזוֹר הַכֹּל א"ו כַּנַ"ל.

אַךְ א"כ צ"ע לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם שכ' קוֹדֶם שֶׁיִּגְמֹור כָּל הַמַּתָּנוֹת וצ"ע. וְאוּלַי אֶזְקֶה עוֹד לְהָבִין אַיִּ"ה: הי"ד כְּמְדֻמֶּה כ' קְצָת בהל' ק"פ: מא) הט"ז שֶׁאֵין חַטַּאת צִיבּוּר מֻתָּה.

בחי' לְיוֹמָא (דַּף ס"ב) כ' קְצָת בָּזֶה. ע' מ"ח הֵבִיא הַסְּוּגְיָא דְּיוֹמָא (דַּף ס"ה ע"א) דְּקָאָמַר שָׁם עַד מָתַי זָקוּק לִהְיוֹת חַי עַד שְׁעַת מַתַּן דָּמִים.

וכ' דַּהֲלָכָה כֵּן. דְּרָבָא סָבַר ג"כ הָכִי (דַּף עא ע"א) ע"ש.

וְהַיְינוּ כר"י (בְּדַף מ' ע"ב). וְעַיֵּין תוס' (דַּף ס"ה) שָׁם ד"ה אָמַר ר' יַנַּאי וכו'.

אֲבָל לכו"ע שְׁלִילוּחַ אֵינוֹ מְעַכֵּב. וְרָאִיתִי בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנָה שכ' מִדִּלֹּא הֵבִיא הָרַמְבַּ"ם זֶה ע"כ סָבַר שְׁלִילוּחַ מְעַכֵּב.

וּרְאָיָ' מִדְּפָסַק דְּמַרְכִּיבוֹ עַל כְּתֵיפּוֹ ע"כ שְׁלִילוּחַ מְעַכֵּב ע"ש. וְזֶה אֵין ראי' דְּאַף דְּאֵין מְעַכֵּב מ"מ דּוֹחֶה מְצָוָתוֹ שַׁבָּת וְגַם נִרְאֶה לכו"ע אֵין שְׁלִילוּחַ מְעַכֵּב.

וְעַיֵּין תוס' (דַּף מ') שָׁם. וְלֹא רָאִיתִי כָּאן לָרַמְבַּ"ם שֶׁהֵבִיא אִם וְיִדּוּיֵי מְעַכֵּב אוֹ לֹא דְּתוֹסָ' שָׁם פי' דְּזֶה פְּלוּגְתָּא דר"י ור"ש ע"ש וצ"ע.

וְעַיֵּין מ"ה הַנָּ"ל הֵבִיא בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי דְּשְׁלִילוּחַ מְעַכֵּב ע"ש: מב) הח"י טְרֵיפָה וכו'. עַיֵּין לח"מ ומ"ל.

וְאַכַּתִּי קָשֶׁה אַמַּאי לָא קָאָמַר הַשַּׁ"ס הַךְ דְּרָשָׁא דְּיַעֲמֹד חַי וכו'. וְעַיֵּין מ"ח ומ"ה שְׁנֵיהֶם לְדָבָר א' נִתְכַּוְונוּ.

די"ל הַשַּׁ"ס אָזַיל לָמֵ"ד טְרֵיפָה חי' ע"ש. וּבְחִ' כ' אֵיזֶה דְּרָכִים וְחַד מִנְּהוֹן לְדַעַת רש"ל דְּהָא דְּטְרֵיפָה אֵין חי' הַיְינוּ רַק רֹוב.

א"כ י"ל לס"ד דְּשַׁ"ס דְּלָא הָוֵי אָזְלִינַן בָּתַר רֻבָּא הי' שָׁרֵי מִשּׁוּם ס"ס שֶׁמָּא לָא הָוֵי טְרֵיפָה. ואת"ל טְרֵיפָה שֶׁמָּא אַפֵּ"ה יחי'.

משא"כ אַחַר דְּאָזְלִינַן בָּתַר רֻבָּא לָא הָוֵי ס"ס. וּקְצָת יֵשׁ לְפַקְפֵּק דְּנַיְמָא סְמוֹךְ מִיעוּטָא לְפַלְגָא.

וְהַדְּבָרִים אֲרֻכִּים אֵין עֵת הֶאֱרִיךְ פֹּה: וּקְצָת קָשֶׁה כֵּינָן דִּמְבוֹאָר (דַּף מ') דְּפְלִיגִי תַּנָּאֵי עַד מָתַי צָרִיךְ לִהְיוֹת חַי עַד שְׁעַת וְיִדּוּי אוֹ עַד שְׁעַת מַתַּן דָּמִים שֶׁל חֲבֵירוֹ וַהֲבֵאתִיו לְעֵיל. וא"כ דִּילְמָא אִם נִטְרַף אַחַר אָלָה אַף לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לִשְׁלוֹחַ טְרֵיפָה כֵּינָן דְּלָא קָאֵי עַל זֶה וצ"ע קְצָת: עַיֵּין מ"ח שכ' כֵּינָן דְּאִיתָא בַּשַּׁ"ס (דַּף ס"ג) דְּאִם הוּמַם יָכוֹל לְפָדּוֹתוֹ בְּאַחֵר וְאוֹתוֹ אַחֵר א"צ שׁוּב הַגְרָלָה כֵּינָן שֶׁבָּא מִכֹּחַ הָרִאשׁוֹן.

א"כ אִם נִטְרַף י"ל ג"כ נְהִי דְּאֵין פּוֹדִין קָדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לִכְלָבִים מ"מ כְּדֵי לְקַיֵּים מְצַוַת שְׁלִילוּחַ פּוֹדֶה ע"ש. וצ"ע לִי בִּדְבָרָיו שכ' הוֹאִיל וּבָא מִכֹּחַ הָרִאשׁוֹן א"צ הַגְרָלָה.

ממ"נ אִם אַיְירֵי קוֹדֶם כַּפָּרַת דָּמִים שֶׁל חֲבֵירוֹ. א"כ מַאי קָאָמַר כְּדֵי לְקַיֵּים מְצַוַת שְׁלִילוּחַ הָרֵי אִם לֹא יִפְדֶּה ע"כ יִקַּח אַחֵר כֵּינָן דְּמְעַכֵּב.

וא"כ מִמֵּילָא ע"כ יַגְרִיל מֻחְדָּשׁ וִיקַיֵּים מִצְוַת שְׁילּוּחַ וְאִם כַּנָּוָנְתּוֹ אַחַר כַּפָּרָה דְּאָז אִם לֹא יְפָדֶה לֹא יִקַּח אַחֵר א"כ קָשֶׁה כַּאֲשֶׁר כ' לְעֵיל דמנ"ל כְּלָל דְּבָעֵי שֶׁיְּהֵא כָּשֵׁר עַד שְׁילּוּחַ. וְעוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד בָּזֶה אַיְ"ה: מג) הי"ט חָלָה הַשָּׁעִיר.

עַיֵּין מ"ה צִיְּדֵד דְּאִם חַלָּה מַמָּשׁ הָוֵי כְּמוֹ מוּם עוֹבֵר וּפָסוּל ע"ש וְכָעֵת לֹא עִיַּנְתִּי: מד) הכ"ב יָרַד אַחֲרָיו עַיֵּין מ"ח שכ' אפי' בְּשַׁבָּת. וְהִקְשָׁה א"כ אַמַּאי אָמַר (דַּף ס"ו ע"ב) לוֹמַר שֶׁאִם הי' חוֹלֶה וכו'.

וְלֹא אָמַר לְעִנְיָן זֶה ע"ש. וע' שַׁאֲגַת ארי' סי' ע' הִקְשָׁה ג"כ מִכֹּחַ [] אַף שהי' מִמֵּילָא נָפַל אֵיבָרִים אֵיבָרִים מ"מ הָוֵי כְּאִילּוּ הֵמִיתוּ בְּיָדַיִם.

ותי' דְּהַלָּשׁוֹן מַשְׁמַע דְּבִשְׁעַת שְׁילּוּחַ חִילֵּל שַׁבָּת מִיָּד. וּמֵיָּשַׁב גַּם זֶה וק"ל וְדִבְרֵי ש"א שָׁם תְּמוּהִין שֶׁהֵבִיא ראי' מֵחֲלִין דְּהָוֵי כְּאִילּוּ הֵמִיתוּ מֵהָא דְּדַיְּיק מִכָּאן דְּאָזְלִינַן בָּתַר רֻבָּא וכו' יְרֵאָה שֶׁהֵבִין דקו' הַשַּׁ"ס הָוֵי מִכֹּחַ דִּלְמָא טְרֵיפָה וְחִילֵּל שַׁבָּת ויוה"כ בְּחִנָּם וַהֲרֵי הָרְאָיָ' שָׁם מִגּוּף הָעִנְיָן שֶׁלֹּא קַיְּמִים מִצְוַת שָׂעִיר וק"ל: מו) שָׁם וְאֵיבְרֵי שָׂעִיר זֶה מֻתָּרִין בַּהֲנָאָה וכו' עַיֵּין מ"ח שכ' אִם בָּרַח מֻתָּר ג"כ בַּאֲכִילָה מִשּׁוּם דְּלֹא אָמְרָה תּוֹרָה שֹׁלַח לְתַקָּלָה ע"ש: מז) הכ"ה בחי' לְיוֹמָא שָׁם הֶאֱרַכְתִּי וְגַם בחי' פ"ט מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ.

וְעַיֵּין מ"ל ה' כ"מ פ"ב בְּאוֹרֶךְ וְשָׁם הֶאֱרַכְתִּי ג"כ. וּמַה דְּקָשָׁה טוּבָא ת"ל הָא חַיָּיב ג"כ מִשּׁוּם הַבְעָרָה.

מָצָאתִי בְּשַׁאֲגַת ארי' סי' ע"א הִקְשָׁה כֵּן. ותי' דְּעַל קְטוֹרֶת חֲסֵירָה חַיָּיב מִיָּד אַבִּיאָה בְּלֹא הַקְטָרָה זֶה צ"ע לענ"ד.

וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְיַיְשֵׁב לִכְאוֹרָה הוּא מִשּׁוּם דְּהָוֵי מְקַלְקֵל וּבְחִי' לִיבָמוֹת (דַּף ל"ג) ופ"ט מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ הַנָּ"ל הֶאֱרַכְנוּ הַרְבֵּה וק"ל:הִלְכוֹת קָרְבַּן פֶּסַח א) פ"א ה"א מִצְוַת עֲשֵׂה לִשְׁחוֹט הַפֶּסַח וכו'. רָאִיתִי בס' מֵעִין חָכְמָה שֶׁחִיבֵּר הַגָּאוֹן הַמְפוֹרְסִים מו"ה חַיִּים צְבִי זצ"ל אבד"ק הַאמְבּוּרְג שֶׁהִקְשָׁה עַל הָרַמְבַּ"ם בְּמִנְיַן הַמִּצְוֹת.

מַדּוּעַ חָשַׁב שְׁחִיטַת הַפֶּסַח לְמִצְוָה. מ"ש מִשְּׁאָר קָדָשִׁים עי"ש.

ובמ"א כ' לְיַיְשֵׁב כִּי הוֹכִיחַ זֶה מֵהָא דְּאָמְרִי' רֵישׁ פ' או"ב נוֹהֵג בְּמֻוקְדָּשִׁין מנ"ל וְהֵבִיא קְרָא וכו'. וְהִקְשׁוּ תוס' ת"ל מה"ת נִימָא קָדָשִׁים קַלִּי.

ותי' דְּהָוֵי ס"ד אִם אֵין לוֹ בְּהֵמָה אַחֶרֶת לְהַקְרִיב יָבֹא עֲשֵׂה וְיִדְחֶה וכו' ע"ש. וְקָשֶׁה הָא בְּעִידָּנָא דְּמֵיעֲקַר וכו'.

א"ו דִּשְׁחִיטַת הַפֶּסַח גּוּפֵי' הָוֵי מִצְוָה. וּבְזֶה נִיחָא ג"כ מַה דְּנָקְטִי תוס' רַק פֶּסַח וְלֹא שְׁאָר קָדָשִׁים.

וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ קָצָת. עַיֵּין מ"ל מַה שֶּׁהִקְשָׁה מֵאַיִן לוֹ קְרִקַע לְעִנְיַן ראי' כ' לְקַמָּן רֵישׁ ה' חֲגִיגָה: ב) ה"ב וְאִם בִּיטְּלָהּ בִּשְׁגָגָה פָּטוּר וכו' לִכְאוֹרָה קָשֶׁה מַאי מַשְׁמִיעֲנוּ בָּזֶה וצ"ע.

גַּם יֵשׁ מָקוֹם לְסָפֵק קָצָת אִם בִּזְמַן שְׁחִיטַת פֶּסַח הַיְינוּ בַּתְּחִלַּת זְמַן הי' יָכוֹל לְהַקְרִיב רַק חֲשַׁב עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל וְאַחַ"כ נֶאֱנַס אֵי זֶה מִיקְרֵי שׁוֹגֵג שהי' לוֹ לְהַקְרִיב מִיָּד. וע' כְּעֵין זֶה בַּיּוֹ"ד ס"ס רל"ו בְּנִשְׁבַּע לִפְרֹעַ בְּיוֹם פְּלוֹנִי ע"ש.

וקָצָת יֵשׁ לְיַשֵּׁב עפי"ז לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם דבלא"ה צָרִיךְ בֵּיאוּר קָצָת לָשׁוֹן מִי שֶׁבִּיטֵּל מִצְוָה זוֹ בְּזָדוֹן וְעָבַר הַיּוֹם וְלֹא הִקְרִיב וכו'. דְּלִכְאוֹרָה לְשׁוֹן מִי שֶׁבִּיטֵּל מְיֻוָּתָר.

וְלַהַנָּ"ל י"ל שֶׁרָמַז לָזֶה מִי שֶׁבִּיטֵּל הַיְינוּ בִּשְׁעַת עֲשַׂיִית הַמִּצְוָה כְּמְבֹוָאָר לְקַמָּן פ' זֶה אַף שאח"כ שָׂכַח. עכ"פ כֵּיוָן שֶׁלֹּא עָשָׂה חַיָּיב כָּרֵת עַל שֶׁלֹּא עָשָׂה בְּשָׁעָה הָרְאוּיָ'.

אֲבָל מִי שֶׁבִּיטֵּל בִּשְׁגָגָה הַיְינוּ בִּשְׁעַת עֲשַׂיִית פֶּסַח הי' אֵיזֶה שׁוֹגֵג אַף אִם אַח"כ שָׂכַח פָּטוּר וצ"ע בָּזֶה: ג) ה"ג אֵין שׁוֹחֲטִין וכו'. ע' מ"ל מ"ש לְיַשֵּׁב הקו' מֵהַךְ דְּאַבְשָׁלוֹם די"ל שֶׁהִתְנָה מִתְּחִלָּה ע"מ שֶׁאֵצֵא בִּנְדָרִים וּנְדָבוֹת וכו' ע"ש.

לִכְאוֹרָה א"כ ס"ס מְיקְרֵי חוֹבוֹת הוֹאִיל וְיָצָא בּוֹ י"ח. וְכָעֵת לֹא עִיַּינְתִּי: ד) ה"ד וְאִם שְׁחָטוֹ קוֹדֶם לְתָמִיד וכו' לִכְאוֹרָה אִם נֶאֱמַר דְּמִדְּאוֹ' בָּעֵי לְכַתְּחִלָּה שֶׁיִּשְׁחָטוּ אַחַר הַתָּמִיד וכו' א"כ בְּדִיעֲבַד אַמַּאי כָּשֵׁר נֵימָא דְּהָוֵי מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כָּעֵת וע' מ"ש לְקַמָּן ה"ה.

וְדַע עוֹד דְּכִפְי הַנִּרְאֶה דַּוְקָא אִם כְּבָר שָׁחֲטוּ הַתָּמִיד. אֲבָל אִם עֲדַיִין לֹא שְׁחָטוֹ אֲזַי יִזְרוֹק מִיָּד דַּם הַפֶּסַח ע' הֵיטֵב בָּזֶה זְבָחִים (צא.

) דְּמִשַּׁנֵּי שָׁם הָכִי דְּאַיְירִי דְּשַׁחְטִינְהוּ לְתַרְוַיְיהוּ. וְשָׁם תי' כְּדֵי שֶׁלֹּא נִפְּשׁוֹט הַבַּעְיָא.

וע' רַמְבַּ"ם פ"ט מה' תו"מ ה"ג פָּסַק שָׁם דְּנִפְשְׁטָה הַבַּעְיָא ע' כ"מ א"כ צ"ל כַּנַ"ל: ה) ה"ה וְהַשּׁוֹחֵט וכו' יֵרָאֶה מְבֹוָאָר דְּאַף אִם אֵינוֹ א' מִבְּנֵי חֲבוּרָה אַפִּ"ה אִם יֵשׁ לוֹ חָמֵץ לוֹקֶה כֵּיוָן שֶׁהוּא הַשּׁוֹחֵט אוֹ זוֹרֵק וכו' וְזֶה מַה שֶׁהֵבִיא המ"ל הַיְרוּשַׁלְמִי תִּפְתַּר שֶׁנִּזְדַּמֵּן וכו' אוֹ שהי' זֶה שׁוֹחֵט וכו' וע"כ שֶׁאֵינוֹ א' מִבְּנֵי חֲבוּרָה.

דאל"כ ס"ס הי' נִפְסָל כֵּיוָן שֶׁהוּא א' מִבְּנֵי חֲבוּרָה וק"ל. אַךְ קָצָת קָשֶׁה א"כ מַאי הִקְשָׁה כְּלָל הַיְרוּשַׁלְמִי הָא נִפְסַל.

ת"ל אִם בְּנֵי חֲבוּרָה לֹא יָדְעוּ שֶׁיֵּשׁ לָזֶה הַשּׁוֹחֵט חָמֵץ הָא אֵין אָדָם אוֹסֵר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ וְיֵשׁ לְחַלֵּק: עַיֵּין לח"מ שֶׁהִקְשָׁה כָּאן ת"ל הָא הָוֵי הַתְרָאַת סָפֵק וכו' ותי' דְּאַיְירִי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנֵדֶּאי וכו' וְלִכְאוֹרָה צָרִיךְ לְהָבִין קָצָת דְּהִנֵּה הָאַחֲרוֹנִים הִקְשׁוּ.

ע' שוּ"ת פ"י חא"ח לְדַעַת הַסּוֹבְרִים בִּיטוּל מְהַנֵּי לְחָמֵץ יָדוּעַ א"כ אַף אִם עִמּוֹ בַּעֲזָרָה ס"ס שֶׁמָּא בָּטְלוּ א"ו בִּיטוּל לֹא מְהַנֵּי ע"ש. וּכְבָר הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה בחי' לִפְסָחִים וה' פֶּסַח דְּלִכְאוֹרָה זֶה אַף לָמַ"ד ה"ס שמי' הַתְרָאָה הָא זֶה לכ"ע לָא מְהַנֵּי דְּהַפְלוּגְתָּא דה"ס וכו' לֹא שַׁיָּיךְ רַק אִם נִתְבָּרֵר אַח"כ רַק בִּשְׁעַת הַתְרָאָה הי' סָפֵק משא"כ כה"ג.

וְכֵן הִקְשָׁה בָּאֱמֶת בְּשוּ"ת ש"א סי' ע"ז לכו"ע ע"ש. ומַה שתי' הש"א שָׁם דְּאַיְירִי בְּגַוְונָא דְּלֹא שַׁיָּיךְ בִּיטוּל כְּגוֹן שֶׁקָּנָה חָמֵץ אַחַר חֲצוֹת וְכַדּוֹמֶה עוֹד קָשֶׁה טוּבָא דהי' לוֹ לָרַמְבַּ"ם לְבָאֵר זֶה [אִם לֹא שֶׁנֶּאֱמַר דְּרַמְבַּ"ם סוֹבֵר בָּאֱמֶת דְּלְחָמֵץ יָדוּעַ לָא מְהַנֵּי בִּיטוּל וְדוֹחֵק.

וע' בִּדְבָרָיו רֵישׁ ה' חָמֵץ. וְכָעֵת אֵין ת"י סְפָרִים כִּי אָנֹכִי כָּעֵת מִן הַנִּמְלָטִים מִמְּקוֹם מוֹשָׁבִי ק"ק גְּלוֹנָא יע"א מֵחֲמַת רַעַשׁ הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָעִיר קָרוֹבָה לָבוֹא בְּמָצוֹר ה' יְרַחֵם עָלֵינוּ מְהֵרָה וְיַקְבֵּץ נִדָּחֵנוּ.

וְיַצִּיל עַמּוֹ מִכָּל תְּלָאָה וְיעוֹרֵר זְכוּת יְשֵׁינֵי חֶבְרוֹן מְהֵרָה] ע"כ יֵרָאֶה קְצָת לוֹמַר דמ"מ כֵּינָן שֶׁהוּא מְקַבֵּל הַתְּרָאָה. וְאָפְשָׁר שֶׁאוֹמֵר בְּפֵירוּשׁ שֶׁלֹּא בִּטְּלוֹ.

אוֹ אַף בִּסְתָם כֵּינָן שֶׁאוֹמֵר אעפ"כ וְלֹא אָמַר שֶׁבִּטְּלוֹ לָא מִיקְרֵי סָפֵק. וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְפַקְפֵּק מִשּׁוּם שֶׁאֵין אָדָם מֵשִׂים עַצְמוֹ רָשָׁע אָפְשָׁר לְיַיְשֵׁב וצ"ע בָּזֶה.

וא"כ לִכְאוֹרָה קָשֶׁה אִם יֵשׁ לְאֶחָד מִבְּנֵי חֲבוּרָה אַף שֶׁהוּא יוֹדֵעַ מִזֶּה דבלא"ה הָוֵי אוֹנֶס ס"ס שֶׁמָּא הָאַחֵר בִּטְּלוּ וצ"ל שֶׁאַחֵר אָמַר שֶׁלֹּא בָּטְלוּ. וְזֶה יֵרָאֶה דְּצָרִיךְ לוֹמַר קוֹדֶם שֶׁשָּׁחַט זֶה.

דְּאַחַ"כ יֵרָאֶה אַף אִם ה"ס שמי' הַתְּרָאָה ס"ס לֹא נַאֲמִין לוֹ לְהַלְקוֹת זֶה וצ"ע. וא"כ הי' לוֹ לְהָרַמְבַּ"ם לְבָאֵר זֶה וצ"ע קְצָת.

וְגַם בלא"ה דְּוָחַק מַה שתי' הלח"מ כְּגוֹן שֶׁיָּדַע שֶׁיֵּשׁ לְאַחֵר חָמֵץ הֲרֵי פי' שָׁם תוס' דמ"מ הָוֵי ה"ס דְּשֶׁמָּא נֶאֱבַד אוֹ נִשְׂרַף בְּשָׁעַת שְׁחִיטָה. וא"כ הי' לוֹ לְהָרַמְבַּ"ם לְבָאֵר דְּאַיְירֵי שֶׁיּוֹדֵעַ דְּיֶשְׁנוֹ בְּשָׁעַת שְׁחִיטָה.

אוּלָם זֶה י"ל קְצָת דבלא"ה צָרִיךְ לְהָבִין לְדַעַת תוס' בִּנְדָּה (מז) כְּמִדֶּוְמָּה שכ' שָׁם גַּבֵּי מֻוְקְפָּא הַסָּמוּךְ לְאִישׁ דְּלָא מִיקְרֵי ה"ס דְּכְשֶׁנִּתְגַּדֵּל אַחַ"כ אִיגְּלֵי לְמַפְרֵעַ וכה"ג לָא מִיקְרֵי ה"ס. וא"כ גַּם כָּאן אִם נִגְלֶה אַחַ"כ שֶׁנִּשְׁאַר הֶחָמֵץ בְּעַיִן א"כ לָא הָוֵי ה"ס.

וצ"ל דְּהַמַּקְשֶׁה סָבַר דבכה"ג הָוֵי ג"כ ה"ס. א"כ לְמַסְקָנָא י"ל דְּלָא מִיקְרֵי כְּלָל ה"ס כה"ג וְנִיחָא.

אוּלָם גּוּף דִּבְרֵי הלח"מ צ"ע מ"ש דְּהָרַמְבַּ"ם פּוֹסֵק פח"י מה' סַנְהֶדְרִין ה"ס לָא הָוֵי הַתְּרָאָה וַהֲרֵי מְבוֹאָר שָׁם לְהֵיפּוּךְ דְּהָוֵי הַתְּרָאָה. וְיֵרָאֶה דהלח"מ אָזַיל בָּזֶה לְשִׁיטָתוֹ שכ' פֵּ"ה מה' שְׁבוּעוֹת ה"ב בְּכַנָּוֹנַת הָרַמְבַּ"ם שָׁם דְּדַוְקָא אִם הַסָּפֵק הוּא מֵחֲמַת שֶׁמָּא יְקַיְּמִים הָעֲשָׂה הָוֵי הַתְּרָאָה אֲבָל בְּשָׁאָר סָפֵק לֹא א"כ נִיחָא.

אָכֵן דִּבְרֵי הלח"מ שָׁם לִכְאוֹרָה צ"ע שֶׁהֲרֵי כ' הָרַמְבַּ"ם (פ"ח מה' פסוהמ"ק ה"ג) אָסוּר לְהוֹתִיר וְאִם הוֹתִיר אֵינוֹ לוֹקֶה מִשּׁוּם דְּנִיתַּק לַעֲשֵׂה. וְתָ"ל דְּהָוֵי ה"ס שֶׁמָּא לֹא יוֹתִיר כַּמְבוֹאָר בַּשַּׁ"ס וצ"ע.

אֶלָּא ע"כ כְּדִבְרֵי הכ"מ בה' שְׁבוּעוֹת הַנָּ"ל דְּהַחִילּוּק בֵּין לָאו מְפוֹרָשׁ: וְכָאן הָוֵי ג"כ לָאו מְפוֹרָשׁ וצ"ע בכ"ז. וְכַדּוֹמֶה אֲשֶׁר בַּקּוּנְטְרֵס שָׁחַבַּרְתִּי עַל ה' שְׁבוּעוֹת שֶׁנֶּאֱבַד מִמֶּנִּי הָאֲרִכְתִּי ג"כ בְּבִנְיָן זֶה.

וְאוּלַי אֶזְכֶּה עוֹד לְמָצְאָה כְּדֵי שֶׁלֹּא תהי' יְגִיעָתִי אֲשֶׁר יָגַעְתִּי בָּהּ לָרִיק: וּבְדִבְרֵי תוס' הַנָּ"ל דְּבְמָקוֹם דְּגַלֵּי לְמַפְרֵעַ הָוֵי וַדַּאי ה"ס עי' תוס' קִידּוּשִׁין (יא.) ד"ה וְחַיָּיבִין עָלָיו קְצָת סְתִירָה לָזֶה וְלֹא הִרְגִּישׁוּ בְּזֶה אַחֲרוֹנִים וע"י שעה"מ ה' אישות: שָׁם עי' מ"ל הִקְשָׁה לְסוֹף מה"ת נֵימָא דְּבְדִיעֲבַד פָּסוּל הֲרֵי גַּבֵּי מְנָחוֹת צָרִיךְ קְרָא לְעַכֵּב וכו'.

וע' שעה"מ שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם מַיִם חַיִּים שכ' אי לָאו קְרָא הָיִיתִי אוֹמֵר דְּפָסוּל מְשׁוּם כָּל מִילֵּי דְּאָמַר רַחֲמָנָא לָא תַּעֲבִיד אי עֲבִיד לָא מְהַנֵּי וכו' וְהִקְשָׁה עָלָיו דא"כ תִּיקְשֵׁי מֵהָא דְּמָנָחוֹת הַנָּ"ל וּמִכֹּחַ זֶה צִיְּדֵד לוֹמַר דְּאַף רָבָא מוֹדֶה בְּקָדָשִׁים אי עֲבִיד מְהַנֵּי.

וְלִכְאוֹרָה לֹא מַשְׁמַע כֵּן בְּשַׁ"ס פְּרָק קַמָּא דִּתְמוּרָה דַּהֲרֵי פָּרִיךְ שָׁם מִתְּמוּרָה וְקָדָשִׁים ע"ש. וי"ל קָצָת ע"פ מַה שֶּׁהֶאֱרִיכוּ הָאַחֲרוֹנִים לְיַיֵּשֵׁב הקו' מִשּׁוֹחֵט בְּשַׁבָּת אַמַּאי שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה נֵימָא כָּל מִילֵּי וכו' וְחַד מִן הַתי' הוּא דְּהָא דְּאָמְרִינַן אִי עָבִיד ל"מ הַיְינוּ דע"י זֶה לֹא נַעֲשָׂה עכ"פ הָעֲבֵירָה בְּפוֹעֵל כֵּיוָן דְּלָא מְהַנֵּי.

רַק לָקֵי הוֹאִיל וְעָבַר עכ"פ אַמִּימְרָא דְּרַחֲמָנָא וא"כ בְּשַׁבָּת אַף אִם תְּהֵא שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה מ"מ נַעֲשָׂה עֲבֵירָה בְּפוֹעֵל. דְּאַף בִּנְחִירָה עכ"פ חִילֵּל שַׁבָּת [ובמ"א הֶאֱרַכְנוּ קָצָת בָּזֶה דְּאַף כה"ג לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם בְּאֵבֶר מִן הַחַי שֶׁל עוֹף אֵין ב"נ נֶהֱרָג עָלָיו.

א"כ אִם תְּהֵא שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה לֹא נַעֲשָׂה עֲבֵירָה בְּפוֹעֵל דְּהָוֵי מְקַלְקֵל וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ] וּמֵעַתָּה י"ל כָּאן ג"כ ס"ס אִי לָא הָוֵי כְּתִיב קְרָא דְּכָשֵׁר דְּיֵעָבֵד הו"א אִי עָבִיד ל"מ וְלֹא נַעֲשָׂה הָעֲבֵירָה בְּפוֹעֵל כֵּיוָן דְּפָסוּל הַזָּבַח וְלֹא נִשְׁחַט פֶּסַח כָּשֵׁר עַל הֶחָמֵץ.

משא"כ גַּבֵּי מְנָחוֹת פָּרִיךְ רָבִינָא שַׁפִּיר וְאֵימָא לֹא תֵּאָפֶה חָמֵץ לְלָאו וְלֹא נִפְסַל. וְאִי מְשׁוּם כָּל מִילֵּי וכו' הֲרֵי שָׁם יָלִיף מִקְרָא מֵחָמֵץ אַחַר מֵחָמֵץ פָּסוּל כַּמְבוֹאָר בִּמְנָחוֹת (נה:) וְכַמְבוֹאָר בָּרַמְבַּ"ם פי"ב מה' מע"ק הי"ד א"כ ס"ס נַעֲשָׂהעֲבֵירָה בְּפוֹעֵל דַּהֲרֵי אַף אִם פְּסוּלָה מֵחֲמַת חִימּוּץ חַיָּיב אִם מַחְמְצָה וְהַבֵּן.

אֲבָל כָּאן כֵּיוָן דְּדָחֵי בִּירוּשַׁלְמִי הָרְאָיָ' מִמַּקְטִיר עַל הֶחָמֵץ די"ל שֶׁנִּזְדַּמֵּן לוֹ אַח"כ אוֹ שהי' זֶה שׁוֹחֵט וְזֶה זוֹרֵק א"כ הָוֵי שַׁפִּיר מִסְּבָרָא לוֹמַר דְּפָסוּל מִשּׁוּם כָּל מִילֵּי וק"ל. אַף ק"ק לָזֶה דא"כ מַאי דְּקָאָמַר בִּירוּשַׁלְמִי ר' מָנָא אָמַר אֵילּוּלֵי דְּתָנֵי חִזְקִיָּ' וכו'.

א"כ בָּא לְדָחוֹת רֹאשׁ' מֵהַקְטָרָה מִשּׁוּם די"ל פְּסוּלָה ג"כ חַיָּיב. וָתָ"ל אִם נֹאמַר כֵּן א"כ מִמֵּילָא מנ"ל כְּלָל דְּפָסוּל.

מִשּׁוּם כָּל מִילֵּי וכו'. הָא אִי נֵימָא כָּל כו' א"כ מִמֵּילָא אַף בִּפְסוּלָה חַיָּיב.

א"כ הֲדַר נַעֲשָׂה עֲבֵירָה בְּפוֹעֵל א"כ נֵימָא דִּבְדִיעֲבַד כָּשֵׁר וק"ל: וּבְדֶרֶךְ יוֹתֵר פָּשׁוּט קָצָת י"ל דְּשָׁם בִּמְנָחוֹת פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּטָפֵי מִסְתַּבֵּר לוֹמַר דִּבְדִיעֲבַד כָּשֵׁר ומשו"ה מֵחָמֵץ אַחַר מֵחָמֵץ חַיָּיב. מִדְּנֵימָא בְּדִיעֲבַד פָּסוּל וּמֵחָמֵץ אַחַר וכו' הָוֵי גזה"כ וק"ל: עוֹד הִקְשָׁה השעה"מ בְּהַשְׁמָטָה סוֹף הַסֵּפֶר עַל דִּבְרֵי המ"ח הַנָּ"ל.

דַּהֲרֵי בִּמְנָחוֹת כ' אִיתָא שָׁם פִּלְפּוּל אִם לֹא מָלַח הַקְּרָבָן אִם כָּשֵׁר בְּדִיעֲבַד וָתָ"ל כָּל מִילֵּי וכו' ע"ש. וְלִכְאוֹרָ' שָׁם לֹא שַׁיָּיךְ תי' הַנָּ"ל.

וּקְצָת יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר דִּבְשֵׁב וא"ת לָא אָמְרִינַן כָּל מִילֵּי וכו' דְּדַוְקָא בָּמָה דְּאָמַר רַחֲמָנָא לָא תַּעֲבִיד וכו'. משא"כ בְּדָבָר שֶׁהוּא בְּקוּם וַעֲשֵׂה אַף שֶׁנִּכְתַּב בִּלְשׁוֹן ל"ת.

וְאַף שֶׁיֵּשׁ לְפַקְפֵּק וְלוֹמַר דְּהַמַּעֲשֶׂה הוּא שֶׁהֵבִיא קָרְבָּן בְּלִי מֶלַח אַף י"ל דְּהַלָּאו הוּא רַק שֶׁלֹּא לְהַשְׁבִּית מֶלַח אֲבָל לֹא עַל הַקָּרְבָּן. משא"כ בְּלֹא יֵרָאוּ פָּנַי רֵיקָם הַלָּאו הוּא עַל הַגּוּף וצ"ע עוֹד בָּזֶה: עוֹד הִקְשָׁה השעה"מ שָׁם עַל הָרִיטְבָ"א בְּיוֹמָא (יג:) שכ' שָׁם כָּל הֵיכָא דְּאִיכָּא אַזְהָרָה אִם לֹא שָׁנָה הַכָּתוּב הָוֵי עִיכּוּב דא"כ "כ קָשֶׁה ג"כ מֵהָא דִּמְנָחוֹת מנ"ל עִיכּוּבָא וכו' וָתָ"ל דְּהָוֵי אַזְהָרָה ע"ש.

קָצַת י"ל די"ל עִיקַּר סְבָרַת הָרִיטְבָ"א גַּבֵּי קְטוֹרֶת דְּאִם חָסַר א' מִסַּמָּנִים מִמַּילָא הָוֵי עִיכּוּבָא הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּהָוֵי מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה וְלֹא נִתְקַיְּמָה הַמִּצְוָה כְּלָל. משא"כ בַּאֲפִיַּית מְנָחוֹת יְרֵאָה דְּלֹא שַׁיָּיךְ זֶה דְּהָאפִי' הָוֵי רַק הֶכְשֵׁר מִצְוָה.

וּמִטַּעַם זֶה י"ל ג"כ קָצַת קו' המ"ל הַנַּ"ל (ג"כ) דְּפֶסַח כֵּיוָן שֶׁהָרַמְבַּ"ם בְּמִנְיַן הַמִּצְוֹת חֲשָׁבָהּ לְמִצְוָה בפ"ע א"כ י"ל מִסְבָרָא פָּסוּל הַפֶּסַח מִשּׁוּם מהב"ע וכו' וְגַם מַה שֶׁהִקְשָׁה השעה"מ בְּהַשְׁמָטָה עַל הָרִיטְבָ"א מֵהָא דִּמְנָחוֹת (כ') הַנַּ"ל דְּפִילְפֵּל שָׁם אִם לֹא מָלַח אִי מְעַכֵּב וָתָ"ל הָא הָוֵי אַזְהָרָה וכו' ע"ש.

י"ל ג"כ קָצַת די"ל דָּבָר שֶׁהוּא בשוא"ת לְפִי סְבָרוֹתֵינוּ הַנַּ"ל לָא אָמְרִינַן בי' מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה כֵּיוָן דְּאֵין הָעֲבֵירָה בְּקוּם וַעֲשֵׂה. וּקְצָת מַשְׁמַע דְּבִיטּוּל עֲשֵׂה וַדַּאי לֹא שַׁיָּיךְ מִצְוָה הַבָּאָה וכו' דאל"כ כָּל הָנֵי דְּאֵין מְעַכְּבִין בְּקָדָשִׁים י"ל הָא עָשָׂה עכ"פ אִיכָּא בְּהוּ וְנִימָא מהב"ע וק"ל.

ובמ"א נִסְתַּפַּקְתִּי קָצַת בָּזֶה וַעֲדַיִין צ"ע וק"ל וק"ק דִּבְדַף (סג:) אָמַר ר"ש פֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּטוּר ופי' רַשְׁ"י מִשּׁוּם שְׁחִיטָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָ' וכו' וָתָ"ל בלא"ה בְּפָסוּל לָא עָבַר. וְאֶפְשָׁר כֵּיוָן דְּהַפְּסוּל בָּא רַק עַתָּה מֵחֲמַת הַשְׁחִיטָה שָׁאנֵי וצ"ע.

וּקְצָת יֵשׁ לְסַפֵּק בְּפֶסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ אִם חַיָּיב דַּהֲרֵי פי' רַשְׁ"י שָׁם דְּהָא דְּפָטוּר לר"ש מִשּׁוּם שְׁחִיטָה שא"ר א"כ לְדִידַן חַיָּיב. אוֹ דְּהַפְּטוֹר הוּא מִשּׁוּם דְּהָוֵי זֶבַח פָּסוּל וצ"ע וְהַבֵּן: ו) ה"ו דַּם הַפֶּסַח וכו'.

ע' כ"מ ואע"ג דבפ' תָּמִיד נִשְׁחָט וכו'. וְלִכְאוֹרָה כְּמוֹ כֵן הי' קָשֶׁה מֵהָא דִּזְבָחִים (נה:) דְּתָנַן הָתָם הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח וכו' וְדָיְיק הַשַּׁ"ס שָׁם מִזֶּה דע"כ סוֹבֵר הַתַּנָּא פֶּסַח בִּזְרִיקָה מִדְּהִשְׁוָה אוֹתָם ע' רַשְׁ"י שָׁם וק"ל.

וק"ק מַדּוּעַ לֹא הֵבִיא הכ"מ דִּבְרֵי רַמְבַּ"ם בפי' הַמִּשְׁנָה שָׁם פ' תָּמִיד נִשְׁחָט שכ' לְהֶדְיָא שָׁם דְּפֶסַח בִּזְרִיקָה. וצ"ל דִּבְחִיבּוּרוֹ חָזַר בּוֹ.

וע' הֵיטֵב לְעֵיל (פֶּ"ה מה' מע"ק הי"ז) ובלח"מ שָׁם ע"ש. וּמִי שֶׁדַּעְתּוֹ רְחָבָה וּבָקִי בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ יְתָרֵץ הַדְּבָרִים עַל בוּרִין ז) ה"ז הַמַּנִּיחַ אֵימוּרִין וכו'.

בחי' לְפָסְחִים הֶאֱרַכְנוּ הַרְבֵּה בְּדִבְרֵי המ"ל כָּאן וְגַם במ"א הֶאֱרַכְתִּי קָצַת לְיַיְשֵׁב מַה שֶּׁרָמַז כָּאן הַגָּהַת מ"ל לְמַה שֶׁפִּילְפֵּל המ"ל פי"ח מה' פסוה"מ ה"ט שכ' שָׁם הָרַמְבַּ"ם גַּבֵּי מוֹתִיר בְּשַׂר פֶּסַח דְּאֵין לוֹקֶה מִשּׁוּם נל"ע.

וָתָ"ל אַמַּאי לֹא כ' הַטַּעַם מִשּׁוּם אֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה ונ"מ אִם לֹא קַיְּים הָעֲשֵׂה ע"ש. וְאָמַרְנוּ לְיַיְשֵׁב קָצַת די"ל מִשּׁוּם דבכה"ג לָא מִיקְרֵי אֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה הוֹאִיל וּמַשְׁכַּחַת לָהּ ע"י מַעֲשֶׂה.

כִּי י"ל עִיקַּר הָעֲבֵירָה הִיא בְּשָׁעָה שֶׁמְּבַטֵּל הָעֲשֵׂה וְאַף דקיימ"ל קַיְּימוֹ וְלֹא קַיְּימוֹ. מ"מ לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם צָרִיךְ דַּוְקָא שֶׁיִּהְיֶ' בְּאוֹפֶן שא"א תּוּ לְקַיְּימוֹ כַּנּוֹדָע וא"כ י"ל הָעֲבֵירָה הָוֵי אָז.

ע' רַשְׁ"י וְתוֹסָ' רֵישׁ אֵלּוּ הֵן הַלּוֹקִין בְּסַוְגְיָא זוֹ הֵיטֵב. וא"כ הֲדַר כֵּיוָן דְּמַשְׁכַּחַת לָהּ ע"י מַעֲשֶׂה כְּגוֹן שֶׁאָכַל הַנּוֹתָר וְכַדּוֹמֶה.

א"כ אַף אִם לֹא עָשָׂה מַעֲשֶׂה חַיָּיב כַּאֲשֶׁר כֵּן דַּעַת קָצָת פּוֹסְקִים. ע' מ"ל פ"ד מה' מַלְוֶה וע' שעה"מ ה' חו"מ [וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְפַקְפֵּק בָּזֶה דְּמַשְׁמַע דְּהָרַמְבַּ"ם לָא סָבַר הָכִי מדכ' בהל' חו"מ דְּאֵין לוֹקֶה עַל בַּל יֵרָאֶה אִם לֹא עָשָׂה מַעֲשֶׂה אֵין כָּאן מְקוֹמוֹ].

וא"כ הָוֵי לוֹקֶה אִי לָאו מִשּׁוּם נל"ע. וּבָזֶה יָשַׁבְנוּ ג"כ מַה דְּקָשֶׁה אִם מִשּׁוּם נל"ע א"כ נָשִׁים [דִּפְטוּרִין[לְכְאוֹרָה מַעֲשֶׂה זוֹ הוֹאִיל שֶׁהִיא הזמ"ג (ובמ"א הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה) א"כ יִלְקוּ.

וְגַם א"כ אַף אֲנָשִׁים יִלְקוּ דַּהֲרֵי אֵין הָעֲשֵׂה שָׁוֶה בְּכָל וְכַמְבֹאָר רֵישׁ תְּמוּרָה. וְלַהַנָּ"ל נִיחָא דַּהֲרֵי בְּנָשִׁים בלא"ה הָוֵי אֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: עוֹד רָגַע אֲדַבֵּר הַנָּה המ"ל כ' פי"ח מה' פה"מ הַנָּ"ל דְּזֶה וַדַּאי נִיחָא מַה שֶּׁלֹּא כ' כָּאן גַּבֵּי אֵימוּרִין מִשּׁוּם נל"ע דְּלָא מָצִינוּ עֲשֵׂה זוֹ גַּבֵּי אֵימוּרִין ע"ש.

וְלִכְאוֹרָה צָרִיךְ בֵּיאוּר בְּאֵימוּרִין שֶׁנִּתְנוּתְּרוּ מַה דִּינָם וְהִנֵּה לְעֵיל פי"ט מה' פסוה"מ ה"י) חֲשִׁיב שָׁם כָּל הַנִּשְׂרָפִין יֵרָאֶה דְּלָא חֲשִׁיב אֵימוּרִין בַּהַדַיְיהוּ וצ"ע. גַּם יֵשׁ לְסַפֵּק קָצָת מנ"ל דְּאִם לָנוּ אֵימוּרִים דְּפָסוּל דִּיעֲבַד הוֹאִיל וְלֹא שָׁנָה הַכָּתוּב לְעַכֵּב.

וּבָזֶה י"ל קָצָת מַה דְּצָרִיךְ תְּרֵי קְרָאֵי לְאֵימוּרִים. אָכֵן יָרֵאתִי לְדַבֵּר בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ אֲשֶׁר אֵין לִי מְבוֹא בָּהֶן כְּלָל.

רַק כָּתַבְתִּי לְעַצְמִי לְזִכָּרוֹן בְּעָלְמָא אוּלַי אֶזְכֶּה עוֹד וְיִפְתַּח לִי ה' שַׁעֲרֵי בִּינָה יהי' לִי זֹאת לְמַזְכֶּרֶת: א) ה"ט יו"ד י"א לִכְאוֹרָה קָשֶׁה מ"ש הי' פָּחוֹת מַחֲמִשִּׁים אֵין שׁוֹחֲטִין וכו' הָא לֹא שִׁינָּה הַכָּתוּב לְעַכֵּב וְיִרְאֶה דמשו"ה כ' אִם נִשְׁחַט בב"א כָּשֵׁר.

אַךְ הכ"מ כ' דְּמַשְׁמַע כֵּן מִלְּשׁוֹן הַשַּׁ"ס ע"ש. עכ"פ קָשֶׁה ת"ל מַדּוּעַ כ' אִם נִשְׁחַט בב"א וכו' ת"ל אַף אִם אֵין שָׁם אֶלָּא עֲשָׂרָה אוֹ פָּחוֹת ג"כ כָּשֵׁר אַף דְּלָא הָוֵי קָהָל וְעֵדָה וְיִשְׂרָאֵל לֹא בב"א וְלֹא בזא"ז.

וְאַמַּאי נָקַט בב"א דְּמַשְׁמַע דַּוְקָא הוֹאִיל וְהָוֵי עכ"פ סְפֵיקָא וְאַמַּאי לָא אַשְׁמוֹעִינַן רְבוּתָא טְפֵי. וְגַם לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם שכ' בַּתְּחִלָּה כְּפִי הגי' שֶׁלְּפָנֵינוּ אֵין שׁוֹחֲטִין בְּפָחוֹת מֵחֲמִשִּׁים וְאִם שָׁחֲטוּ כָּשֵׁר.

מַאי כַּוָּנָתוֹ בָּזֶה. אִם הַכַּוָּנָה דְּכֵינָן דְּשָׁחֲטוּ פָּחוֹת מֵחֲמִשִּׁים א"כ ע"כ לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ לַעֲשׂוֹת ג' כִּיתּוֹת בב"א ובזא"ז.

א"כ לְמַאי הִלְכְתָא כ' אַחַ"כ וְאִם שָׁחֲטוּ כֵּוָלָן בב"א כָּשֵׁר. ת"ל הָרֵי כְּבָר הִשְׁמִיעָנוּ זֶה תְּחִלָּה.

וְאִם נֵימָא דְּתְּחִלָּה אַיְירֵי בזא"ז וְאַחַ"כ בב"א זֶה דּוֹחֵק דְּמַאי אֲוִלְמָא הָא מַהָא וצ"ע וק"ל. עוֹד קָשֶׁה קָצָת דְּמַשְׁמַע דְּאִם אֵין חֲמִשִּׁים לֹא יִשְׁחַט כְּלָל הַפָּסַח.

וְאַמַּאי לֹא נֵימָא דְּאָתֵי עֲשֵׂה דִּשְׁחִיטַת פֶּסַח וַדַּאי הַךְ דְּלִכַּתְּחִלָּה צָרִיךְ קָהָל וְעֵדָה וְיִשְׂרָאֵל וְהַתּוֹרָה לֹא קָפְדָה רַק הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר. וּכְעֵין זֶה אָמְרִינַן בְּהָא דְּאָסוּר לִשְׁחֹוט אַחַר תָּמִיד שֶׁל בֵּין עַרְבַּיִם וְזֶה דַּוְקָא הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר ע' הֵיטֵב תוס' מְנָחוֹת (מט ד"ה ת"ל).

וְשָׁם נִסְתַּפְּקוּ קָצָת בְּמָקוֹם דְּמִיפְסָל בְּדִיעֲבַד אִי שַׁיָּיךְ דְּחַיָּ' אֲבָל בִּלְכַתְּחִלָּה מוֹדוֹ יעו"ש. וא"כ צ"ע קָצָת כָּאן וק"ל: ט) הי"ד וּמַפְשִׁיטִין אֶת כֵּוָלָן וְכוּ.

ע' לח"מ ומַה שתי' כ' ג"כ תוס' בְּשַׁבָּת שָׁם לְחַד תי' ע"ש וע' תְּשׁוּ' שַׁאֲגַת ארי' בְּדִינֵי מִילָה שֶׁצִּדֵּד שָׁם דְּהָרַמְבַּ"ם אַיירי כָּאן כ"ז שֶׁלֹּא פֵּירֵשׁ. וכ' דְּהַשַּׁ"ס דְּשַׁבָּת שָׁם הָוֵי סָבַר דְּאַיירי שֶׁפֵּירֵשׁ וּלְכָךְ הַוְצְרַךְ לוֹמַר דְּשָׁקִיל בִּבְרִיזֵי אֲבָל מִשְּׁאָר סְוּגְיוֹת מַשְׁמַע דְּאַיירי בְּלֹא פֵּירֵשׁ ומַפְשִׁיט כְּדַרְכּוֹ ע"ש.

וּקְצָת יֵשׁ לְפַלְפֵּל די"ל זֶה הָוֵי פ"ר דְּלֹא נִיחָא לי'. אוּלָם לֹא עִיַּינְתִּי כָּעֵת.

גַּם בלא"ה צָרִיךְ לְהָבִין מַדּוּעַ יִקָּרֵא זֶה בְּשֵׁם פְּסִיק רֵישָׁא הֲלֹא לִכְאוֹרָה הָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ. וּבָזֶה יֵשׁ מָקוֹם ג"כ לְיַיְשֵׁב הַסְּוּגְיוֹת דְּלִכְאוֹרָה מַה פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס וְהָא מוֹדֶה ר"שוכו' הָא ס"ס הָוֵי מִשְּׁאֵצָ"ל וַהֲדַר הָוֵי דְּרַבָּנָן.

אַךְ י"ל דְּהָכִי פָּרִיךְ דמ"מ מַאי אַהְדְּרוּ לריב"ב אִם מַצִּילִין תִּיק וכו'. דִּלְמָא ריב"ב סוֹבֵר מְלָאכָה שאצל"ג חַיָּיב.

וּבְשִׁלְמָא אִי הָוֵי הקו' מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין שַׁפִּיר דְּאַף ר"י דְּסוֹבֵר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין בְּשַׁבָּת אָסוּר הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן כמ"ש תוס' בְּיוֹמָא בְּסֵוְגָיָ' דְּמְצָרֵף. משא"כ מְלָאכָה שאצל"ג לר"י חַיָּיב מִן הַתּוֹרָה וא"כ מנ"ל לְרַבָּנָן לְהַקְשׁוֹת לריב"ב.

אֲבָל בֶּאֱמֶת אִי קיימ"ל מְלָאכָה שאצל"ג פָּטוּר שַׁפִּיר מַפְשִׁיט כְּדַרְכּוֹ וק"ל. אַךְ עֲדַיִין לֹא אָבִין מַדּוּעַ נִימָא כְּלָל דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין הָא עוֹשֶׂה הַמְּלָאכָה מַמָּשׁ רַק דְּהָוֵי א"צ לְגוּפָהּ וצ"ע כָּעֵת.

וּבְחַיְ' לְמָנָחוֹת פ' ר"י כ' עוֹד מִזֶּה: א הח"י וְאִם הי' יְבֵישָׁה וכו'. ע' לח"מ.

וּקְצָת הי' מָקוֹם לוֹמַר דְּשָׁאנֵי הַרְכָּבָתוֹ וַהֲבָאָתוֹ וכו' דְּהֵם לָא מַשְׁכַּחַת לְהוּ רַק חוּץ לַמִּקְדָּשׁ וְלֹא עִיַּינְתִּי כָּעֵת: יא) פ"ב ה"א אֵין שׁוֹחֲטִין וכו' ע' כ"מ ומ"ל הי"ג כ' תּוֹךְ הָעִנְיָן הַשַּׁיָּיךְ לְכָאן. ומַה שצ"ע קְצָת מַדּוּעַ לֹא הִזְכִּירוּ כְּלָל מֵהַפְלִפּוּל אִם שֶׁה לְבֵית אָבוֹת דאו' אוֹ לֹא.

ע' פ' הָאִשָּׁה (פח. תוס' ד"ה שֶׁה וכו') וְדַף (צא: ד"ה אִישׁ זוֹכֶה וכו').

וע' גַּם בְּגִיטִּין פ"א. וּבְחַיְ' לַקּוּנְטְרֵס בְּרִירָה הֶאֱרַכְנוּ קְצָת בָּזֶה: יב) ה"ג ע' לֶחֶם יְהוּדָה כ' לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם אַף דְּלִאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כָּשֵׁר מ"מ לְכַתְּחִלָּה אָסוּר.

אֲבָל רַשְׁ"י סוֹבֵר דה"פ דַּוְקָא אִם אֵין א' מֵהֶן יָכוֹל לֶאֱכוֹל כַּזַּיִת ע"ש הֵיטֵב. ומ"ש הַלֶּחֶם יְהוּדָה הַנָּ"ל צע"ג כַּאֲשֶׁר כָּתְבוּ הַשִּׁיּוּרֵי כנה"ג דְּזֶה דְּוַחַק.

וּקְצָת הי' נִרְאֶה כַּוָּנַת הָרַמְבַּ"ם דְּאִם אֵין יָכוֹל לֶאֱכוֹל כָּל א' מֵהֶם כַּזַּיִת הַיְינוּ שֶׁאֵין בּוֹ כְּדֵי לְחַלֵּק שֶׁיָּבוֹא עַל כָּל א' כַּזַּיִת. לָא אָמְרִינַן דְּאֶפְשָׁר שֶׁמְּנוּתָּר א' נֶגֶד חֲבֵירוֹ וְשַׁפִּיר יְכוֹלִין לֶאֱכוֹל עכ"פ מִקְצָת חֲבוּרָה כַּזַּיִת וש"ד קמ"ל דְּלָא אָמְרִינַן הָכִי וצ"ע.

וְדַע דְּמִלְּשׁוֹן רַשְׁ"י שָׁם יֵרָאֶה דְּהַכַּוָּנָה דַּוְקָא שֶׁאֵין יְכוֹלִין לֶאֱכוֹל כַּזַּיִת יַחַד. אֲבָל אִם יְכוֹלִין לֶאֱכוֹל כַּזַּיִת יַחַד ש"ד וְזֶה צ"ע.

וע' שיוכנה"ג הֵבִיא לְשׁוֹן רַשְׁ"י ע"ש. אַךְ מִתּוֹסְ' שָׁם יִרְאֶה שפי' דְּהַכַּוָּנָה מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ נוֹתָר וְהַיְינוּ אִם אֵין יְכוֹלִין לֶאֱכוֹל הַכֹּל ע"ש.

וּבְחִ֫י׳ שָׁם כ׳ בָּזֶה ג״כ: ה״ה וְ לֹא עִיַּנְתִּי כָּעֵת וּבְחִ֫י׳ לִפְסָחִים כִּמְדֻמֶּה כ׳ קְצָת בָּזֶה: יג) ה״ו יֵרָאֶה מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם אִם שָׁחוּט לִזְרֹק לְמַוְלִין וְלַעֲרֵלִים כָּשֵׁר. דַּוְקָא אִם זָרַק לְמַוְלִין וְלַעֲרֵלִים פָּסוּל עִי׳ בָּזֶה.

ועי׳ בַּתּוֹסָ׳ בְּסַנְוֶ֫גְיָא (סא. ד״ה וְאִיתַּקַּשׁ) וּבִשְׁאָר דִּיבּוּרִים יֵרָאֶה קְצָת מִדִּבְרֵיהֶם דְּיֵשׁ שֶׁלֹּא לְמִנּוּיָו וְאֵינוֹ שִׁינּוּי בְּעָלִים וְכֵן לְהִיפּוּךְ.

ועי׳ מְפָרְשִׁים שָׁם: שָׁם הַפֶּסַח כָּשֵׁר וְאֵין אָדָם יוֹצֵא וכו׳. יִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ כָּאן ט״ס וצ״ל וְאָדָם יוֹצֵא כו׳ וְכֵן אִיתָא בְּשַׁ״ס דַּף עח ע״ש: יד) הי״א ע׳ (פח.

) דְּקָאָמַר שָׁם ש״מ יֵשׁ בְּרִירָה וּמְשַׁנֵּי שֶׁה לְבֵית אָבוֹת מ״מ. וע׳ תוס׳ שפ׳ דְּשֶׁה לב״א לָאו דאו׳ ע״ש.

וְכָתְבוּ כְּדֵי לְחַנְּכָן בְּמִצְוֹת מֻוָּתָר וְלֹא נִימָא דְּהָוֵי מַאֲכִילָם בְּיָדַיִם פֶּסַח שֶׁלֹּא לְמִנּוּיוֹ ע״ש. ועי׳ תוס׳ שָׁם ד״ה אֶלָּא וכו׳.

שֶׁיִּרְאֶה מִדִּבְרֵיהֶם דְּאִם שֶׁה לב״א לָאו דאו׳ מִמֵּילָא א״צ מִינּוּי כְּלָל ע״ש. וע׳ הֵיטֵב בְּתוֹסָ׳ נְדָרִים וּבְחִ֫י׳ הֶאֱרַכְנוּ.

וְשָׁם כ׳ כִּי יֵשׁ סוֹבְרִים דְּאַף אִם שֶׁה לב״א דאו׳ מ״מ הָוֵי גזה״כ לִיקַּח בִּשְׁבִיל ב״ב הַקְּטַנִּים בְּלֹא דַּעְתָּן וְלֹא תָּלוּי אֶפְשָׁר בִּבְרִירָה ע״ש הֵיטֵב: טו) שָׁם וְהַמְמַנֶּה עַל שְׁנֵי פְּסָחִים אֵינוֹ אוֹכֵל אֶלָּא מִן הַנִּשְׁחָט רִאשׁוֹן וכו׳.

גַּם בָּזֶה קָשֶׁה טוּבָא דַּהֲרֵי חָזִינַן בַּדַּף (פח:) בַּמֶּלֶךְ וּמַלְכָּה דְּאָמְרִינַן שָׁם ג״כ אוֹכֵל מִן הָרִאשׁוֹן וְאַפ״ה רַק מִשּׁוּם שְׁלוֹם מַלְכוּת. וא״כ קָשֶׁה כָּאן אַמַּאי יֹאכַל מִן הָרִאשׁוֹן הָא אֵין בְּרִירָה.

וע׳ לְקַמָּן פ״ג ה״א וּבְחִ֫י׳ הֶאֱרַכְנוּ ג״כ בָּזֶה. וְכָעֵת רָאִיתִי בס׳ צְרוֹר הַחַיִּים כָּאן שֶׁפִּילְפֵּל קְצָת בָּזֶה: טז) הי״ג מִי שֶׁחֲצִי׳ וכו׳.

ע׳ מ״ל מ״ש סוֹף ד״ה מִי וכו׳ וְהָשְׁתָּא בָּא רַשְׁ״י לוֹמַר וכו׳ יִרְאֶה כִּי יֵשׁ כָּאן אֵיזֶה ט״ס וק״ל: שָׁם ד״ה תְּנַן הָתָם וכו׳ וק״ל לָמָּה לֹא הִקְשָׁה ג״כ אֵיכָפֵל קְרָא וכו׳. לְכְאוֹרָה צ״ע הֲרֵי [שַׁפִּיר צָרִיךְ קְרָאֵי כֵּינָן] דְּהָא דְּכוֹפִין אֶת רַבּוֹ הוּא רַק דְּרַבָּנָן וצ״ע וק״ל וּבְחִ֫י׳ עַל הָרַמְבַּ״ם (ה׳ מְלָכִים פ״י ה״ז) הֶאֱרַכְנוּ קְצָת בְּעִנְיָן זֶה ע״ש.

שָׁם וְעִיקָּרָן שֶׁל דְּבָרִים וכו׳. גַּם בָּזֶה הֶאֱרַכְתִּי קְצָת בחי׳ לַפְּסָחִים: שָׁם סה״ד וְרָאִיתִי גִּרְסָא בס׳ הַיַּלְקוּט וכו׳ יִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ כָּאן אֵיזֶה ט״ס וק״ל:.

שָׁם וְרָאִיתִי בש״ג פי׳ הבע״י וכו׳. בחי׳ לח״מ הֶאֱרַכְנוּ קְצָת: הי״ד ע׳ שעה״מ מַה שֶּׁפִּילְפֵּל כָּאן וּכְבָר הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה בַּקּוּנְטְרֵס שְׁלִיחוּת: יז עוֹד רֶגַע אֲדַבֵּר בְּהַהּ דַּחֲצִי עֶבֶד וכו׳ הִנֵּה צָרִיךְ לְהָבִין בְּטַעַם הַדָּבָר דְּלָא יֹאכַל לֹא מִשֶּׁל רַבּוֹ וְלֹא מִשֶּׁל עַצְמוֹ וכו׳ דִּבְשֶׁל רַבּוֹ לֹא יֹאכַל הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּאֵין דַּעַת רַבּוֹ לְהִימָּנוֹת חֵלֶק חֵירוּת עַל פִּסְחוֹ כמ״ש רַשְׁ״י (כז) ד״ה לֹא יֹאכַל מִשֶּׁל רַבּוֹ וכו׳.

וְהָא דְּלֹא יֹאכַל מִשֶּׁל עַצְמוֹ הַיְינוּ מִשּׁוּם שֶׁאֵין חֵלֶק עַבְדוּת נִמְשָׁךְ אַחַר דַּעְתּוֹ כמ״ש רַשְׁ״י (פח.) ד״ה כְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה וכו׳ ע״ש.

וְהִנֵּה יֵרָאֶה לפי"ז וַדַּאי אִם רְצוֹן הָרַב לִמְנוֹת חֵלֶק חֲירוּת ג"כ עַל פִּסְחוֹ וַדַּאי מְהַנֵּי. וּכְמוֹ כֵן יֵרָאֶה אִם שָׁחַט עַל עַצְמוֹ קוֹדֶם שֶׁשָּׁחַט רַבּוֹ ג"כ מְהַנֵּי.

וְאַף דְּיֵרָאֶה לְכְאוֹרָה דְּאִם שָׁחַט אַחַ"כ רַבּוֹ עָלָיו ג"כ יוֹצֵא בְּשֶׁל רַבּוֹ. מ"מ אִם לֹא שָׁחַט עָלָיו כְּלָל רַבּוֹ וַדַּאי יוֹצֵא בְּשֶׁל עַצְמוֹ וע' לְעֵיל ה"י.

וְכֵן מוּכָח לְקַמָּן (פ"ג ה"ב) גַּבֵּי עֶבֶד שֶׁאוֹמֵר טָלָה שֶׁלִּי וכו'. וְאַף גַּם אִם שָׁחַט רַבּוֹ אַחַ"כ עָלָיו עֲדַיִן אֵין מְבוֹאָר כ"כ אִם צָרִיךְ לָצֵאת דַּוְקָא בְּשֶׁל רַבּוֹ.

עכ"פ אִם לֹא שָׁחַט רַבּוֹ כְּלָל עָלָיו וַדַּאי יָצָא בְּשֶׁל עַצְמוֹ. ועפ"ז קָשֶׁה מַאי הִקְשָׁה הלח"מ כְּלָל כֵּיוָן דמה"ת פָּטוּר אֵיךְ יָבִיא חֻלִּין בַּעֲזָרָה, וְלַהַנ"ל י"ל כֵּיוָן שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמִים שֶׁיָּבִיא הָעֶבֶד מִשֶּׁל עַצְמוֹ מִסְתָּמָא אֵין הָרַב שׁוֹחֵט עָלָיו וק"ל.

וע' ס' צְרוֹר הַחַיִּים כָּאן שֶׁהִקְשָׁה אִם ח"ע וחב"ח פָּטוּר א"כ אַמַּאי יֹאכַל עֶבֶד בְּפֶסַח ע"ש. וְזֶה אֵינוֹ קֻשְׁיָא וק"ל.

ומשו"ה קָשֶׁה ג"כ עַל תי' בְּנוֹ שֶׁל הָרַמְבַּ"ם דמשו"ה לֹא יֹאכַל וכו' כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמְצָא תַּקָּנָה וישַׁחְרְרֵנוּ. וְתָ"ל הֲרֵי אִם יִשְׁחוֹט קוֹדֶם הָרַב שַׁפִּיר יֹאכַל וצ"ע: יח) פ"ג הֵ"א מִשּׁוּם שְׁלוֹם מַלְכוּת וכו' עי' תוי"ט פ"ח דְּפְסָחִי' שפי' טַעַם הָרַמְבַּ"ם דְּהוּא סָבַר הָא דקיימ"ל אֵין בְּרִירָה בְּדָאוֹ' הַיְינוּ מִדְּרַבָּנָן.

אֲבָל מה"ת לְעוֹלָם יֵשׁ בְּרִירָה וּמִשּׁוּם שְׁלוֹם מַלְכוּת אוֹקְמִי אַדָּאוֹ' ע"ש. וּבְחִי' בְּקוֹנְטְרֵס בְּרִירָה הֶאֱרַכְנוּ ג"כ בְּזֶה כִּי מִשְּׁמַע מִכָּל הַפּוֹסְקִים דְּהָא דקיימ"ל בְּדָאוֹ' א"ב הַיְינוּ מִסָּפֵק וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ: יט) ה"ב וְהוּא שֶׁיִּתֵּן לוֹ רַבּוֹ וכו' וע' רַשְׁ"י בַּסֻּגְיָא שפי' דְּאֵין לוֹמַר שֶׁיִּתְּנָה וְיֹאמַר אַף אִם שְׁנֵיהֶם שֶׁל רַבּוֹ יהי' א' פֶּסַח וא' שְׁלָמִים מִשּׁוּם דְּלָא אֶפְשָׁר יעו"ש.

וְלִכְאוֹרָה יֵרָאֶה הַטַּעַם מִשּׁוּם סְמִיכָה. ע' (פט.

) וַעֲדַיִן צ"ע קָצָת. וְכָעֵת לֹא עִיַּנְתִּי כָּרָאוּי גַּם כִּי אֵין אִתִּי סְפָרִים וְכַאֲשֶׁר יִעָדְנוּ בְּתְחִלַּת הָעִנְיָן ה' יִשְׁלַח יְשׁוּעָה מְהֵרָה: כ) ה"ד וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי וכו'.

ע' לח"מ שֶׁהִקְשָׁה אַמַּאי לֹא חִילֵק בֵּין קוֹדֶם זְרִיקָה וכו' ע"ש מַה שתי'. וְלִכְאוֹרָה הַחִילּוּק צ"ע.

והי' נִרְאֶה לוֹמַר דְּהַכַּוָּנָה בֶּאֱמֶת דְּאָמְרִינַן שֶׁלֹּא הי' סָפֵק כְּלָל קוֹדֶם זְרִיקָה אֲבָל אִם באמ' נוֹלַד סָפֵק קוֹדֶם זְרִיקָה חַיָּבִין בְּפֶסַח שֵׁנִי וצ"ע וק"ל. וְעַל תי' הלח"מ קָשֶׁה טוּבָא דס"ס בְּהַהִ דַּחֲמִשָּׁה שֶׁנִּתְעָרְבוּ עוֹרוֹת וכו' לֹא שַׁיָּיךְ תי'.

אַךְ יֵשׁ לוֹמַר שָׁם בְּלָאו הָכִי אָסוּר לִזְרֹק מִשּׁוּם בַּעַל מוּם וְאַף א"כ מַאי קָאָמַר שָׁם (פח.) מַאן דְּמַתְנֵי אַמַּתְנִי' כש"כ אֲבָרַיְיתָא.

ולהלח"מ צ"ל בְּהֵיפּוּךְ. וּלְקַמָּן אַיְ"ה נַזְכִּיר עוֹד: ה"ח שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעָרְבוּ וכו'.

ע' לח"מ.

וע' תיו"ט מִשְׁנָה זוֹ שכ' ג"כ דְּהָרַמְבַּ"ם פּוֹסֵק כר"י וְלֹא כְּרַבִּי יוֹסֵי ע"ש: כא) ה"ט חֲמִשָּׁה שֶׁנִּתְעָרְבוּ וכו'. עַיֵּין הֵיטֵב פְּסָחִים (פט.

) וְלִכְאוֹרָ' צָרִיךְ לְהָבִין מַדּוּעַ כ' הָרַמְבַּ"ם רַק הַטַּעַם מִשּׁוּם זְרִיקָה וּשְׁפִיכָה וכו' וְלֹא כ' מִשּׁוּם מְבִיאִין קָדָשִׁים לְבֵיתהַפְּסוּל כַּמְבֹואָר שָׁם. אַךְ זֶה הי' יָכוֹל לְתַקֵּן שֶׁיַּתְנֶה עַל מוֹתַר פֶּסַח כַּמְבֹואָר בַּשַּׁ"ס שָׁם.

וְאִי מִשּׁוּם סְמִיכָה הֵי מַשְׁכַּחַת עכ"פ בְּקָרְבַּן נָשִׂים. אַךְ זֶה קָשֶׁה קְצָת אַמַּאי לָא קָאָמַר מִשּׁוּם חִילּוּק מַתָּנוֹת דִּשְׁלָמִים מַתַּן אַרְבַּע וּפֶסַח מַתַּן אַחַת.

וְאִי מִשּׁוּם דְּבָדִיעֲבַד כִּיפֵּר הֲרֵי בִּשְׁפִיכָה ג"כ בְּדִיעֲבַד יָצָא בִּשְׁאָר קָרְבָּנוֹת. וְאַפֵּ"ה הוֹאִיל וּלְכַתְּחִלָּה אָסוּר.

א"כ כְּמוֹ כֵן לְעִנְיַן חִילּוּק מַתָּנוֹת. אַךְ י"ל קְצָת עפי"מ שֶׁהִקְשָׁה הַמָּהַרְשָׁ"א שָׁם בְּתוֹסָ' ד"ה הָנֵי מִילֵּי וכו' שֶׁהִקְשׁוּ ת"ל כֵּיוָן דְּבְדִיעֲבַד לֹא מְעַכֵּב אַמַּאי יִכָּנְסוּ לִסְפֵק כָּרֵת.

ותי' מִשּׁוּם דְּטָפֵי עָדִיף לִיכָּנֵס בִּסְפֵק כָּרֵת בְּשֵׁב וא"ת מִמַּה שֶׁיַּעֲשׂוּ רֻבָּם שֶׁלֹּא כַּהוֹגֶן וְהִקְשָׁה ע"ז הַכֹּל טַעְמָא מַאי] יִקָּרְבוּ וְיִסְמְכוּ וּבְמַתַּן אַרְבַּע וּבְזְרִיקָה וְיִהְיֶ' הַכֹּל כַּהוֹגֶן רַק אֶחָד שֶׁלֹּא כַּהוֹגֶן זֶה שֶׁחַיָּיב פֶּסַח ע"ש.

וְלִכְאוֹרָה דְּבָרָיו תְּמוּהִין דַּהֲרֵי הַנִּתָּנִין בִּשְׁפִיכָה שְׁנִּתָּנָן בִּזְרִיקָה לֹא יָצָא. וע' בשעה"מ כָּאן שֶׁהִרְגִּישׁ בָּזֶה.

וא"כ נִיחָא מַה דְּנָקַט הָרַמְבַּ"ם רַק הַטַּעַם מִשּׁוּם שְׁפִיכָה וּזְרִיקָה וק"ל: וְאַגַּב נַזְכִּיר מ"ש הַמָּהַרְשָׁ"א שָׁם שֶׁיַּעֲשׂוּ ג"כ סְמִיכָה לִכְאוֹרָה ג"כ צ"ע אִם נֶאֱמַר סְמִיכָה בְּכָל כֹּחוֹ בָּעֵינַן דְּהַסַּוְגְיָא שָׁם אָזְיָל לָמֶ"ד זֶה כמ"ש תוס' שָׁם ד"ה וְאִילּוּ וכו'.

ומ"ש תוס' שָׁם וּפְלוּגְתָּא דְּתַנָּאֵי הִיא פ' אֵין דּוֹרְשִׁין וכו'. ע' שעה"מ לְעֵיל (פ"ג מה' מעה"ק) מַה שֶּׁפֵּירֵשׁ דִּבְרֵי תוס' אֵלּוּ אֲשֶׁר לִכְאוֹרָה תְּמוּהִים כִּי לֹא נִזְכַּר שָׁם כְּלָל פְּלוּגְתָּא דְּתַנָּאֵי ע"ש וְתִמְצָא נַחַת.

גַּם שָׁם תִּמְצָא הַפְּלוּגְתָּא בֵּין רַשְׁ"י פ' כִּיסּוּי הַדָּם דַּף פ"ה שֶׁיִּרְאֶה מִלְּשׁוֹנוֹ שָׁם שֶׁסּוֹבֵר אֲנַן] דקיי"ל נָשִׂים סוֹמְכוֹת רְשׁוּת אַף בִּסְמִיכָה בְּכָל כֹּחוֹ אַף דְּהָוֵי עֲבוֹדָה בְּקָדָשִׁים מ"מ רְשׁוּת וְזֶה מִקְצוֹעַ גָּדוֹל וְכֵן כ' הַקָּרְבָּן אַהֲרֹן בְּשֵׁם רַשְׁ"י בס' וַיִּקְרָא [דמ"ג ע"א].

אֲבָל תוס' בְּעֵירוּבִין וּבִשְׁאָר דֻּכְתֵי סוֹבְרִים דִּפְלִיגִי רַק בִּדְרַבָּנָן אִי שָׁרֵי לִסְמוֹךְ בַּיָּד לְבַד. וּכְמוֹ כֵן לְעִנְיַן תְּפִילִּין וְשׁוֹפָר ע"ש הֵיטֵב וְעַיֵּין גַּם במג"א או"ח רֵישׁ סי' קכ"ח ובמ"ש שָׁם קָצָת ע"ש וּבְדִבְרֵי שעה"מ הַנָּ"ל שֶׁרוֹצֶה לְדַמּוֹת וְלוֹמַר לָמֶ"ד רְשׁוּת ה"ה אַף בִּדְבָרִים שֶׁאֵין טְעוּנִין סְמִיכָה אַפֵּ"ה רְשׁוּת לִסְמוֹךְ ע"ש בָּזֶה צ"ע טוּבָא וק"ל].

וא"כ קָשֶׁה אֵיךְ שַׁיָּיךְ לַעֲבוֹר עַל לָאו דַּעֲבוֹדָה בְּקָדָשִׁים אִם זֶה פֶּסַח. וצ"ל דְּאָמְרִינַן אָתֵי עֲשֵׂה וְדָחֵי ל"ת.

אַךְ זֶה צ"ע חָדָא הָא אֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ. וְעוֹד הָא עֲקִירַת הַלָּאו וְהָעֲשֵׂה אֵין בָּאִים כְּאַחַת דַּהֲרֵי הַסְּמִיכָה הִיא קוֹדֶם שְׁחִיטָה וְעוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד בָּזֶה אַיְ"ה.

וּבְחִ' למס' ר"ה פ"ד הֶאֱרַכְתִּי ג"כ קָצָת בָּזֶה. וע' בס' טוּרֵי אֶבֶן פ"ק דַּחֲגִיגָה (ה.

) ע"ש: כב) פ"ד הֵ"א אִם הי' נֶאֱמָן וכו'. לִכְאוֹרָה קָשֶׁה קְצָת וְכִי מִפְּנֵי שֶׁהוּא נֶאֱמָן לָהֶם נַנִּיחֵם אֲנַחְנוּ לְהָבִיא חֻלִּין לָעֲזָרָה.

וַהֲרֵי הַךְ דְּקִדּוּשִׁין שֶׁהֲבִיא הכ"מ הַיְינוּ לְהַחְמִיר. אֲבָל הָכָא הֲרֵי מַתִּיר ע"י זֶה חֲלוּקִין בָּעֲזָרָה.

אַךְ יִרְאֶה קְצָת לוֹמַר עפ"י מַה שֶׁפִּלְפַּלְתִּי קְצָת בַּקּוּנְטְרֵס ע"א גַּבֵּי הָא דס"ת דְּאִם אָמַר אַזְכָּרוֹת לֹא כָּתַבְתִּי לִשְׁמָן אֵינוֹ נֶאֱמָן וְהִקְשֵׁיתִי הָא דַּעַת הָרַבֵּה [פּוֹסְקִים] דעכ"פ ע"א נֶאֱמָן אַף לֶאֱסוֹר בְּמָקוֹם דְּלָא אִתַּחְזַק הֵיתֵרָא.

וְשָׁם מַה חֶזְקַת הֵיתֵר אֵיכָא הֲרֵי אִם נִכְתַּב שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ הי' מִתְּחִלָּה בִּפְסוּל וצ"ל דמ"מ כֵּיוָן דְּמִן הַסְּתָם בְּלֹא עֵדוּתוֹ הי' אָמְרִינַן דְּכָשֵׁר הוּא מִיקְרֵי לְעִנְיַן ע"א שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן בְּזֶה כְּמוֹ בְּחֶזְקַת הֵיתֵר אַף דִּבְעָלְמָא לְעִנְיַן סָפֵק לָא מִיקְרֵי בָּזֶה חֶזְקַת הֵיתֵר וְשָׁם הֶאֱרִכְנוּ.

וא"כ גַּם כָּאן שֶׁאוֹמֵר שֶׁשָּׁחַט שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ דְּאֵין נֶאֱמָן צ"ל ג"כ כַּנַ"ל וא"כ י"ל נָהִי דְּאֵין נֶאֱמָן לֶאֱסוֹר מ"מ אִם נֶאֱמָן הוּא לָהֶם סוֹמְכִין עָלָיו דְּזֶה הוּא לְהַתִּיר לִשְׁחוֹט פֶּסַח אַחֵר וְלֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ עַד א' נֶאֱמָן וְהַבֵּן.

וא"כ עפי"ז יִתְיַישֵׁב קו' הלח"מ לְכְאוֹרָה ג"כ דְּאִם רוֹצֶה לְהַחְמִיר יוּכַל לַחֲזוֹר וּלְהָבִיא. וְאִי מִשּׁוּם שֶׁאֵין יָכוֹל לֶאֱכוֹל הֲרֵי ע"א נֶאֱמָן לְהַתִּיר בְּמָקוֹם דְּלֵיכָּא חֶזְקַת אִיסּוּר.

רַק אִם אֵין רוֹצֶה לְהָבִיא אַחֵר א"צ דְּאֵין ע"א נֶאֱמָן לְחַיֵּיב וְהַבֵּן זֶה: כג) שָׁם בלח"מ הֵבִיא מ"ש הכ"מ דְּיִמְנֶה עִם אַחֵר וכו' וכ' הלח"מ ד"א דְּהָוֵי כְּמוֹ נִשְׁחָט שֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו וכמ"ש הָרַמְבַּ"ם לְעֵיל סוֹף פ"ג דאל"כ גַּם בַּחֲמִשָּׁה וכו' נֵימָא הָכִי ע"ש.

וּבֶאֱמֶת ק"ק מ"ש הָרַמְבַּ"ם מִשּׁוּם נִשְׁחָט שֶׁלֹּא לִמְנוּיָו וכו'. וְתָ"ל הָא לִמְנוּיוֹ וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָו כָּשֵׁר וצע"ג.

וּבֶאֱמֶת קְצָת צָרִיךְ לְהָבִין עַל לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם לְעֵיל דַּהֲרֵי בִּפְסָחִים שָׁם מְבֹאָר בַּשַּׁ"ס דְּהָוֵי נֶאֱכָל שֶׁלֹּא לִמְנוּיָו וְלֹא נִשְׁחַט וכו'. וּקְצָת יֵרָאֶה דמשו"ה קָאָמַר הַשַּׁ"ס נֶאֱכָל דְּאִילּוּ שְׁחִיטָה יָכוֹל לִהְיוֹת עַל תְּנַאי אִם זֶה מְחַוֶּיב יהי' הַשְׁחִיטָה גַּם עָלָיו וְאִם אֵין חַיָּיב לֹא יהי' הַשְׁחִיטָה עָלָיו.

רַק נֶאֱכָל וכו' קָאָמַר שַׁפִּיר. וא"ת בֶּאֱמֶת לֹא יֹאכַל.

א"כ הָוֵי נִשְׁחָט שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו דְּאַף אִם הוּא מְחַוֶּיב בְּפֶסַח הֲרֵי מ"מ לֹא יָכוֹל לֶאֱכוֹל מִסָּפֵק וצע"ק. ולפ"ז ק"ק מַה שֶׁפִּלְפְּלוּ הָאַחֲרוֹנִים ע' תְּשׁוּ' שַׁאֲגַת ארי' וּבְסוֹף ס' בֵּית מֵאִיר שֶׁהִקְשׁוּ מַדּוּעַ אָמְרִינַן בב"ב גַּבֵּי הַקּוֹנֶה שְׁנֵי אִילָנוֹת כֵּיוָן דְּאֵין רָאוּי לִקְרֵי' אַף לֹא יָבִיא.

וַהֲרֵי אָמְרִינַן בִּיבָמוֹת הַסְּפֵיקוֹת חוֹלְצִין אַף דְּאֵין רְאוּיוֹת לְיִבּוּם וכו'. מ"מ כֵּיוָן דְּהָוֵי רַק מִסָּפֵק אָמְרִינַן אִם יָבוֹא אלי' וְיֹאמַר וכו' א"כ גַּם שָׁם נֵימָא הָכִי.

ותי' לְחַד תי' לְחַלֵּק בֵּין סְפֵיקָא דְּדִינָא ל"א אִם יָבוֹא וכו' רַק בְּסָפֵק מַעֲשֶׂה ע"ש. וא"כ קָשֶׁה כָּאן ג"כ אַמַּאי לֹא יִמְנֶה עִם אֲחֵרִים בְּתְנַאי.

וְאִי מִשּׁוּם כֵּיוָן דְּאֵין יָכוֹל לֶאֱכוֹל מִסְּפֵיקָא א"כ לָא מְהַנֵּי. ת"ל נֵימָא אִם יָבוֹא אלי' וְיֹאמַר שֶׁהוּא חַיָּיב בְּפֶסַח יְהֵא רָאוּי לֶאֱכוֹל מִיקְרֵי רָאוּי לַאֲכִילָה וַאֲכִילָה אֵין מְעַכֶּבֶת וְהָבֵן זֶה.

אַךְ אִם נֹאמַר הַחִילּוּק בְּאוֹפָן אַחֵר דְּדַוְקָא אִם הַדָּבָר תָּלוּי בִּשְׁנֵי דְּבָרִים כְּמוֹ חֲלִיצָה דְּאִם חוֹלֵץ אֵין מְיַבֵּם רַק אָמְרִינַן דְּצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לְיִבּוּם אִם הי' רוֹצֶה לְיַבֵּם בָּזֶה אָמְרִינַן אִם יָבוֹא אלי' וכו'.

משא"כ שָׁם בִּשְׁנֵי אִילָנוֹת דַּהֲרֵי בָּעֵינַן שֶׁיְּהֵא רָאוּי לֶאֱכֹל עַתָּה וק"ל. אח"ז כָּתַבְתִּי עוֹד מִזֶּה בחי' לאה"ע סי' קנ"ו: כד) עי' שעה"מ שֶׁהֵבִיא לְיַיְשֵׁב הַקֻּוּשְׁיָא עַל הָרַמְבַּ"ם שֶׁפָּסַק לְקַמָּן פ"ז בְּחוֹפֵר גַּל מְסָפֵק פָּטוּר מפ"ש.

וָתָ"ל תֵּיהָדֵר קו' תוס' פְּסָחִים דַּף פט לְדַוְקְתֵּי' וְכִי מְשׁוּם הָנָךְ דְּבָרִים דְּלָא מְעַכְּבִי יִכָּנֵס בִּסְפֵק כָּרֵת. ומַה שתי' דְּמוּטָב לְיִכָּנֵס בִּסְפֵק כָּרֵת וְלֹא יַעֲשׂוּ רֻבָּם שְׁלֹא כַּהוֹגֶן וכו'.

וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ בְּחוֹפֵר גַּל דְּהָוֵי רַק אֶחָד. ותי' די"ל קו' תוס' לָא הָוֵי רַק בְּחָמֵשׁ חֲבוּרוֹת וכו' דְּלָא הָוֵי וַדַּאי שֶׁלֹּא כַּהוֹגֶן רַק סָפֵק.

משא"כ בְּאֶחָד דְּהָוֵי וַדַּאי שֶׁלֹּא כַּהוֹגֶן מְשׁוּם חָזֶה וְשׁוֹק דְּאִם יַתְנֶה בִּשְׁלָמִים א"כ מַה יֵּעָשֶׂה בְּחָזֶה וְשׁוֹק דְּבִשְׁלָמָא בה' חֲבוּרוֹת יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת לִיקַּח כֹּהֵן א' שֶׁלֹּא עָשָׂה עֲדַיִן פֶּסַח וימַנּוּ אוֹתוֹ עַל חֲמִשָּׁה פְּסָחִים דממ"נ יוכַל לֶאֱכֹל כָּל חָזֶה וְשׁוֹק.

משא"כ בא' דע"כ יָבוֹא חָזֶה וְשׁוֹק לִידֵי נוֹתָר בְּוַדַּאי וְעִיקַּר קו' תוס' הו' רַק בְּסָפֵק. ובפ"ו מֵהִלְכוֹת שָׁהָה כ' עוֹד תי' אַחֵר מְשׁוּם נְסָכִים יעו"ש.

עכ"פ לְכָל הַתי' תִּקְשֵׁי ג"כ קו' הלח"מ א"כ כָּאן אֵיךְ יָבִיא פֶּסַח שֵׁנִי וק"ל: עוֹד הי' מָקוֹם קָצָת לְיַיְשֵׁב הקו' מֵחוֹפֵר גַּל הַנָּ"ל עפ"י מַה שֶּׁנָּבִין מַה שֶּׁהִקְשׁוּ תוס' (פט. ד"ה ה"מ וכו') אַמַּאי דָּחֵינַן סְפֵק כָּרֵת מִשּׁוּם הָנָךְ דְּבָרִים דְּלָא מְעַכְּבִי וכו' וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה הָא הָוֵי סָפֵק שֶׁמָּא פָּטוּר מִפֶּסַח וְהָוֵי שְׁלָמִים וא"כ עָבַר בְּחִנָּם עַל בִּיטּוּל סְמִיכָה וְכֵן עַל מְצוַת זְרִיקָה וְכֵן [עַל] מַתַּן אַרְבַּע וכו'.

וצ"ל דמ"מ ס"ס כֵּיוָן שֶׁעַתָּה הוּא סָפֵק מוּטָב לַעֲבוֹר עַל סָפֵק בִּיטּוּל אֵלּוּ מִשֶּׁנַּעֲבוֹר עַל סְפֵק כָּרֵת. וְהִנֵּה הַתּוֹסָ' רִישׁ ב"ב וְגִיטִּין פ"ד בְּסֵוּגְיָא דַּחֲצִי עֶבֶד וַחֲצִי ב"ח הִקְשׁוּ אֵיךְ אוֹמְרִים לוֹ לַכֹּהֵן חֲטָא כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה חֲבֵירְךָ בְּהָא דִּפְסָחִים פ' תָּמִיד נִשְׁחָט (נח.

) בְּמֻחְזָק כִּפּוּרִים שֶׁשָּׁכַח וְלֹא הֵבִיא כַּפָּרָתוֹ וכו' דְּדָחֵי עֲשֵׂה דְּפֶסַח עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה. וַהֲרֵי הַכֹּהֵן הַזּוֹרֵק עוֹבֵר בָּזֶה וְאֵיךְ יֶחֱטָא כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה חֲבֵירוֹ.

ותי' שָׁם דְּבְאִיסּוּר עֲשֵׂה לָא אָמְרִינַן הָכִי ע"ש. וא"כ לִכְאוֹרָה כָּאן אִם נוֹתֵן בְּמַתַּן אַחַת א"כ עוֹבֵר עַל בַּל תִּגְרַע אִם הוּא שְׁלָמִים וא"כ הָוֵי ל"ת.

וּכְמוֹ כֵן אִם נוֹתֵן אַרְבַּע עוֹבֵר עַל בַּל תּוֹסִיף אִם הִיא פֶּסַח. וא"כ אֵיךְ יֶחֱטָא כֹּהֵן כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה יִשְׂרָאֵל וְאַף שי"ל דמ"ש תוס' לְחַלֵּק בֵּין עֲשֵׂה לל"ת עִיקַּר הַחִילּוּקבֵּין שוא"ת לָקוּם וַעֲשֵׂה.

וא"כ אִם נוֹתֵן בְּמַתַּן אַחַת הָוֵי שוא"ת. מ"מ אֵין נִרְאֶה כֵּן.

דְּלִכְאוֹרָה עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה הָוֵי ג"כ קוּם וַעֲשֵׂה. וּלְקַמָּן אַיָּ"ה נַאֲרִיךְ עוֹד קָצָת בָּזֶה] אַדְּ י"ל דְּתוֹסָ' הִקְשׁוּ שַׁפִּיר דְּכָאן הֲרֵי לֹא פָּשַׁע יִשְׂרָאֵל דַּהֲרֵי נִמְצָא יַבֶּלֶת וכה"ג אָמְרִינַן שַׁפִּיר חֲטָא וכו' כַּמְבֹאָר בַּתּוֹסָ' שָׁם.

וּמֵעַתָּה י"ל הַךְ דְּחוֹפֵר גַּל מִיקְרֵי פָּשַׁע שֶׁלֹּא הִי' לוֹ לִיכָּנֵס בס' ומשו"ה לֹא יָבִיא פֶּסַח שֵׁנִי. משא"כ כָּאן דְּלָא פָּשַׁע שֶׁפִּיר מֵבִיא פֶּסַח אַחֵר וּכְתִי' הלח"מ וְהַבֵּן: עוֹד יִרְאֶה לְיַישֵׁב עפ"י סִיגְנוֹן זֶה קָצָת בְּאוֹפֶן אַחֵר עפמ"ש תוס' בְּעֵירוּבִין (ק.

) ועי' בִּזְבָחִים (פ.) ובר"ה פ"ד דַּעֲשֵׂה דְּפְשִׁיעָה אֵין דּוֹחֶה ל"ת.

וא"כ קָשֶׁה אַמַּאי דָּחֵי פֶּסַח עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה בְּשָׁכַח וְלֹא הֵבִיא כַּפָּרָתוֹ כַּנַ"ל. וצ"ל דַּעֲשֵׂה דָּחֵי שַׁפִּיר משא"כ ל"ת.

וא"כ כָּאן דְּאִיכָּא ג"כ ל"ת [דְּבַל תּוֹסִיף] וְלֹא תִגְרְעוּ כַּנַ"ל א"כ הֲדַר לֹא דָּחֵי הוֹאִיל וְהוּא פְּשִׁיעָה גַּבֵּי גַּל משא"כ כָּאן וק"ל: ועפ"י דְּרָכִים הָאֱלֹה י"ל ג"כ לִכְאוֹרָה מַה דְּקָשֶׁה לְעֵיל (פ"ג ה"ב) בְּשָׁכַח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ דְּצָרִיךְ שְׁיִשְׁחַט גְּדִי וְטָלֶה וְהַטָּלֶה צָרִיךְ שְׁיִּתֵּן לוֹ הָרוֹעֶה ע"מ שֶׁאֵין לְרַבּוֹ רְשׁוּת בּוֹ וכו'.

וָתָ"ל אַף אִם שְׁנֵיהֶם שֶׁל רַבּוֹ יִשְׁחַט עַל תְּנַאי דא' מֵהֶן יהי' שְׁלָמִים. וע' רַשְׁ"י (פח: ד"ה בְּתַקְנְתָּא דְּרַבִּי' וכו') שכ' אֵין לוֹ תַּקָּנָה דְּהָא לָא מָצֵי לְהַתְנוֹת בַּשְׁלָמִים מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט בַּאֲכִילָתוֹ וכו' ועי' מְפָרְשִׁים שָׁם שכ' דע"כ זֶה ט"ס דַּהֲרֵי אֵין מְמַעֵט בַּאֲכִילָה דַּהֲרֵי אִם יָבוֹא רַבּוֹ יֹאמַר לוֹ מַה שֶּׁאָמַר.

וּכְעֵת אֵין מְפָרְשֵׁי הַשַּׁ"ס ת"י לְעַיֵּן. וע' תְּשׁוּ' ח"צ (סי' קכ"א) כ' דְּמִיקְרֵי שַׁפִּיר מְמַעֵט הוֹאִיל וְהָרַב לֹא יָבוֹא עַד לְעֶרֶב בִּזְמַן אֲכִילַת פֶּסַח וּמְמַעֵט בַּאֲכִילַת שְׁלָמִים.

והשעה"מ דָּחֶה זֶה דע"כ לָא מִיקְרֵי זֶה מְמַעֵט דאל"כ אֵיךְ קָאָמַר הַשַּׁ"ס (פט.) יַתְנֶה בְּמוֹתַר פֶּסַח וכו'.

ת"ל ס"ס מְמַעֵט כִּי פֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל רַק בַּלַּיְלָה וּמֻוָתָּר לְיוֹם וָלַיְלָה ע"ש. עכ"פ צ"ל הַטַּעַם מִשּׁוּם הָנָךְ דְּמַסִּיק הַשַּׁ"ס שָׁם מִשּׁוּם סְמִיכָה וּשְׁפִיכָה וּמַתָּנוֹת.

וא"כ קָשֶׁה ג"כ שָׁם אִיכָּא רַק חַד וְאַמַּאי לֹא יִדְחֶה סָפֵק כָּרֵת שְׁאָר עֲשֵׂה. וְלַהַנָּ"ל נִיחָא דְּמִיקְרֵי ג"כ פְּשִׁיעָה שֶׁהָעֱבֵד פָּשַׁע וצ"ע בכ"ז: ועי' עוֹד בִּתְשׁוּ' ח"צ הַנָּ"ל שכ' שָׁם הָא דְּלָא נְקַט רַשְׁ"י חַד מֵהָנָךְ טַעְמֵי דְּמַסִּיק הַשַּׁ"ס (פט.

) דְּחַד מִינַּיְיהוּ נְקַט ע"ש. וְהִקְשָׁה שָׁם עוֹד אַמַּאי לָא קָאָמַר רַשְׁ"י הַטַּעַם מִשּׁוּם עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה.

בְּשִׁלְמָא בְּדַךְ פט משו"ה לָא קָאָמַר עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה מִשּׁוּם דְּפֶסַח עֲשֵׂה שָׁיֵישׁ בּוֹ כָּרֵת שַׁפִּיר דָּחֵי משא"כ בְּעֶבֶד הֲרֵי אִיכָּא תַּקָּנָה שֶׁיִּקְנֶה לוֹ ע"מ שֶׁאֵין לְרַבּוֹ רְשׁוּת וכו' ע"ש. והשעה"מ תָּמַהּ עָלָיו דְּמַה קָאָמַר (בְּדַךְ פט) הַטַּעַם מִשּׁוּם דַּעֲשֵׂה שָׁיֵישׁ בּוֹ כָּרֵת דָּחֵי.

דת"ל הֲרֵי בפי' הִקְשׁוּ תוס' בְּיוֹמָא (לג) וּבְהַתְּכֵלֶת (מט) קו' זוֹ מִשּׁוּם עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה. וכ' דְּאֵין לוֹמַר דַּעֲשֵׂה דְּפֶסַח דָּחֵי דַּהֲרֵי הָוֵי רַק סָפֵק ע"ש.

וּמַשְׁמַע מִדְּבְרֵי שעה"מ דג"כ הַטַּעַם מִשּׁוּם כֵּיוָן דְּיַעֲשׂוּ רֻבָּם שֶׁלֹּא כַּהוֹגֶן מוּטָב לְיִכָּנֵס בְּסָפֵק כָּרֵת. וּלְפִי זֶה בְּהָא דַּעֲבֵד קָשֶׁה טוּבָא כַּנַ"ל.

וְלִכְאוֹרָה יֵרָאֶה דְּנַדַּאי מַה שֶּׁהִקְשׁוּ תוס' (פט. ד"ה ה"מ וכו') דְּאַמַּאי נִכְנַס בְּסָפֵק כָּרֵת מִשּׁוּם הָנָךְ דְּלָא מְעַכְּבוֹ וכו'.

וְלִכְאוֹרָה הֲרֵי ס"ס ג"כ מְבַטֵּל עֲשֵׂה דְּסְמִיכָה וְאִינָךְ. וצ"ל דמ"מ מוּטָב לְיַכְּנֵס בְּסָפֵק בִּיטּוּל שְׁאָר עֲשֵׂה מִשֶּׁיְּכַנֵּס בְּסָפֵק בִּיטּוּל עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת וְכַנַ"ל.

וא"כ יְרֵאָה כ"ז בשוא"ת אֲבָל לְבַטֵּל עֲשֵׂה בְּקוּם וַעֲשֵׂה כְּמוֹ עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה וַדַּאי שוא"ת עָדִיף אַף דַּעֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת הַיְינוּ אִם עוֹשֶׂה מִצְוָה בִּדְחָיָ' משא"כ כָּאן דְּאֵין עוֹשֶׂה מִצְוָה אִם הוּא שְׁלָמִים רַק עַתָּה נִבְחוֹר בִּיטּוּל זוֹ מִשֶּׁנִּבְחַר בִּיטּוּל סְפֵק כָּרֵת בְּזֶה וַדַּאי טְפֵי לְהִיוֹת בשוא"ת וְהַבֵּן זֶה.

וּמַעַתָּה י"ל שֶׁפִּיר גַּבֵּי עֶבֶד אֵין לוֹ תַּקָּנָה אַחֶרֶת מִשּׁוּם עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה וְכָאן עוֹשֶׂה פֶּסַח שֵׁנִי. וְסוֹבֵר כְּדַעַת שֶׁצִּיְּדוּ תוס' בְּיוֹמָא וּמְנָחוֹת די"ל פֶּסַח שֵׁנִי מֻוָּתָר לְהָבִיא קׇדֶם תָּמִיד שֶׁל ב"ע.

וא"כ מֵבִיא קׇדֶם תָּמִיד וּמַתְנָה וק"ל: וּלְהַךְ תי' דִּלְעֵיל שֶׁכְּתַבְנוּ בְּהָא דְּחוֹפֵר גַּל מִשּׁוּם אֵין אוֹמְרִים לְאָדָם חְטָא וכו' קָשֶׁה ג"כ כְּמוֹ שֶׁהִקְשָׁה השעה"מ לְפִי תֵּירוּצוֹ דְּאִם הוּא כֹּהֵן יוּכַל שַׁפִּיר לְהָבִיא בְּעַצְמוֹ וק"ל.

וְעַיֵּין עוֹד תוס' זְבָחִים (עה.) שֶׁהִקְשׁוּ תּוֹךְ הַדִּיבּוּר אַהָא דְּפְסָחִים פט.

) דְּקָאָמַר סְמִיכָה לָא מְעַכְּבָא יכו' וָתָ"ל נֵימָא כָּל הָרָאוּי לְבִילָה וכו' משא"כ זֶה שֶׁאֵין רָאוּי לִסְמִיכָה מִסָּפֵק. וְהֵבִיא ראי' מֵהַךְ דְּמֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא הַנָּ"ל ע"ש.

ולפמ"ש לְעֵיל דְּיֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין סְפֵיקָא דְּדִינָא לִסְפֵק מַעֲשֶׂה א"כ י"ל כָּאן הָוֵי שַׁפִּיר רָאוּי אִם יָבוֹא אלי' וְיאמַר וכו' וְכָעֵת לֹא עִיְּינְתִּי כָּרָאוּי. אח"ז נִתְיַשַּׁבְתִּי קְצָת במ"ש לְעֵיל וְכִי אוֹמְרִים לְאָדָם חֲטָא וכו' אפש' לֹא שַׁיָּיךְ זֶה כָּאן כֵּיוָן דְּאַחַר שֶׁשָּׁחַט מִמֵּילָא הָוֵי סָפֵק.

וּמִמֵּילָא הַדִּין כְּמוֹ מַתָּן ד' שֶׁנִּתְעָרֵב בְּמַתָּן אַחַת משא"כ בַּעֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה וְהַבֵּן הֵיטֵב. כה) עוֹד בלח"מ הַנָּ"ל הִנֵּה לְעֵיל כ' קְצָת בַּאֲרֻכָּה אוּלָם יֵשׁ לְפַקְפֵּק.

וְעַתָּה נִכְתּוֹב עוֹד הִנֵּה בסו"פ מי שהי' טָמֵא בַּחֲבוּרָה שֶׁאָבַד פִּסְחָהּ הַמְבֹאָר לְעֵיל (פ"ג ה"ב) כ' תוס' שָׁם ול"ד לְשָׁכַח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ וכו' וְלֹא כ' הַטַּעַם. ועי' שָׁם שֶׁבֵּיאֵר הַטַּעַם דְּגַבֵּי עֶבֶד שֶׁמַּתְנָה אִם אָמַר לוֹ רַבּוֹ וְכֵיָן שֶׁרַבּוֹ שָׁכַח לָא הָוֵי פֶּסַח כְּלָל ע"ש.

וְהִנֵּה מִלְּבַד שֶׁהַדָּבָר קָשֶׁה בְּעַצְמוֹ דַּהֲרֵי אֵין מַתָּנָה עַל לְהַבָּא אִם יֹאמַר רַק עַל עָבַר וק"ל. אַךְ בלא"ה קָשֶׁה דלפ"ד הלח"מ יֵרָאֶה עִיקַּר הַטַּעַם כֵּיָן דְּמַה שֶׁאֵין יָכוֹל לֶאֱכוֹל לָא מִיקְרֵי אֵין רָאוּי לַאֲכִילָה א"כ קָשֶׁה עכ"פ הַךְ דַּחֲמִשָּׁה שֶׁנִּתְעָרְבוּ וכו' וְכִמְבֹאָר לְעֵיל ספ"ג וּבַשֵּׁ"ס (פח.

) וָתָ"ל הָא הָוֵי ג"כ אִילּוּ יָדַע הַפֶּסַח שֶׁאֵינוֹ בַּעַל מוּם הי' רָאוּי לֶאֱכוֹל אַךְ אֶפְשָׁר שָׁם בלא"ה מִיקְרֵי קָרְבָּן פָּסוּל כֵּיָן שֶׁנִּתְעָרֵב בְּבַעַל מוּם וְאָסוּר לִזְרוֹק וְאַף אִם זָרְקוּ י"ל הָוֵי דִּיחוּי כֵּיָן שֶׁאָסוּר לִזְרוֹק.

עי' זְבָחִים (עג:) אַךְ קָשֶׁה א"כ אַמַּאי קָאָמַר מַאן דְּמַתְנֵי אַמַּתְנִי' מכ"ש אַבְּרִיְיתָא וּלְתַ' הלח"מ אֵין מֻוְכָּרַח וְאוּלָם בלא"ה קָשֶׁה א"כ מַאי קָאָמַר שָׁם נִמְצָא פֶּסַח נֶאֱכָל שְׁלֹא לִמְנוּיָו וכו' וָתָ"ל הָא יוּכַל לְהַמְנוֹת עַל תְּנַאי עִם אַחֵר שֶׁמְּחֻוָּיב וַדַּאי וְלֹא יֹאכַל וְאִי מִשּׁוּם דְּאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה ז"א דַּהֲרֵי הָוֵי רַק בְּטָעוּת לִסְבָרַת הלח"מ וְזֶה דּוֹמֶה למ"ש לְעֵיל אִם יָבֹא

אלי' וְיֹאמַר וְאִי מְשׁוּם דס"ס בִּיטֵּל מִצְוַת אֲכִילָה ז"א דְּטָפֵי עָדִיף עכ"פ לְקַיֵּים גּוּף הַמִּצְוָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כָּרֵת וְאַף לפמ"ש תוס' בַּחֲגִיגָה (ג.

ד"ה אִיצְטְרִיךְ) דְּטֵוְמְטֵם א"י לְהָבִיא מַסָּקָ וּלְהַתְנוֹת מְשׁוּם שְׁיִבְטַל סְמִיכָה. ועי' ט"א שָׁם שֶׁהִקְשָׁה הֲרֵי עָדִיף לְקַיֵּים עכ"פ מִקְצָת מִשֶּׁלֹּא נַעֲשָׂה כְּלָל וכ' שָׁם דְּאַפֵּ"ה י"ל דְּזֶה מִיקְרֵי בִּגְרָמָא דִילְיָ' שְׁמֵבִיא קָרְבָּן מְבַטֵּל סְמִיכָה.

וְאַף דְּהָוֵי ג"כ שואל"ת מ"מ טוֹב יוֹתֵר שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת כְּלָל ע"ש אַדְּ יִרְאֶה כָּאן לֹא שַׁיָּיְדְּ זֶה כְּיָון דְּבִשְׁחִיטָה הָוֵי עֲשָׂה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כָּרֵת משא"כ בַּאֲכִילָה וצ"ע: עוֹד נַזְכִּיר דְּקָשָׁה לתי' הלח"מ שתי' כָּאן עַל מ"ש הָרַמְבַּ"ם שֶׁיַּעֲשֶׂה פֶּסַח שֵׁנִי דְּיָכוֹל לְהַתְנוֹת בַּתְּנַאי אַף דְּגַבֵּי חָמֵשָׁה שֶׁנִּתְעָרְבוּ וכו' לָא אָמְרִינַן הָכִי מ"מ שָׁאנֵי הָתָם כמ"ש תוס' [דְּרוֹבִים] יַעֲשׂוּ שֶׁלֹּא כַּהוֹגֶן משא"כ כה"ג ע"ש וּבְחִ' כ' דְּקָשָׁה מַה שֶּׁתָּלוּ תוס'] בְּרוֹב דַּהֲרֵי בַּחֲגִיגָה הַנָּ"ל ד"ה דְּאִיצְטְרִיךְ.

כ' תוס' דְּאֵין לְבַטֵּל מִסְּמִיכָה וכו' וְהֵבִיא ראי' מֵהָדְּ דַּחֲמֵשָׁה שֶׁנִּתְעָרְבוּ וכו' וּמַאי ראי' מַיְיתוּ הֲרֵי שָׁם הַטַּעַם מִשּׁוּם רוֹב יַעֲשׂוּ שֶׁלֹּא כַּהוֹגֶן וכ' שָׁם די"ל כַּנָּת תוס' דְּוַדַּאי בְּלֹא רוֹב וכו' אֵין סְבָרָא מִסָּקָ כְּדֵי לְקַיֵּים עֲשֵׂה לְבַטֵּל עֲשֵׂה אַחֶרֶת רַק בְּפֶסַח כְּיָון דְּחַד לֹא קַיָּים רָאוּי לְבַטֵּל וּכְמוֹ דעש' דּוֹחֶה ל"ת א' כְּמוֹ כֵן הַרְבֵּה ל"ת משא"כ בְּסָקָ וַדַּאי לָא דָּחֵינַן וק' ועי' שַׁעַר הַמֶּלֶךְ שֶׁהִקְשָׁה ס"ס אֵיךְ יַעֲשׂוּ בְּחָזֶה וְשׁוֹק וְאִי שְׁיִיצְטָרְפוּ כֹּהֵן ס"ס אֵיךְ יוֹצֵא הַכֹּהֵן יְדֵי פְּסִחוֹ וְכַאֲשֶׁר הֲבֵאתִיו לְעֵיל וְזֶה י"ל דִּי"ל הַכֹּהֵן מֵבִיא אַחַ"כ עוֹד שֶׁה וּמַתְנֶה אִם חַיָּיב פֶּסַח יהי' זֶה לַפֶּסַח וְאִם לֹא יהי' שְׁלָמִים אוֹ מֻוּתָּר פֶּסַח וּמַתָּנוֹת וְכָל הָנֵי לָא מְעַכְּבִי וַיַּעֲשֶׂה הַכֹּהֵן כֵּן כְּדֵי לְזַכּוֹת אֶת זֶה שֶׁלֹּא לַעֲבוֹר עַל סְפֵק כָּרֵת וק"ל אַדְּ הָעִיקָּר מַה דְּקָשָׁה אַף לתי' הלח"מ דהי' לוֹ לָרַמְבַּ"ם לְבָאֵר זֶה הַתְּנַאי וְהַכֹּל וְכַאֲשֶׁר כ' לְעֵיל וק"ל.

אַדְּ אֶפְשָׁר כֹּהֵן לֹא יַעֲשֶׂה זֶה לְבַטֵּל מִסְּפֵק סְמִיכָה וְאֵינָדְּ דִּנְהִי דְּשָׁרֵי לַעֲשׂוֹת כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה חֲבֵירוֹ בְּדָבָר שֶׁלֹּא פָּשַׁע חֲבֵירוֹ מ"מ זֶה רַק בְּמַה שֶּׁעוֹשֶׂה חֲבֵירוֹ בְּשֶׁלּוֹ אֲבָל הוּא יַעֲשֶׂה אַחַ"כּ לְעַצְמוֹ דָּבָר שֶׁהוּא סְפֵק חַטָּא זֶה אֶפְשָׁר לָא אָמְרִינַן וק"ל:וּבְגוּף דִּבְרֵי תוס' פ' מִי שהי' הַנָּ"ל י"ל כַּוָּנָתָם לֹא דָּמֵי וכו' הַיְינוּ דְּהַדְּ דְּשָׁכַח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ וכו' וְכֵן ה' שֶׁנִּתְעָרְבוּ וכו' אָמְרִינַן אִם נוֹדַע קוֹדֶם זְרִיקָה חַיָּיב פֶּסַח שֵׁנִי הַיְינוּ דְּאָמְרִינַן לֹא יִזְרֹק כְּדֵי שְׁיַּעֲשֶׂה פֶּסַח אַחֵר וּיקַיֵּים מִצְוַת אֲכִילָה ג"כ משא"כ בְּהַהְ שֶׁאָבַד פִּסְחָם נְהִי שהי' הַסָּקָ קוֹדֶם זְרִיקָה הַיְינוּ דְּאִיגַּלַאי מִילְתָא] לְמַפְרֵעַ וכו' מ"מ ס"ס כְּיָון שֶׁכְּבָר זָרַק פָּטוּר מִפֶּסַח שֵׁנִי וְגַבֵּי סָקָ לָא אָמְרִינַן אֵין רָאוּי וצ"ע.

ומ"ש הצל"ח לְפָרֵשׁ בְּכַוָּנַת תוס' הַנָּ"ל. לֹא הֵבַנְתִּי דְּבָרָיו: עוֹד אָמַרְנוּ לְיַשֵּׁב קו' הלח"מ מֵהָדְּ דפ"ו מְפַקֵּחַ הַגַּל דְּשֵׁם י"ל דְּהָוֵי סְפֵק טֻוְמְאָה ברה"ר וְכֵיָון [דְּמִדִּינָא] טָהוֹר לְגַמְרֵי וְאַף רַבָּנָן לֹא הֶחְמִירוּ מש"ה [וְלֹא] יַעֲשֶׂה פֶּסַח שֵׁנִי משא"כ שְׁאָר סָקָ נְהִי דְּמִן הַתּוֹרָה לְקֻלָּא מִדְּרַבָּנָן עכ"פ לְחוּמְרָא.

אַדְּ לפ"ז צָרִיךְ לִהְיוֹת דַּוְקָא ברה"ר גַּם יָשַׁבְתִּי בְּסֻוגְיָא בלא"ה קו' הלח"מ בְּכַמָּה דְּרָכִים וְגַם לְפִי פי' רָשֵׁ"י וְתוֹסָ' בְּהַהְ דְּמְפַקֵּחַ דְּהָוֵי סְפֵק חַי וכו' אָמַרְנוּ שָׁם דְּבָאֱמֶת מְסָקָ חַיָּיב רַק בַּגַּל אָרוֹךְ הָוֵי ס"ס חֲדָא שֶׁמָּא הי' אָז חַי ואת"ל מֵת לֹא הי' בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וק"ל.

אַף מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם פ"ו מַשְׁמַע דְּאֵין הַסָּפֵק כְּלָל שָׁמָּא חַי וְשָׁם הֶאֱרַכְתִּי: כו) ה"ב בְּשֵׂר הַפֶּסַח וכו'. ע' לח"מ מַה שֶּׁתָּמַהּ ת"ל הָא אֵין מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת.

וּלְסוֹף כ' לְיַיֵּשֵׁב זֶה די"ל בְּדִיעֲבַד מְרַצֶּה אַף עַל אֲכִילוֹת עיי"ש. וכ"כ התוי"ט פ"ז דְּפְסָחִים ע"ש.

וע' שעה"מ פ"ז מה' בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהִקְשָׁה א"כ הָא דכ' הָרַמְבַּ"ם שָׁם דְּאֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת אֲבָל מְרַצֶּה עַל עוֹלִין שָׁם ה"ז ע"כ עַל עוֹלִין יְזָרוֹק אַף לְכַתְּחִלָּה. וא"כ ק' אֵיךְ כ' פ"א מה' פסוהמ"ק שָׁם דְּאִם נִטְמְאוּ שְׁנֵיהֶם אֵין זוֹרֵק לְכַתְּחִלָּ' ת"ל הֲרֵי זוֹרֵק שַׁפִּיר עַל עוֹלִין לְכַתְּחִלָּ' ע"ש.

וּקְצָת הי' נ"ל לְיַשֵּׁב כָּל הקו' שֶׁל הלח"מ די"ל וַדַּאי אֵין צִיץ מְרַצֶּה לֶאֱכֹל מַמָּשׁ וכמ"ש רַשְׁ"י פ"ק (טו:) וְכֵן התיו"ט כָּאן דְּוַדַּאי אֵין צִיץ דּוֹחֶה ל"ת דְּבָשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל רַק מְרַצֶּה לְעִנְיָן זֶה שֶׁיּוּכַל לִזְרוֹק הַדָּם עַל בָּשָׂר זֶה אַף שֶׁאֵין אֵימוּרִין ע"ש וא"כ י"ל כְּמוֹ שֶׁיּוּכַל לִזְרוֹק הַדָּם עַל בָּשָׂר זֶה אַף שֶׁאֵין אוֹכֶל בֶּאֱמֶת כְּמוֹ כֵן אַף בְּפֶסַח שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁעִיקָּרוֹ בָּא לַאֲכִילָה מ"מ לְעִנְיַן זֶה מְרַצֶּה שֶׁיְּהֵא מִיקְרֵי רָאוּי לֶאֱכֹל אַף שֶׁאֵין אוֹכְלוֹ בֶּאֱמֶת.

וְהָא דִּתְנַן (עח:) נִטְמָא בָּשָׂר וְחֵלֶב קָיְּמִים אֵין זוֹרֵק וכו' וְהַיְינוּ ע"כ מִשּׁוּם דְּפֶסַח עִיקָּרוֹ לַאֲכִילָה וְלָא מְהַנֵּי לִזְרוֹק מִשּׁוּם הַבָּשָׂר לְחוּדֵי' וְאַף דְּהַצִּיץ מְרַצֶּה מ"מ הֲרֵי לְכַתְּחִלָּה לֹא יִזְרוֹק מִשּׁוּם הָכִי.

וְאַפְּ"ה פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס שַׁפִּיר שָׁם עַל רַב דְּאָמַר אִם זָרַק הַוּרְצָה וכו' וְהָא בָּעֵינַן אֲכִילָה וכו' וְלָא מְשַׁנֵּי מִשּׁוּם צִיץ מְרַצֶּה וכו' [וְגַם מ"ש הלח"מ כָּאן לְהַקְשׁוֹת עַל מַה שֶּׁחִילֵּק כָּאן בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד. וּלְעֵיל פ"א מה' פֶּ"ה לֹא חִילֵּק.

ע' חי' לְיוֹמָא וּפְסָחִים שֶׁיִּישַׁבְנוּ זֶה וְשַׁיָּיְךְ לְכָאן] די"ל דהי' קָשֶׁה לוֹ דַּהֲרֵי תְּנַן (פ:) הַפֶּסַח שֶׁנִּזְרַק וְאַחַ"כ נוֹדַע שֶׁהוּא טָמֵא מְרַצֶּה וכו' דְּמִדַּיֵּיק שָׁם הַשַּׁ"ס הָא נוֹדַע וְאַחַ"כ נִזְרַק לֹא מְרַצֶּה. וע"כ מִשּׁוּם דְּבִזְדוֹן לֹא מְרַצֶּה אַף דִּיעֲבַד.

א"כ מ"ש הָכָא דְּדִיעֲבַד הַוּרְצָה לָאו מִשּׁוּם דְּחֵלֶב קָיְּמִים הֲרֵי עִיקָּרוֹ לַאֲכִילָה א"ו דְּסָבַר רַב אֲכִילָה אֵין מְעַכְּבָא וְהַבֵּן: וּמֵעַתָּה נִיחָא הַכֹּל די"ל בֶּאֱמֶת צִיץ מְרַצֵּי עַל זְדוֹן רַק הָכָא שָׁאנֵי הוֹאִיל וְהוּא לַאֲכִילוֹת.

ומ"ש (פ"ד מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ) דְּלָא מְרַצֵּי עַל נֶאֱכָלִין אֲבָל מְרַצֵּי עַל עוֹלִין זֶה יִרְאֶה בְּפִשִׁיטוּת דְּשָׁם כַּוָּנָתוֹ דְּבֶאֱמֶת אִם הִקְטִיר עוֹלִין טְמֵאִין נִרְצִין. משא"כ עַל אֲכִילָה לָא מְרַצֵּי אִם אֲכָלָן.

וע' פ"א מה' פֶּ"ה הֵ"א כ' שָׁם אִם הִקְטִיר הַוּרְצָה ע"ש [וְיֵרָאֶה מִדְּבָרָיו קָצָת שֶׁסּוֹבֵר הָא דְּצִיץ מְרַצֵּי עַל עוֹלִין הַיְינוּ כְּאִילּוּ הֵם טְהוֹרִים אֲבָל לֹא לְהַקְטִירָם בֶּאֱמֶת ולפ"ז הֵם שָׁוִים עִם רִיצּוּי אֲכִילוֹת דְּאָמְרִינַן ג"כ עכ"פ אָסוּר לְאָכְלָם.

וּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י הי' מַשְׁמַע קָצָת דְּצִיץ מְרַצֵּי עַל עוֹלִין הַיְינוּ אַחַר שֶׁנִּזְרַק הַדָּם יָכוֹל לְהַקְטִיר לְכַתְּחִלָּה וצ"ע הֵיטֵב בְּזֶה. וְכָעֵת לֹא עִיַּנְתִּי כָּרָאוּי] ובַּפֶּ"א מהל' פֶּ"ה שכ' נִטְמְאוּ שְׁנֵיהֶן לֹא יִזְרוֹק ג"כ שַׁפִּיר דִּלְכַתְּחִלָּ' לְעוֹלָם לֹא יִזְרוֹק כְּלָלוּ שֶׁל דָּבָר די"ל וַדַּאי אֵין צִיץ מְרַצֵּי

לֶאֱכֹל באמ' אֲבָל מְרַצֵּי לִזְרוֹק עָלָיו הַדָּם [אַף בִּדְבָרִים שֶׁעִיקָּרָן לַאֲכִילָה אַפִּ"ה מִיקְרֵי רָאוּי רַק הַחִילּוּק דְּבָרִים שֶׁעִיקָּרָן לַאֲכִילָה לֹא הֶוְרְצָה בְּדִיעֲבַד אִם זָרַק בְּזָדוֹן משא"כ בש"ד וצ"ע: עוֹד נַזְכִּיר דכ' תוס' שָׁם (פ: ד"ה נִזְרָק) דְּקָשֶׁה לפרש"י דְּנִטְמָא כֵּוָלּוֹ דא"כ הנ"מ רַק לְעִנְיַן פֶּסַח שֵׁנִי.

וָתָ"ל אִיךְ שַׁיָּיךְ לֹא הֶוְרְצָה מִדְּרַבָּנָן אִיךְ יְחַיְּבוּ רַבָּנָן לְהָבִיא פֶּסַח אַחַר חֲוֹלִין לָעֲזָרָה ע"ש. א"כ יֵרָאֶה לָרַמְבַּ"ם ג"כ מ"ש אִם זָרַק לֹא הֶוְרְצָה הַיְינוּ לְעִנְיַן שֶׁאָסוּר לְהַקְטִיר אֵימוּרִין אֲבָל לֹא לְהָבִיא פ"ש.

וצ"ע דְּזֶה הי' לוֹ לָרַמְבַּ"ם לְבָאֵר. אח"ז רָאִיתִי בְּקִרְיַת סֵפֶר קָצָת בְּעִנְיָן זֶה ע"ש: כז) עי' לח"מ שכ' דע"כ הָרַמְבַּ"ם לֹא פָּסַק כר"נ מִדְּפָסַק אִם זָרַק לֹא הֶוְרְצָה וכו' לְכָאוֹרָ' מִזֶּה אֵין ראי' די"ל לְעוֹלָם דְּפָסַק כר"נ וּמַה דְּסָבַר רַב אִם זָרַק הֶוְרְצָה הַיְינוּ לְעִנְיַן שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת פ"ש.

וּמַה דְּפָסַק הָרַמְבַּ"ם לֹא הֶוְרְצָה הַיְינוּ לְעִנְיַן שֶׁלֹּא יַקְטִיר אֵימוּרִין כמ"ש תוס' פְּסָחִים הַנַּ"ל. ועי' בחי' שָׁם מַה שפי' בְּכַוָּנַת תוס' וְלִכְאוֹרָ' הי' לוֹ להלח"מ בלא"ה לְהוֹכִיחַ דְּהָרַמְבַּ"ם לֹא פָּסַק כר"נ דאל"כ לֹא הי' צ"ל הַטַּעַם מִשּׁוּם צִיץ מְרַצֵּי עַל שְׁגָגַת בָּשָׂר ת"ל בלא"ה כֵּיוָן דַּאֲכִילָה לָא מְעַכְּבָא.

וא"ל דס"ס בָּעֵי טַעַם הַנַּ"ל כֵּיוָן דְּפֶסַח עִיקָּרוֹ לַאֲכִילָה וְאִם אֵין בָּשָׂר אֵין דָּם עי' בחי' לִפְסָחִים עַל תוס' הַנַּ"ל. הוֹכַחְנוּ דְּלָא אָמְרִינַן הָכִי.

וּקְצָת י"ל ג"כ דַּעַת הָרַמְבַּ"ם עי' פְּסָחִים (עח: בְּתוֹסָ' ד"ה וּלְעַכֵּב) הִקְשׁוּ שָׁם דִּילְמָא בִּשְׁעַת (שְׁחִיטָה) זְרִיקָה] לָא בָּעֵי רָאוּי לַאֲכִילָה רַק בִּשְׁעַת (זְרִיקָה) [שְׁחִיטָה] ותי' מִסְּבָרָא כֵּיוָן דְּבִשְׁעַת שְׁחִיטָה מְעַכֵּב אַף מַחֲשָׁבָה עכ"פ בִּשְׁעַת זְרִיקָה אִם אֵין רָאוּי כְּלָל מְעַכֵּב.

ועי' מָהַרְשָׁ"א שָׁם וְתוֹסָ' ד"ה לֵימָא ר"נ. שכ' שָׁם דלר"א אַלִּיבָּא דר"נ לֵית לֵי' הַךְ סְבָרָא.

וע"כ מִשּׁוּם דְּסוֹבֵר כֵּיוָן דלר"נ בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה אֲכִילַת בָּשָׂר לָא מְעַכְּבָא. נְחִית דַּרְגָּא בִּשְׁעַת זְרִיקָה אַף גַּבְרָא לָא חָזֵי לֹא מְעַכֵּב.

א"כ י"ל לר"א. כְּמוֹ כֵן לְרַבָּנָן אִם בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה בָּשָׂר מְעַכֵּב בִּשְׁעַת זְרִיקָה נְחִית דַּרְגָּא וּבָשָׂר אֵין מְעַכֵּב רַק אִם גַּבְרָא לָא חָזֵי מְעַכֵּב.

וא"כ י"ל הָרַמְבַּ"ם פָּסַק כר"א וְהוֹכִיחַ כֵּן מִסְּתָמָא דְּשַׁ"ס (פ:) דְּמַשְׁמַע דְּלָא אָתֵי דַּוְקָא כר"נ. ע"כ פָּסַק שַׁפִּיר אִם זָרַק הֶוְרְצָה.

וְלָשׁוֹן צִיץ מְרַצֵּי עַל שְׁגָגַת בָּשָׂר לפי' זֶה י"ל ג"כ וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כח) ה"ג פֶּסַח שֶׁיָּצָא מִירוּשָׁלַיִם וכו' עי' בהג"ה שכ' חָזַר בּוֹ ממ"ש בפי' הַמִּשְׁנָה שֶׁיָּצָא חוּץ לַבַּיִת ועי' תי"ט שכ' דע"כ אֵין הַפֵּירוּשׁ יָצָא חוּץ לַבַּיִת דְּזֶה הוּא דַּוְקָא בַּלַּיְלָה בִּשְׁעַת אֲכִילָה ע"ש.

כט) שָׁם לְפִיכָךְ אִם שְׁחָטוֹ אַחַר שֶׁנּוֹדַע וכו' לְכָאוֹרָה צע"ק ת"ל אַף אִם נוֹדַע אַחַר שֶׁשְּׁחָטוֹ ס"ס אִם נוֹדַע שהי' בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה תָּמִיד ג"כ מִיקְרֵי פְּסוּלוֹ בְּגוּפוֹ וצ"ע ל) ה"ד עי' לח"מ הֵיטֵב ועי' שַׁעַר הַמֶּלֶךְ שֶׁתָּמַהּ עַל תי' הלח"מ שכ' טַעְמוֹ שֶׁל הָרַמְבַּ"ם מִשּׁוּם כֵּיוָן דְּלָא פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס לְרַב מֵהַךְ דְּהַמַּפְרִישׁ פִּסְחוֹ וכו' א"ו שֶׁיֵּשׁ לְחַלֵּק דְּהַמַּפְרִישׁ וכו' גָּרַע הוֹאִיל

וְהוּא דחי' גְּמוּרָה וכו' וַהֲרֵי בְּהָא דְּמִי שֶׁאָבַד פִּסְחוֹ בה"ו קָשֶׁה ג"כ אַמַּאי לָא פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס לְרַב.

וצ"ל דה"מ לְחַלֵּק דְּשָׁם הָוֵי דִּיחוּי בְּיָדַיִם רַק לְמַסְקָנָא לָא מַחֲלְקִינַן בְּהָכִי א"כ מנ"ל לְמַסְקָנָא לְחַלֵּק בֵּין הַהוּא דְּמַפְרִישׁ וכו' נִימָא ג"כ דְּהָוֵי מָצֵי לְחַלֵּק מִשּׁוּם דְּהָוֵי דִּיחוּי בְּיָדַיִם אֲבָל לְמַסְקָנָא לָא מַחֲלְקִינַן בְּהָכִי ע"ש.

וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה טְפֵי מנ"ל הַהוּא סְבָרָא כְּלָל לְחַלֵּק בֵּין דְּחוּיָ' גְּמוּרָה וכו' ת"ל שָׁם בְּהַמַּפְרִישׁ נָקֵיבָה וכו' ג"כ הָוֵי דחי' בְּיָדַיִם וּכְמוֹ דְּלָא רָצָה לְהַקְשׁוֹת מִמִּי שֶׁאָבַד וכו' מִשּׁוּם דְּשָׁם הָוֵי דחי' בְּיָדַיִם כְּמוֹ כֵן מֵהָא דְּהַמַּפְרִישׁ וכו' וְכֵיוָן דְּלְמַסְקָנָא אֵין סְבָרָא לְחַלֵּק בְּהָכִי א"כ כְּמוֹ כֵן בְּהַמַּפְרִישׁ וכו' וק"ל.

עוֹד קָשֶׁה הָא דְּקָאָמַר הַשַּׁ"ס בְּפִסָחִים (צח) ש"מ תְּלָת ש"מ בע"ח נִידְחִין וכו'. אַמַּאי לָא קָאָמַר כֵּן אַרִישָׁא אַהָא (דְּדַף צו:) הַמַּפְרִישׁ פֶּסַח וְאָבַד וכו' וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה רַשִׁ"י בֶּאֱמֶת.

ותי' מִשּׁוּם דִּבְהָא מַתְנִיתִין ש"מ תְּלָת ע"ש. וְלַהֲנָ"ל קָשֶׁה לִכְאוֹרָה דת"ל כֵּיוָן דְּמֵהַהִ' מַתְנִי' לָא מוּכָח רַק דְּחוּיָ' גְּמוּרָה א"כ הי' לוֹ לוֹמַר הַהִ' ש"מ וכו' עַל רִישָׁא הַנָ"ל דְּשָׁם מוּכָח אַף בִּסְתָם דְּחוּיָ' יֵשׁ דִּיחוּי וכו' וק"ל.

אוּלָם לִכְאוֹרָה י"לקָצָת חָדָא בַּחֲבֶרְתָּהּ דְּמִדְּחָזִינַן דְּהַשַּׁ"ס לֹא אָמַר ש"מ לְעֵיל ע"כ מִשּׁוּם דְּלָא רָצָה לוֹמַר רַק מַה דְּלַהֲלָכָה כֵּן וְהָא נִשְׁאַר לַהֲלָכָה הוֹאִיל וְהוּא דְּחוּיָ' גְּמוּרָה משא"כ בְּרִישָׁא וק"ל. עוֹד הִקְשָׁה השעה"מ עַל לְשׁוֹן תוס' פ' שְׁנֵי שְׁעִירִים שֶׁהִקְשׁוּ אַמַּאי לָא פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס לְרַב מֵהַהוּא דְּהַמַּפְרִישׁ נָקֵיבָה וכו' וָתָ"ל הֲרֵי רַב לֹא אָמַר רַק אַלִּיבָּא דְּרַבָּנָן אֲבָל אַלִּיבָּא דר"י מוֹדֶה דְּסָבַר יֵשׁ דִּיחוּי וא"כ לָא מָצֵי לְהַקְשׁוֹת כְּלָל מִמַּתְנִי' די"ל אָתֵי כר"י ע"ש אָכֵן עי' פְּסָחִים (עג:) וּבְתוֹסְ' ד"ה הָאָמַר רַב וכו' תִּרְאֶה דְּדָחֵיקָא לי' לְהַשַּׁ"ס לְאוֹקְמֵי כר"י ומש"ה נִרְאֶה הִקְשׁוּ תוס' שַׁפִּיר וק"ל.

וּמַה שֶּׁפִּילְפֵּל השעה"מ בְּנוֹגֵעַ אֲמָרָיו בְּעִנְיַן תְּמוּרַת וְלָד לֹא עִיַּינְתִּי כָּעֵת כִּי אֵינֶנִּי רָגִיל בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ כְּלָל וּמַה שֶּׁפִּילְפֵּל בְּעִנְיָן אִם קֵירֵב רֹאשׁ אֶחָד יִקְרְבוּ כָּל הָרָאשִׁים כֻּלָּן. הֶאֱרַכְתִּי קָצָת בחי' לפ"ח דִּזְבָחִים ע"ש: לֹא) ה"ה עי' כ"מ שכ' וּכְאוֹקִימְתָּא דר"א וכו' וְהַיְינוּ דע"כ הָרַמְבַּ"ם פּוֹסֵק כמ"ד בע"ח אֵין נִידְחִין ומש"ה אַף אִם הִפְרִישׁ קוֹדֶם חֲצוֹת וּמֵת לְאַחַר חֲצוֹת דְּקִבַּעְתִּי' חֲצוֹת אַפִּ"ה אַף אִם אֵין בְּנוֹ מְמֻנֶּה עִמּוֹ יָכוֹל לְהַקְרִיבוֹ שְׁלָמִים עי' הֵיטֵב בַּסֶּוגְיָא וּקָצָת קָשֶׁה לִי עַל הלח"מ ה"ד מַדּוּעַ לֹא הֵבִיא הָרְאָיָ' מֵהֲלָכָה זוֹ דע"כ פָּסַק אֵין בע"ח נִידְחִין.

וְכֵן קָשֶׁה קָצָת עַל הכ"מ שֶׁצִּידֵּד קָצָת לוֹמַר דְּהָרַמְבַּ"ם סוֹבֵר בע"ח נִידְחִין א"כ תִּיקְשֵׁי מִכָּאן וק"ל, ועי' תי"ט שָׁם: לב) ה"ו עי' כ"מ ולח"מ וּקָצָת הי' מָקוֹם לְחַלֵּק וְלוֹמַר דְּבִשְׁלָמָא בְּפֶסַח דְּיוּכַל לְהַקְרִיב שְׁלָמִים לְכָךְ אֵין קְפִידָא כ"כ אִם מַקְרִיב הָרִאשׁוֹן אוֹ הַשֵּׁנִי משא"כ ביה"כ וְכַדּוֹמֶה דְּמַה שֶּׁאֵין מַקְרִיב יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב בָּזֶה יֵשׁ קְפִידָא לְהַקְדִּים מַה שֶּׁרָאוּי לְהַקְדִּים וצ"ע.

ועי' שעה"מ מַה שֶּׁהִקְשָׁה עַל תי' הלח"מ פ"ג מה' עיה"כ שֶׁכָּתַב לְחַלֵּק בֵּין חַטָּאת שֶׁבָּא לְכַפָּרָה לְפֶסַח שֶׁאֵין בָּא לְכַפָּרָה מַשַּׁ"ס דְּתָמוּרָה ע"ש. וְכָעֵת לֹא עִיַּינְתִּי: לג) ה"ח ע' כ"מ

שֶׁכָּתַב דְּזֶה פָּשׁוּט דְּמוֹתַר פֶּסַח קָרֵב שְׁלָמִים ועי' שעה"מ לְעֵיל פ"א שֶׁתָּמַהּ עָלָיו דַּהֲרֵי מְבֹאָר פְּסָחִים (פט.

) דְּמוֹתַר פֶּסַח נֶאֱכָל לְיוֹם וָלַיְלָה וכו' וא"כ הָדָר מֵבִיא קָדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל ע"ש. וּקְצָת הי' אֶפְשָׁר לְדָחוֹק וְלוֹמַר דְּבִשְׁלָמָא אִם הַשְּׁמוֹת מְחֻלָּקִין מְקֻפָּדִינַן בָּזֶה כֵּיוָן דעכ"פ א"י לִשְׁחוֹט בְּפִירוּשׁ כ"א כְּפִי שֶׁהֻקְדַּשׁ רַק סְתָם כָּל אֶחָד לְפִי שֶׁהוּא אֲבָל בְּמוֹתַר הַפֶּסַח כֵּיוָן שֶׁנִּקְרַב לְשֵׁם שְׁלָמִים בְּפֵירוּשׁ מִשּׁוּם א"כ מֵבִיא קָדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל לָא מְבַטְּלִינַן וְדוֹחֵק.

אַדְּ בלא"ה תִּיקְשֵׁי עַל הָרַמְבַּ"ם כָּאן בה"ז שכ' מוֹתַר פֶּסַח ה"ה שְׁלָמִים וְאַמַּאי לֹא בְּיֹאַר דְּלְעִנְיַן זֶה הָוֵי כְּפֶסַח שֶׁאֵין נאכ' רַק לְיוֹם וָלַיְלָה. וְגַם לִכְאוֹרָה מַשְׁמַע בְּרַמְבַּ"ם ופ"ו מה' פסה"מ הי"ב) שכ' בְּכוֹר שֶׁנִּתְעָרֵב בְּפֶסַח שְׁנֵיהֶם יִרְעוּ וכו' לְפִי שֶׁהַפֶּסַח נֶאֱכָל לְכָל אָדָם עַד חֲצוֹת וכו' ע"ש וְלִכְאוֹרָה שָׁם אֵין הַכַּוָּנָה שס"ד שֶׁיִּקָּרְבוּ לְשֵׁם פֶּסַח בֶּאֱמֶת רַק לְשֵׁם מַוּתָר וְאַפַּ"ה כָּתַב דְּאֵין נֶאֱכָל רַק לְיוֹם וָלַיְלָה וצ"ע: לד) ה"י י"א עי' מ"ל ולח"מ ועי' תְּשׁוּבַת ח"צ (סי' קיג דֶּרֶדְ קְצָת בְּאוֹפָן אַחֵר מִמַּה שֶׁפֵּירֵשׁ המ"ל.

רַק ע"ד הלח"מ. וּלְדִינָא חָדָא עִם פי' המל"מ ע"ש ועי' מִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנָה: לה) פֵּ"ה הֵ"א וּשְׁחִיטַת פֶּסַח זֶה מִצְוָה בפ"ע וכו'.

עי' לְעֵיל פ"א שָׁם כָּתַבְתִּי קְצָת מנ"ל דִּשְׁחִיטַת פֶּסַח הוּא מִצְוַת עֲשֵׂה כְּלָל ע"ש: לו) ה"ב מִי שֶׁשָּׁגַג וכו'. לִכְאוֹרָה קָשֶׁה עוֹד הָא דְּפָרִיךְ שָׁם (דַּף צג:) עַל בָּרַיְיתָא א"כ לָמָּה נֶאֱמַר טָמֵא.

לָמָּה נֶאֱמַר רְאִי בָּעֵי לְמֵיעְבַּד לָא שָׁבְקִינַן אֶלָּא דֶּרֶדְ רְחוֹקָה לָמָּה וכו' וָתָ"ל וּמַה פָּרִיךְ דִּילְמָא קָאֵי שַׁפִּיר אַטָּמָא וְסָבַר הַדְּ תַּנָּא שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל טָמֵא שֶׁרֶץ וְטָמֵא דְּקָרָא הַיְינוּ דַּוְקָא טָמֵא מֵת בְּשִׁשִּׁי וְכַדּוֹמָה.

וא"כ ל"ל קְרָא דְּאָסוּר לַעֲשׂוֹת הַקְרָבָן דִּפְשִׁיטָא כֵּיוָן שֶׁאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה בְּלַיְלָה אֶלָּא ע"כ לְפָוטְרוֹ מִכָּרֵת וְהַיְינוּ דִּיהֵא פְּטִיר אַף אִם הֵזִיד בְּשִׁנֵי. וּבָזֶה לֹא שַׁיָּיְדְּ תי' הלח"מ דְּבָעֵי לְאוֹקְמָא אַף כר"נ וכר"ח וכו' דְּדוֹחֵק לוֹמַר דְּזֶה בְּבָרַיְיתָ' דְּבִשְׁלָמָא בְּמַתְנִי' נִיחָא טְפֵי לְאוֹקְמָא ככ"ע וק"ל.

וא"ל דמ"מ פָּרִיךְ שַׁפִּיר עַל טָמֵא הָא אִי בָּעֵי לְמֵיעֲבַד לָא שָׁבְקִינַן דְּהַלָּשׁוֹן לְפָוטְרוֹ מִכָּרֵת מַשְׁמַע אֲבָל אִי בָּעֵי מָצֵי עָבֵיד. ז"א עי' בְּתוֹסְ' שָׁם ר"ה אֶלָּא לָמָּה נֶאֱמַר וּבַד ה אִי בָּעֵי.

תִּרְאֶה שֶׁאֵין הַפֵּירוּשׁ כֵּן יִכָּעֵא לֹא עַיַּינְתִּי בַּמְּקֹרָשִׁים שָׁם. עוֹד הִקְשָׁה הלח"מ שָׁם הֲרֵי כָּל הַפְּלִפּוּל בְּשֵׁ"ס הוּא לָמָּ"ד הֲוָרְצָה אֲבָל הָרַמְבַּ"ם דְּפָסַק כר"ש דְּלָא הֲוָרְצָה א"כ ע"כ צָרִיךְ לְגוּפוֹ דְּלָא הֲוָרְצָה וא"כ מִנַּיִן לְפָוטְרוֹ מִכָּרֵת בְּשֵׁנִי ע"ש.

וְלִכְאוֹרָה אַף לָמָּ"ד הֲוָרְצָה ס"ס הָא צָרִיךְ קְרָא לְפָוטְרוֹ מִכָּרֵת בָּראשׁוֹן וצ"ל כֵּיוָן דְּקָרָא אַיְירִי בְּכָרֵת מִמֵּילָ' מַשְׁמַע לְפָוטְרוֹ אַף בְּשֵׁנִי וְדוֹחֵק. ועי' מַה שתי' הלח"מ צָרִיךְ ג"כ בֵּיאוּר קְצָת וק"ל וּקְצָת הי' נִרְאֶה לְיַיְשֵׁב הַקּוּשְׁיָ' אֵלּוּ עַל הָרַמְבַּ"ם וּתְחִילָה נָבִין לְשׁוֹן רַשֵׁ"י בְּמַתְנִי' ד"ה א"כ וכו' שֶׁפֵּירֵשׁ דְּקָאֵי עַל מ"ש דְּנָקֵט דֶּרֶדְ רְחוֹקָה טְפֵי מִשְּׁאָר אוֹנֶס אוֹ שׁוֹגֵג וכד"ה שֶׁאֵלּוּ וכו' פרש"י שֶׁאֵלּוּ פְּטוּרִין הַיְינוּ דֶּרֶדְ רח קה וְשׁוֹגֵג אוֹ נְאֹנָס.

וא"כ הַדְּבָרִים סוֹתְרִין וּכְבָר כָּתַבְתִּי כִּי סִפְרֵי אֵינָם כָּעֵת ת"י לֹא ס' מָהַרְשָׁ"א וְלֹא שְׁאָר סְפָרִים הַנִּצְרָכִים] וְנִרְאֶה לְיַיְשֵׁב קְצָת דְּוַדַּאי הָא דְּפָרִיךְ מ"ש דֶּרֶךְ רְחוֹקָה מִשְּׁאָר אוֹנָם זֶה דַּוְקָא אִם קָרָא דֶּרֶךְ רְחוֹקָה וגו' אָתֵי לְהוֹרוֹת לָנוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה פֶּסַח שֵׁנִי הַיְינוּ שְׁרֹשַׁאי לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי בְּזֶה קָשֶׁה שַׁפִּיר מ"ש דַּוְקָא אוֹנָס זֶה וְלֹא נָקט שְׁאָר אוֹנָס.

וְאַף דבלא"ה קָשֶׁה הֲרֵי מַזִּיד ג"כ עוֹשֶׂה שֵׁנִי י"ל דְּהָוֵי ס"ד דקמ"ל דְּאַף שהי' בַּדֶּרֶךְ רְחוֹקָה דהי' פָּטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פ"ר ס"ד דִּיהֵא פָּטוּר מִשֵּׁנִי דְּהַתּוֹרָה לֹא חִיְּבָה שֵׁנִי רַק מִי שֶׁבִּיטֵּל בְּמֵזִיד אֲבָל לֹא בְּאוֹנֶס (וְזֶה לֹא מְטַעֵם הוֹאִיל וְשֵׁנִי תַּשְׁלוּמִין דְּרִאשׁוֹן דְּבָזֶה יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין הָנְהוּ לִשְׁאָר אֳנָסִין כמ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה אֶלָּא וכו' רַק אַף אִי שֵׁנִי רֶגֶל בְּפַע אַפֵּ"ה הי' מָקוֹם לוֹמַר דְּלָא חִיְּבָה הַתּוֹרָ' רַק הֵיכָא שֶׁעָבַר בִּשְׁאַט נֶפֶשׁ וְהַבֵּן [כָּךְ לָא פָּרִיךְ רַק מ"ש מִשְּׁאָר אֳנָסִין וְאַמַּאי נָקט הָנְהוּ דַּוְקָא.

וּלְזֶה קָאָמַר שֶׁאִלּוּ פְּטוּרִין וְאִלּוּ חַיָּבִין וכו' הַיְינוּ דְּאָתֵי לְפָטוֹר אִלּוּ מִפֶּסַח רִאשׁוֹן. וא"כ שַׁפִּיר י"ל לְהֵיפֶךְ שָׁגַג אוֹ נֶאֱנַס וַדַּאי פָּטוּר אֲבָל דֶּרֶךְ רְחוֹקָה ס"ד שֶׁיִּהֵא צָרִיךְ לִירָגֵס דַּוְקָא] אָז] אַפֵּ"ה פָּטוּר מִכָּרֵת וא"כ כְּשֶׁסַּיָּם וְאִלּוּ חַיָּבִים קָאֵי ע"כ רַק אַמֵּזִיד.

וְנִיחָא שַׁפִּיר דִּבְרֵי רַשָּׁ"י דְּהַקֹּן' הי' קָאֵי ג"כ אַמַּאי לָא נָקט שְׁאָר אֳנָסִין דְּהָוֵי ס"ד דִּקְרָא אָתֵי רַק לְאַשְׁמְעִינַן שֶׁיַּעֲשֶׂה פ"ש אֲבָל לְמַאי דְּמַסִּיק לְפָטְרוֹ מִכָּרֵת וכו' לֹא קָשֶׁה כְּלָל מִשּׁוּם גֵּ אוֹ נֶאֱנַס דְּרִבּוּתָא קמ"ל וְאָתֵי לְמַעוּטֵי מֵזִיד לְכָךְ פִּירֵשׁ אִלּוּ חַיָּבִים קָאֵי אַמֵּזִיד וק"ל, וְטָמֵא לָמָּ"ד אֵין שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש אָתֵי לְגוּפֵי' לְאַשְׁמְעִינַן וְלָמָּ"ד שׁוֹחֲטִין וכו' קָרָא אָתֵי לְדִיוּקָא אִישׁ נִדָּחֶה וְאֵין צִיבּוּר נִדְחִין וְכַמְבֹאָר כ"ז בַּתּוֹסָ' שָׁם וק"ל: וּמַעֲתָּה יֵשׁ לְיַשֵּׁב קְצָת דַּעַת הָרַמְבַּ"ם די"ל הָא דְּמַעֵט טָמֵא וְשָׁהָ' בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה אַף אִם הֵזִיד בַּשֵּׁנִי לִפְטוֹר מִפֶּסַח הַיְינוּ מִדִּכְתִיב וְאִם הוּא טָהוֹר וּבְדֶרֶךְ לֹא הי' וגו' דְּמַשְׁמַע הָא אִם הי' בְּדֶרֶךְ וכו' פָּטוּר וְשָׁם בְּהַדְּ קָרָא אַיְירֵי ג"כ בְּשֶׁלֹּא עָשָׂה בְּפֶסַח שֵׁנִי וּלְכָךְ מְמַעֵט לָהּ אֲבָל עכ"פ קָרָא קָמָא דִּכְתִיב אִישׁ כִּי יהי' טָמֵא אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה וגו' ע"כ אָתֵי לְאוֹרוֹיֵ' שֶׁיִּהֵא רַשַּׁאי לְכַתְּחִלָּה לְבַטֵּל פ"ר אוֹ לָמָּ"ד לֹא הֲוֵרָצָה אַף אֵין רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת פ"ר.

וא"כ י"ל שַׁפִּיר דמ"מ הָא דְּנָקט גַּבֵּי טָמֵא לְפָטְרוֹ וכו' וְכֵן בְּמִי שהי' בְּדֶרֶךְ וכו' הַיְינוּ שֶׁיִּהֵא רַשַּׁאי לְכַתְּחִלָּה לַעֲשׂוֹת כֵּן. וא"כ פָּרִיךְ שַׁפִּיר אַהָא דְּקָתָנֵי וְאִלּוּ חַיָּבִין וכו' וְכֵן כָּל הַסֵּוּגְיָא דמ"מ קָרָא קָמָא אָתֵי לְאוֹרוֹיֵ' לְכַתְּחִלָּה וק"ל.

אַף לְשׁוֹן לְפָטְרוֹ מֵהְכָרֵת לֹא מַשְׁמַע כֵּן וְכֵן לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם בְּפִירוּשׁ הַמִּשְׁנָה לֹא מַשְׁמַע כֵּן. גַּם קָשֶׁה לִי עַל לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם בפי' שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁנִּדְחָה מפ"ר דִּכְתִיב בי' כָּרֵת לפ"ש דְּלָא כְּתִיב בי' כָּרֵת וכו' וְתָ"ל הֲרֵי כֵּיוָן דְּהוּא פָּסַק כְּרַבִּי ע"כ מִשּׁוּם דְּסָבַר חָטְאוּ יִשָּׂא הַיְינוּ כָּרֵת וצ"ע קְצָת: לְבֵאוּרָהּ נִרְאֶה אִם הֵזִיד בָּרִאשׁוֹן וּמֵת קוֹדֶם שֶׁהִגִּיעַ הַשֵּׁנִי הוּא בְּהַכָּרֵת וְכָעֵת לֹא עִיְּנְתִי כָּרָאוּי: לז) ה"ד טָמֵא שֶׁיָּכוֹל לְטַהֵר וכו' אֲבָל לָא מְחַיְּבִינַן לוֹ כָּרֵת עַל מַה שֶׁטִּימֵּא עַצְמוֹ קוֹדֶם פֶּסַח.

ע' תוס' פְּסָחִים (צג. ד"ה אֶלָּא) ומש"ה ג"כ כָּל שהי' בַּדֶּרֶךְ רְחוֹקָה לָא מְחַיְּבִינַן לי' עַל שֶׁהִרְחִיק עַצְמוֹ תְּחִלָּה ע"ש.

וְיֵרָאֶה לְכְאוֹרָה אִם טִימֵּא עַצְמוֹ בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר בְּאוֹפֶן שא"א לוֹ לְטַהֵר כְּגוֹן שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יִמְצָא מַיִם לִטְבּוֹל יֵרָאֶה דְּחַיָּיב כָּרֵת וַעֲדַיִין צ"ע וּלְקַמָּה"ט אַיָּ"ה נִדְבַּר עוֹד בָּזֶה.

אח"ז רָאִיתִי כִּי יֵרָאֶה לִכְאוֹרָה מֵרַמְבַּ"ם פ"ו דְּאַף בי"ג י"ל חַיָּיב כָּרֵת שהי' אֶפְשָׁר [לוֹ] לְטַהֵר: לח) וּבְחִידּוּשֵׁי (דַּף צד:) כ' שָׁם כִּי יֵשׁ לְסַפֵּק דַּהֲרֵי אֲנַן פָּסְקִינַן דֶּרֶךְ רְחוֹקָה הַיְינוּ כֹּל שֶׁאֵין יָכוֹל לִיכָּנֵס בְּשָׁעַת שְׁחִיטָה וא"כ טְמֵא שֶׁרֶץ אוֹ טְבוּל יוֹם דְּחַיָּיב כָּרֵת ול"א הֲרֵי א"י לִיכָּנֵס בַּעֲזָרָה לִשְׁחוֹט [ז"א] דֶּרֶךְ רְחוֹקָה לְטָהוֹר וְלֹא לְטַמֵּא כַּמְבוֹאָר (צג:) יעו"ש.

אַךְ זֶה דָּוְקָא אִם הוּא אֵינוֹ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה רַק דא"י לִיכָּנֵס מֵחֲמַת אִיסּוּר בָּזֶה מְבוֹאָר שָׁם דְּאֵין דֶּרֶךְ רְחוֹקָה וכו' אֲבָל אִם בֶּאֱמֶת הוּא מִן הַמּוּדִיעִים וְלַחוּץ יֵשׁ לְסַפֵּק אִם נַיְמָא דְּגָרַע מִטָּהוֹר וּנְהִי דְּיִרְאֶה לר"א שָׁם דְּאָמַר דֶּרֶךְ רְחוֹקָה מֵעֲזָרָה וְלַחוּץ לְדִידַן' יֵרָאֶה מְסֻוָּגְיָא וּמִתּוֹסָ' (צד:) דְּטָמֵא אַף שֶׁהוּא בֶּאֱמֶת בַּדֶּרֶךְ רְחוֹקָה ג"כ חַיָּיב מ"מ זֶה דָּוְקָא לר"א אֲבָל לְדִידַן י"ל לָא אָמְרִינַן הָכִי וְגַם הֲרֵי רָבָא שָׁם חוֹלֵק עַל הַךְ דְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה וכו' וְיֵשׁ מָקוֹם לְפָרֵשׁ שָׁם דְּדָוְקָא בְּשֶׁהוּא בֶּאֱמֶת בַּדֶּרֶךְ רְחוֹקָה פְּלִיג אֲבָל לֹא בְּאֹם הוּא קָרוֹב רַק שא"י לִיכָּנֵס מִצַּד אִיסּוּר.

אַךְ מִתּוֹסָ' וְרַשֵׁ"י שָׁם נִרְאֶה שפי' דְּרָבָא פְּלִיג לְגַמְרֵי עַל הַךְ דְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה וכו' וא"כ לְרָבָא דְּטָבוּל יוֹם וּטְמֵא שֶׁרֶץ חַיָּיב. ע"כ סָבַר דֶּרֶךְ רְחוֹקָה הַיְינוּ כָּל שא"י לִיכָּנֵס בְּשָׁעַת אֲכִילָה.

א"כ ע"כ אֵין הֲלָכָה כְּרָבָא אֲבָל כְּבָר הֶאֱרַכְתִּי שָׁם וְגַם בחי' (סט:) דְּאֵין מֻכְרָח זֶה ועי' גַּם צל"ח שָׁם וּלְדִינָא צ"ע: לט) ה"ה כְּשֵׁם וכו' וְאִם שָׁחַט קוֹדֶם שֶׁיָּמוּל הַפֶּסַח פָּסוּל וכו' לְכְאוֹרָה לֹא מָצָאתִי זֶה מְבוֹאָר. אוּלָם יֵשׁ קְצָת ראי' לענ"ד מֵהָא דִּיבָמוֹת (עא דְּפָרִיךְ שָׁם דְּאִיתַּנְהוּ בְּשָׁעַת אֲכִילָה וְלֹא בְּשָׁעַת עשי' הֵיכִי מַשְׁכַּחְתְּ לַהּ וְקָאָמַר דְּזַבְנֵן' בֵּינֵי וּבֵינֵי וכו' וָתָ"ל אַמַּאי ל"א כְּשֶׁעָבַר וְשָׁחַט א"י הַפֶּסַח פָּסוּל וק"ל: מ) בְּדִין עָרֵל רָאִיתִי וְשָׁמְתִּי אֶל לִבִּי לְבָאֵר קְצָת.

הִנֵּה מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם כָּאן יִרְאֶה לְהֶדְיָא דְּעָרֵל אָסוּר לִשְׁחוֹט פֶּסַח אַף שֶׁרוֹצֶה לָמוּל אַחַ"כ וְיֵהָא רָאוּי לַאֲכִילָה אַפַּ"ה אָסוּר דְּלָא גָּרַע מִמִּילַת זְכָרָיו דִּמְעַכְּבוֹ מִשְׁחִיטָה אַף אִם רוֹצֶה לָמוּל אַחַ"כ וְעוֹד דְּקָרָא דִּכְתִיב הִמּוֹל לוֹ כָּל זָכָר וְאָז יִקְרַב וגו' גַּם הוּא עַצְמוֹ בִּכְלַל וכש"כ לִכְאוֹרָה.

אַךְ עי' בְּרַשֵׁ"י (פְּסָחִים סב. ד"ה עָרֵל וְטָמֵא וכו') שֶׁיֵּרָאֶה מִלְּשׁוֹנוֹ הַטַּעַם דְּאֵין עָרֵל מְשַׁלֵּחַ פֶּסַח מִשּׁוּם דא"א לוֹ לֶאֱכֹל וכו' א"כ יִרְאֶה דאל"ה הי' מֻוָּתָר בִּשְׁחִיטָה ועי' תוס' (פְּסָחִים סט.

ד"ה הַאי) שֶׁהִקְשׁוּ א"כ עָרֵל שֶׁלֹּא מָל אַמַּאי עָנוּשׁ כָּרֵת הָא מַחֲזֵי חֲזִי וכו' ע"ש וְקָשָׁה ג"כ ת"ל הָא בלא"ה אָסוּר מִשּׁוּם שְׁחִיטָה וּבְחִידּוּשֵׁי שָׁם הֶאֱרַכְנוּ לְפָרֵשׁ דִּבְרֵיהֶם. אוּלָם אֵין נִרְאֶה עפ"י פְּשׁוּטוֹ גַּם צִיְּדְנוּ שָׁם לוֹמַר דְּאֶפְשָׁר סָבְרִי הַתּוֹסָ' נְהִי דְּעָרֵל אָסוּר לִשְׁחוֹט הַיְינוּ הוּא עַצְמוֹ אֲבָל מ"מ יָכֹל לְשַׁלֵּחַ וְלִשְׁחוֹט ע"י אַחֵר כְּמוֹ טָמֵא בִּשְׁאָר קָרְבָּנוֹת.

אַךְ גַּם זֶה לֹא נִרְאֶה לִי דא"כ לפ"ז מִילַת בָּנָיו וַעֲבָדָיו דִּמְעַכֶּבֶת הַשְׁחִיטָ' י"ל ג"כ דָּוְקָא הוּא עַצְמוֹ א"כ מַה פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס (יְבָמוֹת עא.) זְכָרָיו דְּלֵיתַנְהוּ בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה וְיֵשְׁנוֹ בִּשְׁעַת אֲכִילָה הֵיכִי מַשְׁכַּחְתְּ לַהּ.

וּמַה פָּרִיךְ הָא שַׁפִּיר מַשְׁכַּחַת שֶׁשָּׁחַט ע"י אַחֵר וְאִי לָאו דְּאָסַר קְרָא בַּאֲכִילָה הָוֵי שַׁפִּיר מְהַנֵּי וצע"ג לְדַעְתִּי הָעֲנִי' וְהִנֵּה הי' קְצָת מָקוֹם לוֹמַר דְּאַף הָרַמְבַּ"ם ז"ל סוֹבֵר כְּתוֹסָ' וְהָא דְּכָתַב עָרֵל שֶׁלֹּא מָל עָנוּשׁ כָּרֵת וְכֵן בה"ה כָּתַב עָרֵל מְעֻכָּב מֵעֲשִׂיַּת פֶּסַח הַיְינוּ מִשּׁוּם

כֵּינָן דְּלָא חָזֵי ס"ס לַאֲכִילָ' בַּלַּיְלָה וְאִי מִשּׁוּם שֶׁיָּכוֹל לָמוּל אַחַ"כ י"ל כְּמוֹ שתי' תוס' בִּפְסָחִים (סט) הַנָּ"ל כֵּינָן דִּמְחֻסַּר מַעֲשֶׂה בְּגוּפוֹ חָשְׁבִינַן לי' שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו יעו"ש: וְאַגַּב נְפָרֵשׁ קָצָת כַּוָּנַת תוס' שָׁם בקו' שֶׁהִקְשׁוּ הָא חָזֵי וכו' ת"ל מַאי תָּלִי זֶה בר"א הֲלֹא עִיקַּר הַחִידּוּשׁ מַה דְּמַסִּיק הַשַּׁ"ס הַיְינוּ אַף דְּאָסְרוּ רַבָּנָן לְהַזּוֹת עָלָיו א"כ אֵינוֹ רָאוּי וְאַשְׁמְעִינַן דמ"מ מִיחָזֵי חָזֵי וכו' ועכצ"ל דמ"מ מִיקָּרֵי בְּיָדוֹ לַעֲבוֹר עַל דְּרַבָּנָן.

עי' תוס' ד"ה אֲכִילַת וכו' אֲבָל דָּבָר שֶׁבְּיָדוֹ מַמָּשׁ הֲלֹא מ"ד שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש הַיְינוּ מִשּׁוּם שֶׁבְּיָדוֹ לִטְבּוֹל וא"כ כְּמוֹ כֵן עָרֵל בְּיָדוֹ לָמוּל עַצְמוֹ וא"כ אַמַּאי תָּלוּ תוס' קֻוּשְׁיָתָם כָּאן. ועי' מָהַרְשָׁ"א שָׁם הִקְשָׁה בֶּאֱמֶת כֵּן אַמַּאי לֹא הִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' בלא"ה כֵּן לָמֶ"ד שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש וכו' ע"ש.

[וּבְחִ' כ' דָּרַךְ פִּלְפּוּל לְיַשֵּׁב קו' מָהַרְשָׁ"א ע"ש] וא"כ י"ל לָרַמְבַּ"ם בְּלֹא תי' תוס' כֵּינָן דַּאֲנַן פָּסְקִינַן אֵין שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש מש"ה גַּם עָרֵל. אַף זֶה צ"ע דְּיִרְאֶה אַף לָמֶ"ד אֵין שׁוֹחֲטִין וכו' יָלִיף לָהּ מִקְּרָא אִישׁ אִישׁ וגו' עי' (צ:) וא"כ עָרֵל מנ"ל.

אַף לְזֶה י"ל דְּפָסַק כר"ע דִּמְרַבֵּי עָרֵל כִּי טָמֵא. עי' פ"ב מֵחֲגִיגָה אוּלָם הַדָּבָר צע"ג לוֹמַר דְּעָרֵל אֵין אָסוּר בְּשִׁילּוּחַ קָרְבָּנוֹת רַק מִצַּד שֶׁלֹּא יוּכַל לֶאֱכוֹל אוֹ מִצַּד אֵין שׁוֹחֲטִין עַל טָמֵא וכו' כַּנַ"ל הֲלֹא מְקֻרָּא מָלֵא הוּא הַמּוֹל [וגו'] וְאָז יִקְרַב וגו' וְכַנַ"ל וק"ל: וְדַע עוֹד דְּרַשַּׁ"י בְּחוֹמֶשׁ פ' בָּא הֵבִיא לְשׁוֹן הַמְּכִילְתָּא דִּפְלִיגִי ר"א ור"י ר"א סָבַר מִילַת עֲבָדָיו אֵין מְעַכֵּב כְּלָל וְרַק אָז יֹאכַל בּוֹ קָאֵי עַל הָעֶבֶד וכו' וְלִכְאוֹרָה א"כ לר"א אֵין מִילַת זְכָרָיו מְעַכֵּב.

אַף י"ל עכ"פ יָלִיף ר"א גז"ש אָז אָז כַּמְבֹאָר בִּיבָמוֹת (עא) והגז"ש מְהַנֵּי רַק לְעִנְיַן זְכָרָיו וְלֹא עֲבָדִים וצ"ע עי' רא"ם פי' הַחוֹמֶשׁ שָׁם הִקְשָׁה לר"י לָמָּה לִי וְכָל עָרֵל וכו' ת"ל אַף מִילַת עֲבָדָיו מְעַכֵּב ע"ש. וְלַהַנָּ"ל אַף לר"א קָשֶׁה מק"ו מִזְּכָרָיו וק"ל.

ובלא"ה יֵרָאֶה לִכְאוֹרָה דְּצָרִיךְ קְרָא לְלָאו משא"כ בִּזְכָרָיו וַעֲבָדָיו וק"ל. אח"ז עִיַּנְתִּי עוֹד וכ' לְיַשֵּׁב קָצָת דִּבְרֵי תוס' (סט:) הַנָּ"ל בחי' לִפְסָחִים (סא.

) ע"ש מא) לְעִיל הֶאֱרַכְתִּי וְכָתַבְתִּי דִּמְלִשׁוֹן תוס' (סט: ד"ה הַאי מִיחָזֵי חָזֵי) מַשְׁמַע קָצָת דְּעָרֵל עַצְמוֹ אֵין בְּכְלַל אִיסּוּר שְׁחִיטַת פֶּסַח עָלָיו רַק דְּמִמֵּילָא לֹא שַׁיָּיךְ מִשּׁוּם דא"א לוֹ לֶאֱכוֹל ונ"מ בְּעָרֵל שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ לָמוּל י"ל שֶׁפִּיר יָכוֹל לִשְׁחוֹט עָלָיו הַפֶּסַח אַף מֵהָרַמְבַּ"ם כָּאן יִרְאֶה לְהֶדְיָא דְּסוֹבֵר דְּאָסוּר לִשְׁחוֹט עָלָיו וְכֵן מַשְׁמַע פְּשָׁטֵי' דִּקְרָא.

ובלא"ה י"ל דַּאֲנַן פָּסְקִינַן כר"ע דְּמֵירְבֵּי עָרֵל כִּי טָמֵא עי' (פ"א מֵחֲגִיגָה) ע"ש. וְקָשֶׁה לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם א"כ הָא דִּתְנַן (פְּסָחִים סא) שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְמִנּוּיוֹ לַעֲרֵלִים וכו' וָתָ"ל עֲרֵלִים הָוֵי שֶׁלֹּא לְמִנּוּיוֹ וכו'.

ועי' רַשַּׁ"י שָׁם ד"ה לְפִי אָכְלוֹ. שכ' פֵּרָט לְעָרֵל וַאֲפִלּוּ הֵן מִנְּיָן וכו' וּלְרַמְבַּ"ם קָשֶׁה אֵיךְ שַׁיָּיךְ לוֹמַר דְּהוּא בִּכְלַל מְנוּיָן הֲרֵי אִם נִשְׁחַט הַזָּבַח עַל הֶעָרֵל פָּסוּל הַזָּבַח מִמֵּילָא.

וצ"ל דמ"מ זֶה דַּוְקָא אִם נִשְׁחַט רַק עַל עֲרֵלִים אֲבָל אִם הי' מִמְּנוּיָן ג"כ כְּשֵׁרִים רַק הוּא שָׁחַט עַל עֲרֵלִים הַזָּבַח כָּשֵׁר אִי לָאו מִשּׁוּם דְּהָוֵי שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וק"ל אַף לפ"ז א"כ קָשֶׁה מַה פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס בִּיבָמוֹת (עא.

) זְכָרָיו דְּלֵיתַנְהוּ בִּשְׁעַת עשי' וְאִיתַנְהוּ בִּשְׁעַת אֲכִילָה הֵיכִי מַשְׁכַּחַת וכו' וָתָ"ל הָא מַשְׁכַּחַת שֶׁהָיוּ מְנוּיָם גַּם כְּשֵׁרִים וְשָׁחַט עֲלֵיהֶם. וא"כ לֹא הי' הָעֲרֵלִים שֶׁלֹּא לִמְנוּיָם דַּהֲרֵי נִמְנוּ.

וא"כ אִי לָאו דְּגַלִּי לָן קְרָא דְּמִילַּת בָּנָיו מְעַכֶּבֶת מִלֶּאֱכֹל הָוֵי ס"ד דְּרַשַּׁאי לֶאֱכֹול וְאַם נֹאמַר כֵּיוָן דִּשְׁחִיטַת פֶּסַח עַל עֲרֵלִים פָּסוּל א"כ נְהִי שהי' ג"כ כְּשֵׁרִים ס"ס לְגַבֵּי הָעֲרֵלִים נִפְסַל וְהָוֵי אִינְהוּ שֶׁלֹּא לִמְנוּיָו א"כ קָשֶׁה בְּהָא דִּפְסָחִים הַנַּ"ל ת"ל עֲרֵלִים הָוֵי שֶׁלֹּא לִמְנוּיוֹ וצ"ע וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ: וְדַע דְּלִכְאוֹרָה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת בְּהָא דְּיבָמוֹת הַנַּ"ל מַה פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס הֵיכִי מַשְׁכַּחַת וכו' הָא י"ל דנ"מ לְעִנְיַן שֶׁלֹּא יֹאכַל מִפֶּסַח שֶׁל אֲחֵרִים וְאִי דְּהָוֵי שֶׁלֹּא לִמְנוּיוֹ דִּילְמָא קמ"ל דְּעָבַר ג"כ עַל עֲשֵׂה דַּעֲרֵלִים וכו' וצ"ל מַה לִּי חַד עֲשֵׂה אוֹ תְּרֵי עֲשֵׂה וק"ל: וּקְצָת צָרִיךְ בֵּיאוּר בֶּאֱמֶת מַדּוּעַ לֹא בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם הַדִּין אִם שָׁחַט עַל מִי שֶׁזְּכָרָיו אֵין נִימּוֹלִים וְעַל כְּשֵׁרִי' וצ"ע וק"ל: גַּם נִתְיַשַּׁבְתִּי קְצָת בַּדָּבָר די"ל וַדַּאי אַף אִם שׁוֹחֵט עַל כָּל חֲבוּרָה וְאֶחָד מֵהֶן עָרֵל אוֹ בָּנָיו אֵין נִימּוֹלִים עכ"פ הָוֵי כְּאִילּוּ לֹא נִשְׁחַט עָלָיו וְאַפַּ"ה לָא הָוֵי שֶׁלֹּא לְמִנוּיוֹ כֵּיוָן שמ"מ נִמְנָה וְאַפַּ"ה אֵין לוֹמַר ת"ל דבלא"ה פָּסוּל כֵּיוָן שעכ"פ אֵין יָכוֹל לֶאֱכֹל מֵחֲמַת שֶׁהַפֶּסַח פָּסוּל עָלָיו י"ל כֵּיוָן דִּקְרָא לֹא רַבִּי לִפְסֹול רַק שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָו וְזֶה לָא מִיקְרֵי שֶׁלֹּא לִמְנוּיָו אַף שֶׁהַפֶּסַח פָּסוּל מִצִּידּוֹ וְהַבֵּן.

וְעוֹד צ"ע בָּזֶה וק"ל: מב) עוֹד נִזְכִּיר דְּקָשֶׁה לִכְאוֹרָה מַה דִּמְבוֹאָר בַּשַּׁ"ס יְבָמוֹת (עא.) לְחַד תי' כְּגוֹן שהי' אָבִיו וְאִמּוֹ חֲבוּשִׁין וכו'ועי' רַשִׁ"י שָׁם כֵּיוָן דְּהַמְּצָוָה מֻוטֶלֶת עֲלֵיהֶם וְהֵם אֵין יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת יעו"ש.

וְקָשֶׁה אַמַּאי הֶוְצְרַךְ לוֹמַר וְאִמּוֹ ת"ל אַף אִם הִיא אֵינָהּ חֲבוּשָׁה אֵין הַמְּצָוָה מֻוטֶלֶת עלי' דְּאוֹתוֹ וְלֹא אוֹתָהּ. ועי' בכ"מ (לְקַמָּן ה"ו) שכ' דִּלְרַמְבַּ"ם עֶבֶד וְאִשָּׁה אֵין מְעַכְּבִין.

והמ"ל תַּמָּה ע"ז ע"ש. ועי' לְקַמָּן פ"ט.

וּמַדּוּעַ לֹא בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם בְּמִילַת בָּנִים אִם מְעַכֵּב לָאִשָּׁה. אח"ז רָאִיתִי בְּמָהַרְשָׁ"א שָׁם בְּיבָמוֹת שֶׁהִקְשָׁה כֵּן לָמָּה לִי אִמּוֹ והמ"ל רֶמֶז לוֹ ע"ש.

ועי' בְּתָשׁוּ' שאג"א (סי' נג) פִּילְפֵּל ג"כ בְּדִין אִם מִילַת עֲבָדִים מְעַכֵּב בְּאִשָּׁה אַף שֶׁאֵין חַיֶּיבֶת לְמוּלָם ע"ש. וְלֹא אֲדַע מַדּוּעַ לֹא פִּילְפֵּל ג"כ בְּמִילַת בָּנִים ע"ש: וּבְגוּף הַסֵּוּגְיָא בְּיבָמוֹת שָׁם דְּקָאָמַר כְּגוֹן שהי' אָבִיו וְאִמּוֹ חֲבוּשִׁים וכו' קָשֶׁה לִכְאוֹרָה מַדּוּעַ נֵימָא דכה"ג הָוֵי אוֹנֶס הָא יְכוֹלִין לְצַוּוֹת לַשָּׁלִיחַ לָמוּל.

וצ"ל מ"מ דְּזֶה מִיקְרֵי אוֹנֶס. וא"ל דְּאַיְירֵי שֶׁלֹּא רָצָה אַחֵר לָמוּל זֶה דּוֹחֵק קְצָת.

גַּם יֵרָאֶה הָא דְּקָאָמַר אָבִיו וְאִמּוֹ וכו' אִם אָבִיו חָבוּשׁ יָכוֹל עכ"פ לִשְׁחֹוט עַל אָבִיו כֵּיוָן דעכ"פ הוּא א"י לְמוּלוֹ. רַק מַה דְּאָמַר הַשַּׁ"ס אָבִיו וְאִמּוֹ הַיְינוּ אוֹ אִמּוֹ.

אַף דּוֹחֵק לוֹמַר אִם אִמּוֹ חֲבוּשׁ דְּאָסוּר לִשְׁחֹוט עלי' כֵּיוָן שֶׁהָאָב קַיָּים וַעֲדַיִין צ"ע בכ"ז: מג) שָׁם בֵּין גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים וכו'. לִכְאוֹרָה לְדַעַת הַסּוֹבְרִי' דִּטְבִילַת עֲבָדִים לָא הָוֵי בע"כ א"כ אִם הָעֶבֶד אֵינוֹ רוֹצֶה נֵימָא דְּהָוֵי כְּמוֹ א"א לוֹ לָמוּל דְּאֵין מְעַכֵּב.

וְכִמְבוֹאָר לְקַמָּן (פ"ט ה"ט) וְגַם בְּעֶבֶד קָטָן הֲרֵי מְבוֹאָר שָׁם בַּיו"ד (סי' רסז ס"ו) דְּצָרִיךְ לְהַטְבִּילוֹ ע"ד ב"ד וא"כ לִכְאוֹרָה הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן כֵּיוָן דְּאֵין זכי' לְקָטָן מִן הַתּוֹרָה. עי' בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ בְּסַנְהֶדְרִין ר"פ בֶּן סוֹרֵר בַּתּוֹסָ' שָׁם וּבִכְתֻבּוֹת (יא.

) יעו"ש הֵיטֵב. וא"כ אִם נֹאמַר דְּהָוֵי רַק דְּרַבָּנָן א"כ אֵיךְ נֵימָא לְפָוְטָרוֹ מִכָּרֵת דְּפָסַח כֵּינָן דְּמִן הַתּוֹרָה א"י לָמוּל כְּלָל וצ"ע בָּזֶה.

וְאִם נָאֵמַר דַּוְקָא אִם א"א לְמוּלָם כְּלָל משא"כ כה"ג שהי' אָפְשָׁר אִם יִרְצֶה (וְשָׁם) [וְגַם] בְּקָטָן כֵּינָן שֶׁאֵין הַמְּנִיעָה רַק מֵחֲסָרוֹן דַּעַת זֶה צ"ע וק"ל: מד) ה"ו הַקָּטָן וכו'. עי' כ"מ.

מִדְּבָרָיו נִרְאֶה דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ"ם עֶבֶד אִשָּׁה ג"כ לֹא. ועי' מ"ל מַה שֶּׁהִקְשָׁה מֵהָא דִּיבָמוֹת (מח.

) דְּפָרִיךְ שָׁם עֶבֶד אִישׁ וְלֹא עֶבֶד אִשָּׁה דְּיִרְאֶה הַקֻּוּשְׁיָא הִיא בִּלְשׁוֹן בִּתְמִי' א"כ מוּכָח דְּעֶבֶד אִשָּׁה ג"כ ע"ש. וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה הַכֹּל טַעְמָא מַאי מה"ת יְהֵא אִשָּׁה חַיֶּבֶת לָמוּל עֶבְדֵי' יוֹתֵר מִבְּנָהּ דקיימ"ל אֵין מִצְוָה עַל הָאִשָּׁה אִי מִשּׁוּם דִּכְתִיב אוֹתוֹ וְלֹא אוֹתָהּ כְּמוֹ שכ' הב"י הל' מִילָה וא"כ ג"כ לָא עָדִיף עֶבֶד מִבְּנָהּ.

וְאִי הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּהָוֵי מ"ע שהז"ג [עי' בֵּית הִילֵּל שָׁם ובמק"א הֶאֱרַכְנוּ] א"כ הֲרֵי בְּעֶבֶד הָוֵי ג"כ מ"ע שהז"ג דְּאֵין נִימּוֹל רַק בַּיּוֹם כַּמְבֹאָר בַּיּו"ד (רֵישׁ סי' רס"ז) הַנָּ"ל. וּבָזֶה י"ל בֶּאֱמֶת קֻוּשְׁיַת המ"ל די"ל הָכִי פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס עֶבֶד אִישׁ וְלֹא עֶבֶד אִשָּׁה וכו' הַיְינוּ לָמָּה לִי קְרָא לְהָכִי וַעֲדַיִן צ"ע וק"ל: ועי' שַׁאֲגַת ארי' דִּינֵי מִילָה סי' כ"ט שָׁם הִקְשָׁה דת"ל אַף אִם אֵין מְחֻיָּב אַפֵּ"ה מְעַכֵּב לָרַמְבַּ"ם דַּהֲרֵי ס"ל עֶבֶד אֵין מְחֻיָּב דַּוְקָא לְמוּלוֹ ע"ש הֵיטֵיב: מַה) ה"ז גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר וכו' לִכְאוֹרָה לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הָרָאָבָ"ד לְעֵיל בְּשֶׁגֵּג בָּרִאשׁוֹן וְהַזִּיד בַּשֵּׁנִי דְּפָטוּר כר"נ ור"ח ב"ע א"כ יִרְאֶה דה"ה זֶה פָּטוּר.

וְאָפְשָׁר דמ"מ כֵּינָן דלר"ח הָוֵי תַּקָּנָתָא דְּרִאשׁוֹן חַיָּיב וצ"ע קָצַת בָּזֶה וק"ל: מו) שָׁם וְאִם שֶׁחָטוּ עָלָיו בָּרִאשׁוֹן פָּטוּר וכו'. עי' כ"מ מַה שֶּׁתִּירֵץ בְּשֵׁם הרי"ק.

וְקָשֶׁה דַּהֲרֵי יֵרָאֶה לִכְאוֹרָה דַּאֲנַן קיימ"ל שֶׁה לְבֵית אָבוֹת לָאו דְּאוֹרָיְיתָא דַּהֲרֵי בְּדַף פ"ח.) גַּבֵּי יָתוֹם שֶׁשָּׁחֲטוּ עָלָיו אַפּוֹטְרוֹפְּסִים וכו' פָּרִיךְ ש"מ יֵשׁ בְּרֵירָה וּמְשַׁנֵּי שֶׁה לַבָּיִת מ"מ וכו'.

ועי' תוס' שָׁם שפי' דְּהַיְינוּ שֶׁה לְבֵית אָב לָאו דְּאוֹרָיְיתָא וַהֲרֵי הָרַמְבַּ"ם פָּסַק לְעֵיל פ"ב הי"א יָתוֹם שֶׁשָּׁחֲטוּ אַפּוֹטְרוֹפְּסִים עָלָיו יאכַל מִמָּקוֹם שֶׁהוּא רוֹצֶה וכו' אַף דַּאֲנַן קיימ"ל דְּאוֹרָיְיתָא אֵין בְּרֵירָה וע"כ ג"כ מִשּׁוּם שֶׁה לב"א לָאו דאו' וא"כ אֵיךְ שַׁיָּיךְ כֵּינָן דְּרַחֲמָנָא רבי' לְקָטָן וכו'.

הֵן אֱמֶת דְּמִדְּבְרֵי רַשְׁ"י שָׁם (דַּף הַנָּ"ל) יִרְאֶה שפי' פֵּירוּשׁ אַחֵר בַּסֻּגְיָא דְּשֶׁה לְבֵית הָוֵי רִיבּוּי אֲבָל הֲרֵי מַשְׁמַע דְּלַהֲלָכָה קיי"ל שֶׁה לב"א לָאו דאו'. וּבְקֶוּנְטְרֵס שְׁלִיחוּת כ' קָצַת בָּזֶה ואכ"מ.

עכ"פ קָשֶׁה כַּנַ"ל וצ"ע: מז) ה"ח נָשִׁים שֶׁנִּדְחוּ וכו' מְבֹאָר דְּאִם הֵזִידוּ בָּרִאשׁוֹן וְלֹא שָׁחֲטוּ דְּאָז הַשֵּׁנִי בָּא רַק לְתַקֵּן אִם לֹא עָשׂוּ בַּשֵּׁנִי אָז חַיָּיבִין כָּרֵת מִכֹּחַ הָרִאשׁוֹן וק"ל. אַף עֲדַיִן נ"מ בְּקָטַנָּה שֶׁהִגְדִּילָה בֵּין רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי ג"כ פְּטוּרָה וק"ל.

עי' לח"מ מַה שֶּׁהִקְשָׁה עַל הכ"מ וְגַם קָשֶׁה עוֹד לִכְאוֹרָה דַּהֲרֵי כֵּינָן דר"י יָלִיף דְּשׁוֹחֲטִין עַל נָשִׁים שֵׁנִי בפ"ע מִדִּכְתִיב בפ"ש וְנִכְרְתָה אֲפִילּוּ נָשִׁים וכו' א"כ חָזַינַן דְּאַף לְכָרֵת

אִתְרַבִּי. אַדְּ זֶה י"ל דְּקָרָא אַיְירֵי בְּהַזִּידָה בָּרִאשׁוֹן וְאָתֵי רַק לְרַבּוּיֵי דְּעוֹשִׂין לְעַצְמָן וְדוֹחֵק: מח) עוֹד נַזְכִּיר קָצַת מַה שֶּׁיֵּשׁ לְפַלְפֵּל בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ.

הִנֵּה בְּסֵוֹכָּה (מב:) תָּנֵי שֵׁם קָטָן שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכֹל כַּזַּיִת שׁוֹחֲטִין עָלָיו ופי' רַשִׁ"י שֶׁם הַיְינוּ לְהַמְנוֹת עִם בְּנֵי חֲבוּרָה אֲבָל לֹא לְבַדָּן ע"ש. וְהִנֵּה הָרַמְבַּ"ם לְעֵיל פ"ב ה"ד) כָּתַב אֵין עוֹשִׂין חֲבוּרָה שֶׁכֻּלָּהּ קְטַנִּים מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן בְּנֵי דַּעַת וכו' והכ"מ שֶׁם הִקְשָׁה אַמַּאי לָא מְמַעֵט לי' מִדִּכְתִיב אִישׁ ותי' דְּאִי הָוֵי מְמַעֲטִינַן לי' מֵאִישׁ אַף טְפֵילָה לָא הָוֵי עוֹשִׂין.

וְצִיְּדַד מִכֹּחַ זֶה קָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְכְלַל דַּעַת אַף שֶׁאֵינוֹ גָּדוֹל שַׁפִּיר שׁוֹחֲטִין עַל חֲבוּרַת קְטַנִּים ע"ש. וְהִנֵּה ק' אַמַּאי לֹא הִזְכִּיר כְּלָל הַמַּחֲלוֹקֶת אִם שֶׁה לב"א דאו' אוֹ לֹא וַהֲרֵי מַשְׁמַע דקיימ"ל שֶׁה לב"א ל"ד וא"כ מה"ת אֵין שׁוֹחֲטִין כְּלָל עַל קָטָן.

ועי' תוס' (פח. ד"ה שֶׁה וכו') שֶׁהִקְשׁוּ אֵיךְ מַאֲכִילִין לוֹ פֶּסַח הָא הָוֵי שֶׁלֹּא לִמְנוּיָו ותי' מִשּׁוּם חִינּוּךְ מִצְוָה שָׁרֵי ע"ש.

וא"כ וַדַּאי לִשְׁחוֹט עָלָיו לְחוּד דְּהָוֵי שְׁחִיטַת חֻלִּין בַּעֲזָרָה מַאי ס"ד דְּשָׁרֵי וְכִי מִשּׁוּם חִינּוּךְ דִּידֵי' נַעֲשֶׂה אֲנַן אִיסּוּר. וצ"ל דְּזֶה בֶּאֱמֶת כַּוָּנַת הָרַמְבַּ"ם דמש"ה מִסְּבָרָא קָטָן אֵין שׁוֹחֲטִין [עָלָיו] דַּהֲרֵי אֵינוֹ בֶּן דַּעַת וְזֶה גּוּפֵי' טַעַם קָטָן.

רַק הכ"מ הִקְשָׁה ע"ז דְּמַאי צָרִיךְ לְטַעַם זֶה ת"ל בלא"ה נְמַעֵט קָטָן מֵאִישׁ וּלְזֶה תי' דא"כ הי' ג"כ טְפֵילָה אָסוּר אַדְּ לְזֶה קָשֶׁה נְהִי דְּקָטָן פָּטוּר מ"מ מִשּׁוּם חִינּוּךְ ש"ד: מט) מַה שֶּׁפִּילְפֵּל המ"ל לְעֵיל (פ"ב הי"ג) בָּזֶה צ"ע חָדָא מַה שֶּׁהִקְשָׁה עַל הכ"מ ת"ל נְהִי דְּמְמַעֵט מֵאִישׁ קָטָן מ"מ נֵימָא כְּכָל חֻקּוֹת הַפֶּסַח אַהֲנֵי לִטְפֵילָה וכו' ע"ש.

וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה טוּבָא דִּבְשִׁלְמָא אִשָּׁה שַׁפִּיר שַׁיָּךְ זֶה אֲבָל קָטָן כֵּיוָן דְּפָטוּר מִכָּל הַמִּצְוֹת אֵין סְבָרָא לוֹמַר דְּרַבִּי קָרָא אוֹתוֹ לִטְפֵילָה. וְהַנִּרְאֶה קְצָת דְּכַוָּנַת הכ"מ אִם קָרָא מִיעֵטוֹ בְּפֵירוּשׁ לֹא הי' לָהֶם לַחֲכָמִים לְחַיְּבוֹ לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוָה זוֹ.

וא"כ מְיֻשָּׁב ג"כ קֻשְׁיַת המ"ל מוּכָל חֻקּוֹת הַפֶּסַח כַּנַ"ל דְּלֹא שַׁיָּךְ כְּלָל דְּקָרָא רַבִּינְהוּ כַּנַ"ל. וְכָל שְׁאָר דִּבְרֵי המ"ל שָׁם יִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ ט"ס ע"ש: אוּלָם לִכְאוֹרָה י"ל קֻשְׁיַת הכ"מ שָׁם דְּאַמַּאי לֹא מְמַעֵט לָהּ מֵאִישׁ אִם נֹאמַר דְּהָרַמְבַּ"ם פָּסַק בֶּאֱמֶת שֶׁה לב"א דְּאוֹרָיְיתָא וא"כ רִיבְּתָה תּוֹרָה קְטַנִּים.

וּמַה שֶּׁפָּסַק בְּיָתוֹם שֶׁשָּׁחֲטוּ עָלָיו אַפּוֹטְרוֹפְּסִים דְּיֹאכַל מִמָּקוֹם שֶׁיִּרְצֶה וכו' כְּבָר כ' לְעֵיל די"ל דְּפָסַר כְּרַשִׁ"י (בְּדַף פח.) שפי' שָׁם הָא דְּמִשַּׁנֵּי שֶׁה לב"א מ"מ הַיְינוּ דְּהַתּוֹרָה רִיבְּתָה שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכֹל מִמָּקוֹם שֶׁיִּרְצֶה.

ועי' גַּם תוס' (פט ד"ה אֶלָּא וכו') וּבְקִידּוּשִׁין (מב. תוס' ד"ה אִישׁ) יֵרָאֶה מִדִּבְרֵיהֶם ג"כ שֶׁקָּטָן חַיָּיב לִשְׁחֹן' עָלָיו מִדְּאוֹ'.

ועי' גִּיטִּין (סד: תוס' ד"ה שָׁאנֵי) שָׁם יֵרָאֶה מִדִּבְרֵיהֶם דקיימ"ל לָאו דאו' ע"ש. וא"כ אִם נֹאמַר דְּפָסַק שֶׁה לב"א דאו' א"כ וַדַּאי נִיחָא שַׁפִּיר מַה שֶּׁצָּרִיךְ הַטַּעַם מִשּׁוּם בְּנֵי דַּעַת דְּמִסְּבָרָא אֵין רָאוּי לְמִסּוֹר קָדָשִׁים לַחֲבוּרָה שֶׁכֻּלָּם אֵינָן בְּנֵי דַּעַת.

וּלְדַעְתִּי הָעֲנָיָ' הַדָּבָר צ"ע אִם אֲנַן פָּסְקִינַן דאו' אוֹ ל"ד וְלִכְאוֹרָ' נִרְאֶה קָצָת לְהוֹכִיחַ דְּפוֹסֵק דאו' דְּקָשֶׁה לִכְאוֹרָה אַמַּאי לֹא בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם דְּיוּכַל לִמְנוֹת קָטַנִּים אַף אַחַר שְׁחִיטָה דַּהֲרֵי בִּנְדָרִים (לו).

) קָאָמַר שָׁם לְתָרֵץ הַךְ מַתְנִי' דַּהֲרֵינִי שׁוֹחֵט עַל מִי שֶׁיַּעֲלֶה לִירוּשָׁלַיִם וכו' דמש"ה מְהַנֵּי אַף אַחַר שְׁחִיטָה וּמְזַכֶּה אֶחָיו עִמּוֹ מִשּׁוּם שֶׁה לב"א לָאו דאו'והי' לוֹ לְהַשְׁמִיעֵנוּ זֶה. אֲבָל אִם פּוֹסֵק דְּאוֹרָיְיתָא וְשָׁם אַיְירֵי דְּאַמְנִינְהוּ מֵעִיקָּרָא נִיחָא.

אַךְ עֲדַיִן אֵין זֶה מֻכְרָח ג"כ די"ל דְּהָרַמְבַּ"ם סוֹבֵר כֵּיוָן דְּבִפְסָחִים וְגִיטִּין מוּקֵי לָהּ דְּאַמְנִינְהוּ מֵעִיקָּרָא מִמֵּילָא אַף אִי שֶׁה לב"א ל"ד אַפֵּ"ה בָּעֵי דַּוְקָא אַמְנִינְהוּ מֵעִיקָּרָא. וּמְיֻישָּׁב בָּזֶה בֶּאֱמֶת קו' תוס' דְּשָׁם פְּלִיגִי בְּהָא בֶּאֱמֶת נַעֲדַיִן צ"ע בכ"ז הֵיטֵב וּמַה דְּקָשֶׁה לִי עוֹד הֲרֵי הַתּוֹסָ' הִקְשׁוּ ל"ל קְרָא לִפְטוֹר קָטָן מֵהַכָּרַת ת"ל קָטָן אֵין מְחֻיָּב בְּכָל מִצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָ' ותי' דְּאָתֵי לְמַעוּטֵי נִתְגַּדֵּל בֵּין רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי דְּפָטוּר מִשּׁוּם דְּשֵׁנִי תַּשְׁלוּמִין דְּרִאשׁוֹן הוּא וכו'.

וא"כ כֵּיוָן דְּהָרַמְבַּ"ם פָּסַק נִתְגַּדֵּל בֵּין רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי וכו' חַיָּיב א"כ ע"כ אִישׁ אָתֵי לְמַעוּטֵי אִשָּׁה. אַךְ לִכְאוֹרָה י"ל קָצָת חֲדָא מִתּוֹרֶצֶת בַּחֲבֶרְתָּהּ דמש"ה פָּסַק אִישׁ אָתֵי לְמַעוּטֵי אִשָּׁה מִכָּרֵת וְאַפֵּ"ה רְשׁוּת עכ"פ לַעֲשׂוֹת פֶּסַח וכו' וְהוֹכִיחַ כֵּן מִדְּאָמַר ר"א נָשִׁים בְּשֵׁנִי אֵין דּוֹחִין הַשַּׁבָּת וְאַמַּאי לָא קָאָמַר רְבוּתָא טְפֵי דְּאֵין שׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶן בפ"ע א"ו דִּרְשׁוּת עכ"פ לִשְׁחוֹט בפ"ע.

אַךְ צ"ע עכ"פ לְיַיְשֵׁב לְשׁוֹן הַשַּׁ"ס וְאוּלַי יְזַכֵּנִי ה' עוֹד לְהָבִין הֵיטֵב נ) בחי' כָּתַבְתִּי לְיַיְשֵׁב דַּעַת הָרַמְבַּ"ם די"ל וַדַּאי פּוֹסֵק לְגַמְרֵי כר' יְהוּדָה כֵּיוָן דר"א סָבַר כְּוָתַיְ' רַק אַפֵּ"ה פָּסַק שַׁפִּיר דְּשׁוֹחֲטִין עַל נָשִׁים בפ"ע וכו' מִשּׁוּם דְּנָהֲי דְּמֵאִישׁ מְמָעֲטִינַן נָשִׁים מ"מ י"ל הַיְינוּ דַּוְקָא מֵחוֹב אֲבָל מ"מ הָוֵי רְשׁוּת רַק ר' יְהוּדָה לְטַעְמֵיְ' דְּאִית לי' בְּעָלְמָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סוֹמְכִין וְאֵין בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל סוֹמְכוֹת א"כ כ"כ כָּאן מְמַעֲטִינַן מֵאִישׁ דְּנָשִׁים אֲסוּרוֹת לְהָבִיא פֶּסַח משא"כ ר"י דְּסוֹבֵר נָשִׁים סוֹמְכוֹת רְשׁוּת וַאֲנַן פַּסְקִינַן כְּוָתַיְ' א"כ נְהִי דְּהָכָא קיי"ל כר' יוּדָא מדר"א סָבַר כְּוָתַיְ' דְּלָא דָּחֵי שַׁבָּת מ"מ זֶה רַק דְּלָא הָוֵי חוֹב וּמִמֵּילָא לֹא דָּחֵי שַׁבָּת.

אֲבָל בְּחוֹל שַׁפִּיר מֵבִיא דְּנָהֲי דְּהָוֵי רְשׁוּת אַפֵּ"ה רַשַּׁאי כְּמוֹ גַּבֵּי סְמִיכָה וְנִיחָא הַכֹּל ועי' לְעֵיל (סוֹף פ"ב) שָׁם הֵבֵאתִי אַף שכ' כַּמָּה פְּעָמִים דְּהָא דְּפְלִיגִי ר"י ור' יוֹסֵי בַּנָּשִׁים סוֹמְכוֹת וכו' הַיְינוּ רַק מִדְּרַבָּנָן וְלֹא בְּפֵירוּשׁ הַקְּרָא פְּלִיגִי וְכֵן נִרְאֶה מִלְּשׁוֹן הַפּוֹסְקִים מ"מ דַּעַת שעה"מ דְּמַרְשׁ"י יֵרָאֶה דְּפְלִיגִי בְּדְאוֹרָיְיתָא יע"ש וְאַף אִי נֵימָא מִדְּרַבָּנָן מ"מ אֶפְשָׁר לוֹמַר דס"ס קָאָמַר ר"י שַׁפִּיר נָשִׁים בִּשְׁנֵי טְפֵילָה דְּמֵרַבֵּי לָהּ מִקְּרָא כְּכָל חֻקַּת הַפֶּסַח הַיְינוּ דְּקְרָא רַבִּי דְּרָאוּי שֶׁתַּעֲשֶׂה טְפִילָה וְאֶפְשָׁר חַיָּיבֶ' ומש"ה לָא גָּזְרוּ רַבָּנָן וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: עוֹד נַזְכִּיר עי' תוס' נְדָרִים (לו.

) כָּתְבוּ שָׁם דְּקָטָן כֵּיוָן דְּאֵין מְחֻיָּב בְּפֶסַח אַף שֶׁלֹּא לְמִנּוּיָו לֹא שַׁיָּיךְ בי' וּמֻותָּר לֶאֱכוֹל אַף שֶׁלֹּא נִמְנָה. וְהֵבִיאוּ ראי' מֵאִשָּׁה דִּבְשְׁנֵי רְשׁוּת וּמֻותֶּרֶת לֶאֱכוֹל מִפֶּסַח וְכֵיוָן דְּאֵין חַיָּיבֶת הָוֵי כְּלֹא נִמְנָה ע"ש וא"כ יֵרָאֶה מִדִּבְרֵיהֶם דְּאִשָּׁה א"צ לִהְיוֹת נִמְנָה כְּלָל.

וְלֹא מַשְׁמַע כֵּן בְּכָל הַסְּוּגְיָא כָּאן וְכֵן בִּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם כָּאן וק"ל: נא) ה"ט מִי שהי' וכו' לְכְאוֹרָה לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם דְּכֹל שֶׁאֵין יָכוֹל לִכְנוֹס בִּתְחִילַּת שְׁחִיטָה מִיקְרֵי דֶּרֶךְ רְחוֹקָה וכו' א"כ יֵרָאֶה דְּאֶפְשָׁר אִם נִכְנַס אַחַר זְמַן תְּחִילַּת שְׁחִיטָה יוּכַל לִשְׁחוֹט אוֹ אֶפְשָׁר חַיָּיב לִשְׁחוֹט.

וְאִם נֹאמַר כֵּן קָשֶׁה א"כ מַה פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס רֵישׁ מִי שהי' טָמֵא מִמַּתְנִי' מִי שהי' בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה וְלֹא עָשָׂה וכו' מִכְּלָל דְּאִי בָּעֵי לְמֶיעֱבַד שָׁבְקִינַן לי' וְקָשֶׁה לר"ש דְּאָמַר אִם זָרַק לֹא הֶזֹרְצָה וָתָ"ל הָא ס"ס שַׁיָּיךְ וְלֹא עָשָׂה דְּהַיְינוּ שֶׁלֹּא נִכְנַס.

אַף י"ל א"כ לֹא שַׁיָּיךְ וְלֹא עָשָׂה דמ"מ כֵּינָן שֶׁלֹּא נִכְנַס לֹא שַׁיָּיךְ וְלֹא עָשָׂה אֲבָל אִם נֵימָא דְּאַף אִם נִכְנַס אַחַר זְמַן שְׁחִיטָה יהי' ג"כ פָּטוּר א"כ הָוֵי שַׁיָּיךְ שַׁפִּיר וְלֹא עָשָׂה. אַף י"ל דְּאֶפְשָׁר אַף (אִם) אֵין רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת בכה"ג וצ"ע עכ"פ וק"ל: גַּם יֵשׁ לִסְפֵּק בְּטָמֵא שֶׁטְּמֵא עַצְמוֹ עֶרֶב פֶּסַח בְּשַׁחֲרִית בְּאוֹפֶן שֶׁאֵין לוֹ מַיִם לִטְבּוֹל אִי נֵימָא דְּהָוֵי אוֹנֶס דַּהֲרֵי טְמֵא עַצְמוֹ בְּמֵזִיד.

וְאַף שכ' תוס' רֵישׁ פ' מִי שהי' טָמֵא ד"ה אֶלָּא וכו' דמש"ה לֹא נִתְחַיֵּיב כָּרֵת ע"ש מ"מ אִם טְמֵא עַצְמוֹ יוֹם י"ד י"ל דְּחַיָּיב. בְּשִׁלְמָא לפי' שְׁאָר רִאשׁוֹנִים דְּכֹל שֶׁאֵין יָכוֹל לִכְנוֹס עַד אַחַר גְּמַר זְמַן שְׁחִיטָה וְהַיְינוּ שהי' בִּתְחִילַּת זְמַן שְׁחִיטָה רָחוֹק ט"ו מִיל א"כ י"ל דְּתָלֵי הַכֹּל בִּזְמַן שְׁחִיטָה אֲבָל קוֹדֶם זְמַן לָא מִיקְרֵי מֵזִיד כְּלָל משא"כ לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם שֶׁסּוֹבֵר דְּתָלוּי בְּאִם הי' בַּשַּׁחַר רָחוֹק ט"ו מִיל וא"כ אִם הי' בַּשַּׁחַר קָרוֹב יוֹתֵר רַק שֶׁנִּתְעַכֵּב עַד שֶׁלֹּא הי' לוֹ אַח"כ בְּאֶפְשָׁרִי לִהְיוֹת בִּתְחִילַּת שְׁחִיטָה שָׁם אַפֵּ"ה חַיָּיב וע"כ מִשּׁוּם דהי' לוֹ לֵילֵךְ מִיָּד בַּשַּׁחַר א"כ כ"כ בְּטָמֵא וְהַבֵּן זֶה וצ"ע [ועי' מַה שכ' לְעֵיל ה"ה דְּיִרְאֶה מֵהָרַמְבַּ"ם אַף אִם הי' יָכוֹל לְטַהֵר בי"ג ג"כ חַיָּיב ע"ש ובְחִי' פְּסָחִים (סט:) כ' קָצָת יוֹתֵר] נב) בְּעִנְיַן דֶּרֶךְ רְחוֹקָה.

מ"ש הָרַמְבַּ"ם דְּאִם הי' אָנוּס שֶׁלֹּא הי' יָכוֹל לָבוֹא בַּשְּׁחִיטָה לָא מִיקְרֵי דֶּרֶךְ רְחוֹקָה ונ"מ לְעִנְיַן פֶּסַח שֵׁנִי ע"ש בכ"מ. וְלִכְאוֹרָה צ"ע אַמַּאי לֹא כ' כ"מ כְּפִשׁוּטוֹ דְּיָכוֹל לַעֲשׂוֹת עוֹד פֶּסַח בי"ד כֵּינָן דְּלָרַמְבַּ"ם אִם הי' בַּדֶּרֶךְ רְחוֹקָה תְּחִילַּת שְׁחִיטָה פָּטוּר כָּל הַיּוֹם משא"כ בְּאָנוּס חַיָּיב אַחַר תְּחִילַּת זְמַן.

וְכֵן יִרְאֶה לְהֶדְיָא מֵרַמְבַּ"ם בפי' הַמִּשְׁנָה שָׁם שכ' ר"א דְּאָמַר שָׁם מַאסְקֻפַּת הָעֲזָרָה וְלַחוּץ הַיְינוּ שהי' אָנוּס שֶׁלֹּא הי' יָכוֹל לָבוֹא תְּחִילַּת שְׁחִיטָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אַח"כ לת"ק דְּזֶה לָא מִיקְרֵי דֶּרֶךְ רְחוֹקָה ולר"א פָּטוּר ע"ש וק"ל: וּלְעִנְיַן דֶּרֶךְ רְחוֹקָה בְּפֶסַח שֵׁנִי וַדַּאי חַיָּיב דאל"כ לָא יִצְטָרֵךְ לְעוֹלָם לַעֲשׂוֹת פֶּסַח לֹא רִאשׁוֹן וְלֹא שֵׁנִי שֶׁיִּהְיֶ' בְּבֵיתוֹ וק"ל.

ועי' מ"ל רֵישׁ פ"א יִרְאֶה ג"כ מִדְּבָרָיו כֵּן. אח"ז רָאִיתִי בְּשוּ"ת שאג"א (סי' יז) שֶׁהֶאֱרִיךְ בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם אֵלּוּ וְתָמַהּ עָלָיו ע"ש: נג) שָׁם הָלַךְ וְלֹא הִגִּיעַ וכו' לִכְאוֹרָה הֵרֵי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת ע"י שְׁלִיחַ וצ"ל אַפֵּ"ה מִיקְרֵי אוֹנֶס אוֹ דְּאַיְירִי בְּגַוְנָא דְּלָא הי' לוֹ שָׁלִיחַ וצ"ע וק"ל: נד) ועי' בְּתְשוּ' שאג"א שָׁם מַה שֶּׁהֵרְבָּה לְהַקְשׁוֹת עַל הָרַמְבַּ"ם שֶׁפָּסַק דְּכֹל שֶׁאֵין יָכוֹל לִכְנוֹס בִּתְחִילַּת שְׁחִיטָה הָוֵי דֶּרֶךְ רְחוֹקָה ע"ש.

אוּלָם י"ל כָּל הַקֻּשְׁיוֹת מַה שֶּׁהִקְשָׁה א"כ אַמַּאי תָּלֵי רַק בָּנֵץ הַחַמָּה ת"ל כֵּינָן שֶׁיָּכוֹל עכ"פ אִם הוֹלֵךְ מֵעַמּוּד הַשַּׁחַר יהי' שַׁפִּיר בִּתְחִילַּת שְׁחִיטָה בָּעֲזָרָה א"כ יְהֵא חַיָּיב וְאַמַּאי יוֹעִיל אִם יהי' מִן הַמּוֹדִיעִים וְלַחוּץ בְּשָׁעַת הנה"ח ע"ש וְזֶה הֶוְקְשָׁה לִי הַפָּעוֹט בְּלִימּוּד הַסְּוּגְיָ'

ג"כ וְאָמַרְתִּי לפענ"ד לְתָרֵץ עפ"י מַה שֶּׁקָּשָׁה עוֹד ת"ל הֲרֵי הי' יָכוֹל לִיכָּנֵס מֵאֶתְמוֹל וע"כ דְּאֵין הַחִיּוּב מַתְחִיל רַק בִּזְמַנּוֹ א"כ לֹא יהי' תָּלוּי הַחִיּוּב רַק אַחַר חֲצוֹת וְכֵן הקשָׁה גַּם הש"א שָׁם וּמְסַוְּגְיָא דְּאוֹנֵן וְהָאֲרַכְנוּ בְּזֶה לְעֵיל בְּכַמָּה דֻּכְתֵי.

וְיִהְיֶ' אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶ' ע"כ צ"ל דס"ס מַתְחִיל הַחִיּוּב לֵילֵךְ מִשַּׁחֲרִית א"כ י"ל הַדֶּרֶךְ לֵילֵךְ מנה"ח וְלֹא מעמוה"ש. עוֹד הקשָׁה מַדּוּעַ יהי' תָּלֵי כְּלָל רַק בִּתְחִילַת שְׁחִיטָה וְאִי מִשּׁוּם דְּיִחוּי לֹא שַׁיָּיךְ דְּיִחוּי בְּגַבְרָא גַּם זֶה יֵשׁ לִדְחוֹת.

וְגַם מַה שֶּׁהקשָׁה דְּצָרִיךְ עכ"פ רַגַע יוֹתֵר מִשִּׁעוּר ט"ו מִילִין. גַּם זֶה יֵשׁ לִדְחוֹת וְאֵין לְהַאֲרִיךְ עוֹד הקשָׁה מֵהָא דְּאוֹנֵן דְּאָמְרִינַן אִם מֵת קוֹדֶם חֲצוֹת חָל אֲנִינוּת וְאֵין מֵבִיא משא"כ אִם מֵת לְאַחַר חֲצוֹת חֲצוֹת קָבְעָה אַלְמָא חָזַינַן דַּחֲצוֹת קָבְעָה וְלֹא קוֹדֶם ע"ש.

גַּם זֶה י"ל בְּקַל כַּמּוּבָן דְּיֵשׁ חִילּוּק בֵּין הַנּוֹשְׁאִים: נה) שָׁם מִי שהי' חָבוּשׁ וכו' עי' לח"מ ומ"ל וּמַה דְּצָרִיךְ לְהָבִין קָצַת כֵּיוָן דְּעַכּוּ"ם אֵין סוֹמְכִין עֲלֵיהֶן א"כ מַדּוּעַ יִשְׁחֲטוּ עִם אֲחֵרִים ת"ל אֵיךְ יָצָא הוּא יְדֵי פֶּסַח הָא אֵין רָאוּי לֶאֱכוֹל וצ"ל כֵּיוָן דְּהָוֵי סָפֵק אִם יִשְׁמְרוּ מוֹצֵא שְׁפָתָם מִיקְרֵי רָאוּי וְלָא אָמְרִינַן אִם אַחַ"כ לֹא הִנִּיחוּהוּ לָצֵאת אִגַּלַאי לְמַפְרֵעַ דְּלֹא הי' רָאוּי זֶה לָא אָמְרִינַן וּמַעַתָּה י"ל קָצַת מַה שֶּׁפָּסַק הָרַמְבַּ"ם דְּבָשֶׁל נָכְרִי אֵין שׁוֹחֲטִין וכו' מִשּׁוּם דְּהַךְ אִי אָמְרִינַן אִיגְּלִי לְמַפְרֵעַ תלי' בְּהָא דְּפְלִיגִי ר"י ור"ל בְּרֵישׁ הַחוֹלֵץ מְעֻוָּבֶרֶת אִי אָמְרִינַן תִּיגַּלִי לְמַפְרֵעַ וְשָׁם סָבַר ר"י אָמְרִינַן ור"ל פְּלִיג וקיי"ל כר"ל בְּהָא ע"ש.

וא"כ צָרִיךְ לְהָבִין לר"י דְּסָבַר אָמְרִינַן אִיגְּלִי לְמַפְרֵעַ א"כ אִם אַחַ"כ לֹא יָצָא אַמַּאי יהי' פָּטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פ"ש הָא אִיגְּלִי שֶׁלֹּא הי' רָאוּי בְּשָׁעַת שְׁחִיטָה וְכַאֲשֶׁר יִרְאֶה וַדַּאי אִם לֹא הִבְטִיחוּהוּ כְּלָל דְּפָסוּל אַף דְּיֵעָבֵד וְצָרִיךְ פ"ש כְּמוֹ כֵן כה"ג כֵּיוָן דְּאִיגְּלִי לְמַפְרֵעַ.

וְלִכְאוֹרָ'הי' מָקוֹם קָצַת לוֹמַר דר"י סָבַר בֶּאֱמֶת כֵּן וּמַתְנִי' אַיְירֵי שֶׁיָּצָא אַחַ"כ וּלְהָכִי שׁוֹחֲטִין לְכַתְּחִילָּה עִם אֲחֵרִים דממ"נ אִם יָצָא אַחַ"כ יֹאכַל וְאִם לֹא יָצָא לֹא יֹאכַל אֲבָל אִם לֹא יָצָא אַחַ"כ עכ"פ צָרִיךְ פ"ש.

וְאַף דְּרַשּׁ"י פי' בְּמַתְנִי' דְּתָנֵי לְפִיכָךְ אִם אֵירַע פְּסוּל וכו' הַיְינוּ הֶחָבוּשׁ לֹא יָצָא פָּטוּר מפ"ש מ"מ עי' רַמְבַּ"ם בפי' הַמִּשְׁנָה שפי' הָאוֹנֵן שֶׁנִּטְמָא לְמֵת וְכֵן הַמְפַקֵּחַ אֲבָל עַל חָבוּשׁ לֹא פי' כְּלוּם. וא"כ י"ל הָא דְּתָנֵי סֵיפָא אֵירַע פְּסוּל הַיְינוּ שֶׁיָּצָא רַק שֶׁאֵירַע פְּסוּל אַחֵר וקמ"ל אַף שֶׁלֹּא אָכַל מ"מ אָז הי' רָאוּי לֶאֱכוֹל וְאַף דא"כ קָשֶׁה מַאי קמ"ל דְּבִשְׁלָמָא אִם הַפָּסוּל הוּא מֻחְמַת אוֹתוֹ דָּבָר עַצְמוֹ שֶׁאֵין שׁוֹחֲטִין לְכַתְּחִילָּה הָוֵי רְבוּתָא שַׁפִּיר דְּלָא תֵּימָא מִתְּחִילָּה הי' רָאוּי לְכָךְ משא"כ כה"ג מ"מ י"ל כֵּן גַּם הֲרֵי עכ"פ הָוֵי רְבוּתָא בְּאֵינָךְ וק"ל: וּמַעַתָּה י"ל דְּבֶאֱמֶת אַף בְּסָפֵק מִיקְרֵי ג"כ אֵין רָאוּי מִסָּפֵק וּסְפֵיקָא דאו' לְחוּמְרָא וא"כ קָשֶׁה לְדִידַן דְּלָא אָמְרִינַן אִיגְּלִי לְמַפְרֵעַ וכו' אַמַּאי שׁוֹחֲטִין עִם אֲחֵרִים ת"ל הָא כֵּיוָן שהי' אָז אֵין רָאוּי מִסָּפֵק בְּשָׁעַת שְׁחִיטָה א"כ הָוֵי סָפֵק דאו' אִי יָצָא אוֹ לֹא וא"כ טוֹב יוֹתֵר שֶׁלֹּא לִשְׁחוֹט עָלָיו וְיַעֲשֶׂה פ"ש משא"כ אִם יִשְׁחֲטוּ עָלָיו וְיִהְיֶ' סָפֵק וְלֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי וּכְמוֹ דְּמְבוֹאָר לְעֵיל (פ"ג ה"ט) וְאַף אִם נֵימָא דְּדָמֵי לְהַהִ (דפ"ד ה"א) דְּיָכוֹל לַעֲשׂוֹת פ"ש אֵין זֶה מֻכְרָח וְכַאֲשֶׁר כת' שָׁם.

ובלא"ה אֶפְשָׁר כֵּיוָן דע"כ צָרִיךְ לְבַטֵּל אֵיזֶה דָּבָר בפ"ש סְמִיכָה אוֹ זְרִיקָה א"כ טוֹב יוֹתֵר שֶׁלֹּא לִשְׁחוֹט עָלָיו וְיַעֲשֶׂה פ"ש בְּוַדַּאי. וְאַף שֶׁיֵּשׁ לְפַקְפֵּק בָּזֶה דְּנֵימָא מ"מ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת

מְסָפֵק פ"ר מִשּׁוּם סְפֵק כָּרֵת אַף שֶׁיָּכוֹל לְתַקֵּן בִּשְׁנֵי מ"מ אֵין מְוַכְּרָח וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה: אָכֵן י"ל אֲנַן פָּסְקִינַן בֶּאֱמֶת דְּמַתְנִי' אַיְירֵי בְּחָבוּשׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְשַׁפִּיר סוֹמְכִין עֲלֵיהֶם וּמִיקְרֵי רָאוּי רַק מֵחֲשַׁשׁ רָחוֹק פֶּן יֵאָרַע אֲשֶׁר לֹא יָצָא אֵין שׁוֹחֲטִין עַל עַצְמוֹ רַק עִם אֲחֵרִים ומשו"ה וַדַּאי לָא מִיקְרֵי אֵין רָאוּי אִם אֵירַע שֶׁלֹּא יָצָא אַחַ"כ.

אֲבָל אִם בְּיַד עַכּוּ"ם אֲפִילּוּ עִם אֲחֵרִים אֵין שׁוֹחֲטִין לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם סְפֵק אֵין רָאוּי וכו'. ומ"ש וְאִם לֹא יָצָא פָּטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי.

הַיְינוּ דמ"מ הָוֵי סָפֵק אַף אִם לֹא יָצָא. כֵּינָן דְּלָא אָמְרִינַן אִיגְּלִי לְמַפְרַע.

וּמְסָפֵק א"א לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי כִּלְעֵיל סוֹף פ"ג הַנָּ"ל. וְאַף שֶׁפָּסַק רפ"ד דְּיָבִיא מְסָפֵק.

עי' מ"ש שָׁם הַרְבֵּה חִילּוּקִים. אֶמֶת דְּמִלְּשׁוֹן פָּטוּר מפ"ש לָא מַשְׁמַע הָכִי.

כָּתַבְתִּי דֶּרֶךְ פִּלְפּוּל בְּעָלְמָא. וְאוּלָם עִיקַּר הַנִּרְאֶה דְּהָרַמְבַּ"ם תּוֹפֵס ג"כ כגמ' וְלֹא כַּיְרוּשַׁלְמִי דאל"כ מנ"ל לְהָרַמְבַּ"ם בְּנָכְרִים אִם שָׁחַט יוֹצֵא.

רַק הַכַּוָּנָה כָּל מַה שְׁאֵיתָא בַּמִּשְׁנָה שׁוֹחֲטִין עִם אֲחֵרִים. כ' הָרַמְבַּ"ם לְעִנְיָן בִּפְנֵי עַצְמוֹ אִם שָׁחַט בְּדִיעֲבַד.

וע' בפי' הַמִּשְׁנָה כ' לְהֶדְיָא כגמ' וְכַנַ"ל ע"ש: נו) פ"ו ה"א כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל וכו'. הִנֵּה כְּפִי הַנִּרְאֶה סוֹבֵר הָרַמְבַּ"ם דְּהַטַּעַם שֶׁאֵין שׁוֹחֲטִין עַל טָמֵא הוֹאִיל וְאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה וּבָעֵינַן אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ וכו'.

וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה מנ"ל דְּמִטַּעַם זֶה הוּא. דִּלְמָא מגזה"כ הוּא דְּטָמֵא נִדְחֶה לפ"ש.

וּרְאָיָ' דַּהֲרֵי (בְּדַף עח:) פָּרִיךְ שָׁם לָמָּ"ד אֲכִילַת פְּסָחִים לָא מְעַכְּבָא (פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס) מִשְׁחָט שֶׁלֹּא לִמְנוּיָו וכו' וְלָא פָּרִיךְ מִטַּמֵּא. א"ו טַעְמָא אַחֲרִינָא אִית בי'.

וּכְמוֹ כֵן מַשְׁמַע (בְּדַף סט:). וא"כ מַדּוּעַ פי' הָרַמְבַּ"ם לְדִידַן הַטַּעַם מִשּׁוּם הוֹאִיל וְאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה וכו'.

וְגַם הֲרֵי טָמֵא שֶׁרֶץ קוֹדֶם טְבִילָה רָאוּי לַאֲכִילָה בַּלַּיְלָה שֶׁיָּכוֹל לִטְבּוֹל וְאַפְּ"ה אֵין שׁוֹחֲטִין [עָלָיו] קוֹדֶם טְבִילָה א"כ ע"כ הָוֵי גזה"כ. וצ"ל דְּלָא יָהֵיב טַעְמָא רַק סִימָנָא בְּעָלְמָא נָקִיט.

כָּל מִי שֶׁאֵין יָכוֹל לֶאֱכֹל בְּשׁוּם אוֹפָן בְּלַיְלָה אֵין שׁוֹחֲטִין. משא"כ טָמֵא שֶׁרֶץ שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה יָכוֹל לִשְׁחוֹט עָלָיו אַחַר טְבִילָה וק"ל: נז) עי' לח"מ שכ' ומַה דְּקָאָמַר דְּאָתֵי כר' יוֹסֵי וכו'.

כַּוָּנָתוֹ דְּבִשְׁלָמָא אִם הפי' דְּמַשְׁמַע מִבָּרַיְיתָ' בִּשְׁנֵי חוֹבָה שַׁפִּיר אָתֵי רַק כר' יוֹסֵי דלר"י ור"ש הָוֵי רַק רְשׁוּת. משא"כ אִם לר' יוֹסֵי ג"כ הָוֵי רְשׁוּת א"כ נְהִי דְּלָא אָתֵי כר"ש.

מ"מ כר"י מָצֵי אָתֵי דְּסָבַר בִּשְׁנֵי טְפֵילָה וכו' וק"ל. וּקְצָת הי' אֶפְשָׁר לְיַישֵׁב הַקּוּשְׁיָא.

דְּבֶאֱמֶת שָׁם בְּבָרַיְיתָא מַשְׁמַע חוֹבָה. מִדְּתָנֵי וְאֵלּוּ שֶׁעוֹשִׂין פֶּסַח שֵׁנִי וְכַלְּלִינְהוּ יַחַד אֲנָשִׁים וְנָשִׁים מַשְׁמַע דִּלְכוּלְהוּ הָוֵי חוֹבָה.

אֲבָל אֲנַן פָּסְקִינַן דְּהָוֵי רְשׁוּת. וכמ"ש הכ"מ לְעֵיל שֶׁהֵבִיאוּ הל"מ כָּאן דְּלָא פָּסְקִינַן כר' יוֹסֵי לְגַמְרֵי וְאַפְּ"ה כ' הָרַמְבַּ"ם כָּאן שַׁפִּיר יוֹלְדוֹת ג"כ.

דַּהֲרֵי לֹא כ' אֵלּוּ שֶׁעוֹשִׂין פ"ש רַק נִדְחִין לפ"ש. וּבְזֶה בֶּאֱמֶת כֻּלָּם שָׁוִין שֶׁאֵין עוֹשִׂין הָרִאשׁוֹן וק"ל.

קָצָת תֵּימָא מַה שֶּׁהֵבִיא הכ"מ כָּאן הַסְּוּגְיָא דְּסָבַר שָׁם דְּהַטַּעַם שֶׁמָּא יִפְשַׁע וְזֶה הוּא רַק מִדְּרַבָּנָן. וַהֲרֵי בְּמַסְקָנָא לָא קָאֵי הָכִי רַק מִדְּאוֹ' לָא חָזֵי.

וְיֵרָאֶה דְּעִיקַּר כַּוָּנָתוֹ לְהוֹרוֹת הַדִּין שֶׁהֵבִיא הָרַמְבַּ"ם ה"ד דעכ"פ אַף מְחֻוַסַּר כִּפּוּרִים צָרִיךְ לְהַמָּסֵר קָרְבְּנוֹתָיו בְּיַד ב"ד. והכ"מ לְקַמָּן רָמַז לָכָאן וּלְקַמָּן נִכְתּוֹב בָּזֶה אַיָּ"ה: נח) ה"ב בְּכָאן רָאִיתִי לְהַאֲרִיךְ קָצָת אַיָּ"ה.

וּכְבָר הֶאֱרַכְתִּי בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ בחי' לִפְסָחִים. וּתְחִלָּה נְפָרֵשׁ קָצָת לְשׁוֹן הָרָאָבָ"ד שֶׁהִקְשָׁה עַל הָרַמְבַּ"ם הָרֵי רַב שְׁאָמַר וכו'.

הַיְינוּ כֵּינָן דִּקְרָא דְּאַיְירִי בְּטָמֵא לְנֶפֶשׁ אַף לְאַחַר טְבִילָה לָא מְהַנֵּי. וּבְטָמֵא שֶׁרֶץ מְהַנֵּי לְאַחַר טְבִילָה.

א"כ ע"כ חָלוּק מִטָּמֵא מֵת א"כ מנ"ל דִּבְלֹא טָבַל אַף בְּטָמֵא שֶׁרֶץ אֵין שׁוֹחֲטִין מִנָּלַן הָא וק"ל. ומַה שתי' הכ"מ בְּזֶה הוּא דּוֹחֵק לְכְאוֹרָה וק"ל: שָׁם בְּהָרָאָבָ"ד אֶלָּא הַאי קָרָא בְּשֶׁלֹּא טָבַל וכו' ומַעֲשֶׂה כִּי הָוֵי שֶׁכְּבָר שַׁחֲטוּ וכו'.

מַה שֶּׁצָּרִיךְ לָזֶה וְלֹא פי' כִּפְשׁוּטוֹ שֶׁעֲדַיִן לֹא שָׁחֲטוּ וְשָׁאֲלוּ קוֹדֶם טְבִילָה. דא"כ קָשֶׁה אַמַּאי לֹא אָמַר לָהֶם לִטְבּוֹל כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ תוס' (צ:).

וּמַה שֶּׁתֵּירְצוּ דַּאֲמַר לְהוּ אִם לֹא תִּטְבְּלוּ הַיּוֹם תִּדָּחוּ לפ"ש זֶה דּוֹחֵק. גַּם א"כ קָשֶׁה מַה שֶּׁאָמַר וְלֹא יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת בַּיּוֹם הַהוּא.

ממ"נ אִם יִטְבְּלוּ יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת גַּם הַיּוֹם. וְאִם לֹא יִטְבְּלוּ אַף מָחָר לֹא יוּכְלוּ וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הכ"מ.

וּלְכָךְ פי' דְּבֶאֱמֶת שָׁאֲלוּ אַחַר שֶׁעָבַר כְּבָר זְמַן שְׁחִיטָה וְלֹא הי' אֶפְשָׁר עוֹד לִשְׁחוֹט הַיּוֹם. רַק דהי' קָשֶׁה לוֹ אַמַּאי אִיחֲרוּ כ"כ.

לָזֶה תי' דְּבֶאֱמֶת שָׁחֲטוּ כִּי הָיוּ סְבוּרִים דְּשַׁפִּיר יְכוֹלִין לִשְׁחוֹט עַל טְמֵאִים וְהַבָּשָׂר יֵאָכֵל לְטְהוֹרִים. רַק אַחַ"כ שְׁמוֹ עַל לִבָּם סָפֵק בָּזֶה.

וְאָז הי' כְּבָר אַחַר זְמַן שְׁחִיטָה. וְאַפְּ"ה שַׁיָּיךְ שַׁפִּיר מַה שֶּׁהוֹכִיחַ הַשַּׁ"ס מִפָּסוּק זֶה דְּאֵין שׁוֹחֲטִין וכו' מִדִּכְתִיב וְלֹא יָכְלוּ בַּיּוֹם הַהוּא דְּמַשְׁמַע דִּלְמָחָר יְכוֹלִין.

הַיְינוּ דִּלְמָחָר יְכוֹלִין שַׁפִּיר לִטְבּוֹל וְאִי דְּאַבַּתִּי אֵיךְ מְרֻוָּמָז בְּפָסוּק זֶה דְּאֵין שׁוֹחֲטִין עַל ט"מ בַּשְּׁבִיעִי אוֹ טָמֵא שֶׁרֶץ. הַיְינוּ דְּהַהִיא קְרָא דְּבְיוֹם הַהוּא מְיֻוָּתֵר כמ"ש תוס' לְיַיְשֵׁב מַה שֶּׁהִקְשׁוּ דִּלְמָא הי' בְּשִׁשִּׁי.

וּמָחָר הי' יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת דְּשׁוֹחֲטִין עַל ט"ש וכו'. ותי' דא"כ ל"ל בַּיּוֹם הַהוּא.

וְהַיְינוּ דְּאִי לְדִיוּקָא דְּשׁוֹחֲטִין עַל ט"ש. דְּזֶה פְּשִׁיטָא מִסְּבָרָא אִי לָאו גזה"כ.

וְגַם הֲרֵי מָחָר יְכוֹלִין לִטְבּוֹל. וּלְאַחַר טְבִילָה סוֹבְרִים תוס' לִפְשִׁיטָא דְּיכוֹלִין לִשְׁחוֹט עָלָיו וְאִי דְּקָרָא אַשְׁמוֹעִינַן דְּיָכוֹל בַּשְּׁבִיעִי לִשְׁחוֹט אַף בְּלֹא טְבִילָה זֶה לֹא בֵּיאֵר לָנוּ הַכָּתוּב וק"ל.

וּקְצָת קָשֶׁה ע"ז דִּלְמָא אָתֵי לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּלָא תֵּימָא דְּהָוֵי כְּמוֹ דֶּרֶךְ רְחוֹקָה דַּהֲרֵי אָסוּר לִיכָּנֵס לַמִּקְדָּשׁ וקמ"ל דְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה לְטָהוֹר וְלֹא לְטָמֵא. ע' תוס' (צב:) ד"ה דְּקָאָמְרַתְּ.

וד"ה דְּהַהִּ ע"ש. וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ וא"כ י"ל ג"כ דִּקְרָא אָתֵי לָנוּ לְהוֹרוֹת דְּפֶסַח שֶׁעָשׂוּ הַיּוֹם פָּסוּל מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ מְחֻסָּרִין טְבִילָה אֲבָל לְמָחָר יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת.

אוֹ כתי' רֹאשׁוֹן בְּתוֹסָ' שָׁם דְּמַשְׁמַע דִּלְמָחָר יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בְּעַצְמָם וע"כ כְּבָר טָבְלוּ הַיּוֹם. וְהַיְינוּ שֶׁהָיוּ לָהֶם שְׁהוּת לִטְבּוֹל וְלֹא לִשְׁחוֹט עוֹד פֶּסַח וק"ל.

עכ"פ לְדִבְרֵי הָרַאֲב"ד הפי' שֶׁכְּבָר לֹא הי' לָהֶם שְׁהוּת לִשְׁחוֹט וכ"כ הלח"מ בְּהֶדְיָא. וּדְלֹא כְּמוֹ שפי' הכ"מ שֶׁכְּבָר שָׁחֲטוּ.

אֲבָל הָיוּ עֲדַיִן שְׁהוּת לִשְׁחוֹט אַחַר רַק הלח"מ לֹא בֵּיאֵר בפי' מַדּוּעַ פי' הָרָאָב"ד שֶׁכְּבָר שָׁחֲטוּ. וְלֹא פי' שֶׁאִיחֲרוּ מִלִּשְׁאוֹל עַד אַחַר שֶׁעָבַר זְמַן.

וְלַהַנ"ל נִיחָא דְּזֶה דַּאי לֹא הי' מִסְתַּבֵּר שֶׁשָּׁכְחוּ לְגַמְרֵי מִלִּשְׁאוֹל. אֲבָל כֵּיוָן שֶׁכְּבָר שָׁחֲטוּ טָעוּ שַׁפִּיר וק"ל: נט) וְעַתָּה נְפַלְפֵּל קְצָת בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם.

ע' לח"מ ה"ו הק' מֵהָא דְּפָסְחִים (סט) הֵשִׁיב ר"ע וְאָמַר הַזָּאָהתּוֹכִיחַ בע"פ שֶׁחָל בְּשַׁבָּת וכו'. וָתָ"ל לְמַאי הִלְכְתָא יְזֶה הֲרֵי אַף אַחַר הַזָּאָה אָסוּר לִשְׁחוֹט ע"ש.

וּבְחִ' הֶאֱרַכְתִּי וְכָתַבְתִּי דע"כ לָא קַאֵי הק"ו לְמַסְקָנָא דְּמַסִּיק שָׁם קָסָבַר ר"א שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש וכו'. וא"כ שַׁפִּיר שׁוֹחֲטִין אַחַר הַזָּאָה וכו'.

וְכָעֵת רָאִיתִי בשעה"מ שכ' כֵּן וְכָתַב תּוֹךְ הַדְּבָרִים דע"כ לְמַסְקָנָא הָא דְּפָרִיךְ ר"ע תִּדְחֵי הַזָּאָה שַׁבָּת הַיְינוּ מִשּׁוּם מְצוַת אֲכִילָה בַּלַּיְלָה. אֲבָל שְׁחִיטָה וַדַּאי יָכוֹל לִשְׁחוֹט כֵּיוָן דְּשׁוֹחֲטִין עַל ט"ש וכו' ע"ש וּלְדִידִי צָרִיךְ [] רַבָּה דְּיִרְאֶה עִיקַּר הקו' מִשּׁוּם פֶּסַח שֶׁהוּא בְּכָרַת וְהַיְינוּ הַשְׁחִיטָה.

וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מֵהָא (דְּדַף צב) דְּאָמַר רָבָא עָרֵל וְהַזָּאָה וכו' הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בִּמְקוֹם כָּרֵת וכו' דְּאָמַר מָר הַזָּאָה שְׁבוּת וְאֵינוֹ דּוֹחֶה שַׁבָּת. א"כ חָזֵינַן דְּאַף לִשְׁחוֹט א"א.

וְאַף די"ל רָבָא קַאֵי לְדִידַן דְּאָמְרִינַן אֵין שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש וכו'. מ"מ מִלְּשׁוֹן דְּאָמַר מַר לֹא נִרְאֶה קְצָת כֵּן וי"ל וק"ל.

אוּלָם רְהִיטַת הַלָּשׁוֹן מַשְׁמַע דְּאַף לִשְׁחוֹט אָסוּר לר"ע. ועי' הֵיטֵב (סט:) דְּדַוְקָא ר"א סָבַר דַּאֲכִילָ' בכה"ג לָא מְעַכְּבָא ועי' הֵיטֵב תוס' שָׁם ד"ה אֲכִילַת וכו' אֲבָל ר"ע סָבַר ס"ס כֵּיוָן שֶׁאָסְרוּ לוֹ חֲכָמִים לְהַזּוֹת וא"כ אֵין רָאוּי לַאֲכִילָה וְאָסוּר לִשְׁחוֹט אַף לָמָ"ד שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש וכו' וְהַבֵּן.

וּבְחִ' הֶאֱרַכְתִּי הַרְבֵּה. אוּלָם קְצָת יֵשׁ מָקוֹם ג"כ לְדִבְרֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ]: עוֹד פִּילְפֵּל השעה"מ לְיַישֵׁב הַקּוּשְׁיָא אַף לס"ד דְּטַעְמָא מִשּׁוּם אֵין שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש וכו' אַפ"ה פָּרִיךְ ר"ע שַׁפִּיר מֵהַזָּאָה.

מִשּׁוּם דְּדַוְקָא מַאן דְּיָלִיף מוּלָא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת בַּיּוֹם הַהוּא וכו' כַּמְבֹאָר (צ:) אָז מוּכָח שֶׁפִּיר דְּאַף טְבִילָה לָא מְהַנֵּי בְּטָמֵא מֵת מִכֹּחַ הַקֻּוּשְׁיָא אַמַּאי לֹא צָוָה לָהֶם לְטָבְלָן. אֲבָל לְמַאן דְּסָבַר מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן הָיוּ ע"כ לָאו מֵהָכָא יָלִיף וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ תוס' בְּאֵמֶת (צג.

ד"ה ר"ע) הֲרֵי ר"ע לֵית לֵי' דר' יִצְחָק ומנ"ל דְּאֵין שׁוֹחֲטִין וכו' וע"כ מִקְרָא אַחֲרִינָא. א"כ י"ל שֶׁפִּיר דְּאִם טָבַל שׁוֹחֲטִין.

גַּם בָּזֶה הֶאֱרַכְתִּי בחי' גַּם כ' שָׁם השעה"מ לְיַיְשֵׁב קֻוּשְׁיַת תוס' (סט. ד"ה שׁוֹחֲטִין) דל"ל קְרָא ת"ל מֵאִישׁ לְפִי אָכְלוֹ וכו' וְתָ"ל דְּאִיצְטְרִיךְ לְאִישׁ נִדָּחֶה וְאֵין צִיבּוּר נִדְחִין וכו' וא"כ מַאן דְּדָרִישׁ הָא מִדְּרָשָׁא אַחֲרִינָא תִּיקְשֵׁי קו' תוס'.

רַק י"ל דְּאָתֵי לְאַשְׁמוֹעִינַן טָמֵא לְנֶפֶשׁ אַף בִּשְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ. וּבֶאֱמֶת ר"ע גָּמַר מֵהָכָא.

גַּם בָּזֶה הֶאֱרַכְתִּי ת"ל בחי' הַנָּ"ל. גַּם מַה שֶּׁפִּילְפֵּל כָּאן בִּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם לְקַמָּן ה"ו הֶאֱרַכְנוּ ג"כ בחי' וּלְקַמָּן נַזְכִּיר ג"כ קְצָת אַיָּ"ה: עוֹד הִקְשָׁה עַל תוס' פְּסָחִים (סט.

ד"ה שׁוֹחֲטִין) הַנָּ"ל שֶׁהִקְשׁוּ ל"ל קְרָא ת"ל מִדִּכְתִיב אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ וכו' ותי' דְּצָרִיךְ קְרָא לְפֶסַח שֵׁנִי וכו'. ת"ל עכ"פ קָשֶׁה מַה שֶּׁאֵלּוּ הַטְּמֵאִים כְּלָל אִם יַעֲשׂוּ פֶּסַח.

ת"ל הָא כְּתִיב אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ וכו' ע"ש. וְכֵן הִקְשָׁה קו' זוֹ בְּתָשׁוּ' שַׁאֲגַת אריֵ' ס"ה וְשָׁם הִקְשָׁה עוֹד מַאי מְתָרְצֵי תוס' מִשּׁוּם דס"ד דְּמִיפְּטַר אַף מִפֶּסַח שֵׁנִי מִשּׁוּם דְּהוּא תַּשְׁלוּמִין דְּרִאשׁוֹן וכו'.

וָתָ"ל הֲרֵי מְבֹאָר בַּחֲגִיגָה (ט.) דְּמַאן דְּסָבַר שֵׁנִי תַּשְׁלוּמִין וכו' לְדִידֵי' אַף לְעִנְיַן חֲגִיגָה מִי שהי' טָמֵא בָּרִאשׁוֹן עוֹשֶׂה בִּשְׁאָר יְמֵי הֶחָג כֵּיוָן דְּחָזַינַן בְּטֻמְאָה רִיבְּתָה תּוֹרָה תַּשְׁלוּמִין וְלָא אָמְרִי' הוֹאִיל וְלָא חָזֵי וכו'.

וא"כ בַּדַּף (פ.) דְּאָמַר עֻוָּלָא סָבַר כּוּלְהוּ תַּשְׁלוּמִין דְּרִאשׁוֹן משו"ה לָא חָזֵי לַעֲשׂוֹת בַּשְּׁבִיעִי וא"כ ע"כ סָבַר פֶּסַח שֵׁנִי רֶגֶל בפ"ע ע"ש.

וּבְחִי' הֶאֱרַכְתִּי לְיַיְשֵׁב עִיקַּר קו' תוס' הַנָּ"ל לפמ"ש תוס' בְּקִדּוּשִׁין סוֹף פ"ק דְּפֶסַח שֶׁעָשׂוּ בַּמִּדְבָּר הָיוּ ע"פ הַדִּיבּוּר שֶׁהֲרֵי מִילַּת בָּנִים מְעַכְּבִים וְלֹא מָלוּ בַּמִּדְבָּר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִשַּׁב לָהֶם רוּחַ צְפוֹנִית וְאַפְּ"ה עָשׂוּ פֶּסַח עפ"י דִּיבּוּר א"כ שַׁפִּיר אָמְרוּ לָמָּה נִגָּרַע וכו' וק"ל וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ: וּמַה שֶּׁפִּלְפֵּל עוֹד בְּדִבְרֵי הרא"ם פ' בְּהַעֲלוֹתְךָ שכ' דְּיָלִיף הָרַמְבַּ"ם דִּינוֹ דְּטָמֵא מֵת אַף לְאַחַר שֶׁטָּבַל לָא מְהַנֵּי מִדִּכְתִיב כִּי יהי' טָמֵא לָנֶפֶשׁ דִּלְנֶפֶשׁ מְיֻוָּתָר.

א"ו דְּאָתֵי לְמַעוּטֵי הָא טָמֵא שֶׁרֶץ שׁוֹחֲטִין אַחַר טְבִילָה. דְּקָשֶׁה ע"ד מִפְּסָחִים (סז.

) דְּמְבֹאָר שָׁם דִּלְנֶפֶשׁ אָתֵי לְמַעוּטֵי הָא צִיבּוּר עוֹשִׂין בְּטֻמְאָה דַּוְקָא לְנֶפֶשׁ אֲבָל שְׁאָר טֻמְאוֹת לָא. גַּם בָּזֶה הֶאֱרַכְתִּי ת"ל בחי': עוֹד הִקְשָׁה מנ"ל לְמַעוּטֵי צִיבּוּר בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת כֵּיוָן דִּלְנֶפֶשׁ אָתֵי לִדְרָשָׁא דר"א ע"ש.

זֶה קָשֶׁה לְכְאוֹרָה ג"כ לְהָנָךְ תַּנָּאֵי דְּדָרְשִׁי מִבְּמוֹעֲדוֹ אפי' בְּטֻמְאָה וק"ל. עוֹד פִּילְפֵּל בְּדִבְרֵי הַקָּרְבָּן חֲגִיגָה הֶאֱרַכְתִּי בחי'.

וְדַעְתִּי אִם יְזַכֵּנִי ה' לְפַלְפֵּל קְצָת בָּזֶה לְקַמָּן אַיָּ"ה: ס) רָאִיתִי בס' וְשָׁב הַכֹּהֵן בְּתְחִלַּת חִיבּוּרוֹ עַל זְבָחִים שָׁם הִקְשָׁה מַהָא דִּיבָמוֹת (עא:) דְּקָאָמַר שָׁם אָמַר רַבְּנָאָה אָמַר ר"ל עָרֵל מְקַבֵּל

הַזָּאָה שֶׁכֵּן מָצִינוּ בַּאֲבוֹתֵינוּ שֶׁקִּבְּלוּ הַזָּאָה כְּשֶׁהֵן עֲרֵלִים שנא' וְהָעָם עָלוּ מִן הַיַּרְדֵּן בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בַּעֲשָׂרָה לָא מְהֵילִי מִשּׁוּם חֻלְשָׁא דְאוֹרְחָא הוי' אֵימַת עֲבִיד לְהוּ וכו'.

א"כ מַשְׁמַע אִילּוּ הי' מַזִּין בַּעֲשָׂרָה הָוֵי שַׁפִּיר מָל עָרֵל אֵין מְקַבֵּל הַזָּאָה וּמָלוּ בַּעֲשָׂרָה א"כ הַזָּאָה שני' הוּא בי"ד. א"כ מוּכָח דְּשׁוֹחֲטִין עַל טְמֵא מֵת שֶׁטָּבַל.

אִם לֹא נֹאמַר שָׁם קָאֵי לָמָ"ד שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש. וְשָׁם הֵבִיא יְרוּשַׁלְמִי דְּיִרְאָה מִשָּׁם ג"כ כֵּן ע"ש שתי' בַּחֲרִיפוּת דְּשָׁם הָוֵי טֻוְמְאָה שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עלי' ומוֹדֶה הָרַמְבַּ"ם יע"ש ודפח"ח סא) שָׁם בְּרָאָבָ"ד שֶׁהַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עֲלֵיהֶם וכו'.

ע' פ"ג מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ וּבְחִ' לְפָסָחִים הֶאֱרַכְתִּי ג"כ בְּעִנְיָן זֶה דְּיֵשׁ לְיַיְשֵׁב כַּמָּה קֻוּשְׁיוֹת בְּחִילּוּק זֶה וְכֵן יִתְיַיְשֵׁב קו' הלח"מ לְקַמָּן ה"ו די"ל הַסְּוּגְיָא אַיְירֵי בְּטֻוְמְאָה שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ.

וע' גַּם פ"ג מה' ט"מ שָׁם כ' דְּלָא הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן. וע' פ"ה מה' נְזִירוּת הט"ו וּכְבָר הִרְגִּישׁ בָּזֶה המ"ל שָׁם הט"ו ע"ש: סב) שָׁם בָּרַמְבַּ"ם אֲבָל טֻוְמְאָה שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ וכו' ע' רָאָבָ"ד שֶׁהַקֻּשָׁה מנ"ל חִילּוּק זֶה וע' נָזִיר (נג.

) תָּנֵי שָׁם רוֹבַע עֲצָמוֹת וּרְבִיעִית דָּם וכו' אֲבָל לֹא לְנָזִיר. וְרַשְׁ"י פי' שָׁם דְּהַיְינוּ עוֹשֶׂה פֶּסַח לֹא הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם וכו' וע"כ סָבַר דְּהָוֵי דְּרַבָּנָן ע' מ"ש לְעֵיל.

וא"כ י"ל הָרַמְבַּ"ם פי' הַבָּרַיְיתָא לְעִנְיַן שׁוֹחֲטִין עָלָיו בַּשְּׁבִיעִי אַחַר שֶׁטָּבַל. וּרְאָיָ' דְּלָא חָזֵינַן לָרַמְבַּ"ם שֶׁבִּיאֵר דְּטָמֵא בְּדָבָר שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ דְּמֵוֹתָר לִשְׁחוֹט פֶּסַח.

א"ו שפי' לְעִנְיַן הַנָּ"ל: סג) ה"ג וְאִם רָאָה זוֹב אַחַר שֶׁנִּזְרַק וכו' עַיַּיִן כ"מ שכ' בפ' כ"צ (פא.) ר"י אָמַר וכו', וצע"ג הֲרֵי שָׁם מְבוֹאָר אוֹ הַטַּעַם מִשּׁוּם דר"י לְטַעְמֵי' דְּסָבַר מְטַמֵּא מִכָּאן וּלְהַבָּא דְּמִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ לְעִנְיָן זֶה.

וַהֲרֵי הָרַמְבַּ"ם לֹא פָּסַק כְּוָתֵי' בָּזֶה. כִּמְבוֹאָר בִּדְבָרָיו (פ"ה מה' מוּ"מ ה"ו) דכ' שָׁם דְּחַיָּיב בּוֹעֲלָהּ קָרְבָּן.

וְכֵן מְבוֹאָר בְּכַמָּה דּוּכְתֵי בִּדְבְרֵי רַמְבַּ"ם. וע"כ עִיקַּר הַטַּעַם מִשּׁוּם צִיץ מְרַצֶּה עַל טֻוְמְאַת הַתְּהוֹם דְּזִיבָה.

וְכֵן יֵרָאֶה בֶּאֱמֶת בפ"ד מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ. וע' גַּם (פ"ו מה' נְזִירוּת הח"י) ע"ש.

אַךְ הֲרֵי מְבוֹאָר שָׁם דְּאֵין מְכַפֵּר רַק בְּעוֹדוֹ עַל מִצְחוֹ. א"כ הי' לוֹ לָרַמְבַּ"ם לְבָאֵר זֶה כָּאן וצ"ע.

וּבֶאֱמֶת אַף בפ"ו מה' נְזִירוּת אֲשֶׁר שָׁם בֵּיאֵר כָּל דִּינֵי טֻוְמְאַת הַתְּהוֹם בְּנָזִיר וְלֹא בֵּיאֵר דְּבָעֵי דַּוְקָא צִיץ עַל מֵצַח כ"ג. וְלוֹמַר דְּלְעִנְיַן טֻוְמְאַת הַתְּהוֹם עָדִיף טְפֵי שֶׁמְּרַצֶּה אַף בְּאֵינוֹ עַל מִצְחוֹ צָרִיךְ ראי'.

וְאוּלַי אֶזְכֶּה עוֹד לְעַיַּיִן בָּזֶה כָּרָאוּי. אח"ז רָאִיתִי בלח"מ פ"ד מה' נְזִירוּת ה"ד הִקְשָׁה קו' זוֹ עַל הָרַמְבַּ"ם כָּאן.

אַךְ לֹא בְּיֹאֵר כְּלָל הַךְ די"ל מִשּׁוּם טֻמְאַת תְּהוֹם כַּנַ"ל: סד) שָׁם וְאֵין שׁוֹחֲטִין עַל הַנִּדָּה בז' שֶׁלָּהּ שֶׁהֲרֵי אֵינָהּ וכו'. לִכְאוֹרָה ק' טוּבָא מַה שֶּׁאָמַר וְאֵינָהּ רְאוּיָ' לֶאֱכֹל קָדָשִׁים עַד לַיִל תְּשִׁיעִי ת"ל אַף אִם הי' מֻוּתֶּרֶת בְּקָדָשִׁים בַּלַּיְלָה כֵּינָן דְּאֵין טוֹבֶלֶת בַּיּוֹם.

א"כ הֲרֵי אֵין שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש קוֹדֶם טְבִילָה. בִּשְׁלָמָא בַּשַׁ"ס קָאָמַר טַעַם זֶה שַׁפִּיר לָמֶ"ד שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש.

אֲבָל לְדִידַן קָשֶׁה ל"ל הַךְ טַעְמָא. אִם לֹא שֶׁנֶּאֱמַר נִדָּה שָׁאנֵי דְּלָא מְחֻסַּר טְבִילָה כֵּינָן דְּאִי אֶפְשָׁר.

אַךְ צ"ע מנ"ל הָא. וְעוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד בָּזֶה אַיָ"ה: סה) ה"ד מְחֻסְּרֵי כִּיפּוּרִים וכו'.

כְּבָר כ' לְעֵיל בִּתְחִלַּת הַפֶּרֶק דְּקָשֶׁה קָצָת מנ"ל הָא כֵּינָן דְּמַסִּיק הַשַּׁ"ס הַטַּעַם לְרַב מִדְּאוֹ' מנ"ל כְּלָל בְּמְחֻסְּרֵי כִּפּוּרִים וכו' דְּחָיְישִׁינַן לִפְשִׁיעָה וק"ל: סו) ה"ה מְצוֹרָע וכו'. מ"ש וְרָאָה קֶרִי בּוֹ בַּיּוֹם צ"ע קָצָת דְּבִיבָמוֹת (ז.

) אָמַר שָׁם דַּוְקָא בְּיוֹם אֲבָל בַּלַּיְלָה לֹאוְהַיְינוּ אִם הַטַּעַם מִשּׁוּם הוֹאִיל וְהֻתַּר. אֲבָל הָרַמְבַּ"ם דְּפָסַק בִּיאָה בְּמִקְצָת לֹא שְׁמָהּ בִּיאָה א"כ אַף בַּלַּיְלָה וצ"ע: סז) ה"ו טְמֵא מֵת שֶׁחָל שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ וכו'.

בְּמַחֲלוֹקֶת הָרַמְבַּ"ם וְרָאָבָ"ד בִּשְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי כ' בחי' למס' קִדּוּשִׁין וְאֵין לְהַאֲרִיךְ פֶּה: סח) שָׁם וַהֲלֹא אִיסּוּר הזי' בַּשַּׁבָּת מִשּׁוּם שְׁבוּת וכו'. לֹא נִתְבָּאֵר כָּאן הֵיטֵב מַה הִיא הַשְּׁבוּת דְּבַשַּׁ"ס (סט (פָּרִיךְ מִכְּדֵי הַזָּאָה טְלִטּוּל בְּעָלְמָא הוּא תִּדְחֵי שַׁבָּת מִשּׁוּם פֶּסַח.

וּמְשַׁנֵּי גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲבִירֶנּוּ כו'. וא"כ לִכְאוֹרָה לָשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם שכ' וַהֲלֹא שְׁבוּת וכו' קָשֶׁה קָצָת דַּהֲרֵי חָזִינַן אַף דְּהִיא שְׁבוּת רָאוּי לְהַתִּיר מִשּׁוּם פֶּסַח אִם לֹא מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲבִירֶנּוּ וכו' אֲבָל סְתָם שְׁבוּת דְּהַיְינוּ לִכְאוֹרָה מִשּׁוּם מְתַקֵּן זֶה אֵין לֶאֱסֹר בִּמְקוֹם פֶּסַח.

וּרְאָיָ' דְּסְתָם שְׁבוּת הוּא מִשּׁוּם מְתַקֵּן. דְּאִי מִשּׁוּם שֶׁמָּא וכו'.

א"כ הי' לָנוּ לְהַתִּיר בְּיוֹ"ט. וּבְחִי' סוֹף יוֹמָא כָּתַבְתִּי ג"כ לְעִנְיַן יוה"כ לְרַפְרֵם דְּאָמַר אֵין עו"ה וכו' ע"ש.

עכ"פ קש' עַל הָרַמְבַּ"ם אַמַּאי לֹא בֵּיאֵר שְׁבוּת דְּשָׁמָּא יַעֲבִירֶנּוּ וכו' ע"כ הי' נִרְאֶה קָצָת לוֹמַר דהי' קָשֶׁה לוֹ מַדּוּעַ אָמְרִינַן בְּכָל דֻּכְתֵי וְהַיְינוּ טַעְמָא דְּשׁוֹפָר וְלוּלָב וּמְגִילָּה וכו'. וְלָא קָאָמַר וּדְהַזָּאָה.

א"ו דְּכֵינָן דַּאֲנַן קיי"ל כמ"ד אֵין שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל ט"ש. וְלֹא מַשְׁכַּחַת הַזָּאָה רַק בי"ג משו"ה אַף מִשּׁוּם שְׁבוּת סְתָמָא דְּמִתַּקֵּן גַּבְרָא ג"כ לָא דָּחֵינַן שְׁבוּת כֵּינָן שֶׁעֲדַיִין לֹא הִגִּיעַ זְמַן וק"ל וּבְחִי' הָאֲרַכְתִּי: סט) שָׁם בְּהַשָּׁגוֹת הָרָאָבָ"ד.

עי' כ"מ שֶׁהֵבִין בְּדִבְרֵי הָרָאָבָ"ד קֻוּשְׁיָתוֹ מִמְּצוֹרָע. דְּבָעֵי ג"כ הזי'.

ומשו"ה תָּמַהּ עַל הָרָאָבָ"ד. אֲבָל כְּפִי הַנִּרְאֶה כַּוָּנָתוֹ דמ"ש שְׁאָר שְׁבוּת מַהַזִּי' וכ"כ הלח"מ ע"ש.

גַּם מַה שהק' הָרָאָבָ"ד וְעוֹד דב"ה אָמְרוּ אפי' עֶרֶל שֶׁמָּל שִׁשָּׁה יָמִים קוֹדֶם הַשַּׁבָּת וכו'. וְהִקְשָׁה הכ"מ עָלָיו ס"ס מוּטָב שֶׁלֹּא יִטְבּוֹל לְהִתְחַיֵּיב בְּמִצְוֹת כְּדֵי לְקַיֵּים גְּזֵרַת חֲכָמִים וכו'.

לְכְאוֹרָה קָשֶׁה הֲרֵי הָרָאָבָ"ד הִשִּׂיג עַל לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם שכ' וְאֵינוֹ טוֹבֵל עַד שֶׁיֵּרָפֵא מִן הַמִּילָה וכו' דְּמַשְׁמַע הָא לא"ה לָא אָמְרִינַן לֹא יִטְבּוֹל וכו' משו"ה הִקְשָׁה הָרָאָבָ"ד שַׁפִּיר וק"ל. קָצַת קָשֶׁה עַל הָרָאָבָ"ד שֶׁהִקְשָׁה מִמְּצוֹרָע וְלֹא הִקְשָׁה ג"כ מִבֵּית הַפְּרָס דְּאָמְרִינַן שָׁם ג"כ לֹא הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם כֵּיוָן דע"כ הקו' מִמְּצוֹרָע מִשּׁוּם דְּמָדְמֵי שְׁבוּתִים אַהֲדָדֵי כמ"ש הלח"מ א"כ קָשֶׁה ג"כ מִבֵּית הַפְּרָס וק"ל.

ועי' רַמְבַּ"ם לְעֵיל סוֹף פ"ב מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ. וּבְחִי' לַחֲגִיגָה הֶאֱרַכְתִּי בְּלִשּׁוֹן הכ"מ שָׁם דְּלִכְאוֹרָה תָּמוּהַּ וצ"ע ע"ש: ע) מַה שהק' הלח"מ עַל הָרַמְבַּ"ם דַּהֲרֵי בַּשַּׁ"ס אִיתָא דְּהַזָּאַת טָמֵא מֵת תּוֹכִיחַ שֶׁחָל לִהְיוֹת בע"פ וכו' כְּבָר כ' לְעֵיל דְּהֶאֱרַכְתִּי בחי' בָּזֶה די"ל דְּתָלֵי בְּפִלּוּגְתָּא דְּתַנָּאֵי דִּלְמַאן דְּיָלִיף מִוְּלָא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וכו' מוּכָח שַׁפִּיר דְּלָא מְהַנֵּי טְבִילָה.

דאל"כ הי' לוֹ לוֹמַר לָהֶם שֶׁיִּטְבְּלוּ. אֲבָל מַאן דְּדָרִישׁ מִקְרָא אַחֲרִינָא כְּמוֹ דע"כ ר"ע דְּרִישׁ לָהּ מִקְרָא אַחֵר.

עי' תוס' (צג. ד"ה ר' עֲקִיבָא וכו').

א"כ מַשְׁכַּחַת שַׁפִּיר הַזָּאָה בי"ד שֶׁחָל בְּשַׁבָּת. ועי' בשעה"מ שֶׁהִרְגִּישׁ בכ"ז.

גַּם כָּתַבְתִּי לְעֵיל דנ"מ בְּטֻמְאַת שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עלי'. אַף הָרַמְבַּ"ם בפי' הַמִּשְׁנָה שָׁם כ' לְהֶדְיָא דְּפִלְפּוּל דר"ע ור"א בְּהַזָּאָה בי"ג ע"ש: עא) ה"ז בְּהַשָּׁגוֹת הָרָאָבָ"ד א"א כָּאן סוֹתֵר וכו'.

לְפִי מַה שֶּׁהֵבִין הָרָאָבָ"ד בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם בְּעִידָּנָא וכו'. י"ל הקו' מִמְּצוֹרָע די"ל שָׁם שׁוֹחֲטִין תְּחִלָּה הַפֶּסַח וְאַחַ"כ נִכְנָס לְעֶזְרַת נָשִׁים דְּאָז הָוֵי שַׁפִּיר בְּעִידָּנָא וכו' כמ"ש תוס' (נט.

ד"ה אָתֵי פֶּסַח). משא"כ הַזָּאָה דא"א לִשְׁחוֹט תְּחִלָּה דְּאֵין שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש וכו'.

וּבְחִי' הֶאֱרַכְתִּי בָּזֶה ג"כ. וְדַע דְּרַשְׁ"י שָׁם סוֹף פ' הָאִשָּׁה כ' גַּבֵּי אִיזְמֵל הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בְּמָקוֹם כָּרֵת.

הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּמִילַת בָּנָיו מְעַכֵּב וע"כ סָבַר דְּזֶה לָא מִיקְרֵי אוֹנֶס. ע' לְקַמָּן (פ"ט ה"ט) מ"ש שָׁם וְהָרַמְבַּ"ם לֹא בֵּיאֵר זֶה.

וא"כ אִם כַּנַ"ל בע"פ בַּשַּׁבָּת נֵימָא דְּשָׁרֵי לְהָבִיא הָאִיזְמֵל וְשָׁחֲטִינַן פֶּסַח תְּחִילָּה וצ"ע: עב) ה"ט הָאוֹנֵן וכו' עי' לח"מ מַה שתי' בָּמָה דְּלָא נָקִיט במח"כ ג"כ טְבִילָה וְהַבֵּן ע"ש. וְלִכְאוֹרָה צָרִיךְ בֵּיאוּר קָצַת דְּבִשְׁלָמָא בְּאוֹנֵן שַׁיָּיךְ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁמֻּוּתָּר בְּפֶסַח א"כ מַהֵיכִי תֵּיתֵי לֹא נִזְהָר וכו'.

אֲבָל במח"כ דְּזֶה יוּכַל לִהְיוֹת אפי' מִכַּמָּה יָמִים א"כ הָא סוֹף סוֹף י"ל שֶׁלֹּא הי' נִזְהָר כֵּיוָן שֶׁאָסוּר בְּקָדָשִׁים וצ"ע קָצַת וק"ל: עג) שָׁם וְאִם שָׁחֲטוּ וכו' עי' כ"מ ולח"מ. וק"ק לתי'

הלח"מ דְּהָרַמְבַּ"ם פי' פֵּירוּשׁ אַחֵר בתי' רָבָא כָּאן לְאַחַר שֶׁשְּׁחָטוֹ וכו' לֹא כפירש"י אַחַר שֶׁשְּׁחָטוּ.

אֶלָּא שֶׁנּוֹדַע אַחַר שֶׁשְּׁחָטוֹ אוֹ שֶׁעָבַר וְשָׁחַט וּבְדִיעֲבַד מְהַנֵּי. א"כ קָשֶׁה הֵרֵי צָרִיךְ לְהָבִין לְרָבָא דְּאָמַר אִידֵּי וְאִידֵּי לְאַחַר חֲצוֹת וכו'.

א"כ תִּקְשֵׁי מֵהָא דְּוָלְאָחוּתוֹ וכו' דְּתָנֵי דִּשְׁחִיטַת פֶּסַח דּוֹחֶה קְבוּרַת קְרוֹבִים וכו'. וְתַ"ל הֵרֵי אֵין יָכוֹל לִשְׁחוֹט כְּלָל הַפֶּסַח.

וצ"ל דְּקָאֵי רַק לְשַׁנּוֹיֵי רוּמְיָא דְּמַתְנִי' וְלָא הָוֵי אָמְרִינַן כְּבָרַיְיתָא דר"ש וכו' טָפֵי הו"ל לְשַׁנּוּי אִידִי וְאִידִי קוֹדֶם חֲצוֹת וְהָא דְּתָנֵי אוֹכֵל פִּסְחוֹ וכו' שֶׁכְּבָר עָבַר וְשָׁחַט וק"ל. וּקְצָת הי' נִרְאֶה שהי' לוֹ לְהָרַמְבַּ"ם הַגִּירְסָא בגמ' אִידִי וְאִידִי קוֹדֶם חֲצוֹת וצ"ע.

גַּם הי' נִרְאֶה קְצָת לוֹמַר דְּהָרַמְבַּ"ם סוֹבֵר לְמַסְקָנָא הַךְ דְּאוֹנֵן אֵין מְשַׁלֵּחַ קָרְבְּנוֹתָיו הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן וּקְרָא בִּזְמַן שֶׁהוּא שָׁלֵם הָוֵי אַסְמַכְתָּא דַּהֲרֵי חָזִינַן (בפ"ב מהל' בִּיאַת מִקְדָּשׁ הי"א) שָׁם כ' הָרַמְבַּ"ם אֲבָל אֵין מְשַׁלֵּחַ קָרְבְּנוֹתָיו וכו' כָּל שִׁבְעָה.

וְהוּא מגמ' דְּמוֹעֵד קָטָן (טו:) וְיָלִיף לָהּ שָׁם מֵהַךְ קְרָא דר"ש שְׁלָמִים בִּזְמַן שֶׁהוּא שָׁלֵם וכו' וּבְוַדַּאי יִרְאֶה דְּכָל שִׁבְעָה וַדַּאי לָא הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן. א"כ אִי ס"ד אוֹנֵן עָדִיף טָפֵי וְאַף מִדְּאוֹרַיְיתָא אָסוּר.

הי' לוֹ לָרַמְבַּ"ם שָׁם לְהַשְׁמִיעֵנוּ זֶה. וְכֵן בַּשַּׁ"ס לֹא הי' לוֹ לְכוֹלְלָם בְּבָבָא אַחַת.

א"ו דְּגַם אוֹנֵן הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן וְנִיחָא. אַךְ ק"ק מִמַּה דכ' הָרַמְבַּ"ם (בפ"ב מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ הי"א) אֲבָל אֵינוֹ מְשַׁלֵּחַ וְכוּ.

וְאַחַ"כ מְנַוְּדָה הָוֵי סָפֵק. לְפִיכָךְ אִם קָרַב נִרְצָה.

מַשְׁמַע אֲבָל אַף בְּדִיעֲבַד לֹא [נִרְצָה]. וא"כ ע"כ צ"ל דְּפֶסַח עָדִיף וצ"ע]: וּמֵיוֶשָׁב ג"כ מַה שֶׁהִקְשִׁינוּ לְעֵיל לְרָבָא אֵיךְ יֵישֵׁב הַךְ דְּוָלְאָחוּתוֹ וכו' דְּמוּכָח שָׁם דִּשְׁחִיטַת פֶּסַח דָּחֵי טֻמְאַת קְרוֹבִים הַיְינוּ מִדְּאוֹרַיְיתָא וְנִיחָא הַכֹּל.

ועי' בכ"ז: קָצָת צָרִיךְ יִשּׁוּב מַדּוּעַ לֹא בִּיאַר הָרַמְבַּ"ם דְּאוֹנֵן אֵין שׁוֹחֲטִין עָלָיו לְבַדּוֹ כַּמְבֹאָר בְּמַתְנִי' (צא.) וצ"ל דְּכֵיוָן דְּפָסַק הָרַמְבַּ"ם לְכַתְּחִלָּה אֵין שׁוֹחֲטִין עַל הַיָּחִיד כְּמְבֹאָר לְעֵיל (פ"ב ה"ב).

א"כ מִמֵּילָא הָוֵי עִם אֲחֵרִים. אַךְ ז"א דַּהֲרֵי נ"מ שֶׁלֹּא לִשְׁחוֹט עַל חֲבוּרַת אוֹנָנִים וצ"ע.

עי' לְעֵיל (פ"ה ה"ט) ע"ש: עַד) עוֹד רָאִיתִי לְבָאֵר קְצָת בִּדְבָרִים אֵלּוּ כָּאן. הִנֵּה במו"ק (יד:) אָבֵל אֵינוֹ נוֹהֵג אֲבֵלוּתוֹ בָּרֶגֶל.

אִי אֲבֵילוּת דְּמַעִיקָּרָא אָתֵי עֲשֵׂה דְּרַבִּים וְדָחֵי עֲשֵׂה דְּיָחִיד. וְאִי אֲבֵילוּת דְּהַשְׁתָּא לָא אָתֵי עֲשֵׂה דְּיָחִיד וְדָחֵי עֲשֵׂה דְּרַבִּים.

ועי' תוס' וראֹ"ש שָׁם שכ' תוס' דַּאֲבֵילוּ' דְּרַבָּנָן רַק שִׁמְחַת יו"ט הָוֵי ג"כ רַק דְּרַבָּנָן מִשּׁוּם דְּוִשָּׂמַחְתָּ הַיְינוּ שַׁלְמֵי שִׂמְחָה וכו' ע"ש. וְצָרִיךְ קְצָת בֵּיאוּר.

הַרֵי קיי"ל כר' יְהוֹשֻׁעַ בִּפְסָחִים (סח:) דְּאָמַר שִׁמְחַת יו"ט מִצְוָה חצי' לה' וְחֶצְי' לָכֶם. וּמַשְׁמַע שָׁם דְּהָוֵי דאו', אַדְּ יֵרָאֶה דְּאֵין זֶה תָּלוּי בְּהָא דְּשָׁם אַיְירֵי לְעִנְיַן שֶׁיְּהֵא חַיָּיב לֶאֱכֹל עכ"פ, וְזֶה יָכוֹל גַּם אָבֵל לֶאֱכֹל, אֲבָל כָּאן אַיְירֵי לְעִנְיַן שִׁמְחָה מַה שֶּׁאָבֵל אָסוּר, וְאַף דְּשָׁם בִּפְסָחִים נָקִיט לִשּׁוֹן שִׁמְחַת יו"ט מ"מ יֵרָאֶה לָאו דַּוְקָא, וְאַף דְּצָרִיךְ לְהָבִין ר"א דִּפְלִיג אר"י וְסָבַר שִׁמְחַת יו"ט רְשׁוּת, וא"כ לַהַנָּ"ל סוֹבֵר ע"כ ר"א דא"צ לֶאֱכֹל כְּלָל ביו"ט.

וְזֶה דּוֹחֵק קָצָת דר"א פְּלִיג בָּזֶה. וּבִמְקוֹמוֹת מְפֻזָּרִים בִּפְסָחִים וַחֲגִיגָה הֶאֱרַכְנוּ בְּזֶה קָצָת, וַעֲדַיִן אֵין מְבֹאָרִים כ"כ הַדְּבָרִים.

עכ"פ יֵרָאֶה דְּאַף לר"י י"ל כמ"ש תוס' דְּשִׁמְחָה הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן כַּנַּ"ל, וְצָרִיךְ לְהָבִין ג"כ אֵיפְכָּא לר"א דְּאָמַר רְשׁוּת א"כ קָשֶׁה וְכִי יִפְלֹוג ר"א עַל שַׁלְמֵי שִׁמְחָה, וְאֶפְשָׁר לוֹמַר דְּעִיקַּר מַחֲלֹקְתָּם בִּזְמַן שֶׁאֵין שַׁלְמֵי שִׁמְחָה וכו' וּפְלִיגִי אִם הַחִיּוּב לֶאֱכֹל עכ"פ וצ"ע וְאוּלַי יְזַכֵּנִי ה' לְהָבִין, וְדוֹחֵק בְּעֵינַי לוֹמַר כֵּיוָן דְּסָבַר ר"א אוֹ כֻּוְּלוֹ לה' אוֹ כֻּוְּלוֹ לָכֶם, א"כ מִי שֶׁאֵין יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֶה כָּל הַיּוֹם חַיָּיב בְּשִׁמְחָה וְאָז חַיָּיב בְּשַׁלְמֵי שִׁמְחָה, אֲבָל זֶה דּוֹחֵק גָּדוֹל מְאֹד בְּעֵינַי לוֹמַר דְּקָרָא דִּכְתִיב שַׁלְמֵי שִׁמְחָה יהי' דַּוְקָא אִם אֵין רוֹצֶה לִהְיוֹת יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֶה וק"ל, עכ"פ יֵרָאֶה לר"א אֵין חַיָּיב בְּשִׁמְחָה ביו"ט אִם אֵין לוֹ שַׁלְמֵי שִׁמְחָה וק"ל: וְנַחֲזוֹר לְדִבְרֵי תוס' הַנּ"ה קָשֶׁה מ"ש דְּשִׁמְחַת יו"ט הָוֵי רַק מִדְּרַבָּנָן.

א"כ לְדִידְהוּ צ"ל דְּמַה דְּקָאָמַר אֵינוֹ נוֹהֵג אֲבֵילוּתוֹ וכו' מִשּׁוּם דְּדָחֵי וכו' וְלָא קָאָמַר בלא"ה דַּעֲשֵׂה דְּאוֹרָיְיתָא דָּחֵי עֲשֵׂה דְּרַבָּנָן אַיְירֵי בִּזְמַן שֶׁאֵין שַׁלְמֵי שִׁמְחָה וק"ל: עה) וְהַנּ"ה צָרִיךְ לְבָאֵר עוֹד בְּדִין אוֹנֵן בְּיוֹם רִאשׁוֹן אִם מֵבִיא עוֹלַת ראי' וּשְׁאָר קָרְבְּנוֹת הֶחָג.

אִם נֹאמַר ג"כ נְהִי שֶׁאֵין אוֹנֵן מְשַׁלֵּחַ קָרְבְּנוֹתָיו מִשּׁוּם דִּכְתִיב שְׁלָמִים בִּזְמַן שֶׁהוּא שָׁלֵם וכו' וְכַמְבֹאָר בָּרַמְבַּ"ם (פ"ב מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ הי"א) וְהוּא בַּשַּׁ"ס מ"ק (טו:) וּבִזְבָחִים (ק:) וְשָׁם מְבֹאָר דְּאַף אֲבָל מְמֵעָט מֵהָךְ קְרָא [נְהִי דְּבִזְבָחִים שָׁם בְּעִיקַּר הַלִּימּוּד שֶׁל ר"ש לֹא הִזְכִּיר רַק אוֹנֵן מ"מ במ"ק שָׁם יָלִיף מֵהָכָא ג"כ אֲבָל וְכַאֲשֶׁר הֶאֱרַכְנוּ בְּזֶה קָצָת לְעֵיל (אות ע"ג)].

וא"כ כְּמוֹ שֶׁאָמְרִינַן שָׁם גַּבֵּי אָבֵל דִּבְרֶגֶל אֵין נוֹהֵג וְיוֹכֵל לִשְׁמוֹחַ. כְּמוֹ כֵן נֵימָא דְּאוֹנֵן ג"כ מֻוָּתָּר לֶאֱכֹל אוֹ לְהַקְרִיב קָדָשִׁים.

וּבִפְרָט לְדַעַת הָרִי"ף שָׁם במ"ק שֶׁסּוֹבֵר אֲבֵילוּת יוֹם רִאשׁוֹן דְּאוֹרָיְיתָא וְאַפִּ"ה אֵין נוֹהֵג. כמו"כ נֵימָא לְעִנְיַן דִּיבֵי אֲנִינוּת.

וְאִי נֵימָא דאה"נ שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכֹל קָדָשִׁים וּלְהַקְרִיבָם בָּרֶגֶל. לִכְאוֹרָה א"א לוֹמַר כֵּן דַּהֲרֵי מְבֹאָ' בָּרַמְבַּ"ם כָּאן ובפ"ב מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ וְהוּא מִפְּסָחִים (צב) גַּבֵּי פֶּסַח לֹא הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בְּמָקוֹם כָּרֵת וְגַבֵּי קָדָשִׁים הֶעֱמִידוּ בְּמָקוֹם עֲשֵׂה וכו' וְתִיקְשֵׁי מ"ש אֲבֵילוּת דאו' נַדְּחֶה מִפְּנֵי עֲשֵׂה דְּרֶגֶל וְאַמַּאי לֹא נַדְּחֶה מִפְּנֵי עֲשֵׂה דְּקָדָשִׁים.

וְאִי קָדָשִׁים שָׁאנֵי דְּיָכוֹל לְהַמְתִּין עַד לְמָחָר. הַרֵי כ' תוס' שָׁם דְּאַף תּוֹדָה דְּאֵין נֶאֱכָל רַק לְיוֹם וָלַיְלָה אַפִּ"ה נַדְּחֶה מִפְּנֵי אֲנִינוּת דִּבְרֵיהֶם יע"ש.

וְאִם נֹאמַר עֲשֵׂה דְּרֶגֶל שֶׁאנִי דְּהָוֵי עֲשֵׂה דְּרַבִּים משו"ה דָּחֵי אֲבֵילוּת. א"כ יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר דְּבֶאֱמֶת רַק אֲבֵילוּת נִדְחֶה מִפְּנֵי רֶגֶל אֲבָל קָרְבָּן א"י לְהַקְרִיב דְּשַׁלְמֵי שִׂמְחָה לָא מִיקְרֵי עש' דְּרַבִּים לְכְאוֹרָה שֶׁכָּל אֶחָד מַקְרִיב קָרְבָּן.

כמ"ש המג"א (רַסִּי' תַּמּוּ) דְּהַשְׁבָּתַת חָמֵץ לָא מִיקְרֵי עֲשֵׂה דְּרַבִּים יע"ש. א"כ כְּמוֹ כֵן כָּאן.

וצ"ל לפ"ז דְּמַה שֶׁחָשַׁב שִׂמְחַת הָרֶגֶל עֲשֵׂה דְּרַבִּים הַיְינוּ דְּהַשִּׂמְחָה כְּלָלִית חָל עַל כָּל יִשְׂרָאֵל יַחַד. משא"כ שַׁלְמֵי שִׂמְחָה וַעֲדַיִין צ"ע בָּזֶה וק"ל.

ועי' בְּרַשְׁ"י מ"ק (יד: ד"ה הָא צָרַעַת) שכ' בְּרֶגֶל אוֹנֵן מְשַׁלֵּחַ קָרְבְּנוֹתָיו וכו' ע"ש. א"כ יֵרְאֶה לְהַדְיָא דְּסוֹבֵר דְּאַף אוֹנֵן יָכוֹל לְשַׁלּוֹחַ בָּרֶגֶל [וּמַה דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דעכ"פ אָסוּר לְהַקְרִיב רַק לְשַׁלּוֹחַ וכו' נַזְכִּיר לְקַמָּן אַיְ"ה קָצָת] א"כ צ"ל כַּנַ"ל דְּרֶגֶל הָוֵי עֲשֵׂה דְּרַבִּים עָדִיף טְפֵי.

אַף כְּפִי הַנִּרְאֶה מִלְּשׁוֹן רַשְׁ"י שָׁם דְּבָרֶגֶל יָכוֹל לְשַׁלּוֹחַ אַף שְׁאָר קָרְבְּנוֹתָיו כְּגוֹן בחוה"מ ע"ש הֵיטֵב. וע"כ הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּאֵין נוֹהֵג אֲנִינוּת כְּלָל בָּרֶגֶל.

וא"כ קָשֶׁה בִּפְסָחִים (צב.) הַנַּ"ל דְּקָאָמַר גַּבֵּי פֶּסַח לֹא הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בִּמְקוֹם כָּרֵת.

ת"ל בלא"ה כֵּיוָן דַּאֲכִילַת פֶּסַח בַּלַּיְלָה דְּהוּא רֶגֶל. א"כ אַף שְׁאָר קָדָשִׁי' מַוּתָּר לֶאֱכוֹל דְּהָא אֵין אֲנִינוּת בָּרֶגֶל.

וְאִם נֹאמַר כֵּיוָן דִּמְבוֹאָר בִּפְסָחִים וְסֻכָּה דְּלַיְלָה רִאשׁוֹנָה שֶׁל רֶגֶל לָא אִתְרַבֵּי לְשִׂמְחָה. וא"כ י"ל הָא דְּאֵין אֲנִינוּת בָּרֶגֶל מִשּׁוּם שִׂמְחָה וא"כ בְּלַיְלָה רִאשׁוֹנָה לֹא שַׁיָּיךְ זֶה.

אַף צ"ע דְּהָרַמְבַּ"ם לֹא בֵּיאֵר זֶה כְּלָל בהל' חֲגִיגָה ע' לח"מ שָׁם. וְכַאֲשֶׁר הֶאֱרִיךְ בָּזֶה הַגָּאוֹן בַּעַל שַׁאֲגַת ארי' (סי' סח).

וְשָׁם כ' ג"כ דע"כ הָרִי"ף סָבַר לַיְלָה רִאשׁוֹנָה חַיָּיב שֶׁהֲרֵי פי' שָׁם הַךְ דמ"ק דְּאָמַר אִי אֲבֵילוּת דְּמֵעִיקָּרָא וכו' הַיְינוּ לָמָּ"ד אֲנִינוּת לַיְלָה דאו' דְּלָמָּ"ד דְּרַבָּנָן בלא"ה לֹא דָּחֵי א"כ ע"כ חַיָּיב לַיְלָה רִאשׁוֹנָה דאו' דאל"כ מה"ת יִדְחֶה דְּרַבָּנָן דְּאוֹרָיְיתָא ע"ש.

עכ"פ הַדָּבָר צע"ג. ועי' תוס' חֲגִיגָה (יז:) ד"ה אַף וכו' שֶׁהֵבִיאוּ בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי דָּוִד מֵת בַּעֲצֶרֶת והי' כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹנְנִין וְהִקְרִיבוּ לְמָחָר וכו'.

וע' מ"ל (פ"ג מה' אָבֵל ה"י) שָׁם הִקְשָׁה ע"ז ת"ל הֲרֵי אֵין אֲנִינוּת בְּמוֹעֵד וכו' ע"ש. וְהִנֵּה דְּבָרָיו שָׁם נִרְאִים קָצָת מְעֻרְבָּבִים בע"ש תְּחִלָּה וְנִשְׁתַּהוּ כָּל הַיּוֹם בַּקְבוּרַת דָּוִד.

א"כ מָה הִקְשָׁה אַחַ"כ הֲרֵי אֵין אֲנִינוּת וכו'. וְכֵן שְׁאָר קֻוּשְׁיוֹת שָׁיֵּשׁ בִּדְבָרָיו שָׁם.

וְכִמְדֻמֶּה אֲשֶׁר בחי' שָׁם להל' חֲגִיגָה הִרְגַּשְׁנוּ בִּדְבָרָיו. ועי' בס' וְשָׁב הַכֹּהֵן (סי' צג) שֶׁהִרְגִּישׁ בִּדְבָרָיו.

וְשָׁם הִקְשָׁה ג"כ אַמַּאי לֹא הִקְרִיבוּ אוֹנֵן דְּנִיתֵּי עֲשֵׂה דְּרֶגֶל דְּרַבִּים וְנִדְחֵי וכו' ע"ש. וּכְבָר כ' לְעֵיל די"ל קָרְבָּן לָא מִיקְרֵי עֲשֵׂה דְּרַבִּים אַף צ"ע כַּנַ"ל: עוֹד פִּילְפֵּל בְּהָא דְּנֶאֱמַר שֶׁנִּשְׁתַּהוּ הַרְבֵּה בַּקְבוּרָתוֹ עַד שֶׁכְּבַר קָרְבוּ תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם וְשׁוּב לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְהַקְרִיב מִשּׁוּם עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה וְזֶה הי' נִרְאֶה לוֹ לְדוֹחֵק שֶׁנִּשְׁתַּהוּ עַד סָמוּךְ לַלַּיְלָה) אַף

ע"ז הִקְשָׁה עכ"פ הָיוּ לָהֶם לְהַקְרִיב שַׁלְמֵי שִׂמְחָה וְנַעֲלָה וְנָלִין הָאֵימּוּרִים בִּרְאֹשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ וְאַף לָמָּ"ד לֵינָה מוֹעֶלֶת בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ.

אַפִּ"ה נֵיתֵי עֲשֵׂה דְּשִׂמְחָה וְנִדְחֵי לָאו דְּלֹא יָלִין וכו'. בֶּאֱמֶת קָשֶׁה טוּבָא בִּדְבָרָיו ת"ל א"כ הָא דִּפְסָחִים (נט) גַּבֵּי מְחֻוסַּר כִּיפּוּרִים אַמַּאי לֹא יָבִיא קָרְבָּנוֹ כְּדֵי לֶאֱכֹל קָדָשִׁים בַּלַּיְלָה וְנִיתְדְּחֵי עֲשֵׂה דַּאֲכִילַת קָדָשִׁים ל"ת דְּלֹא יָלִין.

וּלְחַלֵּק בֵּין קָבוּעַ זְמַן לְלֹא קָבוּעַ זְמַן זֶה דּוֹחֵק. וּבְחִ' לְמס' פְּסָחִים הַנָּ"ל וּבְמַסְ' ר"ה כ' בָּזֶה וְאֵין לְהַאֲרִיךְ פֶּה, אַף בלא"ה דְּבָרָיו תְּמוּהִים דַּהֲרֵי קיי"ל אֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ וק"ל גַּם צִיְּדֵד עוֹד שָׁם לוֹמַר דמשו"ה אֵין דּוֹחֶה עֲשֵׂה דְּרֶגֶל עֲשֵׂה דַּאֲנִינוּת מִשּׁוּם דְּיָכוֹל לְהַקְרִיבוֹ לְמָחָר אַף הִקְשָׁה א"כ שַׁלְמֵי שִׂמְחָה דְּחַיָּיב בְּכָל יוֹם יִשְׁחֹוט כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ לוֹ שְׁלָמִים בְּלַיְלָה ע"ש.

לֹא הֻבְנְתִּי דְּבָרָיו דַּהֲרֵי יְרֵאָה וַדַּאי דַּעֲצֶרֶת נָהֲי דְּיֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה לְעִנְיַן קָרְבָּנוֹת חֲגִיגָה וּרְאָיָ'. מ"מ לְעִנְיַן שִׂמְחָה וַדַּאי לֹא שַׁיָּיךְ כֵּינָן דִּכְבָר עָבַר רֶגֶל וק"ל.

עכ"פ יְרֵאָה עִיקַּר הַתי' דמשו"ה לֹא הִקְרִיבוּ בַּעֲצֶרֶת הוֹאִיל והי' קוֹדֶם שֶׁנִּקְבַּר דָּוִד פְּטוּרִין כָּל יִשְׂרָאֵל מִכָּל הַמִּצְוֹת וַעֲדַיִן צ"ע בָּזֶה הֵיטֵב וְהַבֵּן: עוֹד פִּילְפֵּל שָׁם די"ל בָּרֶגֶל יָכוֹל לֶאֱכֹל אַף בְּקָדָשִׁים מִשּׁוּם דַּעֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת.

כְּבָר כ' לְעֵיל דְּאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ וְכֵן מוּכָח מִסֻּגְיָא דִּזְבָחִים (צט) הַנָּ"ל דְּקָאָמַר שָׁם ר"ש אֲנִינוּת לַיְלָה דְּרַבָּנָן. תֵּדַע שֶׁהֲרֵי אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל פִּסְחוֹ לָעֶרֶב וכו'.

וּמַאי רַאי' מַיְיתֵי דַּהֲרֵי אַף אִי הָוֵי דאו' אָתֵי עֲשֵׂה וְדָחֵי ל"ת א"ו כַּנַ"ל. ולפ"ז קָשֶׁה ג"כ עַל תוס' שָׁם ד"ה אָמַר ר"ח וכו' שֶׁהִקְשׁוּ שָׁם ת"ל אַף אִי פֶּסַח כְּדֵי נְסִבָּה אֵיךְ שָׁרֵי ר"ש לִשְׁחֹוט וכו' הָא הַקָּרְבָּה בְּיוֹם אָסוּר.

וְאִי דַּעֲשֵׂה דָּחֵי עֲשֵׂה דַּאֲנִינוּת. א"כ הֵיכִי דָּיֵיק אֲנִינוּת דְּרַבָּנָן אפי' דאו' דחי' ע"ש.

וְקָשֶׁה בִּשְׁלָמָא אִי אֲנִינוּת דאו' שַׁפִּיר לָא דָּחֵי דְּאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת דְּמִקַּדֵּשׁ. משא"כ עֲשֵׂה דְּהַקְרָבָה כְּשֶׁהוּא אוֹנֵן שַׁפִּיר נִדְחֵי מִפְּנֵי עֲשֵׂה דְּפֶסַח.

וְכַמְבֹאָר בִּפְסָחִים (נט) דְּקָאָמַר שָׁם אָתֵי עֲשֵׂה דְּפֶסַח וְדָחֵי עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה. וע"כ מִשּׁוּם דַּעֲשֵׂה שַׁפִּיר דָּחֵי עֲשֵׂה אַף דְּמִקַּדֵּשׁ.

וְאַף שֶׁיֵּשׁ לִדְחוֹת וְלוֹמַר עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת עָדִיף טְפֵי מ"מ אֵין נִרְאֶה. ובמ"א הֶאֱרַכְתִּי בחי' למס' חֲגִיגָה וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ.

וכ"ז צָרִיךְ בֵּיאוּר רָחָב לְמִי שֶׁלִּבּוֹ רָחָב וּבָקִי בְּעִנְיָנִים אֵלֶּה. וּכְפִי הַנִּרְאֶה לִי לְפוּם רְהִיטָא דְּנַדַּאי אַף אוֹנֵן שֶׁמֵּת לוֹ הַמֵּת אַחַר שֶׁשָּׁחַט וְזָרַק אַפִּ"ה מֻוָּתָּר לֶאֱכֹל הַפֶּסַח בַּלַּיְלָה.

אַף דַּעְתָּה תּוּ אֵין בּוֹ כָּרֵת. מ"מ עֲשֵׂה דְּפֶסַח חָמִיר כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ בִּשְׁחִיטָתוֹ כָּרֵת.

גַּם נִרְאֶה דְּאוֹנֵן קוֹדֶם שֶׁנִּקְבַּר הַמֵּת לֹא יִשְׁלַח וַיַּקְרִיב כָּל קָרְבָּנוֹת אַף קָרְבְּנוֹת רֶגֶל. חוּץ מִפֶּסַח שֶׁעוֹשֶׂה לְכַתְּחִלָּה.

הוֹאִיל וּמֵת אַחַר חֲצוֹת דְּחָל חִיּוּב פֶּסַח תְּחִלָּה אֲבָל בִּשְׁאָר קָרְבָּנוֹת יִרְאֶה אַף שֶׁחָל הַחִיּוּב עָלָיו תְּחִלָּה מ"מ לֹא יָבִיא וַעֲדַיִן צ"ע בכ"ז וק"ל: עוֹד נַזְכִּיר מַה דְּצָרִיךְ בֵּיאוּר עַל הַשַּׁ"ס

פְּסָחִים (צב) הַנָּ"ל דְּקָאָמַר גַּבֵּי פֶּסַח לֹא הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בְּמָקוֹם כָּרֵת וכו' וָתָ"ל אִם נַעֲשָׂה אוֹנֵן אַחַר שֶׁשָּׁחֲטוּ וְזָרְקוּ עָלָיו דְּתוּ לֵיכָּא חִיּוּב כָּרֵת א"כ אַמַּאי נִדְחֵי וְיֹהֵא מֻוָּתָּר לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה הָא תּוּ לֵיכָּא כָּרֵת.

וע' זְבָחִים (ק:) שָׁם דִּמְשַׁנֵּי רָבָא אִידִי וְאִידִי לְאַחַר חֲצוֹת וְכָאן כְּשֶׁשָּׁחֲטוּ וְזָרְקוּ עָלָיו וכו' וְקָאָמַר שָׁם קָסָבַר רָבָא אֲכִילַת פְּסָחִים מְעַכֵּב. ע' הֵיטֵב רַשִׁ"י וְתוֹסָ' שָׁם.

וְיֵרָאֶה שָׁם דמ"מ עֲשֵׂה דְּפֶסַח עָדִיף טְפֵי אַף דַּאֲכִילַת פֶּסַח. אַךְ לְשׁוֹנוֹהַשַּׁ"ס דִּפְסָחִים הַנָּ"ל עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת וכו' קָשֶׁה קְצָת.

וְאִם נֹאמַר כִּפִי' הָרַמְבַּ"ם לְעֵיל ה"ג שֶׁשָּׁחֲטוּ וְזָרְקוּ וכו' וְאַחַ"כ נוֹדַע שֶׁהִי' אוֹנֵן בַּתְּחִלָּה נִיחָא. אַךְ א"כ לפ"ז יֶשׁ לִדְיָנָא אִם נַעֲשָׂה אוֹנֵן אַחַר שֶׁשָּׁחֲטוּ וְזָרְקוּ וכו' יְהֵא אָסוּר לֶאֱכֹל א"כ הִי' לוֹ לָרַמְבַּ"ם לְבָאֵר זֶה וצ"ע וק"ל: וְעִנְיַן הַשִּׂמְחָה בַּזְּמַן הַזֶּה.

ע' רַמְבַּ"ם ה' יו"ט שכ' לֶאֱכוֹל בָּשָׂר וְלִשְׁתּוֹת יַיִן. וע' תְּשׁוּ' וְשָׁב הַכֹּהֵן (סי' צה) שָׁם הק' עַל הַשּׁוּ"עַ או"ח (סי' תקכט שכ' לִקְבּוֹעַ סְעוּדָה עַל הַיַּיִן וכו' וְלֹא כ' לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם לֶאֱכֹל בָּשָׂר ע"ש.

והמג"א שָׁם כ' בֶּאֱמֶת מִצְוָה לֶאֱכֹל בָּשָׂר וכו' ע"ש. וְשָׁם בִּתְשׁוּ' הַנָּ"ל הקש' ג"כ עַל לְשׁוֹן הַשּׁוּ"עַ יו"ד (סי' שֶׁמָּא) שכ' שָׁם בְּשַׁבָּת ויו"ט אוֹכֵל בָּשָׂר וְשׁוֹתֶה יַיִן.

וְהַגְּ' שָׁם רַמָ"א אִם יִרְצֶה וכו' וע"כ קָאֵי רַק אַשַּׁבָּת אֲבָל יו"ט כֵּיוָן דְּחַיָּיב בְּשִׂמְחָה חַיָּיב בְּבָשָׂר וְזֶה לֹא מַשְׁמַע קְצָת מִלְּשׁוֹן רַמָ"א ע"ש. וע' ג"כן (סי' צו) שָׁם פִּילְפֵּל בִּלְשׁוֹן הַשּׁוּ"עַ (סי' תרצו) די"א אוֹנֵן מֻוָּתָּר בְּבָשָׂר וְיַיִן בְּפוּרִים.

וְזֶה צ"ע דַּהֲרֵי מַה שֶּׁאָסוּר בְּבָשָׂר וְיַיִן הוּא מִשּׁוּם כְּדֵי שֶׁיִּתְעַסֵּק בְּקִבּוּרַת מֵתוֹ. וְאַף ביו"ט אִם רוֹצֶה לְקָבְרוֹ אָסוּר בְּבָשָׂר וְיַיִן ע"ש.

וְגַם המג"א הִרְגִּישׁ קְצָת בָּזֶה ע"ש וְגַם לְשׁוֹן המג"א שָׁם (ס"ק י"ג) וי"א אפי' עֲשֵׂה דְּרַבִּים לְכְאוֹ' הוּא ט"ס וצ"ל עֲשֵׂה דְּרַבָּנָן כְּמוֹ ביו"ט שֵׁנִי (בסי' תקמח) ע"ש. אַךְ קָשֶׁה הֲרֵי שָׁם אַיְירֵי לְעִנְיַן מַה שֶּׁהוּא אָסוּר מִשּׁוּם אָבֵל הַיְינוּ אַחַר קְבוּרַת מֵת.

משא"כ כָּאן דְּאַיְירֵי קוֹדֶם קְבוּרָה וּמִשּׁוּם שֶׁיִּהֵא מוּכָן לְצָרְכֵי הַמֵּת וצ"ע: טו) עוֹד נִתְיַשְּׁבְתִּי בְּעִנְיָן זֶה אַחַר אֲשֶׁר עִסַּקְתִּי קְצָת בְּסֵוָכָּה (כה בְּתוֹסָ' ד"ה דְּמָטֵי זִמְנָא וכו') דְּנִתְקַשֵּׁיתִי בְּמַה שֶּׁנִּרְאֶה מִתּוֹסָ' שָׁם שפי' הָא דְּרָבָא דִּמְשַׁנֵּי כָּאן קוֹדֶם שֶׁשָּׁחֲטוּ וְזָרְקוּ וכו' קָאֵי לְיַיְשֵׁב הַבָּרַיְיתוֹת אַהֲדָדֵי.

וְזֶה צ"ע דַּהֲרֵי קָאֵי לְיַיְשֵׁב רוּמְיָא דר"ש אַהֲדָדֵי. גַּם עַיַּנְתִּי עוֹד בַּסֶּוֶגְיָא דִּזְבָחִים (דַּף ק') הַנָּ"ל.

וְהֲוָקְשָׁה לִי הָא דְּאָמַר אַבַּיֵי וּמְנָא תֵּימְרָא וכו'. וּמַאי מַיְיתֵי רַאי' דְּלְמָא לְעוֹלָם אַחַר חֲצוֹת לר"ש ג"כ אֵין שׁוֹחֵט.

וְהָא דְּיוֹסֵף הַכֹּהֵן כר"ש וְהָא דְּלַאֲחוֹתוֹ דְּלָא כְּר"ש. וצ"ל אוֹ דִּפְשִׁיטָא לִי' לַשַּׁ"ס דְּלֵיכָּא מִי שֶׁיַּחֲלוֹק עַל ר"ש.

רַק די"ל ר"ש גּוּפֵי' סָבַר שְׁלָמִים בִּזְמַן שֶׁהוּא שְׁלָמִים הָוֵי רַק אַסְמַכְתָּא כמ"ש רַשֵּׁ"י וְתוֹסָ' שָׁם. אוֹ דְּחִיקָא לי' דְּהָנָךְ שְׁתֵּי בָּרָיְיתוֹת תַּנָּאֵי נִינְהוּ.

וְהָא דְּפָרִיךְ רָבָא שָׁם וְדִלְמָא הָא ר"ע וכו'. הַיְינוּ דִּלְמָא ר"ש בֶּאֱמֶת סוֹבֵר דְּהָוֵי רַק אַסְמַכְתָּא.

אוֹ לְפִי תי' הַשֵּׁנִי הַנָּ"ל שְׁנֵי בָּרָיְיתוֹת דְּלָא כְּר"ש. וְהִנֵּה צָרִיךְ לְהָבִין בתי' רָבָא כָּאן קוֹדֶם חֲצוֹת וכו' אֵיךְ יְיַשֵּׁב הַךְ דְּוַלְאָחוּתוּ וצ"ל דְּאָתֵי דְּלָא כְּר"ש.

וא"כ תִּיקְשֵׁי אִידָךְ בָּרָיְיתָא דְּיוֹסֵף הַכֹּהֵן דקיי"ל שָׁם שְׁטִימְאוּהוּ הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּעוֹסֵק בְּמִצְוָה פָּטוּר וכו'. וְאַבַּיֵי אֲשֶׁר הוֹכִיחַ מֵהַךְ בָּרָיְיתָא צ"ל דְּסָבַר מִסְתָּמָא טִימְאוּהוּ אַחַר חֲצוֹת דְּלֹא שַׁיָּיךְ הָעוֹסֵק וכו'.

וּבְחִי' לְסֵוּפָה כ' בְּזֶה. וְלִכְאוֹרָה מַה שֶּׁפָּסַק הָרַמְבַּ"ם אַחַר חֲצוֹת רַשַּׁאי לִשְׁחוֹט לְכַתְּחִלָּה וְסוֹבֵר דְּרָבָא מוֹדֶה לְאַבַּיֵי.

י"ל דְּהוֹכִיחַ כֵּן דאל"כ קָשֶׁה לְרָבָא הַךְ דְּוַלְאָחוּתוֹ וכו' וְאִי דְּאָתֵי דְּלָא כְּר"ש י"ל דְּסָבַר כתי' א' הַנָּ"ל דְּאֵין חוֹלֵק עַל ר"ש וק"ל. אָכֵן הלח"מ כ' דְּהוֹכִיחַ כֵּן מִפְּסָחִים (צח.

) וכו' דְּשָׁם דְּלָא כְּר"ש ע"ש. וְדַע דְּרַשֵּׁ"י פְּסָחִים שָׁם ד"ה אִי נִימָא קוֹדֶם חֲצוֹת וכו' כ' דְּאוֹנֵן אֵין שׁוֹחֲטִין עָלָיו לְבַדּוֹ רַק עִם אֲחֵרִים.

א"כ מַשְׁמַע אַף לר"ש עִם אֲחֵרִים שׁוֹחֲטִין אוֹ אֶפְשָׁר אָתֵי דְּלָא כְּר"ש. וע"ש ד"ה מֵת קוֹדֶם חֲצוֹת וכו' כ' בֶּאֱמֶת דְּאִי מֵת קוֹדֶם חֲצוֹת נִדְחָה לְגַמְרֵי.

וע' תוס' ד"ה הָא חָיֵיל הֲבִיאוּ הָא דְּרַשֵּׁ"י דְּנִדְחָה לְגַמְרֵי. וע' (צ:) מַתְנִי' הָאוֹנֵן פי' רַשֵּׁ"י שָׁם שֶׁמֵּתוֹ מוּטָל לְפָנָיו.

וְתוֹסָ' פי' אַחַר חֲצוֹת וע' הֵיטֵב בכ"ז: טז) ה"י מִי שֶׁחוֹפֵר בַּגַּל. עי' הָרַמְבַּ"ם הֵיטֵב שֶׁיִּרְאֶה מִדְּבָרָיו שפי' הָא דְּמִפַּקֵּחַ אֶת הַגַּל וכו' לֹא בְּסָפֵק חַי רַק מְחַפֵּשׂ אִם יֵשׁ שָׁם מֵת כְּדֵי לְקָבְרוֹ וְכַדּוֹמֶה.

וא"כ מְיֻשָּׁב קו' תוס' שָׁם בְּסוֹגְיָא (צא. ד"ה שהי' טָמֵא מִתְּחִלָּתוֹ).

וּבְסוֹגְיָא שָׁם הֶאֱרִכְנוּ הַרְבֵּה מַה שֶּׁיֵּשׁ נ"מ לְדִינָא ע"ש. וע' רַמְבַּ"ם בפ' הַמִּשְׁנָה יִרְאֶה לְהֶדְיָא כֵּן.

וצ"ע שֶׁלֹּא בֵּיְאֲרוּ זֶה נוֹשְׁאֵי כֵּלָיו. וְדוֹחֵק מְאֹד לְפָרֵשׁ בִּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם כָּאן וּבִפְרָט בִּלְשׁוֹנוֹ בפי' הַמִּשְׁנָה.

שֶׁכְּוָנָתוֹ בְּסָפֵק חַי וק"ל. וּלְפִי' הַנָּ"ל הָא דְּמִפַּקֵּחַ וכו' הַיְינוּ בְּדִיעֲבַד דִּלְכַתְּחִלָּה וַדַּאי אָסוּר לְדָחוֹת פֶּסַח מִסָּפֵק.

אֲבָל לפי' רַשֵּׁ"י וְתוֹסָ' אַף לְכַתְּחִלָּה דְּהָוֵי פִּיקּוּחַ נֶפֶשׁ וק"ל: שָׁם עי' בְּקִרְיַת סֵפֶר שֶׁהִקְשָׁה דְּמַמַּתְנִי' מַשְׁמַע דְּחוֹפֵר בַּגַּל שׁוֹחֲטִין עָלָיו ע"ש: עח) הי"א מִי שֶׁעָבַר בַּדֶּרֶךְ וכו' ע' לְעֵיל (פ"ד מה' בִּיאַת מִקְדָּשׁ ה"ו) בכ"מ שָׁם וְכָאן הֵיטֵב.

וְלִכְאוֹרָה צ"ע לְדַעְתִּי הָעֲנָיָ' כְּפִי מַה שהי' נִרְאֶה לְדַעְתִּי הַקְּלוּשָׁה מִלְּשׁוֹן הַסַּוּגְיָא וּמְפָרְשִׁים אֵין אִתִּי פֶּה כַּאֲשֶׁר יְעַדְתִּי כַּמָּה פְּעָמִים בְּקֶונְטְרֵס זֶה) וַדַּאי אִם נוֹדַע קוֹדֶם שְׁחִיטָה שֶׁהוּא טָמֵא בְּטֻמְאַת הַתְּהוֹם וַדַּאי לֹא יִשְׁחוֹט.

וְאַף אִם עָבַר וְשָׁחַט לָא מְהַנֵּי. רַק אִם נוֹדַע לוֹ אַחַר שְׁחִיטָה שהי' טָמֵא קוֹדֶם שְׁחִיטָה בְּטֻמְאַת הַתְּהוֹם.

אוֹ שֶׁנִּטְמָא עַתָּה אַחַר שְׁחִיטָה בְּטֻמְאַת הַתְּהוֹם וְזָרַק בְּדִיעֲבַד הֶוְרְצָה כֵּינָן שֶׁשָּׁחַט קוֹדֶם שֶׁיָּדַע. רַק אִם עֲדַיִן סָפֵק כְּהַךְ דִּינָא דְּהָכָא מָצָא מֵת מֻוְשְׁכָּב וכו' סָבַר הָרַמְבַּ"ם כֵּינָן דַּעְתָּה סָפֵק הוּא מְקִילִינַן טְפֵי לְעִנְיַן פֶּסַח שֶׁשּׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה.

וצ"ע קָצַת מנ"ל הָא. אֲבָל דִּבְרֵי הכ"מ צ"ע דְּמַשְׁמַע שְׁמִדַּמָּה שְׁחִיטָה לִזְרִיקָה וצ"ע בִּשְׁאָר דְּבָרָיו ג"כ כַּנַ"ל.

וְאוּלַי אָזְכֶּה עוֹד לְהָבִין אַיָ"ה: עט) הי"ב מִי שֶׁעָשָׂה פֶּסַח וכו'. וְדָבָר זֶה הֲלָכָה וכו' יִרְאֶה לְהֶדְיָא מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם כמ"ש לְעֵיל דְּאִם נוֹדַע לוֹ שֶׁנִּטְמָא בְּוַדַּאי זֶה מִפִּי הַקַּבָּלָה וּלְעֵיל הי"א בְּסָפֵק זֶה הוּא מִסְּבָרָא וק"ל.

אח"ז עַיַּינְתִּי קְצָת יוֹתֵר בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ וּכְתַבְתִּים בה' נְזִירוּת סוֹף פ"ו ע"ש וע' גַּם לֶחֶם יְהוּדָה הֶאֱרִיךְ בָּזֶה וְכָעֵת לֹא עַיַּינְתִּי: פ) הי"ג מִפְּנֵי שֶׁחֲזָקַת טֻמְאָה וכו'. וְאַף דְּטֻמְאַת הַתְּהוֹם הוּא אַף בְּטֻמְאָה וַדַּאִית מ"מ כֵּינָן שֶׁעִיקַּר הָעִנְיָן הוֹאִיל וְאָז לֹא יָדַע שַׁיָּיךְ חֲזָקַת וכו' וְלֹא עַיַּינְתִּי כָּעֵת בְּסוּגְיָא דְּנָזִיר כִּי אֵין ת"י שֵׁ"ס כָּעֵת: פא) פ"ז הֵ"א וְדָבָר זֶה בְּטֻמְאַת מֵת לְבַד וכו'.

בחי' כָּתַבְתִּי כְּמִדֻּמָּה. וְכָעֵת רָאִיתִי בשעה"מ שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם קָרְבַּן חֲגִיגָה שֶׁהִקְשָׁה לְפִי הַמְבֹאָר בִּזְבָחִים (כב:) דמ"ד אֵין שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש סָבַר צִיבּוּר עוֹשִׂין בְּטֻמְאָה אַף שֶׁרֶץ כֵּינָן דִּקְרָא אַיְירִי בְּטֻמְאַת שֶׁרֶץ ג"כ.

וע"ז נֶאֱמַר אִישׁ נִדְחֶה וְאֵין צִיבּוּר נִדְחִין. וא"כ כֵּינָן דְּהָרַמְבַּ"ם פָּסַק כמ"ד אֵין שׁוֹחֲטִין וכו' א"כ מַדּוּעַ פָּסַק דָּבָר זֶה בְּטֻמְאַת מֵת לְבַד.

וּמַה שתי' הֵשִׁיב עָלָיו השעה"מ. גַּם תי' השעה"מ דְּמוֹדֶה הָרַמְבַּ"ם דְּמִדְּאוֹ' שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש רַק מִדְּרַבָּנָן אֵין שׁוֹחֲטִין.

זֶה ג"כ דּוֹחֵק גָּדוֹל דַּהֲרֵי פָּסַק לְעֵיל פ"ו אֵין שׁוֹחֲטִין עַל ט"מ אַף אַחַר שֶׁטָּבַל וְזֶה יִרְאֶה שָׁם לְהֶדְיָא דְּהָוֵי דאו' וט"מ אַחַר טְבִילָה שָׁוֶה לט"ש קוֹדֶם טְבִילָה כַּמְבֹאָר שָׁם. וּקְצָת הי' נִרְאֶה לְיַיֵּשֵׁב דְּשָׁם בִּזְבָחִים י"ל קָאֵי דַּוְקָא לְמַאן דְּיָלֵיף דְּדוֹחֶה טֻמְאָה מִמּוֹעֲדוֹ.

משא"כ לְמַאן דְּיָלֵיף מֵאִישׁ אִישׁ וכו' דִּכְתִיב בי' לְנֶפֶשׁ דְּמַמְעֵט שְׁאָר טֻמְאוֹת אַף ט"ש בִּכְלָל וּמִמֵּילָא לָא עָבְדִי צִיבּוּר בְּטֻמְאָה וק"ל. עי' פְּסָחִים פ' אֵלּוּ דְּבָרִים: אַף לפ"ז קָשָׁה מִפְּסָחִים (סט:) דְּקָאָמַר שָׁם סָבַר ר"א כָּל שֶׁצִּיבּוּר עוֹשִׂין בְּטֻמְאָה וְאֵין אוֹמְרִים לָהֶם הִזּוּ יָחִיד פָּטוּר מִכָּרֵת.

וּפָרִיךְ מֵהָא דְּתַנְיָא עָרֵל וּטְמֵא שֶׁרֶץ מִנַּיִן וכו' מִדְּמַהְדַּר אַטְמָא שֶׁרֶץ ע"כ סָבַר אֵין שׁוֹחֲטִין וכו' וא"כ אַף דְּצִיבּוּר עָבְדִי בְּטֻמְאָה אַפַּ"ה יָחִיד חַיָּיב כָּרֵת וכו'. וּמַה פָּרִיךְ דִּלְמָא ר"א סָבַר ג"כ כמ"ד מֵאִישׁ אִישׁ וכו'.

וּקְרָא מְמַעֵט מִלְּנָפֶשׁ טְמֵא שֶׁרֶץ. אֲבָל בִּטְמֵא מֵת אַף בִּשְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ אַיְרֵי שַׁפִּיר וְאִישׁ נִדָּחֶה וְאֵין צִיבּוּר נִדָּחִין וכו'.

וְיֵשׁ לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה וְכָעֵת לֹא עִיַּינְתִּי כָּרָאוּי. גַּם יֵשׁ לְפַלְפֵּל קְצָת וְלוֹמַר דְּהָרַמְבַּ"ם הִכְרִיחַ דִּינוֹ דְּלְעֵיל (פ"ו) דְּאַף לְאַחַרְטְבִילָה בִּטְמֵא מֵת אֵין שׁוֹחֲטִין עָלָיו.

דאל"כ בְּצִיבּוּר אַמַּאי נַעֲשֶׂה בְּטֻמְאָה הֲרֵי יָכוֹל לִטְבּוֹל. א"ו דְּאַחַר טְבִילָה שָׁוֶה לְקוֹדֶם טְבִילָה.

וְכִמְדֻמֶּה דְּפִילְפֵּל בָּזֶה הַקָּרְבָּן חֲגִיגָה הַנַּ"ל ג"כ. אַדְּ בִּזְבָחִים וּפְסָחִים הַנַּ"ל מַשְׁמַע בִּטְמֵא שֶׁרֶץ לָמָּ"ד אֵין שׁוֹחֲטִין צִיבּוּר עָבְדִי בְּטֻמְאָה וא"צ לִטְבּוֹל וצ"ע: גַּם נַזְכִּיר דק' למ"ש כָּאן דְּאֵין נוֹהֵג רַק בט"מ וכו' ק' א"כ מַהָא דְּאָמְרִינַן בִּפְסָחִים (פ.

) הי' מֻחֲצָה טְמֵאִין וּמֻחֲצָה טְהוֹרִין מְטַמְּאִין אֶחָד מֵהֶן בְּשֶׁרֶץ וכו'. וְאִי טֻמְאַת שֶׁרֶץ לֹא הַוְתַר בְּצִיבּוּר אַמַּאי מִצְטָרֵף לַעֲשׂוֹת רֹוב טְמֵאִים.

וְאִי תֵּימָא דמ"מ מִצְטָרֵף לְרֹוב. מ"מ קָשֶׁה זֶה שֶׁמְּטַמְּאִין אוֹתוֹ בְּשֶׁרֶץ אַתָּה מַדְּחֵהוּ מִפְּסָחוֹ.

אַדְּ זֶה יֵשׁ לִדְחוֹת דמ"מ עֹושֶׂה פֶּסַח שֵׁנִי ודו"ק. ובלא"ה קָשֶׁה עוֹד הֲרֵי טָמֵא שֶׁרֶץ שֶׁלֹּא טָבַל חַיָּיב כָּרֵת כַּמְבֹואָר בִּפְסָחִים (סט:).

וְכֵן פָּסַק הָרַמְבַּ"ם לְעֵיל (פ"ה ה"ד) יעו"ש. ומכש"כ זֶה שֶׁמְּטַמֵּא עַצְמוֹ בְּמֵזִיד.

וְאִי תֵּימָא שֶׁיִּטְבּוֹל עַצְמוֹ וְיַעֲשֶׂה פֶּסַח רִאשׁוֹן א"כ זֶה וַדַּאי אֵין מִצְטָרֵף לִהְיוֹת רֹוב טְמֵאִין. וְאִם נֶאֱמַר דִּתְחִלָּה מַקְרִיבִין הַצִּיבּוּר הַקָּרְבָּן בְּטֻמְאָה.

וְאַחַר שֶׁהִקְרִיבוּ יִטְבּוֹל עַצְמוֹ וְיַעֲשֶׂה הוּא פֶּסַח. זֶה וַדַּאי הוּא דָּבָר שֶׁאֵין נִרְאֶה כְּלָל וצ"ע דְּיִרְאֶה דְּמוּכָח מִשַּׁ"ס דְּטֻמְאַת שֶׁרֶץ ג"כ הַוְתַר בְּצִיבּוּר וצ"ע וק"ל ועי' זְבָחִים (כב: בְּתוֹסְ' ד"ה א"ה וכו') שכ' בְּשֵׁם ר"ת שֶׁסּוֹבֵר אַף לָמָּ"ד שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש וכו' אַפֵּ"ה הַוְתַר טֻמְאַת שֶׁרֶץ בְּצִיבּוּר לְעִנְיַן אִם כֹּהֲנִים נִטְמְאוּ בְּשֶׁרֶץ דְּאַף שֶׁיִּטְבְּלוּ מ"מ טְבוּלֵי יוֹם ג"כ אֲסוּרִים לַעֲבֹוד עֲבוֹדָה וְלִיכָּנֵס לַמִּקְדָּשׁ ע"ש.

ועי' צל"ח פְּסָחִים (סז.) פִּילְפֵּל בָּזֶה בְּטֻמְאַת שֶׁרֶץ ע"ש: פב) ה"ב וְאוֹכְלִין בְּטֻמְאָה וכו'.

גַּם בָּזֶה יֵשׁ לְסַפֵּק קְצָת בְּצִיבּוּר טְמֵאֵי מֵתִים אִם חַיָּיבִין לִטְבֹּל בַּשְּׁבִיעִי עכ"פ כְּדֵי לֶאֱכֹל עכ"פ בַּלַּיְלָה בְּטָהֳרָה וצ"ע וק"ל: קְצָת יֵשׁ לְבָאֵר הָא דְּאָמְרִינַן אִם טְמֵאִים עוֹדְפִים יַעֲשׂוּ כֻּלָּן בְּטֻמְאָה וכו'.

וְהַיְינוּ אַף הַטְּהוֹרִים מֻוָתָּרִין לַעֲשׂוֹת לְכַתְּחִלָּה בְּטֻמְאָה וכו'. וְאַף דקיי"ל טֻמְאָה דְּחוּיָ' בְּצִיבּוּר צ"ל כֵּינָן שֶׁכְּבָר רֹוב עוֹשִׂין ע"כ בְּטֻמְאָה אֵין קָרְבַּן צִיבּוּר חָלוּק וּמֻוָתָּר אַף לְכַתְּחִלָּה וק"ל.

ועי' בַּסּוּגְיָא וְכָעֵת לֹא עִיַּינְתִּי כָּרָאוּי: פג) ה"ד הי' רֹוב הַקָּהָל זָבִים וכו'. וְיֵרָאֶה וַדַּאי דְּהָרֹוב ג"כ אֵין עוֹשִׂין אַף הַשֵּׁנִי מִשּׁוּם דְּאֵין צִיבּוּר נִדָּחִין וְאֵין עוֹשִׂין לֹא רִאשׁוֹן וְלֹא שֵׁנִי וק"ל.

לְכְאוֹרָה יֵרָאֶה אִם רֹוב זָבִין וּמְיעוּט טְהוֹרִין הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין בָּרִאשׁוֹן. אַף דְּמַקְדּוּשִׁין (לז: בְּתוֹסְ' ד"ה אַף כו') יֵרָאֶה שָׁם דְּנִדְחִין לְגַמְרֵי.

ועי' רי"ט שֶׁהִקְשָׁה זֶה בֶּאֱמֶת וַעֲדַיִן צ"ע: פד) ה"ה בחי' כ' כִּי יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר אִם הי' מְיעוּט טְהוֹרִי' וּמְיעוּט זָבִין וְרֹוב טְמֵאֵי מֵתִים הַזָּבִין יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי כֵּיוָן שֶׁהַטְּהוֹרִים יַעֲשׂוּ הָרִאשׁוֹן בְּטָהֳרָה: פה) ה"ו הי' יִשְׂרָאֵל שָׁלִישׁ זָבִין וכו' עי' צל"ח בחי' לְפִסְחִי' כ' שָׁם הָא דִּטְמֵאִין אֵינָן עוֹשִׂין הַשֵּׁנִי מִשּׁוּם הִגְדִּילוּ זָבִין עַל הַטְּהוֹרִין וְהָוֵי רֻבָּא וְרֹוב אֵין עוֹשִׂין פֶּסַח שֵׁנִי.

וְהַיְינוּ דַּוְקָא אִם הַזָּבִים בָּאִים לִירוּשָׁלַיִם פֶּסַח שֵׁנִי. אֲבָל אִם אֵין בָּאִים שַׁפִּיר עוֹשִׂין הַטְּמֵאִין מִיעוּטָא.

וְהוֹכָחָתוֹ דְּקָשָׁה אַמַּאי אָמַר רַב שָׁם בְּרֹוב זָבִין וּמְיעוּט טְמֵאֵי מֵתִים הַטַּעַם דְּאֵין עוֹשִׂין בְּשֵׁנִי הוֹאִיל וְצִיבּוּר לֹא עָשׂוּ בָּרִאשׁוֹן וְתָ"ל דְּמִצְטָרְפִין זָבִים לִטְמֵאִים וְהָוֵי רֻבָּא א"ז כַּנַ"ל. וּבְחִי' שָׁם כ' די"ל גַּבֵּי שָׁלִישׁ זָבִין וכו' ג"כ הַטַּעַם רַק הוֹאִיל וְצִיבּוּר לֹא עָשׂוּ בָּרִאשׁוֹן וכמ"ש הָרַמְבַּ"ם כָּאן וְנִיחָא וק"ל: פו) שָׁם כֵּיצַד מְשַׁעֲרִים הַפֶּסַח וכו'.

צָרִיךְ בֵּיאוּר קְצָת אִם הַשְּׁלוּחִים טְהוֹרִים וּמְשַׁלְּחִים טְמֵאִים אֵיךְ חָשְׁבִינַן בָּזֶה. וְכָעֵת לֹא עִיַּנְתִּי: פז) ה"ז וְצִיבּוּר שֶׁנִּטְמָא בְּסָפֵק וכו'.

לְכְאוֹרָה הי' לוֹ לְבָאֵר דְּעוֹשִׂין בְּטֻמְאָה הַיְינוּ בְּסָפֵק. אֲבָל לֹא בְּטֻמְאָה וַדָּאִית כֵּיוָן דְּהֵם רַק סָפֵק.

ועי' בכ"מ שֶׁדְּבָרָיו צְרִיכִין ג"כ בֵּיאוּר קְצָת וצ"ע וק"ל: פח) ה"ח אפי' אֲכָלוֹ טְמֵא מֵת מֵאֵימוּרִין וכו' עי' צל"ח שֶׁהִקְשָׁה דְּלִכְאוֹרָה אַף שְׁאָר טְמֵאִין שֶׁאָכְלוּ מִן אֵימוּרִין פְּטוּרִין ע"ש: פט) ה"ט מוּטָב שֶׁיֵּאָכֵל בְּטֻמְאַת בָּשָׂר וכו'.

בחי' כָּתַבְתִּי דְּטְמֵא מֵת בַּשְּׁבִיעִי שֶׁלּוֹ דְּשַׁפִּיר יָכוֹל לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה רַק מגזה"כ שֶׁלֹּא לִשְׁחֹוט עָלָיו א"כ בכה"ג הַוּתַּר וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ: צ) פ"ח ה"ג וְאִם לֹא אָכַל אֶלָּא כַּזַּיִת יָצָא י"ח. עי' כ"מ שכ' כְּדִין סָתָם אֲכִילָה.

וּרְאָיָ' מִפְּסָחִים (צא.) וַאֲפִילּוּ חֲבוּרָה שֶׁל מֵאָה וכו'.

הִנֵּה יְרֵאָה וַדַּאי דְּחַיָּיב לֶאֱכֹל כֻּלּוֹ שנא' וְאָכְלוּ בָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה וכו' רַק אִם אֵין שָׁם אֶלָּא כַּזַּיִת ג"כ יָצָא. אֲבָל אִם יֵשׁ יוֹתֵר וְלֹא אָכַל כֻּלּוֹ עכ"פ בְּיִטֵּל עֲשֵׂה וַאֲכָלוֹ וגו'.

ועי' תשו' ש"א (סי' צו) שֶׁהוֹכִיחַ כֵּן מִדְּקָאָמַ' בִּזְבָחִים (צו:) נֵיתֵי עֲשֵׂה וְנִידְחֵי ל"ת אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּזַּיִת בָּשָׂר אַפִּ"ה הַמִּצְוָה דַּוְקָא לֶאֱכֹל כֻּלּוֹ ע"ש. וּלְקַמָּן נַזְכִּיר עוֹד מִזֶּה אַיָּ"ה.

עכ"פ מְבֹאָר דְּחַיָּיב לֶאֱכֹל כֻּלּוֹ. וא"כ ע"כ הַכַּוָּנָה כָּאן יָצָא י"ח הַיְינוּ אִם אֵין שָׁם יוֹתֵר.

אוּלָם הַדָּבָר צ"ע לְדַעְתִּי. וּבִפְרָט לפמ"ש הכ"מ סְתָם אֲכִילָה בְּכַזַּיִת.

א"כ מִנַּלַן שֶׁיְּהֵא מְחַוָּיב לֶאֱכֹל הַכֹּל אִם יִשְׁנוּ. וְאַדְרַבָּה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם לְקַמָּן (פ' יו"ד הי"א) דכ' שָׁם וְיִשְׁתַּדֵּל שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר דָּבָר עַד בֹּקֶר מִשּׁוּם שנא' וְלֹא תוֹתִירוּ וכו'.

וְאַמַּאי לָא קָאָמַר בִּפְשִׁיטוּת שֶׁחַיָּיב לֶאֱכֹל הַכֹּל מִשּׁוּם וְאָכְלוּ הַבָּשָׂר וכו'. וּבֶאֱמֶת רְאָיַת הש"א חֲזָקָה הִיא כַּנַ"ל.

וְגַם הֶאֱרִיךְ לְהוֹכִיחַ יוֹתֵר מִשֵּׁ"ס הַנַּ"ל דִּמְבוֹאָר שָׁם וְעָצָם לֹא יִשְׁבְּרוּ אֶחָד יֵשׁ בּוֹ מוֹחַ וְאֶחָד אֵין בּוֹ וכו'. וּפָרִיךְ נִיתֵּי עֵשָׂה וְנִדְחֵי וכו' א"כ חָזַינַן דְּהָעֵשֶׂה הוּא בְּכָל הַבָּשָׂר.

עכ"פ הַדָּבָר צ"ע וק"ל. וְאוּלַי אֶזְכֶּה עוֹד לְהָבִין הֵיטֵב אַיָּ"ה: צא) ה"ד לְפִי שֶׁשְּׁנֵיהֶן נִכְלָלוֹת וכו'.

בחי' לִפְרָחִים וְלִקְצָת לְשׁוֹנוֹת הָרַמְבַּ"ם בְּמִנְיַן הַמִּצְוֹת כָּתַבְתִּי קְצָת בָּזֶה: ה"ח וכו' עי' לח"מ גַּם בָּזֶה כ' בחי' לִפְסָחִים ע"ש: צב) ה"ט שֶׁהֲרֵי הַשִּׁפּוּד כֻּלּוֹ חַם וכו'. וְהַיְינוּ דְּמַה שֶׁתּוֹךְ הַבָּשָׂר נַעֲשָׂה חַם מֵחַמַת זֶה שֶׁחוּצָה לוֹ וְהָוֵי צָלִי מֵחַמַת ד"א ע' רֵישׁ פ' כֵּיצַד צוֹלִין ע"ש.

וע' תוס' (עו.) ד"ה בִּשְׁלָמָא וכו' שָׁם כ' די"ל טַעַם אַחֵר דְּאֵין שַׁפּוּד שֶׁל עֵץ קוֹלֵט חֹזֶם כְּמוֹ חֶרֶס ע"ש.

וא"כ לפ"ז א"צ לַטַּעַם חַם מִקְצָתוֹ וכו' וצ"ע: צג) ה"י חָתְכוֹ וְתוֹלֵהוּ וכו'. וע' תוס' רֵישׁ כ"צ ד"ה נָחְתַּךְ וכו' שָׁם פִּלְפְּלוּ אִם מְעַכֵּב בְּדִיעֲבַד אִם אֵינוֹ שָׁלֵם וכ' לפ"ז לְפָרֵשׁ הָא דַּחָתְכוֹ וכו' הַיְינוּ שֶׁלֹּא הִבְדִּילוּ רַק צֵירְמוֹ בִּשְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת ע"ש.

וְהָרַמְבַּ"ם כָּאן לֹא בֵּיאֵר מִזֶּה. וע' לְקַמָּן (פ"י ה"א) שָׁם כ' רָצָה חוֹתְכוֹ וּבְלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא מְחֻוַּסַּר אֵבֶר ע"ש.

לְכְאוֹרָה זֶה הוּא דִּיעָה שְׁלִישִׁית וצ"ע וְכָעֵת לֹא עִיַּינְתִּי הֵיטֵב. וְאוּלַי אֶזְכֶּה עוֹד לְעַיֵּן אַיָּ"ה: צד) הי"א נָגַע הַבָּשָׂר וכו'.

ע' לח"מ שֶׁהִקְשָׁה לָמָּה לֹא כ' דְּאַיְירֵי בְּחֶרֶס רוֹתֵחַ דקיי"ל כִּשְׁמוּאֵל תַּתָּאָה גָּבַר וכו'. וע' בְּתוֹסָ' (עו.

ד"ה חוּץ וכו') שכ' מֵרִישָׁא לָא מָצֵי לְאַקְשׁוֹי די"ל מ"מ כֵּיוָן דְּאַדְּמִיקַר לִי' בָּלַע א"כ ג"כ מְבַשֵּׁל מְעַט ומשו"ה אָסוּר ע"ש וק"ל. אַךְ יֵרָאֶה דְּכַוָּנַת הלח"מ עַל הי"ב נָטַף מֵרָוְטָבוֹ וכו' וְכַאֲשֶׁר הִקְשָׁה בֶּאֱמֶת ג"כ עַל הי"ג בְּנָטַף מֵרָוְטָבוֹ עַל הַסּוֹלֶת וכו'.

אַמַּאי לֹא בֵּיאֵר בְּחֶרֶס וְסוֹלֶת רוֹתֵחַ ע"ש. אַךְ קְצָת צָרִיךְ לְהָבִין בלא"ה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (הי"ב) שכ' שֶׁכָּל הַמָּרָק וְהַלֵּיחָה כְּשֶׁתִּפְרֹשׁ וכו' לְכְאוֹרָה יִרְאֶה כַּוָּנָתוֹ דְּאֵין הַטַּעַם שֶׁהַפָּסַח נִצְלֶה מֵחַמַת הָרוֹטֶב שֶׁהוּחַמָּה מֵחַמַת הַחֶרֶס רַק הַטַּעַם שֶׁהָרוֹטֶב גּוּפֵי' נֶאֱסָרָה וְנִבְלְעָה בְּפָסַח וְכֵן הִקְשׁוּ בֶּאֱמֶת תוס' ד"ה בִּשְׁלָמָא וכו'.

לָמָּה צָרִיךְ לוֹמַר וְכִי הָדַר רוֹטֶב אַפָּסַח מִיטְוֵי וכו'. וְתָ"ל מֵחַמַת רוֹטֶב גּוּפָהּ שֶׁנִּבְלַע רַק תוס' הִקְשׁוּ כֵּן רַק לָמָּ"ד עִילָּאָה גָּבַר מַה צָּרִיךְ הַשַּׁ"ס לוֹמַר הַטַּעַם מִשּׁוּם דַּהָדַר מִיטְוֵי פָּסַח וכו'.

וְלִכְאוֹרָה הקו' ג"כ מַה פָּרִיךְ הַשַּׁ"ס לָמָּ"ד תַּתָּאָה גָּבַר הֲרֵי ס"ס רוֹטֶב גּוּפֵי' נִתְבַּשְּׁלָהמֵחַמַת חֶרֶס עכ"פ כְּדֵי קְלִיפָה וְאַחַ"כ נִבְלָע בְּפָסַח. אַךְ צ"ל דִּבְמָקוֹם דְּלֹא שַׁיָּיךְ קְלִיפָה שָׁרֵי.

אַךְ בחי' כ' שָׁם לְיַיֵּשֵׁב דִּלְמַסְקָנָא בֶּאֱמֶת אַיְירֵי אַף בְּצוֹנֶנֶת. וְהַטַּעַם מִשּׁוּם דעכ"פ נֶאֱסַר כְּדֵי קְלִיפָה.

וא"כ נ"ח שֶׁפִּיר לִשּׁוֹן הָרַמְבַּ"ם וְאֵין לְהַאֲרִיךְ. וּבְפָרָט לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (הי"ג) שכ' נָטַף עַל הַסּוֹלֶת י"ל קֻוּשְׁיַת הַשַּׁ"ס הי' רַק עַל דְּתָנַן יְקַמֵּץ אֶת מְקוֹמוֹ.

אֲבָל קוֹלֶף מְקוֹמוֹ וַדַּאי בָּעֵי אַף לִשְׁמוּאֵל וצ"ע. ועי' צל"ח שָׁם וּבְחִ' שָׁם הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה וְגַם בִּתְשׁוּ' אַחַת: צה) פ"ט ה"א כָּל הָאוֹכֵל וכו'.

עי' כ"מ שֶׁהִקְשָׁה עַל מ"ש לְקַמָּן ה"ה שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּפְרְצָה וכו' שֶׁאֵין נֶאֱכָל בִּשְׁנֵי חֲבוּרוֹת. ותי' דְּהַפֵּי' בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת ע"ש.

וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה טוּבָא עכ"פ עַל מ"ש לְקַמָּן נַעֲשֵׂית מְחִיצָה בֵּינֵיהֶן וכו' ג"כ אֵינוֹ נֶאֱכָל. וַהֲרֵי מְבֹאָר בַּשַּׁ"ס שָׁם (עו:) דְּזֶה דַּוְקָא לר"ש דְּאָמַר אֵין נֶאֱכָל בִּשְׁנֵי חֲבוּרוֹת וְכֵיוָן שֶׁמַּפְסֶקֶת מְחִיצָה בֵּינָם הָוֵי כְּמוֹ שְׁנֵי חֲבוּרוֹת משא"כ לר"י.

וצ"ל לִכְאוֹרָה דְּסוֹבֵר כֵּיוָן דְּרַב אַשִׁי מַסִּיק שָׁם דְּהָוֵי סָפֵק אִי הָוֵי סִילּוּק מְחִיצָה] וְנַעֲשֵׂית] כִּשְׁנֵי חֲבוּרוֹת וּמְקוֹמוֹת וּמַסִּיק תֵּיקוּ דְּקָשֶׁה בִּשְׁלָמָא נִפְרְצָה הַמְּחִיצָה שַׁפִּיר תֵּיקוּ דנ"מ לְדִידַן.

משא"כ נַעֲשֵׂית מְחִיצָה דְּאֵין נ"מ לְדִידַן כֵּיוָן דַּהֲלָכָה כר"י. אֲלָא ע"כ דר"א פְּלִיג בְּהָא עַל רַבִּינָא בְּמַה דְּפִשִׁיטָא לי' דְּנַעֲשֵׂית מְחִיצָה לָא הָוֵי כִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת.

וְהוּא כְּבָר די"ל דְּהָוֵי כִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת דְּנֶחְלַק הַמָּקוֹם עַתָּה מַה שֶּׁלֹּא הי' תְּחִלָּה וצ"ע וק"ל. וּמִלְּשׁוֹן הכ"מ לְקַמָּן (ה"ה הַנָּ"ל) הי' מַשְׁמַע קְצָת שהי' לוֹ הגי' בגמ' בְּרַב אַשִׁי רַק שְׁנֵי מְקוֹמוֹת וְלֹא שְׁנֵי חֲבוּרוֹת.

וְאֵין מֻכְרָח וצ"ע וק"ל. ועי' רַשְׁ"י (צה.

) שֶׁסּוֹבֵר דְּלָא תּוֹצִיא הָוֵי לָאו הנל"ע וְתוֹסְ' חָלְקוּ ע"ש. אַף רַשְׁ"י ג"כ אֵין סוֹבֵר לַהֲלָכָה כֵּן ע"ש: צו) שָׁם וְהַמּוֹצִיא מֵחֲבוּרָה וכו' לוֹקֶה.

הִנֵּה לִכְאוֹרָה מֵחֲבוּרָה לַחֲבוּרָה הַיְינוּ אפי' בְּאוֹתוֹ בַּיִת. וּכְפִי שפי' רַשְׁ"י (פֶּה: ד"ה מֵחֲבוּרָה וכו') ע"ש.

וְהָא דְּצָרִיךְ שֶׁיַּנִּיחֶנּוּ בַּחוּץ הַיְינוּ אִם מוֹצִיא חוּץ לַבַּיִת. וּמוֹצִיא מֵחֲבוּרָה לַחֲבוּרָה צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא הַהֶנָּחָה בְּמָקוֹם חֲבוּרָה אַחֶרֶת אֲבָל מוֹצִיא חוּץ לַחֲבוּרָתוֹ בְּאוֹתוֹ בַּיִת לִכְאוֹרָה לָא מְחַיֵּיב וְלֹא נִפְסָל [עַד שֶׁיַּנִּיחוּ בְּמָקוֹם חֲבוּרָה אַחֶרֶת וְהָרַמְבַּ"ם לִכְאוֹרָה כְּלָל שְׁנֵיהֶם יַחַד וצ"ע קְצָת.

גַּם יֵרָאֶה דְּהָאוֹכֵל בִּשְׁנֵי חֲבוּרוֹת וְלֹא הִנִּיחוֹ אֵינוֹ [לוֹקֶה] דְּלִכְאוֹרָה לֹא מָצִינוּ לָאו לְאוֹכֵל בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת. וְהַמַּנִּיחַ עוֹבֵר בְּלָאו דְּלָא תּוֹצִיא וְלוֹקֶה וצ"ע.

גַּם נַזְכִּיר קְצָת דְּלִכְאוֹרָה יֵרָאֶה מִלְּשׁוֹן רַשְׁ"י (פֶּה: ד"ה מֵחֲבוּרָה וכו') שפי' חֲבוּרָה שֶׁל שְׁנֵי פְּסָחִים וכו' וְלֹא פי' שֶׁל פֶּסַח אֶחָד שֶׁנֶּחְלַק לִשְׁנֵי חֲבוּרוֹת. וצ"ל דהי' קָשֶׁה לוֹ דא"כ תִּיקְשֵׁי לר"י דְּסָבַר פֶּסַח נֶאֱכָל בִּשְׁנֵי חֲבוּרוֹת וּנְהִי דְּאֵין אוֹכֵל בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת.

מ"מ לְעִנְיַן הוֹצָאָה לָא מִיקְרֵי חוּצָה וע' בְּתוֹסְ' (פו: ד"ה ומ"ס וכו') שכ' דְּאַף לר"י אִם כְּבָר נֶחְלְקוּ לַחֲבוּרוֹת הָוֵי שַׁפִּיר חוּצָה ע"ש. וְכֵן יֵרָאֶה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם וצ"ע וְכָעֵת לֹא עִיַּנְתִּי כָּרָאוּי: צז) ה"ב ע' לח"מ מַה שָּׁתָּמַהּ.

וע' בְּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם בפי' הַמִּשְׁנָה שָׁם יִרְאֶה לְהָדְיָא כְּדִבְרֵי הלח"מ ע"ש: צח) ה"ג שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת וכו'. ע' כ"מ.

וְהִנֵּה אִם נֶאֱמַר דְּצָרִיךְ דַּוְקָא הַפִּיכַת פָּנִים. א"כ תִּיקְשֵׁי מְכַלָּה מ"ט הִתִּירוּ.

וצ"ל דְּהָוֵי רַק חוּמְרָא בְּעָלְמָא וְדוֹחֵק כֵּינָן דְּמִקְרָא מַפִּיק לָהּ כמ"ש הכ"מ. וְלִכְאוֹרָה הי' קָצַת מָקוֹם לוֹמַר דְּהָוֵי רַק מִדְּרַבָּנָן דְּשֶׁמָּא יֹאמְרוּ אוֹכֵל בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת.

וּלְמַד כֵּן מִדְּתָנַן בְּשַׁמָּשׁ שֶׁקּוֹפֵץ פִּיו. אַלְמָא חָזֵינַן דְּחָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יֹאמְרוּ עי' רַשְׁ"י שָׁם.

וע' תוס' (פו: ד"ה וְהַכַּלָּה וכו') ע"ש וצ"ע: ה"ה כ' לְעֵיל בה' א' ע"ש: צט) ה"ז הַמַּאֲכִיל כַּזַּיִת וכו'. עי' כ"מ הִנֵּה מִלְּשׁוֹנוֹ יֵרָאֶה דְּעַכּוּ"ם ג"כ מְוַזָּהָר שֶׁלֹּא יֹאכַל מִפֶּסַח רַק דְּלָא חָיְישׁ לְמַאי דְּמַזְהִיר קְרָא וצ"ע הֲרֵי אֵין מְוַזָּהָר רַק עַל שְׁבַע מִצְוֹת.

וְאֶפְשָׁר כַּוָּנַת הכ"מ רַק עַל מוּמָר לַעַ"ז וצ"ע. וְרָאִיתִי בס' מַעְיָן חָכְמָה (אות נ) שֶׁהִקְשָׁה מַאי קָאָמַר הַשַּׁ"ס רֵישׁ פ' הֶעֱרֵל ל"ל ב"נ ת"ל מֵעָרֵל.

וַהֲרֵי צָרִיךְ קְרָא לְהַזְהִיר יִשְׂרָאֵל הַמַּאֲכִילוֹ משא"כ גַּבֵּי עָרֵל יִשְׂרָאֵל לִכְאוֹרָה. וְכֵן הִקְשָׁה עַל מ"ש הָרַאֵ"ה בס' הַחִינּוּךְ ג"כ כמ"ש הכ"מ רַק כ' טַעַם אַחֵר עַל מַה שֶּׁאֵין לוֹקִין מִשּׁוּם דְּהָוֵי לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה וכו' ס"ס תִּיקְשֵׁי קו' הַנַּ"ל.

וְלִכְאוֹרָה הי' מָקוֹם קָצַת לוֹמַר דְּקְרָא אָתֵי רַק לְאֶסּוֹר עַל עָרֵל וב"נ. הַיְינוּ מוּמָר לַעַ"ז אוֹ גַּם נָכְרִי מַמָּשׁ וְצָרִיךְ לְיַישֵׁב קו' הַנַּ"ל מִשֶּׁבַע מִצְוֹת].

וּמִמֵּילָא א"כ אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְהַאֲכִילוֹ מִשּׁוּם לִפְנֵי עִוֵּר וכו'. וא"כ ל"ק מִשַּׁ"ס דִּיבָמוֹת הַנַּ"ל כֵּיוָן דְּמִמֵּילָא יָדְעִינַן דְּאָסוּר לֶאֱכֹל בּוֹ פְּשִׁיטָא לָא גָּרַע מִשְּׁאָר מִצְוֹת דְּאָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְהַכְשִׁילוֹ וק"ל.

אַךְ זֶה דּוֹחֵק דמ"מ ס"ס צָרִיךְ קְרָא דְּהוּא מְוַזָּהָר בְּזֶה דַּהֲרֵי כָּל מִצְוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא מְוַזָּהָר וב"נ אֵין מְוַזָּהָר. וצ"ל דמ"מ כֵּיוָן שֶׁזֶּה אָסוּר לְעָרֵל לֶאֱכֹל מַחֲמַת חֹומֶר קְדֻשָּׁתוֹ מִמֵּילָא אַף ב"נ וַדַּאי אָסוּר.

וא"כ ג"כ בְּשָׁאָר קָדָשִׁים יְהֵא הַדִּין כֵּן וצ"ע וְכָעֵת לֹא עִיַּנְתִּי כָּרָאוּי: עוֹד נַזְכִּיר דְּקָשֶׁה קָצַת עַל הָרַאֵ"ה שכ' מִשּׁוּם לָאו שאב"מ. אַמַּאי לָא נֵימָא דִּנְתִינָתוֹ לוֹ הָוֵי מַעֲשֶׂה כְּמוֹ קוֹנָה חָמֵץ בְּפֶסַח.

וי"ל וק"ל. גַּם לפמ"ש לְעֵיל מִשּׁוּם לִפְנֵי עִוֵּר בלא"ה נִיחָא דְּהָוֵי לָאו שֶׁבַּכְּלָלוּת וק"ל.

גַּם נַזְכִּיר אִם הַטַּעַם מִשּׁוּם ל"ע צָרִיךְ דַּוְקָא קָאֵי בִּתְרֵי עִבְרֵי דְּנַהֲרָא וצ"ע בכ"ז וק"ל. עוֹד נִרְאֶה דְּהַנּוֹתֵן לוֹ עוֹבֵר ג"כ בַּעֲשֵׂה דּוֹאָכְלוּ הַבָּשָׂר בְּלֵילָה הַזֶּה.

עמ"ש לְעֵיל רֵישׁ פ"ח ע"ש: ק) עי' הָרָאָבָ"ד בְּהַשָּׂגוֹת שפי' הַהּ דְּתוֹשָׁב וכו' הַיְינוּ ג"כ בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ מְמֻנֶּה עִמּוֹ. וקמ"ל דְּאַף דְּהוּא תּוֹשָׁב אַפַּ"ה לֹא יֹאכַל וכו'.

ועי' לח"מ שֶׁתָּמַהּ דְּזֶה דְּלָא כר"א דִּלְדִידֵיהּ אָתֵי לְאָפְנוֹיֵי ע"ש רֵישׁ יְבָמוֹת. וְלֹא כר"ע דִּלְדִידֵיהּ אָתֵי לְגֵר שֶׁמָּל וְלֹא טָבַל וכו'.

וְכֵן קָשֶׁה לתי' הכ"מ דְּאָתֵי לְשֶׁלֹּא יַאֲכִיל ע"ש. וי"ל וְאֵין לְהַאֲרִיךְ.

וּבְגוּף קוֹ' הלח"מ עַל הָרַמְבַּ"ם דְּפָסַק כר"א וְאַפְּ"ה פָּסַק גֵּר שֶׁמָּל וכו' אֵינוֹ גֵּר. ע' רַמְבַּ"ן שָׁם בְּיִבָמוֹת שכ' די"ל אִם ר"א סָבַר אֵינוֹ גֵּר ג"כ נִיחָא דְּסָבַר דא"כ פְּשִׁיטָא דְּאֵינוֹ אוֹכֵל וְלֹא צָרִיךְ קְרָא לְרַבּוּי ע"ש.

וְכִמְדֻמֶּה בחי' הגא"א זצ"ל לִיבָמוֹת הֶעֱמִיק וְהִרְחִיב הַדִּיבּוּר בָּזֶה ע"ש: וּבְעִנְיַן עָרֵל שֶׁמֵּתוּ אֶחָיו מֻחְמַת מִילָה דְּהָוֵי אוֹנֶס בִּדְבַר אִי רַשַּׁאי לִשְׁחוֹט וְלֶאֱכוֹל פֶּסַח. ע' יְבָמוֹת רֵישׁ פ' הֶעָרֵל בְּתוֹסָ' וּבְפֶסָחִים (כח: ד"ה עָרֵל) כָּתְבוּ לְהֶדְיָא דְּאָסוּר וע' תוס' חֲגִיגָה (ד: ד"ה דְּמְרַבֵּי) וכו' שָׁם כ' בְּשֵׁם ר"ת דְּהָוֵי אָנוּס וְרַשַּׁאי ע"ש.

וע' ס' מַעְיָן חָכְמָה (אות ע') צִיְּדֵד לוֹמַר דר"ת מוֹדֶה לְעִנְיַן פֶּסַח דְּאָסוּר. וס' הַלֵּז אֵין ת"י כָּעֵת.

וְכִמְדֻמֶּה בחי' לַחֲגִיגָה כ' קְצָת מְזֶה. עוֹד נַזְכִּיר בְּעִנְיַן מַאֲכִיל לְנָכְרִי י"ל דְּנָכְרִי עַצְמוֹ מְצֻוֶּוה ע"ז.

וְהָא דְּלָא חָשְׁבִי בַּהֲדֵי מִצְוֹת ב"נ ע' צל"ח בְּפֶסָחִים שכ' מַה שֶּׁנִּתְחַדֵּשׁ מִשְּׁעַת מ"ת וְאֵילָךְ לָא חֲשִׁיב: קא) ה"ט כְּשֵׁם שֶׁמִּילַת בָּנָיו וכו'. הִנֵּה מִזֶּה מְבֹאָר דְּגַבֵּי בָּנָיו וַעֲבָדָיו אִם אָנוּס בַּדָּבָר רַשַּׁאי וְכַמְבֹאָר בִּיבָמוֹת (עב:) וְשָׁם אִיכָּא עוֹד אוֹקִימָתוֹת כְּגוֹן שהי' אָבִיו וְאִמּוֹ חֲבוּשִׁין וכו' וע' שעה"מ שֶׁתָּמַהּ בֶּאֱמֶת מַדּוּעַ לֹא הֵבִיא הָרַמְבַּ"ם כָּל הָאוֹקִימָתוֹת ע"ש.

וּקְצָת י"ל דְּנַדַּאי אַטּוּ כִּי רוֹכְלָא לֵיחָשֵׁב. רַק א"כ מַדּוּעַ הֵבִיא הָנָךְ ג' אַךְ י"ל דִּבְהָנֵי יֵשׁ נ"מ לְדִינָא דְּחוֹלֶה וְנִתְרַפֵּא מִיּוֹם אֶל יוֹם דְּצָרִיךְ מעל"ע וְכַלָּה מעל"ע וְאַחַר שְׁחִיטַת הַפֶּסַח ס"ד אֲמִינָא דְּמֻוָתָּר מִשּׁוּם דִּשְׁחִיטָה בְּאוֹנֶס שָׁרְיָא.

אֲבָל אַכַּתִּי הָוֵי ס"ד שֶׁמָּא אֲכִילָה אָסוּר אַף בְּאוֹנֶס לְכָךְ הֵבִיא הַךְ דְּכַיְיבִי' לִי' עֵינָי' וְנִתְרַפֵּא דְּלָא הִי' יָדַע בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה שֶׁיִּתְרַפֵּא א"כ לֹא הִי' רָאוּי לַאֲכִילָה וְהָא כְּתִיב אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ וגו'. אֶלָּא ע"כ דְּאַף אֲכִילָה שָׁרִי בְּאוֹנֶס.

וּמֵהָא לְחוּדֵי' הָוֵי ס"ד דַּוְקָא זֶה שֶׁהוּא בְּאוֹנֶס. אֲבָל חוֹלֶה וְנִתְרַפֵּא הֲרֵי יוּכַל לְהַמְתִּין עַד כְּלוֹת מעל"ע אַחַר חֲצוֹת.

קמ"ל דְּאַפְּ"ה מֻוָתָּר הוֹאִיל דעכ"פ בִּזְמַן שְׁחִיטָה אֵין רָאוּי. וְטַוְמְטוּם שֶׁנִּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר צָרִיךְ לְאַשְׁמוֹעִינַן דָּלֶ"ת שֶׁמְּחֻוָּיב לִקְרֹעַ קמ"ל וק"ל וּכְעֵת אֵין ס' הַנָּחָמָד שעה"מ עַל קָדָשִׁים ת"י לְעַיֵּן בּוֹ: קְצָת נַזְכִּיר מַה שֶּׁפִּילְפֵּל השעה"מ כָּאן בְּדִבְרֵי הרא"ם שכ' סִדְּרָה בָּא דְּמִילַת בָּנָיו וּזְכָרָיו ג"כ מְעַכְּבִין אַף אִם הִי' אוֹנֶס בַּדָּבָר.

וְתָמַהּ עָלָיו הַמַּהַרְשָׁ"א רֵישׁ הֶעָרֵל. והשעה"מתָּמַהּ דָּזֶה קָשֶׁה ג"כ עַל תוס' קִדּוּשִׁין (לז:) שכ' שָׁם שֶׁלֹּא הִי' רָאוּיָן יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת פֶּסַח בַּמִּדְבָּר לְפִי שֶׁלֹּא הִי' אֶפְשָׁר לָמוּל בַּמִּדְבָּר.

וע' רי"ט שָׁם. עוֹד הִקְשָׁה השעה"מ עַל רַשְׁ"י פְּסָחִים (צב.

) ד"ה דֶּרֶךְ חֲצֵירוֹת וכו' שכ' דְּאִם לֹא יָבִיא הָאִיזְמֵל דֶּרֶךְ כַּרְמְלִית וכו' יְהֵא אָסוּר מִלַּעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וכו' וְתָ"ל הָא אָנוּס הוּא ע"ש. וּקְצָת נ"ל דִּלְעוֹלָם י"ל אַף אִם בִּלְתִּי אֶפְשָׁר לָמוּל בָּנָיו וַעֲבָדָיו אַפְּ"ה אָסוּר לַעֲשׂוֹת וְלֶאֱכוֹל הַפֶּסַח.

רַק עִיקַּר הַקֻּוּשְׁיָא מִיְּבָמוֹת (עב) הַנַּ"ל. ונ"ל די"ל עפמ"ש לְעֵיל (פֵּ"ה ה"ה) דִּמְבוֹאָר שָׁם אִם שָׁחַט הַפֶּסַח וְלֹא מָל עֲבָדָיו וכו' פָּסוּל הַפֶּסַח.

וְכָתַבְנוּ שָׁם ראי' לְדִין זֶה מִדְּלָא מְשַׁנֵּי הַשַּׁ"ס בִּיבָמוֹת הַנַּ"ל שֶׁעָבַר וְשָׁחַט א"ו דְּפָסוּל. וְיֵשׁ לָתֵת טַעַם לְדָבָר מִשּׁוּם דְּהָוֵי מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה כֵּיוָן שֶׁעָבַר וְשָׁחַט.

אַךְ לִכְאוֹרָה אִם הוּא אָנוּס יְהֵא רַשַּׁאי לִשְׁחוֹט לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם דְּאָתֵי עֲשֵׂה דְּפֶסַח וְדָחֵי לָאו הַבָּא מִכְּלַל עֲשֵׂה דּוֹאֵג יִקָּרֵב וגו' דְּקָרָא לָא אַיְירִי רַק הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר לָמוּל וּכְעֵין זֶה כ' לְעֵיל (פ"א) בְּדִין שְׁחִיטַת פֶּסַח עַל הֶחָמֵץ.

אַךְ י"ל לָא אָתֵי עֲשֵׂה וְדָחֵי עֲשֵׂה דְּלָאו הַבָּא מִכְּלַל עֲשֵׂה הָוֵי ג"כ עֲשֵׂה. אַף דבמ"א כָּתַבְנוּ די"ל דִּלְעִנְיַן זֶה הָוֵי רַק כְּמוֹ לָאו.

וכ"כ כַּדּוֹמֶה בִּתְשׁוּ' שַׁאֲגַת ארי' בְּדִינֵי צִיצִית. מ"מ אֵין מֻכְרָח וע' תְּשׁוּ' נוב"י בְּסוֹף הַסֵּפֶר שכ' לְיַיֵּשֵׁב מַה שְׁהִקְשָׁה לוֹ בְּנוֹ הֶחָרִיף לְדַעַת הַסּוֹבְרִים הָא דְּאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת וַעֲשֵׂה.

מ"מ אִם עָבַר וְעָשָׂה אֵין לוֹקֶה דעכ"פ דָּחֵי הל"ת. וְאַמַּאי נֵימָא דְּהָוֵי מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה וְלֹא קַיְּים כְּלָל הָעֲשֵׂה וְלִילְקֵי.

ותי' לוֹ כִּי הָא דְּאָמְרִינַן אֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה עֲשֵׂה הַיְינוּ רַק מִשּׁוּם מַאי אֱוֹלְמֵי' דְּהַאי עֲשֵׂה מַהַאי עֲשֵׂה וְשֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה עָדִיף. אֲבָל אִם כְּבָר עָשָׂה אָמְרִינַן אִיפְּכָא כֵּיוָן שְׁכְּבָר עָשָׂה א"כ מַאי אֱוֹלְמֵי' וכו' וְיָצָא רַק שֶׁעָבַר עַל עֲשֵׂה זוֹ ע"ש.

א"כ י"ל הָא דְּמְשַׁנֵּי הַשַּׁ"ס בִּיבָמוֹת וְכָל הָנֵי תי' הַיְינוּ לְעוֹלָם דְּאַיְירִי שֶׁעָבַר וְשָׁחַט. רַק אִם לֹא הָוֵי אוֹנֶס כְּלָל א"כ הָוֵי מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה כֵּיוָן שֶׁאֶפְשָׁר לְקַיְּים שְׁנֵיהֶם וְלֹא יָצָא כְּלָל.

משא"כ אִם הוּא אָנוּס בַּדָּבָר נְהִי דְּאָסוּר לַעֲשׂוֹת מִשּׁוּם מַאי אֱוֹלְמֵי' דְּהַאי עֲשֵׂה וכו'. מ"מ אִם כְּבָר עָשָׂה יָצָא.

וְניחָא שַׁפִּיר וְהַבֵּן. וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְפַקְפֵּק מִטַּעַם דְּאֵין דּוֹחֶה ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ.

מ"מ י"ל עֲשֵׂה שָׁאנֵי וק"ל וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ. וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְפַקְפֵּק ע"ז הָא פֶּסַח הָוֵי עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת וְאַמַּאי לָא דָּחֵי עֲשֵׂה דּוְאָז יִקָּרֵב וכו'.

גַּם אַמַּאי ס"ס דָּחֵי אִם כְּבָר עָבַר הַלֹּא ס"ס א"א לוֹ לֶאֱכוֹל בַּלַּיְלָה בַּתְּחִלָּה. וא"כ כֵּיוָן דא"א לֶאֱכוֹל הַדַּר לָא מְקַיְּים עֲשֵׂה דְּפֶסַח גַּם אַמַּאי צָרִיךְ הַשַּׁ"ס לְשַׁנּוֹיֵי דְּעַכְשָׁיו חָזֵי נֵימָא אַף דְּעַכְשָׁיו לָא חָזֵי מ"מ לְכַתְּחִלָּה אָסוּר' י"ל בְּכַמָּה גַּוְונֵי וְעֵת לְקַצֵּר וע' לְקַמָּן: [בְּעִנְיַן עָרֵל עַצְמוֹ אוֹ מֻחֲמַת בָּנָיו כ' מְפֻזָּר פֵּ"ה ופ"ט לְזֹאת אַכְּתָבָם כָּאן יַחַד כְּפִי מַה שֶׁאֲמַרְתִּים וְאַיְ"ה לְעֵת הַפְּנַאי אַכְּתָבָם עַל קֶא אוֹפַנְּים]: קא) עוֹד נרא' לְבָאֵר קָצָת וּלְיַיֵּשֵׁב דַּעַת הַסּוֹבְרִים דְּאִם אָנוּס בְּמִילַת בָּנָיו אַפֵּ"ה אָסוּר לִשְׁחוֹט.

די"ל נְהִי דְּפֶסַח הָוֵי עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת מ"מ אִם נַתִּיר לוֹ לִשְׁחוֹט ס"ס אַתֵּ"כ אֵיךְ יְהֵא רַשַּׁאי לֶאֱכוֹל הָא בַּאֲכִילָה אֵין בּוֹ כָּרֵת. וְאִי דא"כ ס"ס כֵּיוָן דְּאִם לֹא תַּתִּיר לוֹ לֶאֱכוֹל א"כ הַדַּר לֹא יָצָא יְדֵי שְׁחִיטָה כֵּיוָן דִּכְתִיב אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ וגו' וא"כ הַדַּר תַּתִּיר לוֹ לֶאֱכוֹל.

מ"מ יֵשׁ לוֹמַר בָּזֶה דמ"מ כֵּיוָן שֶׁכְּבָר שָׁחַט לֹא תּוּכַל לְהַתִּיר לוֹ לֶאֱכֹל כְּדֵי שֶׁיְּהֵא לְמַפְרֵעַ הַשְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה וְהַבֵּן. ע' פְּסָחִים (וע' זְבָחִים) (סט:) תִּמְצָא בִּכְעֵין זֶה.

וע' מ"ש לְעֵיל פ"ו מִכְּעֵין זֶה. וּמַעֲתָּה י"ל ג"כ הָא דְּמְשַׁנֵּי הַשַּׁ"ס שהי' אָנוּס בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה.

וְאִם הי' אַחַ"כ ג"כ אָנוּס א"כ ס"ס כֵּיוָן שֶׁאֵין רָאוּי לֶאֱכֹל א"כ גַּם יְדֵי שְׁחִיטָה לֹא יָצָא רַק אִם אַחַ"כ נַעֲשָׂה רָאוּי אָז יָצָא וק"ל אח"ז נִתְיַשַּׁבְתִּי כִּי ז"א כִּי לְפִי הַנִּרְאֶה כֵּיוָן שֶׁאִם לֹא נַתִּיר לוֹ לֶאֱכֹל הָוֵי שְׁחִיטָה פְּסוּלָה.

א"כ מִכֹּחַ הֶיתֵּר אֲכִילָה מְקַיְּמִים עַתָּה מִצְוַת שְׁחִיטָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כָּרֵת. וכמ"ש תוס' פְּסָחִים (נט.

) וע' בָּזֶה. וע' בִּזְבָחִים (ק'.

) בְּדִין אוֹנֵן כְּעֵין זֶה ע"ש גַּם יֵשׁ לוֹמַר קָצָת בְּאוֹפֶן אַחֵר דְּלִכְאוֹרָה לֹא מָצָאתִי בָּרַמְבַּ"ם ה' תְּמִידִין פ"א שֶׁבֵּיאֵר שָׁם הָא דְּמְחַסֵּר כְּפוּרִים בע"פ שֶׁיָּכוֹל לִשְׁחוֹט אַחַר הַתָּמִיד שֶׁל ב"ע מִשּׁוּם דְּאָתֵי עֲשֵׂה וְדָחֵי הוֹאִיל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת [אח"ז רָאִיתִי שכ' הָרַמְבַּ"ם לְהֶדְיָא שָׁם דמחו"כ ע"פ מֵביא אַחַר הַתָּמִיד כת"ק דריברי"ב ע"ש] וע"כ הי' נִרְאֶה דְּלִמַסְקָנָא דְּמַסִּיק הַשַּׁ"ס (נט.

) בְּחַטַּאת הָעוֹף עָסְקִינַן שֶׁאֵין לְמִזְבֵּחַ אֶלָּא דָּמָהּ. וּשְׁאָר תי'.

וא"כ ע"כ טַעְמָא דת"ק דְּאוֹסֵר בִּשְׁאָר מחו"כ ע"כ מִשּׁוּם גְּזֵרָה. רַק בע"פ בִּמְקוֹם כָּרֵת י"ל לֹא גְּזוּר.

אֲבָל בְּדְאוֹרָיְתָא י"ל לֹא דָּחֵי עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת לִשְׁאָר עֲשֵׂה שֶׁבַּמְקָדָּשׁ. וא"כ י"ל הָא דְּמְשַׁנֵּי הַשַּׁ"ס דְּעַכְשָׁיו רָאוּי הַיְינוּ דְּבִשְׁעַת שְׁחִיטָה שַׁפִּיר דָּחֵי דְּהָוֵי עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת כְּסָבָרַת הַמַּקְשֶׁה שָׁם ומשו"ה אִם הי' עַכְשָׁיו ג"כ אֵין רָאוּי הָוֵי שַׁפִּיר רַשַּׁאי לֶאֱכֹל מִשּׁוּם כִּי הֵיכִי דְּלָא עָבַר לְמַפְרֵעַ עַל עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת וכו'.

אֲבָל אֶנַן פָּסְקִינַן דְּאַף עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת לָא דָּחֵי וְכַנַ"ל וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: קב) עוֹד נִתְיַשַּׁבְתִּי לְיַשֵּׁב דַּעַת הרא"ם וְסִיעָתוֹ שֶׁסּוֹבֵר דְּבָאוֹנֵס ג"כ מִילַּת בָּנָיו וכו' מְעַכְּבִין די"ל כַּאֲשֶׁר כ' לְעֵיל דְּמִדִּינָא אַף אוֹנֵס אָסוּר וְאַף דְּיֵעָבֵד מִשּׁוּם מהב"ע אוֹ מִשּׁוּם כָּל מִילֵּי דַּאֲמַר רַחֲמָנָא ל"ת וכו' ע' לְעֵיל פֵּ"א רַק דמ"מ עֲשֵׂה דְּפֶסַח הָוֵי עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת שַׁפִּיר דָּחֵי הַלָּאו הַבָּא מִכֹּלָל עֲשֵׂה דְּוָאז יִקָּרֵב וכו' בִּמְקוֹם אוֹנֵס ומשו"ה מֻתָּר ג"כ לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה דְּאִי לָא שָׁרִית לי' לֶאֱכֹל א"כ הֲדַר הָוֵי פֶּסַח פָּסוּל וְהָוֵי עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת.

וכמ"ש תוס' (נט ד"ה אָתֵי עֲשֵׂה וכו') דמש"ת דָּחֵי עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה יעו"ש הֵיטֵיב. אַךְ לפ"ז אָסוּר לוֹ לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה רַק כְּזַיִת אֶחָד אַךְ יֵשׁ לְפַקְפֵּק דְּכֵיוָן שֶׁהֶחְתַּר הֶחְתַּר כְּמוֹ דְּחָזִינַן לְעִנְיַן טֻמְאָה דְּחוּץ בְּצִיבּוּר דְּאָמְרִינַן דְּמֻתָּר לֶאֱכֹל הוֹאִיל וְעִיקָּרוֹ לַאֲכִילָה וא"כ נִימָא שֶׁרַשַּׁאי לֶאֱכֹל רַק כַּזַּיִת [ל"א כֵּן] אֶלָּא שָׁרֵי הַכֹּל כְּמוֹ כֵן כָּאן כֵּיוָן שֶׁהֶחְתַּר וְלָא דָּמֵי לַעֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת וְהַבֵּן] דְּכֵיוָן שֶׁאָכַל כַּזַּיִת א"כ הָוֵי אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ וכו' וּנְהִי דְּמִצְוָה לֶאֱכֹל כָּל הַפֶּסַח וְכַאֲשֶׁר כ' לְעֵיל מ"מ כֵּיוָן שֶׁאָכַל כַּזַּיִת שׁוּב לָא הָוֵי עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת וְשׁוּב לָא דָּחֵי עֲשֵׂה דְּאָז יֹאכַל בּוֹ וְלֹא כְּשֶׁלֹּא מָל בָּנָיו וכו' וא"כ הֲרֵי כ' תוס' בְּקִידּוּשִׁין (לח.

ד"ה אַקְרוּב וכו') די"ל משו"ה לָא דָּחֵי עֲשֵׂה דְּמַצָּה לל"ת דְּחֹדֶשׁ מִשּׁוּם גְּזֵרָה כַּזַּיִת רִאשׁוֹן אַטוּ שֵׁנִי ע"ש. א"כ י"ל כָּאן ג"כ הָוֵי גְּזֵרָה וְהַבֵּן.

רַק הַשַּׁ"ס מְשַׁנֵּי שַׁפִּיר אַקְרָא דְּמַשְׁמַע דְּהָ בְּאוֹנֶס שהי' יָכוֹל לִשְׁחוֹט עֲלֵיהֶם אֲבָל אַחַר שֶׁגָּזְרוּ רַבָּנָן שַׁפִּיר אָסוּר לִשְׁחוֹט וְנִיחָא עוֹד יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר דְּלָמָ"ד כֵּיוָן דַּאֲמַר רַחֲמָנָא ל"ת אִי עֲבִיד ל"מ הָוֵי כְּמוֹ פָּסוּל דִּיעֲבַד וְלָא מְהַנֵּי דחי' וְהַשַּׁ"ס אָזֵיל לָמָ"ד אִי עֲבִיד מְהַנֵּי וְעוֹד צ"ע בָּזֶה: עוֹד נַזְכִּיר דְּלִכְאוֹרָה אֵיךְ תֹּאמַר בְּאוֹנֶס מֻוּתָּר לֶאֱכֹל חֲרֵי בְּלֵיל פֶּסַח לְעוֹלָם הָוֵי אוֹנֶס כֵּיוָן שא"א עַתָּה לָמוּל.

וְאִי מִשּׁוּם שהי' יָכוֹל לָמוּל בַּיּוֹם לְעִנְיַן עֲשֵׂה דּוֹחֶה לֹא נִתְבָּאֵר כ"כ חִילּוּק זֶה רַק תוס' עֵירוּבִין (ק.) צִיְּדוּ לוֹמַר עֲשֵׂה דְּפְשִׁיעָה לָא דָּחֵי וְיֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר דְּהָוֵי רַק דְּרַבָּנָן.

אַךְ לְפִי הַנָּ"ל בלא"ה נִיחָא דְּבָאֱמֶת מִשּׁוּם עֲשֵׂה דַּאֲכִילַת פֶּסַח אַף אוֹנֶס אָסוּר דְּלָא דָּחֵי רַק מִשּׁוּם שְׁחִיטָה. ונ"מ אִם קָנָה עֲבָדִים אַחַר שְׁחִיטַת פֶּסַח וק"ל: קג) ועפ"י הַנָּ"ל י"ל ג"כ דִּבְרֵי הַשְּׁאִלְתּוֹת פ' צַו שֶׁהֵבִיא שָׁם מַתְנִי' דְּהוֹלֵךְ לִשְׁחוֹט פִּסְחוֹ וְלָמוּל אֶת בְּנוֹ אִם יֵשׁ שָׁהוּת לֵילֵךְ וכו'.

וְהִקְשָׁה שָׁם ת"ל לָמוּל אֶת בְּנוֹ הָוֵי ג"כ לִשְׁחוֹט פִּסְחוֹ כֵּיוָן דְּמִילַת זְכָרָיו מְעַכֵּב מִלִּשְׁחוֹט וכו'. וּמְשַׁנֵּי דְּכָיְיבִין לִי' עֵינָי' וְנִתְרַפֵּא מִיּוֹם אֶל יוֹם דְּשַׁפִּיר יָכוֹל לִשְׁחוֹט פֶּסַח טָרֵם כַּלּוֹת מעל"ע וכו'.

וְהִקְשָׁה הַשְּׁאִילַת שָׁלוֹם שָׁם א"כ הֲרֵי שׁוּב הָוֵי אח"ז אִיסּוּרוֹ וא"י לְבַטֵּל כֵּיוָן דְּפֶסַח נִשְׁחָט אַחַר חֲצוֹת ע"ש וּבְחִי' פ' אֵלּוּ דְּבָרִים יָשַׁבְנוּ קְצָת. [אח"ז רָאִיתִי שָׁם וְאֵין הַנֻּוסָּח כֵּן רַק דְּנִתְרַפֵּא בְּכָאֵב עֵינַיִם א"צ מעל"ע.

וא"כ לֹא שַׁיָּיךְ דְּבְרֵי אֵלֶּה כְּלָל רַק עכ"פ נוּכַל לוֹמַר כֵּן בְּלֹא תי' שְׁאִלְתּוֹת וק"ל.] וְלַהַנָּ"ל נִרְאֶה עוֹד די"ל הַשְּׁאִילְתּוֹת סוֹבֵר דְּלִשְׁחוֹט וַדַּאי אַף אִם שָׁחַט בְּדִיעֲבַד פָּסוּל כְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם רַק לֹא כַּאֲשֶׁר כ' דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה וכו'.

אוֹ מִשּׁוּם כָּל מִילֵי דַּאֲמַר רַחֲמָנָא ל"ת וכו'. רַק פָּשׁוּט פָּסוּלבְּדִיעֲבַד.

רַק הֵיכָא דְּלֹא הי' רָאוּי לָמוּל אָז שַׁפִּיר יָכוֹל לִשְׁחוֹט. וא"כ שַׁפִּיר מְשַׁנֵּי דְּכָיְיבִין לִי' וכו'.

וא"כ יָכוֹל לִשְׁחוֹט וְאִילּוּ הי' הַדִּין נוֹתֵן דְּמִשּׁוּם מִצְוַת מִילָה צָרִיךְ לַחֲזוֹר לְבֵיתוֹ אַף אִם אֵין יָכוֹל לַחֲזוֹר לְמִצְוָתוֹ הי' שַׁפִּיר שׁוֹחֵט הַפֶּסַח בְּבֵיתוֹ. וְאִי מִשּׁוּם שא"י לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה.

י"ל דְּכֵיוָן שֶׁהוּא אָנוּס יָכוֹל לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה דְּאָתֵי עֲשֵׂה וְדָחֵי עֲשֵׂה כֵּיוָן דַּעֲשֵׂה דְּפֶסַח יֵשׁ בּוֹ כָּרֵת. וְאִם לֹא תַּתִּיר לוֹ לֶאֱכֹל יְהֵא פָּסוּל הַפֶּסַח.

וְהָא דְּאָסוּר לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה וּמַשְׁמַע אַף דְּהָוֵי אָנוּס כַּאֲשֶׁר כ' לְעֵיל דא"י לָמוּל בְּלַיְלָה הַיְינוּ דַּעֲשֵׂה דַּאֲכִילַת פֶּסַח לָא דָּחֵי דְּמַאי אֲוַלְמֵי' דְּהַאי עֲשֵׂה מַהַאי עֲשֵׂה. משא"כ אִם שָׁחַט הַפֶּסַח בְּעֵת אֲשֶׁר לֹא הי' רָאוּי לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה אִם לֹא תַּתִּיר לוֹ יִפָּסֵל הַפֶּסַח וְהָוֵי עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת וְהַבֵּן.

וּבָאֱמֶת לְשׁוֹן הַשְּׁאִלְתּוֹת לֹא מַשְׁמַע כֵּן רַק שֶׁכְּבָר שָׁחַט ע"ש. אֲבָל מ"מ נוּכַל לוֹמַר כֵּן לְיַיְשֵׁב הַמִּשְׁנָה.

וְאֶפְשָׁר גַּם לְדָחוֹק בִּלְשׁוֹן הַשְׁאֵלְתּוֹת זֶה: הקו' שֶׁהַקְּשָׁה השעה"מ מַרְשָׁ"י סוֹף מִי שהי' טָמֵא. י"ל דְּאֶפְשָׁר דְּזֶה לָא מִיקְרֵי אָנוּס כֵּיוָן דְּהָוֵי רַק דְּרַבָּנָן גַּם י"ל ארי' דְּרַבִּיעַ עלי'.

וְהַפּוֹסְקִים הִשְׁמִיטוּ הַךְ דְּרַשְׁ"י: וְדַע עוֹד דְּלָא קָשָׁה לְפִי מַה שֶׁנִּרְאָה מִדִּבְרֵי תוס' הַנַּ"ל בַּפְּסָחִים (סט: ד"ה הַאי וכו'). דְּעָרֵל הָא דְּאָסוּר לִשְׁחוֹט מִשּׁוּם דא"י לֶאֱכוֹל בַּלַּיְלָה וָתָ"ל א"כ עָרֵל שֶׁמָּתוּ אֶחָיו מַחֲמַת מִילָה וכו' שֶׁפִּיר יָכוֹל לֶאֱכוֹל בַּלַּיְלָה דְּאָתֵי עֲשֵׂה וְדָחֵי ל"ת.

אַךְ ז"א דְּאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ רַק עֲשֵׂה דָּחֵי כמ"ש בַּפְּרָקִים הַקּוֹדְמִים. אַךְ לְפִי מַה שֶׁצִּיְּדְנוּ דְּהָא דְּאָמְרִינַן עֲשֵׂה דָּחֵי לֹא מִשּׁוּם גְּרִיעוּתָא דַּעֲשֵׂה רַק עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת שֶׁפִּיר דָּחֵי.

א"כ י"ל אַף ל"ת דָּחֵי. א"כ קָשָׁה שֶׁפִּיר נִשְׁחוֹט וְנַתִּיר לֶאֱכוֹל מִשּׁוּם עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: קד) פ"י הֵ"א הַשּׁוֹבֵר עֶצֶם וכו' ע' מ"ל מַה שֶּׁהֵבִיא בְּשֵׁם פְּסָקֵי תוס' דְּזָבָחִים.

וּבְחִי' לַסֶּוְגְיָא דְּתַנּוּר מְקֻדָּשׁ הֶאֱרַכְנוּ בְּעִנְיָן זֶה הַרְבֵּה. וְכָאן נַזְכִּיר רַק הפי' בְּפְסָקֵי תוס' דְּאֵין כַּוָּנָתָם כְּפִשׁוּטוֹ דְּאִם א"א וכו' דא"כ ע"כ אִם מְקַיְּמִים הָעֲשֵׂה מִיָּד אַף אִם אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר אַפֵּ"ה דָּחֵי.

זֶה וַדַּאי אֵינוֹ דַּהֲרֵי קיי"ל כר"ל כָּל מָקוֹם שֶׁיָּכוֹל לְקַיְּמָם שְׁנֵיהֶם צָרִיךְ דַּוְקָא לְקַיְּמָם שְׁנֵיהֶם רַק כַּוָּנָתָם כְּשֶׁלָּמָּא בָּעִנְיָן דְּמַשְׁכַּחַת לְקַיְּמָם הַמִּצְוָה בְּעָלְמָא בְּלֹא דְּחִיַּית הַלָּאו רַק דְּאִיתְרְמֵי שֶׁפָּגְעוּ שְׁנֵיהֶם יַחַד משא"כ בְּעִנְיָן דִּלְעוֹלָם הַתּוֹלָדָה כֵּן כְּמוֹ כָּאן שֶׁפִּיר דָּחֵי אַף דְּמִיְּעָקָר לָאו תְּחִלָּה.

וע' שעה"מ ה' א"ב שֶׁהַקְּשָׁה שָׁם עַל הָרַמְבַּ"ם שֶׁפָּסַק קְרִיבַת עֲרָיוֹת אָסוּר מה"ת אַף בְּלֹא בִּיאָה רַק שְׁאָר קְרִיבוֹת. וְהַקְּשָׁה דע"ז א"כ ל"ל קְרָא לְמַעוֹטֵי יְבוּם דַּעֲרָיוֹת ת"ל בְּעִידָּנָא דְּמִיְּעָקָר לָאו וכו'.

וְשָׁם צִיְּדְּ לְתָרֵץ מִכֹּחַ הֶכְשֵׁר מִצְוָה ע"ש. וְלַהַנַּ"ל בלא"ה נִיחָא וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ: ע' בשעה"מ שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מהרא"ב שֶׁהַקְּשָׁה מנ"ל דְּעֶצֶם לֹא יִשָּׁבְרוּ בוֹ הַיְינוּ לְלָאו דִּלְמָא ה"ק א"צ לִשְׁבּוֹר דס"ד דְּנִיחוּשׁ שְׁמָא נִיקַּב קֶרוּם שֶׁל מוֹחַ קמ"ל דְּאָזְלִינַן בָּתַר רֻבָּא לְמַאן דְּיָלִיף לָהּ מֵהָכָא בְּחֻלִּין (דף יא) ע"ש מַה שתי' בְּכַמָּה דְּרָכִים.

וְלִכְאוֹרָה י"ל דְּאִי לָא הָוֵי לְלָאו א"כ הַכֹּל טַעְמָא מַאי אַמַּאי לֹא יְהֵא צָרִיךְ לְשַׁבֵּר הָעֶצֶם כְּדֵי לְהוֹצִיא הַמּוֹחַ לְאָכְלוֹ וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: קה) ה"ב ע' הַגָּהוֹת מ"ל שֶׁהַקְּשָׁה עַל תוס' בְּחֻלִּין. וְלִכְאוֹרָה כַּוָּנַת תוס' כֵּיוָן שהי' עכ"פ פַּעַם אַחַת נוֹתָר שׁוּב לָא מְהַנֵּי אַף אִם נֶחֱלָץ הַמּוֹחַ.

וֶהֱיוֹת כִּי אֵין גמ' חֻלִּין ת"י לְעַיֵּן בְּדִבְרֵי תוס' אֲקַצֵּר: קו) הי"א כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל אֶת הַפֶּסַח וכו'. ע' הַשָּׁגוֹת הָרָאָבָ"ד ובכ"מ.

וע' תוס' רֵישׁ כ"צ שֶׁהַקְּשׁוּ שָׁם ג"כ מֵחֲזֶה וְשׁוֹק אֵיךְ הי' רַשַּׁאי לְצָלוֹתָן יַחַד. וּבַגְּמָ' (פט.

) הָוֵי ס"ד שָׁם לוֹמַר גַּבֵּי חֲמֵשָׁה שֶׁנִּתְעָרְבוּ עוֹרוֹת פְּסָחֵיהֶם דְּמִיְּתֵי וּמַתָּנוֹ דְּיהֵא שְׁלָמִים וָתָ"ל הָא נֶאֱסַר מֵחֲזֶה וְשׁוֹק דַּאֲסִירִי לְזָרִים ע"ש. וְשָׁם כָּתַבְנוּ דְּקָשָׁה קָצָת הָא אֵין נֶאֱסַר רַק כְּדֵי נְטִילָה.

וע' כרו"פ בַּיּוֹ"ד (סי' קה) ע"ש. וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ לְיַיְשֵׁב קֻצָּת הקו' שֶׁל הָרָאָבָ"ד דְּאַיִּךְ הי' צוֹלִין יַחַד דַּהֲרֵי הכ"מ תי' דְּבֶאֱמֶת לָא אַיְירֵי רַק בְּגִיד הַנָּשֶׁה שֶׁאֵין בּוֹ בנ"ט.

וְאִי מִשּׁוּם שׁוּמָנוֹ שֶׁל גִּיד בְּפֶסַח לֹא נָהֲגוּ בּוֹ אִיסּוּר כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְחַתֵּךְ בּוֹ אֲבָר ע"ש. א.

מַשְׁמַע דְּאַף אַחַר הַצְּלִיָּ' לֹא הי' מְחַתֵּךְ אוֹתוֹ. אֲבָל חֵלֶב הָאָסוּר מְנַקְּרִים וכו' אַף שֶׁהוּא אָסוּר רַק מִדְּרַבָּנָן.

וּמַשְׁמַע (אַף) מִתְּחִלָּה צָרִיךְ לְנַקְּרוֹ וּקְצָת הי' מָקוֹם לוֹמַר דַּהֲרֵי הִקְשָׁה הִשְׁאַגְתָּ ארי' אַמַּאי לֹא נִימָא אָתֵי עֲשֵׂה דְּנֶאֱכְלוּ הַבָּשָׂר וְדָחֵי ל"ת דְּגִיד. אַדְּ לָמָּ"ד אֵין בְּגִידִין בנ"ט י"ל אֵין גִּיד כְּלָל בְּכָלַל בָּשָׂר.

משא"כ שְׁאָר דְּבָרִים כֵּיוָן שֶׁהֵם בְּכָלַל בָּשָׂר י"ל שַׁפִּיר עֲשֵׂה דָּחֵי. וּבִפְרָט אִם הוּא רַק אָסוּר דְּרַבָּנָן.

כָּתַבְתִּי זֹאת רַק לְזָכְרוֹן בְּעָלְמָא. וְכָעֵת לֹא עַיַּנְתִּי.

וּבְגוּף דִּבְרֵי הש"א הֶאֱרַכְתִּי קְצָת בחי' לַסֻּוגְיָא דְּתַנּוּר מְקֻדָּשׁ וְאֵין עֵת הָאָסֵף קז) שָׁם וּכְשֶׁמַּגִּיעַ לַגִּיד מוֹצִיאוֹ וּמַנִּיחוֹ עִם שְׁאָר גִּידִין וכו' לִכְאוֹרָה אַמַּאי לֹא בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם מַה לַּעֲשׂוֹת בְּגִיד הַנָּשֶׁה אִם לִשָּׂרְפוֹ אוֹ א"צ שְׂרֵיפָה.

וּבֶאֱמֶ' כְּפִי הַנִּרְאֶה מְבֹאָר בַּשַּׁ"ס (פג:) כֵּיוָן דְּאָסוּר בַּאֲכִילָה א"כ לָא הָוֵי בִּכְלַל בָּשָׂר וְלֹא נַעֲשָׂה נוֹתָר כְּלָל. וּמִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם בפי' הַמִּשְׁנָה שָׁם שפי' גִּידִין הַיְינוּ גִּידִין הָאֲסוּרִין בַּאֲכִילָה יעו"ש.

א"כ מַשְׁמַע דְּסוֹבֵר דְּאַף שֶׁאָסוּר אַפ"ה הָוֵי נוֹתָר וְשָׁם בחי' אָמַרְנוּ לְיַיְשֵׁב קֻצָּת דְּבָרָיו וְכָאן אֲקַצֵּר. עכ"פ מִלְּשׁוֹנוֹ כָּאן יֵרָאֶה דא"צ שְׂרֵיפָה דְּכֵן מַשְׁמַע לְשׁוֹן מוֹצִיאוֹ וּמַנִּיחוֹ וכו'.

ומ"ש עִם שְׁאָר גִּידִין צ"ל הַיְינוּ גִּידִין שֶׁסּוֹפָן לְהַקְשׁוֹת שכ' לְעֵיל שֶׁאֵין נִמְנִין וכו' וּמִמֵּילָא אֵין טְעוּנִין שְׂרֵיפָה. אֲבָל גִּידִין שֶׁאֵין סוֹפָן לְהַקְשׁוֹת נִמְנִין עֲלֵיהֶן וְנַעֲשָׂה נוֹתָר.

וע' רַמְבַּ"ם (פ"ח מה' שְׁחִיטָה הי"ב) שכ' שָׁם הכ"מ בְּכַוָּנַת הָרַמְבַּ"ם דְּכָל גִּידִין סוֹפָן לְהַקְשׁוֹת. כְּבָר תָּמַהּ ע"ז הצל"ח בחי' לַפְּסָחִים דַּהֲרֵי מַסֻּוגְיָא זוֹ מוּכָח דְּיֵשׁ גִּידִין שֶׁאֵין סוֹפָן לְהַקְשׁוֹת ע"ש.

וּמַה שֶׁלֹּא הֵבִיא הָרַמְבַּ"ם חוּטֵי צַוָּאר דְּמְבֹאָר (פג:) דְּלָאו בָּשָׂר הֵן. צ"ל דְּזֶה בִּכְלַל גִּידִין שֶׁסּוֹפָן לְהַקְשׁוֹת וְגָרַע טְפֵי, וכמ"ש תוס' (פד.

ד"ה גִּידִין וכו'). וּמַה שֶׁצָּרִיךְ בֵּיאוּר מַדּוּעַ לֹא הֵבִיא הָרַמְבַּ"ם מִשּׁוּמָנוֹ שֶׁל גִּיד וְכֵן בְּגִיד הַנָּשֶׁה גִּיד הַסָּמוּךְ לָעֶצֶם דְּאָסוּר רַק מִדְּרַבָּנָן טָעוּן שְׂרֵיפָה הוֹאִיל ומה"ת הוּא רָאוּי לַאֲכִילָה וְכַמְבֹאָר בַּשַּׁ"ס (פג:) וּבְחִי' צְדָדְתִּי קֻצָּת לְיַיְשֵׁב זֶה וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: שָׁם וְהוּא שֶׁלֹּא יְחַסֵּר אֵבֶר וכו' ע' מ"ש לְעֵיל פ"ח הֵ"א ע"ש: שָׁם וְאֵינוֹ לוֹקֶה עַל לָאו זֶה וכו' ע' מ"ש לְעֵיל פ"א בָּזֶה ע"ש: קח) הט"ו מַה בֵּין פֶּסַח רִאשׁוֹן וכו'.

ע' כ"מ לִכְאוֹרָה קָשֶׁה עכ"פ ס"ס כֵּיוָן דְּהוֹצָאָה הָוֵי מִצְוָה שֶׁבְּגוּפוֹ א"כ מנ"ל לְמָעוּטֵי. וְאִי מִשּׁוּם דְּלָא דָּמֵי לְלָאו דְּנוֹתָר דנל"ע משא"כ הוֹצָאָה.

א"כ נָרַבִּי אוֹתוֹ מִלָּאו דְּעָצָם לֹא יִשְׁבְּרוּ בּוֹ דג"כ לָאו שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַלְקוּת וצ"ע וּבְחִ' הֶאֱרַכְתִּי קְצָת. וְשָׁם כ' דְּלֹא נִמְצָא מְבוֹאָר בָּרַמְבַּ"ם אִם פֶּסַח שֵׁנִי עוֹבֵר בְּאַל תּאֹכְלוּ נָא.

וּבַשּׁ"ס מְבוֹאָר דְּעוֹבֵר. גַּם יֵשׁ לְסַפֵּק אִם פֶּסַח שֵׁנִי ג"כ עָרֵל וּבֶן נֵכָר לֹא יֹאכַל בּוֹ.

וע' פ"ה שָׁם כָּתַבְנוּ דְּיֵרָאֶה דְּאֵין דֶּרֶךְ רְחוֹקָה לְפֶסַח שֵׁנִי ע"ש: קט) שָׁם וְלָמָּה לֹא יִשְׁוֶה וכו'. מִכָּאן יִרְאֶה לְהֶדְיָא דְּהָרַמְבַּ"ם פּוֹסֵק כַּחֲכָמִים דְּיָלְפִי לָהּ מִכְּלָל וּפְרָט וְלֹא מִנִּיעֲשׂוּ אוֹתוֹ כְּסָבָרַת אִיסִי ב"י וכו' וא"כ לַחֲכָמִים כֵּיוָן דְּאֵין מְיֻוָּתָר קְרָא דְּעָצָם לֹא וכו'.

דְּצָרִיךְ לְלַמֵּד לל"ת בְּמִצְוֹת שֶׁבְּגוּפוֹ. א"כ ע"כ הָא דקיי"ל אַף עָצָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מוֹחַ אָסוּר לִשְׁבּוֹר וְלָא אָמְרִינַן אָתֵי עֲשֵׂה וְדָחֵי ל"ת וכו' ע"כ קיימ"ל אֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ.

ובמ"א הֶאֱרַכְנוּ. אַךְ לפמ"ש לְעֵיל י"ל בֶּאֱמֶת לפמ"ש הכ"מ הַטַּעַם בְּהוֹצָאָה בְּפֶסַח שֵׁנִי דְּלָא אִיתְרַבִּי כְּלָל מִנּוֹתָר דְּהָוֵי נל"ע וַאֲנַן קיימ"ל דְּלוֹקֶה עַל הוֹצָאָה.

א"כ י"ל לְדִידַן קָשֶׁה מַאי קָא מְרַבֵּי לָאו דְּנוֹתָר א"ו לְדִידַן אָמְרִינַן עָצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ וכו' אָתֵי לְלַמֵּד דְּאַף עָצָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מוֹחַ אָסוּר. וא"כ ע"כ קיימ"ל בְּעָלְמָא עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ.

וּקְרָא דְּנוֹתָר אָתֵי לְמַעוּטֵי בַּל יֵרָאֶה. וְלֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי וְתַרְוַיְיהוּ מַחַד קְרָא מְמַעֲטִינַן וְלָא מֵחָלְקִינַן כְּלָל בֵּין לָאו שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַלְקוּת אוֹ לֹא וק"ל.

אַךְ לפ"ז תִּקְשֵׁי טְפֵי אַמַּאי מְמַעֲטִינַן הוֹצָאָה וצ"ע וק"ל:חֲיִדּוּשִׁים אֲשֶׁר חִדַּשׁ ה' עַל הָרַמְבַּ"ם הל' ק"פ בָּעֵת אֲשֶׁר בָּאָה ק"ק גְּלוּבְּא בְּמָצוֹר וְהֶחְכְּרִחְנוּ לִנְסֹעַ לק"ק בְּרַעֲסָלָא ה' יְרַחֵם עָלֵינוּ מְהֵרָה וְיָסִיר מֵאֵת עַמּוֹ כָּל דְּאָגָה וּתְלָאָה מְהֵרָה וְיִתֵּן בְּלֵבָב הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בְּקֶרוֹב וְיַטֶּה אֶת לִבּוֹ לְטוֹב בְּנֵי עַמֵּינוּ: בְּרֶעסְלוי ו' נִיסָן תקע"ג לפ"ק נַזְכִּיר פֶּה בְּקִיצּוּר ג"כ מַה שכ' בְּמִקּוֹמוֹת מְפֻזָּרוֹת פֵּ"ה ופ"ט מהל' ק"פ לְיַשֵּׁב דַּעַת הרא"ם ורי"ט וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מֵרַשׁ"י פְּסָחִים (צב.

) דְּמִילַת בָּנָיו מְעַכֶּבֶת אַף בְּאוֹנֵס. די"ל חָדָא דִּלְעִנְיַן אֲכִילָה אוֹנֵס ג"כ מְעַכֵּב דַּהֲרֵי חָזִינַן לְהֶדְיָא דְּתוֹרָה אֲסָרַתּוּ כֵּיוָן דִּבְלֵיל פֶּסַח שׁוּב אֵינוֹ רָאוּי לָמוּל ואפי"ה מְעַכֵּב דְּלָא ס"ל לְחַלֵּק וְלוֹמַר הוֹאִיל והי' רָאוּי בַּתְּחִלָּה דִּלְכְאוֹרָה אָבִיו וְאִמּוֹ חֲבוּשִׁין וכו' לֹא בְּיֹאַר הַשַּׁ"ס דְּדַוְקָא שהי' חֲבוּשִׁין קוֹדֶם ע"פ וְכֵן בְּעָלְמָא לָא מַחֲלְקִינַן בֵּין אוֹנֵס לְאוֹנֵס וּבִפְרָט אִם אָמְרִינַן אוֹנֵס דְּשָׁרֵי הוּא מִשּׁוּם דחי' א"כ ס"ס עַתָּה הוּא אוֹנֵס וְדָחֵי דְּאַף עֲשֵׂה שֶׁל פְּשִׁיעָה דּוֹחֶה עֲשֵׂה עי' עֵירוּבִין (ק.

) בְּתוֹסְ' וּפְסָחִים (נט.) ע"ש.

א"כ י"ל הָא דִּמְשַׁנֵּי הַשַּׁ"ס יְבָמוֹת (עא.) שהי' אוֹנֵס הַיְינוּ לָא מְבָעְיָא לתי' שהי' חוֹלֶה וְנִתְרַפֵּא דְּבָעֵי מעל"ע נִיחָא דִּבְשָׁעַת עשי' הָוֵי אוֹנֵס וּבַלַּיְלָה יהי' שַׁפִּיר רָאוּי לֶאֱכוֹל וְאַף לְשָׁאַר תי' י"ל ג"כ שַׁפִּיר דִּמְהַנֵּי הַשְׁחִיטָה כֵּיוָן דִּלְסוֹף רָאוּי לֶאֱכוֹל אַף שֶׁלֹּא יָדַע אִם יִתְרַפֵּא אוֹ שֶׁיִּקָּרַע וְיָמוּל בְּטֻמְטוּם מ"מ עַל סָפֵק זֶה עָל, וְאַל יהי' זֶה לְדוֹחֵק בְּעִינֶיךָ שֶׁהֲרֵי כֵּן פָּסַק הָרַמְבַּ"ם לְעִנְיַן יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲסוּרִים וְשָׁחֲטוּ עָלָיו עי' סוֹף פ"ו יעו"ש משא"כ בַּמִּדְבָּר שֶׁלֹּא מָלוּ וּבְלַיְלָה אֵין רְאוּיִן לֶאֱכוֹל א"כ מש"ה לֹא עָשׂוּ כְּלָל פֶּסַח וק"ל.

אַף זֶה דּוֹחֵק בְּעֵינַי דְּיֵרָאֶה דְּיָלְפִינַן עשי' מֵאֲכִילָה וְאִם בַּאֲכִילָה זֶה מִיקְרֵי אוֹנֶס וְאָסוּר כְּמוֹ כֵן בַּעֲשֹׂ"ד גַּם הֲרֵי נִהְיֵ דְּאָסוּר בַּאֲכִילָה הַיְינוּ אִם שָׁחַט פִּסְחוֹ בְּהֶיתֵּר שהי' יָכוֹל לָמוּל וְכַדּוֹמֶה משא"כ אִם לֹא הי' רָאוּי יהי' בֶּאֱמֶת מֻוּתָּר מְשׁוּם עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כָּרֵת דְּאִם לֹא תַּתִּיר לוֹ לֶאֱכֹל יהי' הַפֶּסַח פָּסוּל ע"כ נִרְאֶה בְּאוֹפֶן אַחֵר די"ל אִם הַפָּסוּל מְשׁוּם כָּל מִילֵּי דַּאֲמַר רַחֲמָנָא [ל"ת וּכְיוֹ] י"ל לֹא שַׁיָּיךְ דחי' כֵּינָן דְּדִיעֲבַד פָּסוּל וְכַאֲשֶׁר כֵּן דַּעַת הַיְרוּשַׁלְמִי שֶׁהֵבִיא המ"ל לְעֵיל פ"א שֶׁהִצְרִיךְ קְרָא לְהַכְשִׁיר פֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ עַל חָמֵץ וכו' וע"כ מְשׁוּם דְּסוֹבֵר דְּאִי לָאו קְרָא הָוֵי פָּסוּל אַף הַשַּׁ"ס דִּילָן לָא סָבַר הָכִי דַּהֲרֵי רָבִינָא פָּרִיךְ בְּמָנָחוֹת שָׁם וְאִיתָא לֹא תֵּאָפֶה חָמֵץ לְכַתְּחִילָּה א"כ י"ל הַסִּפְרֵי פ' בְּהַעֲלוֹתְךָ סָבַר כִּירוּשַׁלְמִי ומש"ה סוֹבֵר שֶׁלֹּא הי' רַשָּׁאִים לַעֲשׂוֹת פֶּסַח וק"ל: עוֹד להל' ק"פ אֲשֶׁר כ' בִּמְכֻוָּן נִכְתּוֹב עַתָּה בְּקִיצּוּר קָצָת יַחַד וְשַׁיָּיךְ לַפֵּ"ה ופ"ט.

הִנֵּה דַּעַת הָרַמְבַּ"ם פֵּ"ה דְּאַף עֲרֵל עַצְמוֹ אָסוּר לִשְׁחוֹט פִּסְחוֹ אַף אִם יָמוּל אַחַ"כ וְיוּכַל לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה וְשָׁם כָּתַבְנוּ דְּקָשֶׁה מִלְּשׁוֹן רַשְׁ"י וְתוֹסָ' פְּסָחִים (הַב.) דְּאָמַר שָׁם עֲרֵל מְשַׁלֵּחַ קָרְבְּנוֹתָיו חוּץ מִפֶּסַח.

וכ' רַשְׁ"י הַטַּעַם מְשׁוּם דא"י לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה וָתָ"ל מְשׁוּם עשי' דְּמַעֲכֵּב א"כ ע"כ סָבַר רַשְׁ"י דְּדַוְקָא מִילַת בָּנָיו וכו' אֲבָל לֹא עַצְמוֹ ע"ש. וְכֵן מַשְׁמַע קָצָת מִתּוֹסָ' קִידּוּשִׁין (לז: ד"ה הוֹאִיל) שכ' בַּסּוֹף שֶׁלֹּא עָשׂוּ פֶּסַח בַּמִּדְבָּר מְשׁוּם שהי' אָז עֲרֵלִים וְעָרֵל אָסוּר לֶאֱכֹל פֶּסַח ע"ש.

וּלְפִי פי' הַפָּשׁוּט בְּתוֹסָ' וּכְפִי שֶׁהֵבִינוּ מָהַרְשָׁ"א וּמְפָרְשִׁים הַיְינוּ שֶׁהֵם עַצְמָם הי' עֲרֵלִים א"כ מַאי אִרְיָא מְשׁוּם לֹא יֹאכַל ת"ל מְשׁוּם עשי' וכו' וְכֵן הי' מַשְׁמַע קָצָת בִּפְסָחִים (סא.) דַּחֲשִׁיב שָׁם שֶׁלֹּא לִמְנוּיָו וְעָרֵל.

ועי' רַשְׁ"י שָׁם שכ' דְּעָרֵל י"ל שהי' מִן הַמִּנְיָן רַק פָּסוּל מְשׁוּם עֲרֵלוּת וְקָשֶׁה הָא הַשְׁחִיטָה פְּסוּלָה עָלָיו א"כ הֲדַר הָוֵי שֶׁלֹּא לִמְנוּיוֹ. אַף זֶה י"ל.

וּבְחִי' שָׁם הֶאֱרַכְתִּי. ע"כ נ"ל דְּנַדַּאי כ"ע סוֹבְרִים עָרֵל מְעַכֵּב עשי' כִּפְשָׁטֵי' דְּקְרָא.

וְגַם י"ל בֶּאֱמֶת עֲרֵל עֲרֵלוּת זְכָרָיו וַעֲבָדָיו שָׁוִים וּבִשְׁנֵיהֶם בְּאוֹנֶס ג"כ מְעַכֵּב. רַק הַטַּעַם בְּמִילַת בָּנָיו וכו' אִם בְּאוֹנֶס אָתֵי עֲשֵׂה דְּפֶסַח שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כָּרֵת וְדָחֵי עֲשֵׂה דְּוָאֲז קָרֵב וג' וְאִי דַּהֲרֵי פָּסַק הָרַמְבַּ"ם דְּאַף בְּדִיעֲבַד פָּסוּל וא"כ לֹא שַׁיָּיךְ דחי'.

כְּבָר הֶאֱרַכְתִּי בָּזֶה בִּפְנִים די"ל עִיקַּר טַעְמוֹ שֶׁל רַמְבַּ"ם מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה אוֹ מִשּׁוּם כָּל מִילֵּי דַּאֲמַר רַחֲמָנָא ל"ת וכו' וּבְמָקוֹם שֶׁעָשָׂה דּוֹחֶה לֹא שַׁיָּיךְ זֶה. ומש"ה מְשַׁנֵּי הַשַּׁ"ס שַׁפִּיר שהי' בְּאוֹנֶס וּבְעָרֵל עַצְמוֹ כה"ג אִילּוּ אָנוּס הי' ג"כ שָׁרֵי לִשְׁחוֹט רַק דס"ס אֵין רָאוּי לַאֲכִילָה דְּבִשְׁלָמָא בְּמִילַת בָּנָיו וכו' שַׁפִּיר יוּכַל לֶאֱכֹל בְּלַיְלָה מְשׁוּם דַּעֲשֵׂה דָּחֵי ג"כ עֲשֵׂה דְּאָז יֹאכַל וכו' וְאִי מְשׁוּם מַאי אוּלְמֵי' דְּהַאי עֲשֵׂה וכו' ז"א דְּאִם לֹא תַּתִּיר לוֹ לֶאֱכֹל א"כ פָּסוּל הַפֶּסַח מְשׁוּם לְפִי אָכְלוֹ א"כ הָוֵי עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת וכמ"ש תוס' פְּסָחִים (נט.

ד"ה אָתֵי) משא"כ בְּעָרֵל עַצְמוֹ לֹא שַׁיָּיךְ זֶה מְשׁוּם דְּלָא אָתֵי עֲשֵׂה וְדָחֵי ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל עֲשֵׂה דָּחֵי וְכַאֲשֶׁר מוּכָח כֵּן בַּסּוּגְיָא דִּפְסָחִים הַנַּ"ל: וּמֵעַתָּה נִיחָא מ"ש רַשְׁ"י וְתוֹסָ' בְּמָקוֹמוֹת הַנַּ"ל מְשׁוּם אֲכִילָה דאל"כ הי' שָׁרֵי מְשׁוּם דַּעֲשֵׂה דּוֹחֶה וק"ל.

רַק מ"ש תוס' שָׁם (סט: ד"ה הַאי מִיחְזֵי וכו') צ"ע. וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ: וּמֵעַתָּה י"ל ג"כ מַה שֶּׁהִקְשֵׁיתִי עַל לָשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"כ מהל' תְּרוּמוֹת) שֶׁפָּסַק עֲרָלוֹת שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ שָׁרֵי וּמֻתָּר לָסוּף קָטָן וכו' וכ' הכ"מ שָׁם בַּעְיָא דְּאִיפַּשְׁטָא וכו' וצ"ע הֲרֵי לָא אִיפָּשֵׁט בַּשַּׁ"ס רַק בִּירוּשַׁלְמִי עי' תוס' רֵישׁ הֶעָרֵל.

וְרָאִיתִי בפי' עַל הַיְרוּשַׁלְמִי שֶׁהִרְגִּישׁ בָּזֶה וכ' ג"כ דְּאֵין לוֹמַר דְּסָבַר הָרַמְבַּ"ם הָא דְּאָמַר רָבָא וְתִסְבְּרָא הָא לָאו בַּר מְהֵילָא וכו' הַיְינוּ לָאו דַּוְקָא בְּמִילַת בָּנָיו אֶלָּא אַף בְּמִילַת עַצְמוֹ ג"כ וְאָתֵי לְמִיפְשַׁט הַבַּעְיָא ז"א דַּהֲרֵי חָזִינַן אוֹנֵס מְעַכֵּב בְּעַצְמוֹ וְלֹא בְּבָנָיו ע"ש.

וְלַהַנָּ"ל נִיחָא דְּסָבַר הָרַמְבַּ"ם דִּשְׁנֵיהֶם שָׁוִין מִילַת עַצְמוֹ וּבָנָיו וְאוֹנֵס הַטַּעַם מִשּׁוּם דַּעֲשֵׂה דָּחֵי וְכַנַּ"ל. א"כ הי' קָשֶׁה לוֹ הָא דְּאָמַר רָבָא וְתִסְבְּרָא וכו' אִם הַטַּעַם מִשּׁוּם אוֹנֵס הֲרֵי כה"ג שֶׁשָּׁחַט הַפֶּסַח טֶרֶם שְׁנוֹלַד לוֹ א"כ הַפֶּסַח כָּשֵׁר מה"ת יְהֵא רַשַּׁאי לֶאֱכוֹל דַּעֲשֵׂה דַּאֲכִילַת פֶּסַח לָא דָּחֵי דְּמַאי אֱוֹלְמֵי' וכו'.

א"ו סָבַר רָבָא כֵּינָן דַּעֲדַיִין לֹא רָאוּי לָמוּל לָא מִיקְרֵי עָרֵל כְּלָל לֹא מִטַּעַם דחי'. וְסָבַר הָרַמְבַּ"ם דְּאֵין חִילּוּק בֵּין עַצְמוֹ לִבָנָיו וְהַבֵּן.

אוּלָם ק"ק לפ"ז אַמַּאי לֹא בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם זֶה כָּאן דְּאִם נוֹלַד לוֹ בֵּן בֵּין עשי' לַאֲכִילָה דְּמֻתָּר לֶאֱכוֹל וְכֵן הִקְשָׁה בֶּאֱמֶת הפי' יְרוּשַׁלְמִי הַנַּ"ל. אַדְּ כְּפִי מַה שֶּׁהִקְשָׁה לֹא קָשֶׁה לְדַעְתִּי דַּהֲרֵי כֵּינָן שכ' הָרַמְבַּ"ם שְׁאָר אֱונָסִים לֹא מְעַכְּבִים מכש"כ שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ אֲבָל לְפִי מַה שפי' לְעֵיל הַטַּעַם מִשּׁוּם דחי' וּמִשּׁוּם עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כָּרֵת רַק שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ בְּלֹא דחי' אֵין מְעַכֵּב א"כ הי' לוֹ [לְהָרַמְבַּ"ם] לְהַשְׁמִיעֵנוּ זֶה.

וְאֶפְשָׁר שֶׁסָּמַדְּ עַצְמוֹ עַל הל' תְּרוּמוֹת וק"ל. וּמַה דק"ק א"כ בִּמְנָחוֹת בְּהָא דְּלָא תֵּאָפֶה חָמֵץ וכו' מַה פָּרִיךְ דִּילְמָא לְכַתְּחִלָּה הָא הָוֵי מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה.

י"ל בְּכַמָּה גַּוְנֵי. גַּם י"ל שָׁם אֵין הָאַפְּיָ' הַמִּצְוָה משא"כ שְׁחִיטַת פֶּסַח הִיא הַמִּצְוָה כַּאֲשֶׁר הָרַמְבַּ"ם בְּמִנְיַן הַמִּצְוֹת חֲשָׁבָהּ לְמִצְוָה משא"כ בִּשְׁאָר קָדָשִׁים.

וּבְחִי' לִקְצָת מִנְיַן מִצְוַת פ' בָּא כ' בְּזֶה קְצָת:חִידּוּשֵׁי הָרַמְבַּ"ם הִלְכוֹת חֲגִיגָה פֶּרֶק א קלו) פֶּרֶק א הֲלָכָה א חֲגִיגָה שֶׁנֶּאֱמַר תָּחוֹג וכו', עי' מַיִם חַיִּים שֶׁהִקְשָׁה מַדּוּעַ לֹא הֵבִיא קְרָא דפ' אֱמוֹר וְחַגּוֹתֶם לה' דְּמֵהָא יָלֵיף הַשַּׁ"ס בַּחֲגִיגָה (י.

) חֲגִיגָה, ותי' הוֹאִיל וְהֵבִיא לְאִינָךְ קְרָאֵי דפ' רְאֵה הֵבִיא ג"כ זֶה ע"ש: קלז) שָׁם וּמִי שֶׁבָּא לָעֲזָרָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן וְלֹא הֵבִיא וכו' עי' טוּרֵי אֶבֶן בחי' לַחֲגִיגָה בְּרֵישׁ מס' שֶׁהֵבִין מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם דְּאֵין תַּשְׁלוּמִין כְּלָל לִרְאִיַּת פָּנִים דְּמִצְוַת ר"פ אֵינוֹ רַק בְּיוֹם רִאשׁוֹן רַק אַפּ"ה מֵבִיא בִּשְׁאָר יָמִים עוֹלַת רְאִיָּה כֵּינָן שֶׁכְּבָר נִתְחַיֵּב בְּיוֹם רִאשׁוֹן הַקָּרְבָּן עכ"פ.

ונ"מ אִם הי' חִיגֵּר בְּיוֹם רִאשׁוֹן אַף לָמָּ"ד כֵּוָן שֶׁכְּבָר נִתְחַיֵּב בְּיוֹם רִאשׁוֹן זֶה לָזֶה אַפּ"ה אֵין מֵבִיא כֵּינָן דְּמִצְוַת עוֹלַת ראי' הִיא רַק מִשּׁוּם לֹא יֵרָאוּ פָּנַי רֵיקָם וכו' א"כ כֵּינָן שֶׁפָּטוּר יוֹם רִאשׁוֹן וּבִשְׁאָר יָמִים לֹא קַיֵּים מִצְוַת רְאָיָה כְּלָל, א"כ מִמֵּילָא בְּמַה יִתְחַיֵּב בְּקָרְבָּן ע"ש, ועי' לח"מ כָּאן יִרְאֶה שֶׁהֵבִין מֵרַמְבַּ"ם וּסְמָ"ג דְּיֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין וְאֵין עוֹבֵר אַף בל"ת וְגַם לִרְאִיָּ' גּוּפֵי' יֵרָאֶה מִדְּבָרָיו שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין ע"ש.

ועי' מ"ח שפי' דְּוַדַּאי לַעֲשֹׂה יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין וּמַשְׁמַע אַף לְמַצּוֹת ר"פ דְּלָא כט"א, אֲבָל עכ"פ אִם הַתְרָאָה רֵיקָם עָבַר עַל לֹא יִרְאוּ ע"ש. וּמִלְּשׁוֹן הלח"מ יֵרָאֶה דְּאַף הַלָּאו י"ל דְּתִיקֵּן.

וְהַיְינוּ כֵּיוָן דְּבִשְׁאָר יְמוֹת הָרֶגֶל יָכוֹל לְהִתְרָאוֹת רֵיקָן כְּמִבֹּאָר לְקַמָּן פ"ב ה"ו, א"כ חָזְיַנַן דְּחַיָּיב רַק פְּ"א א"כ כֵּיוָן שֶׁהֵבִיא עכ"פ פַּעַם אַחַת אַף אַחַ"כ לֹא עָבַר לְמַפְרֵעַ ביט"ר וק"ל: וּבְחִ' לַחֲגִיגָה דַּף י"ז הֶאֱרַכְתִּי קְצָת וְשָׁם כ' כִּי יֵרָאֶה מִלְּשׁוֹן תוס' ר"ה (דַּף ד) שֶׁחוֹלְקִין עַל הָרַמְבַּ"ם וְסוֹבְרִין נְהִי דְּעָבַר עַל ל"ת מ"מ קַיָּים הָעֲשֵׂה, ובס' ט"א כ' גַּבֵּי סַוּגְיָא דְּטֻוְמְטֵם וכו' דְּמִצְוַת עֲשֵׂה עכ"פ קַיָּים מַשְׁמַע מִדְּבְרֵי.

תוס'.

וְשָׁם בחי' הַנַּ"ל (אוֹת עו) כ' די"ל עִיקַּר טַעַם הָרַמְבַּ"ם מ"ש דְּלֹא קַיָּים מ"ע הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּהָוֵי מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה וְאַף דְּלִכְאוֹרָה יֵרָאֶה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם בהל' לוּלָב שֶׁסּוֹבֵר דְּלָא אָמְרִינַן מִצְוָה הַבָּאָה וכו' כְּלָל.

וּבְחִ' לִפְסָחִים הֶאֱרַכְנוּ קְצָת. מ"מ יֵרָאֶה כֵּיוָן דעכ"פ מוֹדֶה הָרַמְבַּ"ם דִּבְקָרְבָּן אִיכָּא מִשּׁוּם מִצְוָה הב"ע י"ל כה"ג לְעִנְיָן [כְּנִיסָה] לָעֲזָרָה ג"כ: וְאַף דבט"א הֶחְלִיט דְּאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ כַּמְבֹּאָר בַּשַּׁ"ס דִּזְבָחִים (צד.

) בחי' כ' שָׁם דְּאֵין זֶה מֻכְרָח כ"כ ע"ש. וּמַעֲתָּה אִם נֹאמַר כֵּן א"כ אִם חָל י"ט רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת [אוֹ אִם אֵין לוֹ מַה לְהַקְרִיב שֶׁאֵין יָכוֹל [לְמָצוֹא דּוֹחֶה עֲשֵׂה דְּשָׁלֹשׁ פְּעָמִים אֶת ל"ת דְּלֹא יֵרָאוּ וכו' וְאַף אִם נֹאמַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין אַפְּ"ה י"ל דּוֹחֶה עי' שַׁבָּת (כד:) דִּמְבֹּאָר שָׁם גַּבֵּי שְׁרִיפַת קָדָשִׁים דְּפָרִיךְ אַמַּאי אֵין שׁוֹרְפִין ביו"ט נִיתֵּי עֲשֵׂה וְנִדְחֵי לל"ת וּמְשַׁנֵּי לְסוֹף הָוֵי י"ט עֲשֵׂה ול"ת ע"ש, ועי' רַשְׁבָּ"א בחי' שכ' דְּאַף דְּיָכוֹל לַעֲשׂוֹת לְמָחָר מ"מ דּוֹחֶה וכו' וְלָא הָוֵי בְּכִי הָא אֶפְשָׁר לְקַיֵּים שְׁנֵיהֶם ע"ש.

א"כ כְּמוֹ כֵן כָּאן. גַּם לֹא תִּדְחֵי וְתֹאמַר די"ל דְּהָוֵי עֲשֵׂה שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה בַּכֹּל דְּנָשִׁים אֵין מִצְוֹת בָּזֶה.

וּכְבָר צִיְּדוּ לוֹמַר דַּעֲשֵׂה שֶׁאֵין שָׁוֶה בַּכֹּל אֵין דּוֹחֶה ל"ת. ז"א דְּגַם הל"ת אֵין בְּנָשִׁים וק"ל וּלְדִינָא צ"ע וק"ל.

אַחַ"כ אֵינָהּ ה' לְיָדֵי ס' קְרִית סֵפֶר וְכָתַב דְּאִם מֵבִיא אַחַ"כ תִּיקֵּן מַה שֶׁנִּכְנַס בַּעֲזָרָה ביט"ר וְלֹא הֵבִיא: עי' מ"ח שכ' דְּבִירוּשַׁלְמִי אִיכָּא פְּלוּגְתָּא דְּאָמוֹרָאֵי אִי ר"פ בַּעֲזָרָה אוֹ רַק לְהַר הַבַּיִת וַאֲנַן קיי"ל בַּעֲזָרָה ע"ש.

וְיֵשׁ רְאָיָה לָזֶה מֵהָא דַּחֲגִיגָה (דַּף ד:) דְּאָמַר שָׁם בִּשְׁלָמָא טָמֵא הוֹאִיל וְלֵיתָא בְּבִיאָה לֵיתָא בַּהֲבָאָה ע"ש. וְהַיְינוּ מִשּׁוּם דְּטָמֵא אָסוּר לִיכָּנֵס בַּמִּקְדָּשׁ דְּאִי לְהַר הַבַּיִת הֲלֹא טָמֵא מֵת מֻוָּתָר לִיכָּנֵס לְמַחֲנֵה לְוִיָּה וק"ל וּבְחִ' לַחֲגִיגָה דַּף י"ז (או' עב) הֶאֱרַכְתִּי לְיַשֵּׁב קְצָת מַדּוּעַ לֹא בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם כְּלָל דִּין לֵינָה דִּלְדַעַת תוס' בְּכַמָּה דֻּכְתֵּי בָּעֵי לֵינַת שִׁבְעָה.

עי' ר"ה וְסֻכָּה וּזְבָחִים גַּם עכ"פ סָבְרִי לֵינָה לַיְלָה אַחַת אַף בְּלֹא קָרְבָּן [ע"ש]: וְדַע דְּרַשִּׁ"י בְּחֻמָּשׁ פ' רְאֵה פי' עַל הָא דְּלֹא יֵרָאוּ פָּנַי וכו' הַיְינוּ בְּעוֹלַת רְאִיָּה וְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה ע"ש, א"כ לפ"ז יֵשׁ לִסְפֵּק אִי בְּחַד מִינַּיְיהוּ שׁוּב לֹא עָבַר עַל ל"ת אוֹ בָּעֵי דַּוְקָא תַּרְוַיְיהוּ.

וְאִם נִימָא כֵּן א"כ אִם שָׁחַט חֲגִיגָה בעי"ט אִם נאֹמַר דְּשָׁרֵי א"כ אָסוּר לוֹ לִיכָּנֵס לָעֲזָרָה. וּלְקַמָּן נְדַבֵּר בָּזֶה אִי בָּעֵי שָׁעָה הָרְאוּיָ' לַחֲגִיגָה.

עי' פְּסָחִים (ע:) בְּתוֹסְ' ד"ה שְׁלָמִים וק"ל: אָמְנָם אֶפְשָׁר לוֹמַר אִם הַהַקְטָרָה עכ"פ בְּלֵיל יו"ט יָצָא וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה דְּמַרְמְבַ"ם מַשְׁמַע דְּלָא כְּרַשְׁ"יִדְּרִיקָם לֹא מַשְׁמַע רַק עוֹלַת רְאִיָּה וק"ל. ועי' רא"ם שָׁם: עי' קְרִית סֵפֶר שכ' לְדַעַת הָרַמְבַ"ם דְּסַגִּי בְּעוֹף לִרְאִיָּה עכ"פ צָרִיךְ שְׁנַיִם] דְּלָא מָצִינוּ בְּעוֹפוֹת רַק קֵן: קלט) שָׁם וְנָשִׁים חַיָּיבוֹת בְּמִצְוָה זוֹ.

כְּבָר כ' בחי' כִּי קָשָׁה לִי לְדַעַת הכ"מ כָּאן שפי' דְּכַוָּנַת הָרַמְבַ"ם (כָּאן דְּבַעְלָה מְשַׁמְּחָהּ א"כ אַמַּאי לֹא בַּיְיאֵר הָרַמְבַ"ם דְּאַלְמָנָה פְּטוּרָה רַק בְּשֶׁרְוֵי' אֵצֶל אֶחָד כַּמְבֹוָאָר בְּקִידּוּשִׁין שָׁם. וְכָעֵת רָאִיתִי דִּבְשוּ"ת שַׁאֲגַת ארי' הִרְגִּישׁ בָּזֶה וְשָׁם בַּיְיאֵר לְעִנְיַן אִי נָשִׁים חַיָּיבוֹת לְטַהֵר בָּרֶגֶל ע"ש.

זְכוּרַנִי כִּי שָׁמַעְתִּי מַקְשִׁים לָמֶ"ד נָשִׁים אֵין חַיָּיבוֹת בְּשִׂמְחָה וְלֹא שַׁיָּיךְ בְּהוּ בַּל תְּאַחֵר א"כ הָא דְּתָנַן בִּכְרִיתוּת סוֹף פ"א מַעֲשֶׂה וְעָמְדוּ קִינִּין וכו' דְּמַשְׁמַע שָׁם שֶׁכָּל אַחַת הי' צְרִיכָה לְהָבִיא מִשּׁוּם בַּל תְּאַחֵר ע"ש.

אָכֵן אֵין מְבֹוָאָר שָׁם כְּלָל אִי הפי' כֵּן. וְכָעֵת לֹא אֶזְכֹּור הֵיטֵב.

וּבְוַדַּאי לכ"ע מַשְׁכַּחַת גַּוָנֵי בְּנָשִׁים דְּאִיכָּא בַּל תְּאַחֵר. עי' רָ"ן רֵישׁ נְדָרִים שכ' שָׁם הָאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי קָרְבָּן מִיָּד וַדַּאי עוֹבֵר עַל בַּל תְּאַחֵר מִיָּד ע"ש.

וכה"ג וַדַּאי אַף בְּנָשִׁים כֵּן. גַּם יֵרָאֶה לִי אַף בִּשְׁאָר חִיּוּבֵי קָרְבָּן מ"מ נָהֲגִי דְּלֵיכָּא בַּל תְּאַחֵר דְּרַגְלִים גַּבֵּי נָשִׁים לְהַחוֹלְקִים עַל הָרַמְבַ"ם מ"מ וַדַּאי אִם מֻתָּה וְלֹא הֵבִיאָה עָבְרָה עַל ב"ת.

ומה"ט נ"ל מַה שֶּׁהִקְשָׁה בִּתְשוּ' ש"א עַל הָא דְּתָנַן בְּקִידּוּשִׁין כָּל מִצְוַת ל"ת נָשִׁים חַיָּיבוֹת חוּץ מִבַּל תַּקִּיף וכו' וְאַמַּאי לָא חָשִׁיב ג"כ בַּל תְּאַחֵר. וְלַהֲנָ"ל נִיחָא נָהֲגִי דִּבְזְמַן אֵין שָׁווֹת לַאֲנָשִׁים מ"מ אִיכָּא ב"ת לְהוּ ג"כ.

ועי' [ש"א] שתי' שָׁם בְּאוֹפֶן אַחֵר דעכ"פ בְּצָדָקָה וכה"ג אִיכָּא גַּם בְּנָשִׁים ב"ת ע"ש: יֵרָאֶה לִי דְּאַף לְדַעַת הָרַמְבַ"ם עכ"פ בְּחַד רֶגֶל דְּאִיכָּא עֲשֵׂה דְּבָאת שְׁמָהּ כַּמְבֹוָאָר בָּרַמְבַ"ם (פי"ד מהל' מע"ק הל' י"ג) מ"מ זֶה אִשָּׁה פְּטוּרָה דְּהָוֵי מ"ע שהזמ"ג.

וְכֵן מַשְׁמַע שָׁם מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַ"ם דִּלְעִנְיַן בַּל תְּאַחֵר כ' דְּנָשִׁים ג"כ בַּמַּשְׁמַע אֲבָל לְעִנְיַן עֲשֵׂה לֹא: ועפי"ז אָמַרְנוּ לְיַשֵּׁב קְצָת דַּעַת רַשְׁ"י בְּבֵיצָה (י"ט: ד"ה כִּי פְּלִיגִי לְמֵיקַם עלי' וכו') כ' שָׁם גַּבֵּי תּוֹדָה עֵצָה טוֹבָה לְהָבִיא בְּחַג הַסֻּכּוֹת מִפְּנֵי שֶׁאֵין יָכוֹל לְהָבִיא לֹא בְּחַג הַמַּצּוֹת וְלֹא בְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת ע"ש.

וְהִקְשָׁה בִּתְשוּ' ח"צ הֵבִיאוּ בפי"ז שָׁם ת"ל הָא חַיָּיב גַּם בְּרֶגֶל רִאשׁוֹן מִשּׁוּם עֲשֵׂה. וְלַהֲנָ"ל נִיחָא דנ"מ בְּנָשִׁים וק"ל.

וּמֵעַתָּה יֵהָא מוּכָח שָׁם כְּדַעַת הָרַמְבַ"ם דְּנָשִׁים עכ"פ אִיכָּא בָּבֶל תְּאַחֵר וק"ל. וּבְחִי' למס' ר"ה הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה ע"ש: וְדַע דְּלִכְאוֹרָה חֲגִיגָה לֹא נֶאֱמְרָה רַק בְּסֻכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים תָּחוֹג אוֹ וְחַגּוֹתֶם חַג לה' שִׁבְעַת יָמִים וכו' כַּנַ"ל אֲבָל בְּפֶסַח וְשָׁבוּעוֹת מנ"ל.

וצ"ל אוֹ מְשׁוּם דעכ"פ לְשׁוֹן חָג הָכִי מַשְׁמַע לְאַחַר דְּיָלְפִינַן מִבְּסֻכּוֹת דְּחַג הַיְינוּ קָרְבָּן. ועי' חֲגִיגָה (י:) אוֹ אֶפְשָׁר דְּיָלְפִינַן בְּהֶיקֵּשׁ אַף ע"ז קָשֶׁה דא"כ דְּדָחִיק הַשַּׁ"ס בְּדַף י"ז חַג הַסֻּכּוֹת ל"ל הָלֹא צָרִיךְ הֶיקֵּשָׁא לְהָא וצ"ל כתי' א' וק"ל: גַּם נַזְכִּיר דְּלִכְאוֹרָה שִׂמְחָה ג"כ לֹא נֶאֱמְרָה רַק בַּסֻּכּוֹת וְשָׁם גּוּפֵי' לִכְאוֹרָה הַלִּימּוּד מֵהָא דִּכְתִיב חַג הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים וּסְמִיךְ לי' וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ כֵּן פי' רַשְׁ"י בְּפָסָחִים (עא.

ד"ה חַג וכו') ועי' תוס' חֲגִיגָה (ח. ד"ה וְשָׂמַחְתָּ וכו') שכ' דְּפֶסַח יָלְפִינַן מִינַּיְיהוּ בְּהֶיקֵּשׁ ע"ש.

ועי' תוס' בְּפָסָחִים שָׁם שכ' הַלִּימּוּד מִדִּכְתִיב וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' וכו' שִׁבְעַת יָמִים דִּכְתִיב גַּבֵּי לוּלָב יָלְפִינַן הָא ע"ש. וְלִכְאוֹרָה הי' מַשְׁמַע דְּשָׁם אַיְירֵי לְעִנְיַן לוּלָב וק"ל: וּבְגוּף הָעִנְיָן צָרִיךְ לְהָבִין דא"כ כְּמוֹ דְּפָרִיךְ הַשַּׁ"ס בְּפָסָחִים שָׁם גַּבֵּי חֲגִיגָה שִׁבְעָה שְׁמוֹנָה הָוֵי כְּמוֹ כֵן הי' יָכוֹל לְהַקְשׁוֹת עַל שִׂמְחָה אִי נֵימָא דא"צ זְבִיחָה בְּשִׁעַת שִׂמְחָה א"כ מַשְׁכַּחַת שְׁמוֹנָה לְעוֹלָם.

כֵּיוָן דְּלִשּׁוֹן שִׂמְחָה לֹא נֶאֱמַר עַל הַשְּׁחִיטָה רַק עַל אֲכִילָה. וְכִמְדֻמֶּה שֶׁמְּבוֹאָר שָׁם בְּמָהַרְשָׁ"א קְצָת מִזֶּה.

וּקְצָת י"ל דעכ"פ בֵּין לִפי' רַשְׁ"י וּבֵין לְתוֹסְ' עכ"פ גּוּף קְרָא גַּם לד"א לְרַשְׁ"י לְסֻכָּה וּלְתוֹסְ' לַלּוּלָב לְהָכִי לֹא קָשֶׁה שְׁמוֹנָה [הָוֵי] ובלא"ה א"ל לִכְאוֹרָה כֵּיוָן דִּשְׁמִינִי מִרַבִּינַן רַק מִקְרָא דְּאַף שָׂמֵחַ עי' תוס' שָׁם.

א"כ לֹא שַׁיָּיךְ לְהַקְשׁוֹת שְׁמוֹנָה [הָוֵי] הוֹאִיל וּמִרַבִּינַן שְׁמִינִי מִקְרָא אַחֲרִינָא. אַף א"כ גַּבֵּי חֲגִיגָה קָשֶׁה ג"כ מַה פָּרִיךְ שְׁמוֹנָה וכו' הָא שְׁמִינִי מִרַבִּינַן ג"כ מִקְרָא אַחֲרִינָא כַּמְבוֹאָר בַּחֲגִיגָה (ט.

) דְּיָלִיף לָהּ מִבְּחוֹרֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תָּחוֹגוּ וכו'. וְרָאִיתִי בצל"ח בְּפָסָחִים שֶׁצִּיְּדַד לוֹמַר דְּבָאֱמֶת סְוָגְיוֹת.

חֲלוּקוֹת וְדוֹחֵק וק"ל: וְנַחֲזוֹר לַהַנָּ"ל אִם נֹאמַר דְּפֶסַח יָלְפִינַן מֵהֶיקֵּשׁ א"כ קָשֶׁה ג"כ מנ"ל תַּשְׁלוּמִין לַעֲצֶרֶת דַּהֲרֵי צָרִיךְ הַהֶיקֵּשׁ לְעִנְיַן חַג הַפֶּסַח דְּחַיָּיב בְּשִׂמְחָה. וְאַל תְּשִׁיבֵנִי אֵין הֶיקֵּשׁ לְמָקֵּצָה דז"א לְעִנְיָן זֶה דִּמְבוֹאָר בר"ה שָׁם דְּפָרִיךְ תַּשְׁלוּמִין מנ"ל כֵּיוָן דַּאֲתָא הַהֶיקֵּשׁ לד"א ע"ש.

וע"כ הַטַּעַם מִשּׁוּם דִּפְשָׁטֵי' מַשְׁמַע דְּאֵין לַעֲצֶרֶת תַּשְׁלוּמִין הוֹאִיל וְאֵינוֹ רַק יוֹם א' וְאִי לָאו יֵיתוּרָא לָא מַפְקִינַן מִפְּשָׁטֵי'. וא"כ קָשֶׁה שַׁפִּיר כַּנ"ל אָכֵן לְפִי מַאי דְּמַשְׁמַע בַּתּוֹסְ' דַּחֲגִיגָה הַנָּ"ל יִרְאֶה דְּלָאו מֵהַאי הֶיקֵּשָׁא יָלְפִינַן לָהּ רַק מֵאֵיזֶה הֶיקֵּשׁ אַחֵר ע"ש: ועי' בס' ט"א (ו) פִּילְפֵּל ג"כ אֵיזֶה הֶיקֵּשׁ ע"ש.

וְכֵן לְעִנְיַן דְּחַג הַמַּצּוֹת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל ז' מְבוֹאָר בְּרַשְׁ"י (יז) דְּהָוֵי ג"כ מִסְּבָרָא הוֹאִיל וְחַג הַמַּצּוֹת ג"כ ז כְּמוֹ סֻכּוֹת אֲבָל לָאו מֵהַהֶיקֵּשָׁא ע"ש וק"ל: הֲלָכָה ג ד עי' בחי' למס' חֲגִיגָה אוֹת מה] מַה שֶּׁפִּילְפֵּל בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם אֵלּוּ בְּתַכְלִית הָאֲרִיכוּת וְשַׁיָּיךְ לְכָאן ע"ש וְתִמְצָא נַחַת בס"ד: קמ) הֲלָכָה ד וְכֻלָּם תַּשְׁלוּמִין דְּרַאשׁוֹן.

עי' כ"מ שֶׁהִקְשָׁה מַדּוּעַ פָּסַק כר"י לְגַבֵּי ר"א. ועי' מ"ח שתי' כֵּינָן דְּמַקִּישׁ חַג הַמַּצּוֹת וְסֻכּוֹת וּשְׁבוּעוֹת אַהֲדָדֵי וּשְׁבוּעוֹת וַדַּאי תַּשְׁלוּמִין דְּרַאשׁוֹן כֵּינָן דְּאַחַ"כ חוֹל כְּמוֹ כֵן בְּאֵינָךְ ע"ש.

וק"ק לפ"ז דא"כ הָא דְּפָרִיךְ הַשַּׁ"ס בר"ה (ה:) ות"ק ור"ש הַאי חַג הַשָּׁבוּעוֹת מָה עֲבִיד לי' וכו' וָתָ"ל הָא צָרִיךְ לְהָא, אַדְּ י"ל דְּהַשַּׁ"ס פָּרִיךְ שָׁם ר' אוֹשַׁעְיָא לְשִׁיטָתוֹ דְּאִיהוּ אָמַר הָתָם דְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת אָתֵי לְתַשְׁלוּמִין וְאִילּוּ הוּא סָבַר תַּשְׁלוּמִין זֶה לָזֶה וק"ל אַדְּ בלא"ה נִיחָא דְּמִמֵּילָא כֵּינָן דְּאָתֵי לְהָא דְּתַשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן א"כ מִמֵּילָא מוּכָח דְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין וק"ל עי' תי"ט חֲגִיגָה פ"ב מִשְׁנָה ב' שכ' שָׁם דְּמִלְּשׁוֹן רַמְבַּ"ם כָּאן יִרְאֶה שֶׁפָּסַק דְּאַף אִם נִטְמָא בי"ט רִאשׁוֹן אַפְּ"ה יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין ע"ש.

וּדְבָרָיו תְּמוּהִין דַּהֲרֵי פָּסַק לְהֶדְיָא לְקַמָּן פ"ב ה"ה דְּנִטְמָא בְּרִאשׁוֹן פָּטוּר בַּשֵּׁנִי וצ"ע וק"ל: קמא) הֲלָכָה ו עָבַר הָרֶגֶל וְלֹא חָג וכו' רָאִיתִי בְּטוּרֵי אֶבֶן שכ' דַּחֲגִיגָה אִם כְּבָר הַפְרִישָׁה וְלֹא הֵבִיאָה בְּרֶגֶל מַקְרִיבָהּ שְׁלָמִים וְכֵן עוֹלָה מְבִיאָה עוֹלַת נְדָבָה ע"ש: קמב) הֲלָכָה ז וְכֵן עֲצֶרֶת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין, עי' לח"מ מַה שֶּׁהִקְשָׁה כָּאן, וּבְחִ' לַחֲגִיגָה (דַּף יז) הֶאֱרַכְנוּ דֶּרֶךְ פִּלְפּוּל לְיַשֵּׁב, וְשָׁם כ' ג"כ טַעַם מַדּוּעַ לֹא הִזְכִּיר הָרַמְבַּ"ם כְּלָל לְיָנָה דְּחַיָּיב לָלוּן עַד בֹּוקֶר, וּלְחַד פי' בְּתוֹסָ' שָׁם אַף לְיָנָה שִׁבְעָה, ועכ"פ בָּעֵי לְיָנָה לַיְלָה רִאשׁוֹנָה אַף בְּלֹא קָרְבָּן דְּזֶה כָּל עִיקָּר רְבוּתָא דר' אוֹשַׁעְיָ', וְשָׁם כ' די"ל דְּרַמְבַּ"ם פּוֹסֵק דְּלָא בָּעֵי לְיָנָה רַק לְקָרְבָּן וְזֶה כְּבָר הִשְׁמִיעָנוּ ספי"א מהל' בִּיכּוּרִים ע"ש, ועכ"פ צ"ע מַדּוּעַ לֹא הִזְכִּיר זֶה בפי' כְּכָל קָרְבָּנוֹת וק"ל: קמג) הֲלָכָה ח עוֹלַת ראי' וְשַׁ"ח אֵינָן דּוֹחִין וכו', עי' כ"מ שכ' מִשְׁנָה דְּאֵלּוּ דְּבָרִים וְכֵיצַד צוֹלִין, ועי' מ"ל שֶׁהִקְשָׁה דְּמַדּוּעַ לֹא הֵבִיא מַתְנִי' דַּחֲגִיגָה (דַּף יז) דְּאִיתָא לְהֶדְיָא וּמוֹדִים שֶׁאִם חָל בְּשַׁבָּת יוֹם טָבוֹחַ אַחַר הַשַּׁבָּת ע"ש, וְלִכְאוֹרָה יִרְאֶה דְּמִשָּׁם לָא מוּכָח דְּלָא תִּדְחֵי טֻמְאָה דס"ד כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ תוס' פְּסָחִים (עו: ד"ה ה"ג) שֶׁהִקְשׁוּ דַּהֲרֵי ע"כ טֻמְאָה לֵית לי' תַּשְׁלוּמִין כֵּינָן דְּלָא חֲזֵי בָּרִאשׁוֹן, דְּבִשְׁלָמָא שַׁבָּת לֹא שַׁיָּיךְ זֶה כמ"ש תוס' רֵישׁ חֲגִיגָה הוֹאִיל וְגַבְרָא חֲזֵי רַק אִרְיָא הוּא דְּרָבְיַע עלי' אֲבָל לְעִנְיַן טֻמְאָה כֵּינָן דְּלָא חֲזֵי בָּרִאשׁוֹן שׁוּב אֵין לוֹ תַּשְׁלוּמִין, וא"כ ס"ד דְּיִדְחֶה טֻמְאָה, וְזֶה צָרִיךְ רא' מִכֵּיצַד צוֹלִין הַנ"ל וק"ל:.

וּבְגוּף הָעִנְיָן מַה שֶּׁהִקְשָׁה הלח"מ דְּבַשַּׁ"ס (ע:) יָלִיף מִקְּרָא דְּאֵין דּוֹחֶה שַׁבָּת מִקְּרָא דְּוַחְגּוֹתָם וכו' וּמַדּוּעַ יָהֵיב טַעַם מִשּׁוּם דְּאֵין זְמַנּוֹ קָבוּעַ וכו' וכ' בחי' לְפָסָחִים די"ל אַף שֶׁאֵין זְמַנּוֹ קָבוּעַ צָרִיךְ קְרָא דס"ד כֵּינָן דְּדוֹחֶה יו"ט כְּמוֹ כֵן שַׁבָּת כִּדְאָמְרִינַן מה"ט בִּכְרִיתוֹת (יד) דְּאָמַר רַפְרָם זֹאת אוֹמֶרֶת אֵין עֵירוּב וְהוֹצָאָה ליה"כ דאל"כ ל"ל קְרָא לְהַכְשִׁיר בְּשַׁבָּת כֵּינָן דְּמֻוָּתָר ביה"כ כְּמוֹ כֵן בְּשַׁבָּת.

וְהַשַּׁ"ס דָּחֵי שָׁם די"ל שָׁאנֵי יה"כ דְּהֻכְשְׁרוֹ בְּכָךְ ע"ש. א"כ י"ל לְרַפְרָם כְּמוֹ כֵן גַּבֵּי יו"ט כֵּינָן דְּרַבִּי קְרָא ביו"ט כְּמוֹ כֵן בְּשַׁבָּת וְאַף דיו"ט אֵין בּוֹ כָּרֵת ת"ל יה"כ ג"כ לָא חָמִיר כְּמוֹ שַׁבָּת דְּאֵין בּוֹ מִיתָה רַק ע"כ מַה לִּי אִיסּוּרָא רַבָּא אוֹ זוּטָא וּכְמוֹ כֵן לְעִנְיַן יו"ט וְהָרַמְבַּ"ם פָּסַק דְּלָא כְּרַפְרָם כִּדְדָחֵי הַשַּׁ"ס שָׁם.

א"כ כְּמוֹ כֵן כָּאן לְעִנְיַן יו"ט די"ל שָׁאנֵי יו"ט דְּהֻכְשַׁר מִצְוָתוֹ בְּכָךְ א"כ לְכָךְ לֹא צָרִיךְ קְרָא וק"ל: קמד) צָרִיךְ לְהָעִיר עוֹד בִּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם כָּאן שֶׁסַּיִּים דְּכָל אֵלּוּ אֵינָן נְדָרִים וּנְדָבוֹת אֶלָּא חוֹבוֹת וכו' וא"כ צ"ע דְּכֵינָן שֶׁכָּלַל כָּאן גַּם שַׁלְמֵי שִׂמְחָה דַּהֲרֵי הָרַמְבַּ"ם פָּסַק ספ"ג

דא"צ זְבִיחָה בִּשְׁעַת שִׁמְחָה וא"כ הי' יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אֶתְמוֹל וע"כ צ"ל כְּטַעַם הַמַּהַרְשָׁ"א שֶׁהֵבֵאנוּ לְעֵיל דְּהָוֵי רַק כְּמוֹ צוֹרֶךְ הֶדְיוֹט אֲבָל הָרַמְבַּ"ם שכ' דְּהָוֵי חוֹבוֹת וא"כ צ"ע אי מש"ה קָאָתֵי עלי' א"כ אֵיךְ יָלִיף מֵחַגִּיגָה וע"כ צ"ל כִּסְבָרַת הלח"מ דְּבֶאֱמֶת הָוֵי גזיה"כ רַק דְּיָהֵיב טַעְמָא לִקְרָא.

וע"כ לֹא סָבַר ג"כ כְּרַשְׁ"י בְּבֵיצָה הַנַּ"ל (ט:) שפי' דמש"ה שְׁתֵּי לֶחֶם אֵין דּוֹחִין יו"ט הוֹאִיל וְיָכוֹל לַעֲשׂוֹת מֵאֶתְמוֹל משא"כ בַּחֲגִיגָה. וְלָרַמְבַּ"ם הֲרֵי שַׁלְמֵי שִׁמְחָה ג"כ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מֵאֶתְמוֹל וְאַפּ"ה דָּחֵי.

וע"כ צ"ל הָרַמְבַּ"ם סָבַר דְּלָא יָלְפִינַן מֵהָנָךְ דְּהָוֵי גזה"כ וק"ל: גַּם י"ל הָרַמְבַּ"ם סָבַר אֶפְשָׁר דְּאַף חֲגִיגָה יָכוֹל לִשְׁחוֹט מֵאֶתְמוֹל וא"כ שַׁפִּיר קְרָא קָאֵי גַּם אַשְׁמֻרָה וק"ל: גַּם רָאִיתִי לְהַזְכִּיר אִם נִטְמְאוּ בְּמֵת בָּרְאשׁוֹן וּלְדַעַת הָרַמְבַּ"ם דְּטָמֵא מֵת בַּשְּׁבִיעִי אֵין שׁוֹחֲטִין אַף אַחַר שֶׁטָּבַל.

עי' פ"ו מהל' ק"פ וא"כ כֵּיוָן דְּתוּ לֹא יָכְלוּ לְהַקְרִיב כָּל שִׁבְעָה ובלא"ה אִם חָל שְׁבִיעִי בְּשַׁבָּת א"כ נֵימָא כֵּיוָן דְּהַשְׁתָּא תּוּ אֵין לוֹ תַּשְׁלוּמִין לְיִדְחֵי צִיבּוּר טֻמְאָה, וּבְחִי' לַחֲגִיגָה (דַּף יז) הֵבֵאתִי שָׁם בְּדוֹמֶה בְּשֵׁם ס' מִנְחַת כֹּהֵן שכ' בֶּאֱמֶת דכה"ג דָּחֵי.

אֲבָל לֹא נִרְאֶה כֵּן כֵּיוָן דִּלְעוֹלָם אֵין זְמַנּוֹ קָבוּעַ רַק עַכְשָׁיו אִיתְּרַע וק"ל: עי' קְרִית סֵפֶר שכ' מש"ה חֲגִיגָה דּוֹחֶה יו"ט אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין שָׁמָּא יֵאָנֵס וְלֹא יוּכַל לְהַקְרִיב אַחַ"כ ע"ש וצ"ע: קמה) הֲלָכָה י' הַמְפָרֵשׁ עוֹלַת רְאָיָיתוֹ וכו' עי' כ"מ ולח"מ ועכ"פ יֵרָאֶה אִם הִנִּיחַ רַק מִטַּלְטָלִין וַדַּאי אֵין חַיָּבִין לְהָבִיא אַף לְאַחַר תַּקָּנַת הַגְּאוֹנִים דְּאַהָא לֹא תִּיקְּנוּ וק"ל: עי' מ"ח.

וּבְחִי' לב"ב הֶאֱרַכְנוּ קָצָת בְּדִין אִי נֶדֶר חַיָּבִין יוֹרְשִׁין לְקַיְּמָם ע"ש. ועי' סֵפֶר קְרִית סֵפֶר כ' טַעַם לָמָּה חַיָּבִין הַיּוֹרְשִׁין לַהֲבִיאוֹ דאל"כ יהי' מַה [שֶּׁנִּכְנַס[הָאָב בָּעֲזָרָה בִּיאָה רֵיקָנִית וְזֶה צ"ע וק"ל: קמו) שָׁם הַיּוֹרְשִׁין חַיָּבִין לַהֲבִיאָהּ קָשֶׁה לפ"מ שֶׁנִּסְתַּפְּקוּ תוס' חֲגִיגָה (ט.

ד"ה כֵּיוָן וכו') דְּאִם חִיְּגֵר בְּיוֹם שֵׁנִי אִי יָכוֹל לְהָבִיא, וא"כ כָּאן בְּמֵת מַמָּשׁ דְּוַדַּאי אֵין רָאוּי לְבִיאָה אֵיךְ יָבִיאוּ. וְגַם לְכְאוֹרָה מַשְׁמַע יָבִיאוּ יוֹרְשִׁים הַיְינוּ אַף לְאַחַר הֶחָג וְזֶה צ"ע הֲרֵי שׁוּב אֵין תַּשְׁלוּמִין, וצ"ל דס"ס חַיָּב כְּפוֹרֵעַ חוֹב ועי' ס' וְשָׁב הַכֹּהֵן וצ"ע: קמז) שָׁם מֻוָתָּר לְהַקְרִיב בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד וכו' עי' מ"ח שֶׁהֵבִיא הַדּ' סֻוגְיָא דְּבֵיצָה (כ:) דְּקָאָמַר הָתָם הַשְׁתָּא סַלּוֹתֵי מְסַלְּתִינַן נו"נ מִיבַּעְיָא ע"ש וְלֹא הי' לוֹ לְהָבִיא הַדּ' עַל הָרַמְבַּ"ם דַּהֲרֵי הַדָּבָר צָרִיךְ יִשּׁוּב דְּבִתְמוּרָה מַיְיתֵי הַשַּׁ"ס קְרָאֵי דְּמֻוָתָּר לְהַקְרִיב נו"נ בחה"מ.

וּבְבֵיצָה אָמְרִינַן זֶה מִסְּבָרָא הַשְׁתָּא סַלְּוָתֵי וכו' וא"כ הָרַמְבַּ"ם כְּשֶׁהֵבִיא הַדּ' דִּתְמוּרָה לֹא הי' לוֹ לְצַיֵּן הַדּ' דְּבֵיצָה וק"ל: וּקְצָת הי' נ"ל סְתִירַת הַגְּמָרָ' די"ל קְרָא אָתֵי לְאוֹרוֹיֵי דְּלָא נֵימָא בְּחַג הַשְּׁלִישִׁי אִם לֹא הִקְרִיב ביו"ט כְּבָר עָבַר עַל בַּל תְּאַחֵר קמ"ל דְּיָכוֹל לְהַקְרִיב בחה"מ וק"ל: קמח) פֶּרֶק ב הֲלָכָה א נָשִׁים וכו' עי' תוס' רֵישׁ חֲגִיגָה הֵבִיאוּ שָׁם הַיְרוּשַׁלְמִי שֶׁסּוֹבֵר דְּנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִקְּרְבָּן אֲבָל בִּרְאָיָ' חַיָּבוֹת אֲבָל בגמ' דִּידַן מוּכָח דְּאַף בִּרְאִיָ' פְּטוּרוֹת עי"ש: קמט) שָׁם טֻוְמְטַם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס פְּטוּרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן סְפֵק אִשָּׁה.

עי' לח"מ וּבְסֻוגְיָא שָׁם כ' קָצָת בָּזֶה, ועכ"פ קָשֶׁה לְפִי הַטַּעַם שכ' הָרַמְבַּ"ם כָּאן מִשּׁוּם דְּהָוֵי סָפֵק אִשָּׁה א"כ תִּקְשֵׁי נְהִי דְּאִי אֶפְשָׁר לְהָבִיא קָרְבָּן הוֹאִיל וּמְבַטֵּל מִסְּמִיכָה כמ"ש

תוס' שָׁם עכ"פ יְהֵא חַיָּיב בִּרְאִיַּת פָּנִים מִסָּפֵק וְאִי מִשּׁוּם דִּלְדַעַת רַמְבַּ"ם לְעֵיל פ"א כִּיוָן שֶׁלֹּא יָצָא כְּלָל בְּלֹא קָרְבָּן יְדֵי ר"פ א"כ מִמֵּילָא אָסוּר דַּעֲבַר עַל לָאו אַכַּתִּי לפ"מ שכ' לְעֵיל די"ל טַעַם הָרַמְבַּ"ם מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה א"כ נַיְתֵי עֲשֵׂה וְיִדְחֶה ל"ת.

וממ"נ יֵלֵךְ לָעֲזָרָה אִי אִשָּׁה הִיא א"כ יְכוֹלָה לְהִתְרָאוֹת בְּלֹא קָרְבָּן דְּאַאִשָּׁה לֹא נֶאֱמַר כְּלָל הַלָּאו וְאִי אִישׁ הוּא א"כ אָתֵי עֲשֵׂה וְדָחֵי ל"ת כִּיוָן שא"א לוֹ לְהָבִיא קָרְבָּן וק"ל: ומ"ש הט"א שָׁם דְּאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ כְּבָר כ' לְעֵיל דְּאֵינָהּ מְוֻכְרָח כ"כ לְדִינָא.

אָכֵן י"ל דְּכַוָּנַת הָרַמְבַּ"ם ג"כ הוֹאִיל דְּהָוֵי סָפֵק הָוֵי זָכָר מְשֻׁוָּנֶה וּמְמוֹעָט מִכָּל זְכוּרְךָ שַׁפִּיר וק"ל: וּבְעִנְיַן קו' הלח"מ מַדּוּעַ לֹא הֵבִיא הָרַמְבַּ"ם הַךְ דִּבְיָעָיו מִבַּחוּץ בְּלִימּוּד הַסְּוָגְיָא אָמַרְנוּ קָצָת בָּזֶה [עי' לְעֵיל אוֹת טו]: קנ) שָׁם מִי שֶׁחָצִי' עֶבֶד פָּטוּר מִפְּנֵי צַד עַבְדוּת שֶׁבּוֹ עי' הֵיטֵב לח"מ כָּאן ובפ"ב מהל' ק"פ ומ"ל שָׁם.

ומ"ש המ"ל שָׁם דְּקָשֶׁה לְמַאי אִיצְטְרִיךְ זְכוּרְךָ לְהוֹצִיא נָשִׁים ת"ל כִּיוָן דְּחָצִי' עֶבֶד וחב"ח פָּטוּר אַף אִשָּׁה פְּטוּרָה ע"ש. לֹא הֵבַנְתִּי מָה עִנְיַן זֶה לָזֶה.

אִם כַּוָּנָתוֹ דְּיָלְפִינַן אִשָּׁה מֵעֶבֶד בגז"ש לָהּ לָהּ. זֶה לָא נִהִירָא, גַּם א"כ מַאי מְתָרֵץ דְּאִי לָאו זְכוּרְךָ הָוֵי מוֹקְמִינַן אָדוֹן לְמִעוּטֵי עֶבֶד מַמָּשׁ ע"ש.

אַכַּתִּי הָא יָלְפִינַן אִשָּׁה וצ"ע וק"ל: אַף זֶה י"ל דְּאִי לָאו זְכוּרְךָ הָוֵי מוֹקְמִינַן לְמִעוּטֵי עֶבֶד מַמָּשׁ וק"ל: וּבְחִי' לַחֲגִיגָה כ' דְּדִבְרֵי הלח"מ כָּאן תְּמוּהִין מ"ש דִּלְדַעַת רַמְבַּ"ם הָוֵי סָפֵק מִשּׁוּם דְּסָבַר כקו' תוס' בְּגִיטִּין מְסַפְקָא לי' לַשַּׁ"ס אִי מִיקְרֵי אָדוֹן, וצ"ע דַּהֲרֵי לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם אָזְיַל כָּאן בַּחֲגִיגָה לְמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה ומש"ה מוּכָח מִקְרָא דְּמִקְצָת אָדוֹן מְמוֹעָט דאל"כ ל"ל קְרָא דְּגָמַר מֵאִשָּׁה [אֲבָל] תוס' הִקְשׁוּ שַׁפִּיר דְּסָבְרֵי דְּאָזְיַל למ"א הִקְשׁוּ שַׁפִּיר וְאֵין לְהַאֲרִיךְ פֶּה: עי' מ"ח כָּאן שֶׁהִקְשָׁה לפירש"י וְתוֹסָ' דלמ"א חַיָּיב א"כ גַּבֵּי שׁוֹפָר וּמְגִילָּה הי' לָנוּ ג"כ לוֹמַר שֶׁמּוֹצִיא אֲחֵרִים וכש"כ עַצְמוֹ.

וְשָׁם לָא פָּסְקִינַן הָכִי, וְכֵן הִקְשָׁה הַבְּאֵר יַעֲקֹב בהל' מְגִילָּה. וְכֵן הִקְשָׁה הט"א כָּאן בַּחֲגִיגָה.

ותי' די"ל שָׁם אַיְירֵי בְּעֶבֶד שֶׁל קָטָן דְּלֹא שַׁיָּיךְ כפי' ע"ש. וְזֶה שַׁיָּיךְ לְתָרֵץ עַל הַשַּׁ"ס אֲבָל בש"ע הי' לְהוּ לְבָאֵר זֶה.

וע"כ נ"ל דְּוַדַּאי לְעִנְיַן כָּל מִצְוֹת צַד עַבְדוּת פָּטוּר מִמִּצְוֹת כִּיוָן דעכ"פ עֲדַיִין מְעֻוָּכָב גֵּט שִׁיחְרוּר רַק גַּבֵּי מִצְוֹת ראי' עכ"פ צַד עַבְדוּת חַיָּיב רַק קְרָא מִיעֲטוֹ מִשּׁוּם הוֹאִיל וְיֵשׁ לוֹ עוֹד אָדוֹן אַחֵר וּבָעֵי דַּוְקָא אָדוֹן אֶחָד.

א"כ י"ל שַׁפִּיר דְּזֶה שַׁיָּיךְ דַּוְקָא בְּאִם מְשֻׁעְבָּד לְקָטָן כָּסָף וק"ל: ומש"ה נ"ל הַמַּפְקִיר עַבְדּוֹ וְכַדּוֹמֶה לָמֶ"ד דְּבָעֵי גֵּט שִׁיחְרוּר אַף לְדַעַת רַשַּׁ"י ותו' אֵין עוֹלֶה לָרֶגֶל הוֹאִיל וּלְעִנְיַן אִיסּוּר אֵין לוֹ צַד חֵירוּת כְּלָל וּפָטוּר מַרְאָ' כְּמוֹ אִשָּׁה וק"ל: גַּם יֵרָאֶה לִי אִם הָעֶבֶד רוֹצֶה לְהַחְמִיר ע"ע וְלִרְאוֹת פָּנִים לִכְאוֹרָ' אֶפְשָׁר דְּשָׁרֵי דִּבְדִידֵיהּ לֵיכָּא כְּלָל לָאו דְּלֹא יֵרָאוּ פָּנַי.

אָכֵן אֶפְשָׁר בח"ע וחב"ח צַד חֵירוּת שֶׁבּוֹ עוֹבֵר לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם. אָכֵן בְּמַפְקִיר עַבְדּוֹ י"ל דִּלְגַמְרֵי לְעִנְיַן אִיסּוּר הָוֵי כְּאִשָּׁה (י"ל) רַשַּׁאי לְהַחְמִיר ע"ע וק"ל: גַּם צָרִיךְ לְדַעַת לפמ"ש לְעֵיל דְּאַף לְדַעַת רַשַּׁ"י וְתוֹסָ' עכ"פ לְעִנְיַן אִיסּוּר הָוֵי כְּאִשָּׁה א"כ אֵיךְ יָבִיא קָרְבָּן הָא

אָסוּר בִּסְמִיכָה כֵּיוָן דְּצַד עֲבֵדוּת שֶׁבּוֹ לְעִנְיַן אִיסּוּר הָוֵי עכ"פ כְּמוֹ אִשָּׁה וְאֵיךְ אֶפְשָׁר בִּסְמִיכָה.

אָכֵן שָׁם בחי' לַחֲגִיגָה (ד.) בְּתוֹסְ' ד"ה אֶלָּא וכו' כ' שָׁם לְיַשֵּׁב קו' הט"א שֶׁהִקְשָׁה בח"ע ובחב"ח ל"ל קְרָא לְמַעוּטֵי ת"ל הָא מְבַטֵּל מִסְמִיכָה.

די"ל דְּהָוֵי כְּמוֹ עֶרֶל וְטָמֵא דְּגַבְרָא לָא חֲזִי לִסְמִיכָה מֵבִיא בְּלֹא סְמִיכָה. כְּמוֹ כֵן י"ל כָּאן דְּלָא דָּמֵי לְטֻמְטוּם וכו' דְּהָוֵי סָפֵק פָּטוּר משא"כ כָּאן דְּהָוֵי וַדַּאי רַק דְּלָא חֲזִי, א"כ לְכְאוֹרָה גַּם כָּאן י"ל כֵּן דעכ"פ חַיָּיב בְּוַדַּאימְשׁוּם צַד חֲירוּת וּמֵבִיא בְּלֹא סְמִיכָה וצ"ע בכ"ז וק"ל: גַּם כ' בחי' לְיַשֵּׁב קֻצָּת סְבָרַת רַמְבַּ"ם דִּלְמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה כֵּיוָן שֶׁעוֹבֵד יוֹם אֶחָד לְרַבּוֹ וְאֶחָד לְעַצְמוֹ י"ל עוֹשִׂין הַחֲלֻקָּה בְּאוֹפֶן זֶה אֲשֶׁר יוֹם הֶחָג יַגִּיעַ לְעַצְמוֹ ע"ש.

וְכָעֵת רָאִיתִי שכ' כְּעֵין זֶה במ"ח ע"ש. וְעוֹד כ' קֻצָּת בְּעִנְיָן זֶה בחי' לִפְסָחִים וַחֲגִיגָה ע"ש: עי' (מ"ח) [מל"מ] הֵבִיא כָּאן מֵימְרָא פ"ק דִּפְסָחִים (ח:) א"ר אַמִּי כָּל אָדָם שֶׁאֵין לוֹ קַרְקַע אֵין עוֹלֶה לָרֶגֶל וְתָמַה מַדּוּעַ הִשְׁמִיטוּ הָרַמְבַּ"ם.

ועי' צל"ח בִּפְסָחִים שָׁם ובט"א בַּחֲגִיגָה פִּילְפְּלוּ דַּהֲרֵי א"כ לָא מַשְׁכַּחַת כְּלָל עוֹלָה לָרֶגֶל כֵּיוָן דַּאֲנַן קיי"ל קִנְיַן פי' לָאו כקה"ד וְאַחִין שֶׁחָלְקוּ לָקוֹחוֹת ע"ש וְאֵין לְהַאֲרִיךְ פֶּה: וּמַה שֶּׁפִּילְפְּלוּ שָׁם דא"כ לֹא מַשְׁכַּחַת גֵּר עוֹלֶה לָרֶגֶל וְכֵן עֶבֶד מְשֻׁחְרָר וכ' די"ל דְּמַשְׁכַּחַת לָהּ בְּבָנָשָׂא בַּת יִשְׂרָאֵל וְיָרְשָׁהּ לָמֶ"ד יְרֻשַּׁת הַבַּעַל דְּאוֹרָיְיתָא.

והצל"ח כ' אפי' אִי יְרֻשַּׁת הַבַּעַל דְּרַבָּנָן [מ"מ[מַשְׁכַּחַת לָהּ שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה וְהוֹלִיד בֵּן וְהַבֵּן יוֹרֵשׁ אִמּוֹ וְאַחַ"כ יוֹרֵשׁ הוּא בְּנוֹ ע"ש. וּבֶאֱמֶת לֹא אֵדַע מַדּוּעַ לֹא פִּילְפְּלוּ זֶה בְּהָא דְּגֵר מֵבִיא בִּיכּוּרִים וְקוֹרֵא דְּקָשֶׁה ג"כ כַּנַ"ל.

עי' רַמְבַּ"ם פ"ד מהל' בִּיכּוּרִים ע"ש. וּבְתוֹסְ' ב"ב (פא.

ד"ה לְמַעוּטֵי וכו') ע"ש. ובט"א הִקְשָׁה עוֹד דעכ"פ בְּחֶצְי' עֶבֶד וחב"ח דְּמַפַלְפֵל ג"כ הַשַּׁ"ס אִי חַיָּיב בִּרְאִיָּ' ת"ל הָא לָא מַשְׁכַּחַת בי' כְּלָל דְּנָשָׂא אִשָּׁה דְּנִסְתַּפֵּק הַשַּׁ"ס בְּגִיטִּין אִי קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין כְּלָל.

ועי' תוס' שָׁם בפ' הַשּׁוֹלֵחַ שכ' דְּלָא מַשְׁכַּחַת בי' יְרֻשָּׁה ע"ש הֵיטֵב. [וְשָׁם תי' דנ"מ] בְּזַמַּן שֶׁאֵין יוֹבֵל נוֹהֵג ע"ש.

וְכֵן צ"ל לְעִנְיַן בִּיכּוּרִים. ובפ' בְּהַר [כ'] בָּזֶה: ועי' תוס' פְּסָחִים (ג: ד"ה מֵאֵלָי' וכו').

שָׁם כ' דְּהַדָּר בח"ל ג"כ פָּטוּר מֵרָאָיָ'. ועי' מ"ל פ"א מהל' ק"פ בְּתַחְלָה שֶׁהֵבִיא דִּבְרֵי תוס' אֵלּוּ וכ' שֶׁלֹּא מָצָא מָקוֹר לָזֶה ע"ש.

וְאִם נֹאמַר כְּדִבְרֵי תוס' אֵלּוּ א"כ י"ל דְּבֶאֱמֶת אַף אֵין לוֹ קַרְקַע חַיָּיב. וְהָא דִּכְתִיב לֹא יַחְמֹוד אַרְצָךְ הַיְינוּ לְמַעוּטֵי ח"ל.

אָכֵן הֲרֵי גַּם זֶה לֹא בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם דח"ל פָּטוּר וצ"ע בכ"ז: קנא) שָׁם וְכֵן הֶעָרֵל מְאִיס כְּטָמֵא. בחי' לַחֲגִיגָה (אות טו) הֶאֱרַכְנוּ בְּזֶה הַרְבֵּה.

וְנִזְכִּיר קֻצָּת מַה שֶּׁנּוֹגֵעַ לְעִנְיַן דִּינָא לְדִבְרֵי לח"מ כָּאן יֵאָרֶה דְּעָרֵל מָטמֵא ג"כ אִם נָגַע בְּאַחֵר. ועי' רַמְבַּ"ם פ"ב מהל' בִּיאַת מִקְדָּשׁ הי"ב דְּעָרֵל וְטָמֵא מְשַׁלְּחִין קָרְבְּנוֹתֵיהֶן ע"ש.

וְצָרִיךְ לְהָבִין הָא בָּעֵי סְמִיכָה. וְהכ"מ שָׁם הֵבִיא תי' הַתּוֹסָ' פְּסָחִים (ס"ב.

ד"ה עָרֵל וכו') שכ' דְּאַיְירֵי בְּקָרְבַּן עוֹפוֹת ע"ש. וצ"ע דא"כ הי' לוֹ לָרַמְבַּ"ם לְבָאֵר זֶה.

ע"כ הי' נִרְאֶה דְּסוֹבֵר כמ"ש תוס' (ד': ד"ה דִּכְתִיב וכו') דְּכֵינָן שֶׁאֵין מָקוֹם לְהַמְתִּין ע"ש. אַךְ א"כ הי' לוֹ לָרַמְבַּ"ם לְבָאֵר דְּדַוְקָא בְּמֵתוּ אֶחָיו מֵחֲמַת מִילָה וק"ל: וּבְגוּף מַחֲלוֹקֶת דְּרַשְׁ"י ור"ת דְּרַשְׁ"י סוֹבֵר כ"מ שֶׁשָּׁנָה עָרֵל הַיְינוּ מֵתוּ אֶחָיו מֵחֲמַת מִילָה וכו' ור"ת סוֹבֵר דְּאַיְירֵי דַּוְקָא בְּמֵזִיד.

עי' זְבָחִים (כב: תוס' ד"ה עָרֵל וכו') וּבִיבָמוֹת ר"פ הֶעָרֵל בְּתוֹסָ' שָׁם. וּבָרַמְבַּ"ם אֵין זֶה מְבֹאָר כ"כ וק"ל.

וְשָׁם בְּסֵוגְיָא כ' עפי"ז לְיַשֵּׁב דַּעַת הָרַמְבַּ"ם בְּהָא דְּטָוְמְטַם שְׁלֹא בִּיאֵר הַךְ דִּבְיָעָיו מִבַּחוּץ וְאֵין לְהַאֲרִיךְ פֹּה: וְדַע עִיקַר הַחִילּוּק מַה דְּעָרֵל וְטָמֵא מְשַׁלְּחִין שְׁאָר קָרְבָּנוֹת וְלֹא אֵלּוּ הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּהָנֵי תְּלוּיָן בַּהֲבָאָה.

ועי' תוס' חֲגִיגָה שֶׁבֵּיְאֲרוּ זֶה ע"ש. וּבְחִ' הֶאֱרַכְנוּ ג"כ לְעִנְיַן מְצוֹרָע אֵיזֶה קָרְבָּנוֹת יוּכַל לְהָבִיא ע"ש: קנב) הַלָּכָה ג עי' מ"ל שֶׁהִקְשָׁה לְמַאי הִלְכְתָא נְקַט הָרַמְבַּ"ם אִם הי' הַקָּטָן חִיּוּב ע"ש.

וּבְחִ' שָׁם כ' די"ל לְמַסְקָנָא דְּאַיְירִי בְּיָכוֹל לְהִתְפַּשֵּׁט. א"כ הָוֵי ס"ד נְהִי דְּפָטְרִי ב"ה הֵיכָא שֶׁאֵין יָכוֹל לֶאֱחֹז דַּוְקָא אִם הוּא מֵחֲמַת קִטְנוּתוֹ אֲבָל אִם מֵחֲמַת שֶׁהוּא חִיּוּב ס"ד (שֶׁפָּטוּר) [שֶׁחַיָּיב[וק"ל: עי' לח"מ שכ' דְּלִדַעַת הָרַמְבַּ"ם מַשְׁמַע דְּחַיָּיב לְחַנְּכוֹ אֲבָל לֹא לְקָרְבָּן ע"ש.

וְלִכְאוֹרָה קָצַת צ"ע דְּמַאי חִיּוּבְךְ שַׁיָּיךְ בָּזֶה כֵּינָן דְּגָדוֹל שֶׁהִתְרָאָה פָּנִים בְּלֹא קָרְבָּן עָבַר בְּלָאו, וי"ל וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: בחי' לַחֲגִיגָה כ' שָׁם בְּעִנְיַן סי' שׁוֹטֶה וְאֵין לְהַאֲרִיךְ פֹּה וְגַם בִּתְשׁוּ' אַחַת כ' בָּזֶה: קנג) הֲלָכָה ד כָּל הַחַיָּיב וכו' עי' ל"מ מַה שכ' כָּאן לָעִנְיָן תַּשְׁלוּמִין.

כְּבָר הֶאֱרַכְנוּ בְּזֶה לְעֵיל ע"ש: קנד) הֲלָכָה ה מִי שהי' חִיּוּבֵי וכו' בחי' כ' בְּשֵׁם הט"א שֶׁנִּסְתַּפֵּק אִי חָל יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת והי' חִיּוּבֵי ג"כ אוֹ טָמֵא אִי נִימָא כֵּינָן דְּלִעְנְיַן שַׁבָּת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין וְלָא אָמְרִינַן הוֹאִיל וְאִיתְּחִי כמ"ש תוס' רֵישׁ מס' חֲגִיגָה הוֹאִיל וְרַק אַרְיָא הוּא דְּרָבִיעַ עלי' א"כ י"ל אַף אִם הי' חִיּוּבֵי ג"כ מ"מ כֵּינָן דבלא"ה לֹא הי' יָכוֹל לְהַקְרִיב יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין אוֹ לֹא.

וּבְדַךְ י"ז שָׁם כ' לְיַשֵּׁב קו' תוס' שָׁם שֶׁהִקְשָׁה עַל הַיְרוּשַׁלְמִי גַּבֵּי דָּוִד דְּאָמַר שהי' אוֹנְנִין שְׁמֵת בַּעֲצֶרֶת והי' יוֹם טָבוּחַ לְמָחָרָת וְהִקְשׁוּ ת"ל בלא"ה הָא מֵת בְּשַׁבָּת. וְאָמַרְנוּ לְיַשֵּׁב די"ל דקמ"ל אַף שהי' אוֹנֵן וּפָטוּר אַפֵּ"ה יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין הוֹאִיל ובלא"ה הי' שַׁבָּת וְכַסְּבָרָא הַנַּ"ל.

וְכָעֵת רָאִיתִי בְּאוֹרַחַ מִישׁוֹר כָּאן שֶׁהִרְגִּישׁ בָּזֶה. אָכֵן הֵבִיא אַחַ"כ לְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי דְּאִיתָא הָתָם שֶׁהִקְשָׁה מַדּוּעַ לֹא הִקְרִיבוּ בַּעֲצֶרֶת וּמְשַׁנֵּי שֶׁהָיוּ אוֹנְנִין א"כ ע"כ סוֹבֵר דְּלָא הי' שַׁבָּת דְּלָא כגמ' דִּידַן במס' שַׁבָּת ע"ש הג"ה אוּלָם אֵין ראי' מִשָּׁם די"ל כֵּינָן שהי' שַׁבָּת בלא"ה לֹא חָל כְּלָל אֲנִינוּת וק"ל]: וּבְגוּף דִּין אוֹנֵן יֵשׁ לִסְפֵּק קָצַת אִי הָאֱמֶת כֵּן דְּפָטוּר מִקָּרְבָּנוֹת אֵלּוּ וְאִי יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין הוֹאִיל והי' פָּטוּר בַּזְּמַן עִיקַּר חִיּוּב ועי' או"ח סי' תקמ"ח ע"ש:

עי' מ"ח שֶׁנִּסְתַּפֵּק בְּפָשׁוּט בָּרִאשׁוֹן וְנַעֲשָׂה חִיּוּב בַּשֵּׁנִי וְלֹא הֵבִיא בָּרִאשׁוֹן אִי נַיְמָא כֵּיוָן שֶׁהֵיא לְתַשְׁלוּמִין דְּרִאשׁוֹן שהי' אָז בַּר חִיּוּבָא מֵבִיא עַתָּה ע"ש שֶׁהֵבִיא לְשׁוֹן תוס' בַּחֲגִיגָה (ט.

ד"ה כֵּיוָן דְּלָא וכו') שֶׁנִּסְתַּפְּקוּ בָּזֶה ע"ש. וְלִכְאוֹרָה הָרוֹאֶה בְּדִבְרֵי תוס' יִרְאֶה שֶׁנִּסְתַּפְּקוּ (בָּזֶה) רַק לר"א דְּאִית לי' תַּשְׁלוּמִין זֶה לָזֶה אֲבָל לֹא לר"י וַאֲנַן פָּסְקִינַן כר"י ע"ש.

אָכֵן יֵרָאֶה דִּנְהִי דְּבַתְּחִלָּה קָאֵי דִּבְרֵי תוס' שָׁם רַק לר"א אֲבָל לְמַאי דְּמַסְקוּ קָאֵי אַף לר"י ע"ש. וְשָׁם הֶאֱרַכְתִּי קְצָת: וְדַע דְּסָפֵק זֶה דַּוְקָא בְּחִיּוּב וּכְדוֹמֶה אֲבָל טָמֵא וַדַּאי אֵין מֵבִיא בְּעֵת טֻמְאָתוֹ וכ"כ המ"ח וּבְחִי' שָׁם כ' דְּאֶפְשָׁר חִיּוּב בב' רְגָלִים ג"כ כֵּן.

וְאֵין מְוַכְּרָח וק"ל: ועפ"י סְבָרַת מ"ח הַנַּ"ל נִיחָא קְצָת מַה דְּלָא כ' הָרַמְבַּ"ם אִם נַעֲשָׂה חִיּוּב בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁמֵּבִיא אַחַ"כ [כְּמוֹ בְּטָמֵא] דִּבְחִיּוּב מֵבִיא אַף בְּעֵת שֶׁהוּא חִיּוּב וצ"ע וק"ל: וּמַה דְּקָשֶׁה לִכְאוֹרָה הֲלֹא אִם מֵת הָאָב יוֹרְשִׁין מְבִיאִין כְּמוֹ שֶׁפָּסַק לְעֵיל פִּ"א הֲלָכָה יוֹד.

עי' ס' וְשָׁב הַכֹּהֵן וְעוֹד צ"ע בָּזֶה. קנה) שָׁם וְכֵן אִם נִטְמָא וכו' הִנֵּה פָּסַק לַיְלָה מְחֻוַּסָּר זְמַן.

עי' לח"מ וּבְחִי' הֶאֱרַכְתִּי קְצָת לְיַשֵּׁב קו' ט"א שֶׁהִקְשָׁה ת"ל אַף אִי לַיְלָה אֵין מְחֻוַּסָּר זְמַן ס"ס הָא אֵין רָאוּי לְהָבִיא בַּלַּיְלָה וְלָא דָּמֵי לְשַׁבָּת ע"ש: קנו) הֲלָכָה ו מִי שֶׁבָּא לָעֲזָרָה בְּתוֹךְ יְמֵי הֶחָג וכו' עי' לח"מ שכ' דְּהָרַמְבַּ"ם פָּסַק כר"ל.

וּבְחִי' כ' לפמ"ש הלח"מ הַנַּ"ל ק"ק מַדּוּעַ לֹא בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם דְּאַף בְּאוֹתוֹ יוֹם יָכוֹל לְהָבִיא יוֹתֵר וק"ל: קנז) הֲלָכָה ז הִפְרִישׁ וכו' בְּסֵוְגְיָא כָּאן הֵבִיא הט"א שַׁ"ס דר"ה דעכ"פ שַׁלְמֵי חֲגִיגָה שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן הֶחָג מַקְרִיבָן אַחַר הֶחָג לְשֵׁם שְׁלָמִים רַק עִיקַּר הַפְּלוּגְתָּא בִּגְמָרָא אִם יַקְרִיבֵן לְשֵׁם חֲגִיגָה ע"ש.

לִכְאוֹרָה לפי' ר"ח דְּאַיְירֵי לְעִנְיַן יו"ט י"ל גַּם בְּעוֹלַת רְאִיָּה הַדִּין כֵּן. וי"ל דִּנְהִי דְּאֵין לוֹ שִׁיעוּר מ"מ בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁהוּא יו"ט י"ל דְּאָסוּר וְאֵין מְוַכְּרָח וק"ל.

ועי' לְעֵיל ה"ו מ"ש שָׁם: יֵשׁ לְפָרֵשׁ קְצָת לְשׁוֹן הכ"מ אֲשֶׁר כ' דְּהָרַמְבַּ"ם פָּסַק כפי' ר"ח אֲשֶׁר דְּבָרָיו תְּמוּהִין דא"כ אַמַּאי כ' בְּסֵיפָא יַקְרִיב לְמָחָר דַּהֲרֵי לְמָחָר אַף בְּרִישָׁא יָכוֹל לְהַקְרִיב שֶׁהוּא חוה"מ קְצָת י"ל דהי' קָשֶׁה לוֹ עַל לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם שכ' בְּרִישָׁא הִקְרִיב מִקְצָתָן בְּרִאשׁוֹן וכו' אַמַּאי נָקַט דַּוְקָא בָּרִאשׁוֹן אִי מִשּׁוּם בַּלתּוֹסִיף.

א"כ לִכְאוֹרָה אַף בְּשֵׁנִי כֵּן אִם לֹא הִקְרִיב בְּרִאשׁוֹן כְּגוֹן שהי' בְּשַׁבָּת אוֹ שֶׁלֹּא הִקְרִיבוּ לְטַעַם אַחֵר א"כ גַּם בְּשֵׁנִי הַדִּין כֵּן. ע"כ סוֹבֵר הכ"מ נְהִי דְּסָבַר הָרַמְבַּ"ם כְּרַשֵּׁ"י דְּהַטַּעַם מְשׁוּם ב"ת מ"מ זֶה דַּוְקָא אִם הי' כֵּן בְּרִאשׁוֹן שֶׁהוּא יו"ט [דְּאָז] כֵּיוָן דְּחָזֵינַן שֶׁפָּסַק וְלֹא הִקְרִיבָן יוֹתֵר ע"כ מְשׁוּם שֶׁאֵינָן רַק נו"נ לְהָכִי לֹא הִקְרִיבָן ביו"ט וּלְכָךְ אָסוּר לְהַקְרִיבָן אַחַ"כ מְשׁוּם ב"ת וק"ל: ועכ"פ נִרְאֶה לְהַטַּעַם מְשׁוּם ב"ת וַהֲרֵי יָכוֹל לְהַקְרִיבָן אַחַר יו"ט לְשֵׁם שְׁלָמִים מ"מ בחה"מ אֶפְשָׁר אַף לְשֵׁם נו"נ ג"כ] אֵין יָכוֹל לְהַקְרִיבָן.

וְאֵין מְוַכְּרָח וק"ל: קנח) הֲלָכָה ח ט וכו' הִנֵּה הָרָאָב"ד הִשִּׂיג עַל הָרַמְבַּ"ם שכ' דְּיוֹצֵא יְדֵי חֲגִיגָה בְּמַעְשַׂר בְּהֵמָה הָא לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם דְּפָסַק כר"י דְּאֵין טוֹפְלִין בְּהֵמָה לִבְהֵמָה וכו' וְזֶה לָא מַשְׁכַּחַת בְּמַעְשַׂר בְּהֵמָה כְּלָל ועי' כ"מ שכ' דְּכַוָּנַת רַמְבַּ"ם בְּמַעְשַׂר בְּהֵמָה ג"כ בְּטוֹפֵל

וְזֶה לֹא מַשְׁכַּחַת עי' לח"מ ומ"ח שְׁנֵיהֶם לְדָבָר אֶחָד נִתְכַּוְּנוּ דְּהָרַמְבַּ"ם סוֹבֵר מַעְשֵׂר בְּהֵמָה עָדִיף וְיוֹצֵא אַף בְּלֹא טְפִילָה.

ע"ש במ"ח שכ' דְּהָרַמְבַּ"ם הוֹכִיחַ זֶה מִדְּתָנֵי סֵיפָא וּשְׁאָר כָּל יְמוֹת הַפֶּסַח אָדָם יוֹצֵא י"ח בְּמַעְשַׂר בְּהֵמָה ופרש"י דְּקָאֵי אַשַּׁלְמֵי שִׂמְחָה. וְזֶה דּוֹחֵק לי' לָרַמְבַּ"ם דְּלֹא הֶוְכַּר כְּלָל בַּבָּרַיְיתָא מש"ש אוֹ דְּקָאֵי אַחֲגִיגָה וּמוּכָח דְּיוֹצֵא בְּלַיְלָה רִאשׁוֹנָה.

וְאַף דְּהַשַּׂ"ס מַיְיתֵי מֵהָךְ בָּרַיְיתָא סַיְיעְתָּא לְחִזְקִיָּ' דְּטוֹפְלִין בְּהֵמָה לִבְהֵמָה וכו' מ"מ זֶה רַק לס"ד אֲבָל לְמַאי דְּאָמַר (בְּדַף ח:) מַאי אֲכִילָה רִאשׁוֹנָה שְׁיעוּר אֲכִילָה וכו' מַשְׁמַע דְּלֵיכָּא סַיְיעְתָּא כְּלָל וכ"כ רַשְׁ"י (ח.

ד"ה אֲכִילַת רִאשׁוֹנָה הַשְׁתָּא ס"ד וכו') מַשְׁמַע דְּהַסַּיְיעְתָּא קָאֵי דַּוְקָא מֵהָא דַּאֲכִילָה רִאשׁוֹנָה וכו' א"כ לְמַסְקָנָא ע"כ לר"י הָא דְּתָנֵי סֵיפָא וּשְׁאָר כָּל יְמוֹת וכו' ע"כ מִשּׁוּם דְּמַעְשַׂר בְּהֵמָה עָדִיף וק"ל: וּקְצָת יֵשׁ ג"כ לָתֵת סַעַד לָזֶה מִדְּקָאָמַר י"ט רִאשׁוֹן מ"ט לָא אָמַר רַב אָשֵׁי דְּיִלְמָא אָתֵי לְעַשׁוֹרֵי וכו' וּבְנַדַּאי דּוֹחֵק לוֹמַר דְּלְמַסְקָנָא גַּם הָא דר"א נִסְתָּר וא"כ כֵּיוָן דְּלְמַסְקָנָא י"ל דְּסוֹבֵר בָּרַיְיתָא כר"י דְּטוֹפְלִין מָעוֹת וכו' א"כ מַה פָּרִיךְ יו"ט רִאשׁוֹן מ"ט לָא דְּיִלְמָא הָכִי קָתָנֵי שְׁאָר כָּל יְמוֹת פֶּסַח וכו' דְּהַיְינוּ ש"ש וּבְנַדַּאי גַּם בָּרִאשׁוֹן יוֹצֵא יְדֵי שַׁלְמֵי שִׂמְחָה רַק אָתֵי לְמַעוּטֵי מַה דְּשַׁיָּיךְ בָּרִאשׁוֹן הַיְינוּ חֲגִיגָה אֵין יוֹצֵא בְּמַעְשַׂר בְּהֵמָה דְּכְמוֹ כֵן פירש"י הָא דְּאָמְרִי ב"ש יוֹם רִאשׁוֹן מִן הַחֻלִּין מִכָּאן וְאֵילָךְ מִן הַמַּעְשֵׂר הַיְינוּ מִכָּאן וְאֵילָךְ קָאֵי אש"ש וּבָאֶמֶת יוֹם רִאשׁוֹן ג"כ רַק יוֹם רִאשׁוֹן נִקְרָא ע"ש חֲגִיגָה ע"ש א"כ כְּמוֹ כֵן כָּאן.

ועי' רַשְׁ"י שָׁם ד"ה מ"ט לֹא וכו' פי' בָּאֶמֶת דְּאַף שַׁלְמֵי חֲגִיגָה הי' לוֹ לָצֵאת אַחַר אֲכִילָה רִאשׁוֹנָה ע"ש. א"כ לְמַסְקָנָא דְּמַסִּיק שְׁיעוּר אֲכִילָה וכו' וּבָרַיְיתָא בָּאֶמֶת י"ל רַק מָעוֹת וכר"י דְּפָסְקִינַן כְּוָתֵ' א"כ מַאי פָּרִיךְ רַב אַשֵׁי.

א"ו דְּגַם סֵיפָא קָאֵי אַחֲגִיגָה וְכִסְבָרַת מ"ח ולח"מ וּפָרִיךְ שַׁפִּיר יוֹם רִאשׁוֹן אַמַּאי לֹא וק"ל: דִּבְרֵי הכ"מ תְּמוּהִין קְצָת מ"ש דמש"ה פָּסַק כר"י דְּבָרַיְיתָ' דְּמְסַיַּיע לי' עֲדִיפָא דְּמַיְיתֵי מִקְרָא וכו' יֵרָאֶה מִדְּבָרָיו דְּבָרַיְיתָא אַחֲרִינִי מְסַיַּיעַ לְחִזְקִיָּ' רַק הַךְ עֲדִיפָא וָתָ"ל לְמַסְקָנָא לֵיכָּא סִיּוּעַ כְּלָל מַאִידָךְ בָּרַיְיתָא דפי' שְׁיעוּר אֲכִילָה וכו' וּמִסֵּיפָא ג"כ אֵין ראי' כֵּיוָן דְּהָרַמְבַּ"ם פָּסַק כר"י וְאַפ"ה מְהַנֵּי מַעְשַׂר בְּהֵמָה וק"ל: ועי' מ"ח מַה שֶּׁהִקְשָׁה עוֹד עַל מ"ש דְּמַיְיתֵי מִקְרָא ע"ש: מֵהָךְ בָּרַיְיתָא דְּמַיְיתֵי הַשַּׂ"ס כָּאן דב"ש אוֹמְרִים יוֹם רִאשׁוֹן מִן הַמַּעֲשֵׂר וּשְׁאָר מִן הַחֻלִּין מוּכָח שַׁפִּיר מַה שֶּׁהֶאֱרִכְנוּ לְעֵיל בַּפ"א די"ל שִׂמְחָה ג"כ אֵין נוֹהֶגֶת רַק יוֹם אֶחָד וְתַשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה דא"כ מַה נָּקְטוּ ב"ש לְחַלֵּק בֵּין יוֹם רִאשׁוֹן לִשְׁאָר יָמִים כֵּיוָן דְּעִיקַּר הַחִילּוּק בֵּין ש"ש לַחֲגִיגָה וק"ל: קנט) עוֹד נַזְכִּיר מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם כָּאן מוּכָח דְּלָא כט"א שֶׁצִּיְּדָד לוֹמַר בְּכַמָּה דִּוּכְתֵי בְּחִידּוּשָׁיו דְּנָהֲגִי דְּיוֹצֵא בש"ש עכ"פ ביו"ט אָסוּר לְהַקְרִיב נו"נ אַף לש"ש דמ"מ עִיקַּר הֲבָאָתָן לְשֵׁם נו"נ אָסוּר לְהַקְרִיבָן ביו"ט.

וּדְלֹא כְּדַעַת תוס' (ז: ד"ה עוֹלַת וכו') ע"ש. וַהֲרֵי הָרַמְבַּ"ם כָּאן כ' דְּיוֹצֵא יְדֵי חֲגִיגָה אֲבָל לֹא ביו"ט מִשּׁוּם שֶׁמָּא יְעַשֶּׂר ביו"ט אֲבָל בלא"ה הי' מֻוּתָּר, וְאַף די"ל דעכ"פ אִי לָאו מִשּׁוּם גְּזֵרָה עכ"פ נ"מ אִם שְׁחָטָן מעי"ט.

אַף יֵרָאֶה דְּהָרַמְבַּ"ם פָּסַק דַּחֲגִיגָה בָּעֵי זְבִיחָה בְּשָׁעָה הָרְאוּיָ' לַחֲגִיגָה וְהָאֱמֶת דהמ"ח לְקַמָּן ה"י כ' דִּלְמַסְקָנָא לָא בָּעֵינַן זְבִיחָה בְּשָׁעָה הָרְאוּיָ' לַחֲגִיגָה ע"ש. מ"מ אֵין זֶה מֻוכְרָח וק"ל:
.

וּבֶאֱמֶת דְּהַבַּעַל ט"א יֵשׁ לוֹ סַעַד לִדְבָרָיו מִתּוֹסָ' (ח. ד"ה מְשׁוּם סַקְרָתָא וכו') שכ' שָׁם דנו"נ שֶׁאָסוּר לְהַקְדִּישָׁן ביו"ט אַף אִם יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי ש"ש אַפ"ה אָסוּר לְהַקְדִּישָׁן הוֹאִיל וְעִיקַּר הַקְדִּישָׁן לְשֵׁם נו"נ ע"ש.

א"כ י"ל כְּמוֹ כֵן לְעִנְיַן זֶה. וע"כ צָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין הַנּוֹשְׁאִים וק"ל: וּבְגוּף דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' (ז ד"ה עוֹלוֹת הַנָּ"ל) שכ' שְׁנֵי תי' אַהָא שֶׁהִקְשׁוּ אַמַּאי אֵין קְרֵיבִין נו"נ ביו"ט הָא יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי ש"ש.

ותי' דְּאַיְירִי שֶׁכְּבָר קֵירֵב [שַׁלְמֵי] שִׁמְחָה כְּדִינוֹ ע"ש: וְעוֹד תי' דְּלָא אָמְרִינַן דְּנָפֵיק אֶלָּא הֵיכָא שֶׁהִקְרִיבָם לְשֵׁם שִׁמְחָה אֲבָל הֶבְיאוּם לְשֵׁם נְדָרִים לָא נָפֵיק רַק מִשּׁוּם הִקְדִּישָׁם ע"ש. וצ"ע קָצָת בְּכַוָּנָתָם בתי' הב' אִי סָבְרִי [דְּבָעֵי'] תְּחִלַּת הִקְדִּישָׁם לְשֵׁם שִׁמְחָה וְאַף דא"כ הַאֵיךְ נָפֵיק יְדֵי נִדְרוֹ צ"ל שֶׁמֵּבִיא לְשֵׁם שְׁנֵיהֶם.

אוֹ כַּוָּנָתָם הַשְׁחִיטָה צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶ' לְשֵׁם שִׁמְחָה אַף זֶה וַדַּאי דּוֹחֵק דְּמַה שַּׁיָּיךְ כֵּן עַל מַה [שתי'] דְּיֵהֵא מֻוּתָּר לְהַקְרִיב ביו"ט דְּוַדַּאי עֲדַיִן לֹא שָׁחֲטָ' וצ"ל כפי' הָרַאשׁוֹן וק"ל: וּמִדִּבְרֵי רַמְבַּ"ם מַשְׁמַע כתי' הָרַאשׁוֹן דִּלְעוֹלָם יוֹצְאִין.

וְהָא דְּאֵין קְרֵיבִין ביו"ט הַיְינוּ אִם כְּבָר קָרַב ש"ש. וּמַה דְּקָשֶׁה מְשׁוּם הוֹאִיל דַּהֲרֵי הָרַמְבַּ"ם פָּסַק כמ"ד הוֹאִיל הֶאֱרַכְתִּי בחי' וּלְעֵיל פ"א ועכ"פ לְהָרַמְבַּ"ם לֹא שַׁיָּיךְ מַה שכ' שֵׁם דש"ש בֶּאֱמֶת לֹא הֻזְקְרוּ מגזה"כ רַק הוֹאִיל וְהֵן רַק צוֹרֶךְ הֶדְיוֹט.

וא"כ בנו"נ אִי אֶפְשָׁר ביו"ט. ז"א דַּהֲרֵי כ' לְעֵיל דע"כ סוֹבֵר הָרַמְבַּ"ם דש"ש ג"כ מגזה"כ מדכ' פ"א ה"ח גַּם עַל ש"ש שֶׁאֵין אֵלּוּ נו"נ אֶלָּא חוֹבוֹת ע"ש.

וא"כ ע"כ לָא מַשְׁכַּחַת שֶׁאֵין קְרֵיבִין ביו"ט אֶלָּא סָמוּךְ לַמִּנְחָה בְּאוֹפֶן דְּלֹא שַׁיָּיךְ עוֹד אוֹרְחִים א"כ כָּל כִּי הַאי הי' לוֹ לְבָאֵר וק"ל. וּנְהִי דַּאי דְּאָסוּר מִדְּרַבָּנָן מ"מ מַשְׁמַע דְּהָרַמְבַּ"ם פּוֹסֵק דְּאָסוּר מה"ת.

וּקְצָת הי' נ"ל דכה"ג לֹא שַׁיָּיךְ הוֹאִיל כֵּינָן דְּלָא חָזֵי לְמִילְתֵי' בְּלֹא הוֹאִיל דמה"ט כ' הָרַמָ"א בא"ח סי' תקכ"ז סעי' כ' בהג"ה דְּמִי שֶׁמִּתְעַנֶּה אָסוּר לְבַשֵּׁל לַאֲחֵרִים. וכ' המג"א הַטַּעַם שָׁם מִשּׁוּם דְּלָא חָזֵי לְמִילְתָא בְּלֹא הוֹאִיל וע"כ הָא דְּאָמְרִינַן הוֹאִיל הַיְינוּ בְּמָקוֹם דִּלְדִידֵ' שָׁרֵי אִילּוּ הי' צָרִיךְ ג"כ לֶאֱכֹל אֲבָל כָּאן דְּלָא שָׁרֵי לְדִידֵ' אַף אִם צָרִיךְ לֶאֱכֹל רַק מִשּׁוּם מצו' חוֹבַת הַיּוֹם דש"ש בכה"ג לָא אָמְרִינַן הוֹאִיל.

וְגַלָּא נָעֲלַם מִמֶּנִּי די"ל דְּשָׁם בא"ח הָוֵי ג"כ רַק מִדַּרַבָּנָן מ"מ יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר כֵּן. וּבְסַוְגְיָא דְּסֻכָּה (דַּף לו) בְּאֶתְרוֹג שֶׁל עֲרֵלָה הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה, ועי' תשו' שַׁעַר אֶפְרַיִם וְעוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד בָּזֶה אַיָּ"ה: עוֹד אַחַת רָאִיתִי לְהַזְכִּיר דִּלְכְאוֹרָה יֵשׁ מָקוֹם קָצָת לוֹמַר לָמָ"ד מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מָמוֹן גָּבוֹהַ יְהֵא אָסוּר לֶאֱפוֹת עִיסָּה שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי ביו"ט אוֹ לִשְׁחוֹט בְּהֵמָה הַנִּקְחַת מִכֶּסֶף מַעֲשֵׂר וְדָבָר זֶה לִכְאוֹרָה תָּלוּי בְּמַחֲלוֹקֶת תוס' בְּכַמָּה דֻּכְתֵי.

דלפמ"ש בְּבֵיצָה (כז: ד"ה וְעַל וכו') כ' כה"ג לֹא שַׁיָּיךְ מִשֶּׁלְחָן גבו' וכו' הוֹאִיל וְלֹא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר לִגְבוֹ' ע"ש. וּבְשַׁבָּת (כד: ד"ה לְפִי) כ' סְבָרוֹת בָּזֶה.

ועי' תוס' פְּסָחִים (ה.) גַּבֵּי שְׁרִיפַת חָמֵץ ע"ש.

וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ הַרְבֵּה. וּקְצָת יֵשׁ מָקוֹם לְחַלֵּק בֵּין אֲכִילָה לַהֲנָאָה וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: קס) הַלָּכָה י כְּבָר בֵּיאַרְנוּ בְּפְסָחִים וכו' קְצָת יֵשׁ לְסַפֵּק בַּהֲבָנַת הכ"מ וְהָרָאָב"ד.

דְּהִנֵּה לְכְאוֹרָה עִיקַּר הַשָּׁגַת הָרָאָב"ד שֶׁסּוֹבֵר דְּמִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם מַשְׁמַע דְּאַף אִם הִתְנָה עלי' לָצֵאת בָּהּ לְשֵׁם חֲגִיגַת ט"ו אַפ"ה לֹא יָצָא מִשּׁוּם דְּבָעֵינַן זְבִיחָה בְּשָׁעָה הָרְאוּיָ' לַחֲגִיגָה וכו' וע"ז הִשִּׁיג וְלִכְאוֹרָה מַאי תָּלֵי זֶה בְּבֶן תֵּימָא הָא אִיהוּ אַיְירֵי שֶׁעִיכֵּב וּשְׁחָטָהּ בט"ו כַּמְבֹאָר בְּפְסָחִים (עא.

) אַף י"ל כַּוָּנַת הָרָאָב"ד וְלָכֵן תֵּימָא לָא מַשְׁכַּחַת דְּיָצָא דְּאִי שְׁחָטָהּ בי"ד א"כ נִפְסַל בְּלִינָה וע"כ בט"ו ג"כ לֹא יָצָא דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה וכו' וע"ז כ' הכ"מ די"ל גַּם לְרַבָּנָן לֹא יָצָא אִם שְׁחָטָהּ בי"ד וְהַטַּעַם מִשּׁוּם דְּבָעֵינַן זְבִיחָה בְּשָׁעָה הָרְאוּיָ' וכו'.

אַף לפ"ז דָּחוּק דס"ס רַבָּנָן פְּלִיגִי אֶבֶן תֵּימָא בִּשְׁחָטָהּ בט"ו וע"כ דז"א דְּאִי אַקְּדָשָׁה לְשֵׁם חֲגִיגַת י"ד בֶּאֱמֶת וַדַּאי אַף לְרַבָּנָן לָא מְהַנֵּי וְאִי לְשֵׁם ט"ו א"כ לָא מִיקְּרֵי כְּלָל חֲגִיגַת י"ד. רַק עכ"פ אִם שְׁחָטָהּ בי"ד לְשֵׁם ט"ו בָּזֶה מוֹדוּ רַבָּנָן דְּלָא מְהַנֵּי מִשּׁוּם דְּבָעֵינַן זְבִיחָה וכו' וק"ל: אַף עֲדַיִן צ"ע מַאי עִנְיָן זֶה לְבֶן תֵּימָא וְרַבָּנָן הֲלֹא גַּם לְרָאָב"ד אִם שְׁחָטָהּ וְאַקְּדָשָׁה לְשֵׁם ט"ו אַף לְבֶן תֵּימָא מְהַנֵּי.

וצ"ל לר"ת כֵּיוָן שֶׁחַיָּיב לְהָבִיא חֲגִיגָה בי"ד מִסְתָּמָא מֵבִיא לְשֵׁם י"ד משא"כ לְרַבָּנָן שַׁפִּיר מֵבִיא לְשֵׁם ט"ו. אַף א"כ לֹא הִי' צָרִיךְ הכ"מ לוֹמַר דְּרַבָּנָן לָא פְּלִיגִי עלי' בְּהָא ת"ל יָכוֹל לוֹמַר שַׁפִּיר דְּפְלִיגִי עכ"פ אַאִם שְׁחָטָהּ בט"ו וק"ל: אַף י"ל אִי מַשְׁמַע דְּרַבָּנָן פְּלִיגִי גַּם בְּהָא לֹא הִי' שַׁיָּיךְ לוֹמַר דְּפְלִיגִי אַאִם שְׁחָטָהּ בט"ו דא"כ בְּמַאי נִקְרָא חֲגִיגַת י"ד אִטֵּי מִשּׁוּם דְּאַקְּדָשִׁי' בי"ד וְכִי בָּעֵי חֲגִיגַת ט"ו דַּוְקָא לְהַקְּדִישׁ ביו"ט.

וע"כ לָא מַשְׁכַּחַת לְרַבָּנָן חֲגִיגַת י"ד אֶלָּא דְּאַקְּדָשִׁי' לְשֵׁם י"ד וְאָז וַדַּאי לֹא יָצָא אוֹ בְּאַקְּדָשִׁי' לְשֵׁם ט"ו רַק דְּשְׁחָטָהּ בי"ד. וא"כ הי' מוּכָח שַׁפִּיר כְּרָאָב"ד דְּלָא בָּעֵי זְבִיחָה וכו' לָזֶה כ' דְּרַבָּנָן מוֹדוֹ בְּהָא וק"ל: ועי' מ"ח שכ' דְּהָרַמְבַּ"ם מוֹדֶה בְּאִם הִתְנָה לָצֵאת בֶּאֱמֶת יֹוצֵא רַק אַיְירֵי אִם אַקְּדָשִׁי' לי"ד ע"ש.

וּמַה דְּצָרִיךְ לְבָאֵר] לְדַעַת הָרָאָב"ד וּלְשִׁיטַת המ"ח אַף לְהָרַמְבַּ"ם דְּלָא בָּעֵי זְבִיחָה בְּשָׁעָה וכו' א"כ תִּיקְשֵׁי קו' תוס' דִּפְסָחִים (ע: ד"ה שְׁלָמִים וכו') דא"כ שְׁמוֹנָה הָוֵי. אַף י"ל דלפמ"ש המ"ח דְּתַלְיָא בִּשְׁנֵי לְשׁוֹנוֹת לל"ק דְּבָעֵי זְבִיחָה בִּשְׁעַת שְׁמִחָה בָּעֵי נָמֵי זְבִיחָה] בְּשָׁעָה הָרְאוּיָ' לַחֲגִיגָה וכו' רַק לל"ב לָא בָּעֵי א"כ י"ל הַךְ ל"ב סָבַר דְּלָא כְּאַבַּיֵי דְּאָמַר שִׁבְעָה אִיתָא בְּרוֹב שָׁנִים אֶלָּא הַקָּרָא נָקֵט מַה דְּאִיתָא בְּכָל שָׁנִים משא"כ שְׁמוֹנָה לָא מַשְׁכַּחַת עכ"פ בְּחָל יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת וְאָז שְׁמִינִי ג"כ בְּשַׁבָּת.

וּבְחִי' לִפְסָחִים הֶאֱרַכְתִּי: וְדַע לַמְעַיֵּן בלח"מ כָּאן יִרְאֶה שֶׁהֵבִין ג"כ הפי' בְּתוֹסָ' הַנַּ"ל מ"ש שְׁמוֹנָה הָוֵי הַיְינוּ דִּשְׁחִיט בעי"ט חֲשִׁיב ג"כ לְאֶחָד. ועי' צל"ח שָׁם שפי' בְּאוֹפֶן אַחֵר ע"ש:

גַּם צָרִיךְ לָדַעַת דִּלְמַאי דְּלָא בָּעֵינַן זְבִיחָה בִּשְׁעַת שִׁמְחָה כְּמוֹ כֵּן הִ' מַקְטִיר אֵימוּרִין אֶתְמוֹל וּבְחִ' הֶאֱרַכְתִּי קְצָת ועי' תוס' הַנָּ"ל.

בחי' כ' לְיַשֵּׁב לְשׁוֹן רַמְבַּ"ם לְפִיכָךְ וכו' הַיְינוּ דְּאִי הִ' חֲגִיגַת י"ד חוֹבָה הִ' מַקְרֵי י"ד שֶׁעָה הָרְאוּיָ' לַחֲגִיגָה והִ' יָכוֹל לְהַקְדִּישׁ וְלִשְׁחוֹט בי"ד לְשֵׁם ט"ו ע"ש. וְרָאִיתִי שֶׁגַּם הצל"ח הִרְגִּישׁ בָּזֶה ע"ש: וְדַע דִּלְדִינָא הִסְכִּים המ"ח לְדַעַת תוס' דְּבָעֵי [עכ"פ] זְבִיחָה בְּשָׁעָה הָרְאוּיָ' לַחֲגִיגָה וְלָא דָּמֵי לְשִׁמְחָה ע"ש וּכְבָר הֶאֱרַכְנוּ מַה שֶּׁיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת אִם נֹאמַר דְּלָא כְּתוֹסָ' א"כ מ"ש חֲגִיגָה מִשְּׁתֵי לֶחֶם.

עי' רַשְׁ"י בֵּיצָה (כ: ד"ה דְּהָא וכו') ע"ש. וּבְחִ' לִפְסָחִים בְּסֵוְגְיָא דְּהוֹאִיל הֶאֱרַכְנוּ ג"כ בָּזֶה: וְדַע דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ"ם הָדָרָא קו' הָאַחֲרוֹנִים לְדֶרֶךְ תִּ' מֵהָא דְּבֵיצָה (יט:) דְּקָאָמַר הָתָם לת"ק עֵצָה טוֹבָה לְהָבִיא קָרְבָּנוֹ תּוֹדָה בְּסֵוכּוֹת דְּאַחַר זֶה בְּפֶסַח לֹא יוּכַל לְהָבִיא מִשּׁוּם חָמֵץ וּבַעֲצֶרֶת לֹא מִשּׁוּם יו"ט.

וַיַּעֲבֹר עַל ב"ת. וְאַמַּאי הָא יָכוֹל לְהָבִיא בַּעֲצֶרֶת וְלָצֵאת מִשּׁוּם ש"ש.

ומ"ש בחי' דְּחָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יְקַדְּשׁוּ עפ"י ראי' וְיִהְיֶ' עֲצֶרֶת בַּשַּׁבָּת. ז"א דס"ס יִשְׁחֲטוּ ש"ש מַעֲרֶב שַׁבָּת וְיָכוֹל אָז לְהַקְרִיב תּוֹדָה וְגַם מ"ש שָׁם די"ל ש"ש לֹא הֻזְהְרוּ כְּלָל מגזה"כ רַק דְּהָוֵי צוֹרֶךְ הֶדְיוֹט וּמִמֵּילָא אֲסוּרִין בי"ט.

ז"א דְּהָא הוֹכַחְנוּ לְעֵיל דְּרַמְבַּ"ם פּוֹסֵק דְּמֻוָתָּר לְהַקְרִיבָן ביו"ט לְשֵׁם ש"ש. וְאֶפְשָׁר לוֹמַר מִשּׁוּם דְּתוֹדָה צָרִיךְ לְהָבִיא [עִמָּהּ[לֶחֶם וְזֶה מִיקְרֵי צוֹרֶךְ גבו' וְאָסוּר לֶאֱפוֹת הַלֶּחֶם בי"ט דְּהָא אֵין שַׁיָּיךְ לְשַׁלְמֵי שִׁמְחָה ועי' בָּזֶה: [עי' (אות מ"ה) מַה שֶּׁהֶאֱרִיךְ בָּזֶה ע"ש.

וְתִמְצָא נַחַת בס"ד] קסא) הֲלָכָה יג וכו' קְצָת תֵּימָא מַדּוּעַ לֹא בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם) דְּלֵילֵי יו"ט רִאשׁוֹן אֵין חַיָּיב בְּשִׁמְחָה גַּם לֹא בֵּיאֵר דִּשְׁמִינִי שֶׁל חָג מְחֻיָּב בְּשִׁמְחָה ועי' פְּסָחִים (דַּף עא) הַנָּ"ל שֶׁנֶּחְלְקוּ רַשְׁ"י וְתוֹסָ' אִי שְׁמִינִי בְּיוֹם מְחֻיָּב בַּשִּׂמְחָה אוֹ דַּוְקָא בְּלֵילָה ע"ש: קסב) הֲלָכָה יד הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה שֶׁאֵצֵא וכו' הָרָאָבָ"ד הִשִּׂיג דַּוְקָא אִם אָמַר וְאֵצֵא אֲבָל שֶׁאֵצֵא דְּהָוֵי תְּנַאי יָכוֹל לְהַתְנוֹת.

וְלִכְאוֹרָה הָא הָוֵי מַעֲשֶׂה קוֹדֶם לְתְנַאי. אָכֵן עי' רַמְבַּ"ן בַּמִּלְחָמוֹת בַּבֵּיצָה שָׁם שכ' בְּשֵׁם הָרָאָבָ"ד דכה"ג לָא בָּעֵי תְּנַאי קוֹדֶם לְמַעֲשֶׂה ע"ש הֵיטֵב דְּיִרְאֶה כַּוָּנָתוֹ הוֹאִיל וְהָוֵי דִּיבּוּר בְּעָלְמָא.

אָכֵן הָרַמְבַּ"ם סוֹבֵר דְּאַף תְּנַאי לָא מְהַנֵּי. ועי' מ"ח כ' הַטַּעַם דְּמִיָּד כְּשֶׁאָמַר הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה הָוֵי אֲמִירָתוֹ לְגָבוֹ' וכו' וְכִי הָדַר אָמַר ע"מ לָאו מִילְּתָא הִיא.

כְּמוֹ במס' קִידּוּשִׁין הָאוֹמֵר לְעֶבֶד ע"מ שֶׁאֵין לְרַבָּךְ רְשׁוּת דְּלָא מְהַנֵּי מה"ט וְשָׁם יִרְאֶה הַטַּעַם דְּהָוֵי כְּמוֹ תְּנַאי וּמַעֲשֶׂה בְּדָבָר אֶחָד: ועי' רַמְבַּ"ם פ"ו מה"ג שֶׁלֹּא הֵבִיא כְּלָל זֶה ע"ש. וְאֶפְשָׁר דכה"ג גָּרַע: עוֹד כ' המ"ח דְּאִם אָמַר ע"מ שֶׁאֵצֵא וכו' הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה יָכוֹל לְהַתְנוֹת וכ"כ תוס' ע"ש.

וְלִכְאוֹרָה יֵרָאֶה דִּבְעֶבֶד שָׁם אַף כה"ג לָא מְהַנֵּי וצ"ע בכ"ז דְּתוֹסָ' שכ' כֵּן י"ל דְּסָבְרִי הַטַּעַם מִשּׁוּם מַעֲשֶׂה קוֹדֶם לְתְנַאי. ומ"ש דַּאֲמִירָתוֹ לַגָּבוֹ' וכו' י"ל דְּסָבְרִי כְּדַעַת הַסּוֹבְרִים דְּמַעֲשֶׂה קוֹדֶם לְתְנַאי הָוֵי דַּוְקָא אִם כְּבָר עָשָׂה הַמַּעֲשֶׂה לָזֶה כ' דכה"ג הָוֵי כְּמוֹ מַעֲשֶׂה וק"ל.

גַּם צָרִיךְ לְהָבִין הָא הָוֵי מַתָּנָה עמ"ש בַּתּוֹרָה. וצ"ל דכה"ג כֵּינָן דְּתָלֵי בְּדָבָר אַחֵר לָא הָוֵי מַתָּנָה עמ"ש בַּתּוֹרָה דְּהָוֵי כְּמוֹ הָאוֹמֵר ה"ז גִּיטֵּךְ ע"מ שֶׁתּאׇכְלִי בְּשַׂר חֲזִיר דְּלָא הָוֵי מַתָּנָה עמ"ש בַּתּוֹרָה וק"ל.

ובכ"ז צָרִיךְ בֵּיאוּר רָחָב: וְדַע דמ"ש תוס' דְּאִם אָמַר ע"מ וכו' יָכוֹל לְהַתְנוֹת וכו' הַיְינוּ וַדַּאי דְּלֹא נִתְחַיֵּיב בְּתוֹדָה דְּוַדַּאי אֵין יְכוֹלִין לוֹמַר דְּנִתְחַיֵּיב בְּתוֹדָה וּבֶאֱמֶת יׇוֹצֵא כְּמוֹ גַּבֵּי בְּשַׂר חֲזִיר הַנָּ"ל דְּאָמְרִינַן לֹא לֵיכוּל וְלָא תִּתְגָּרֵשׁ ע"ש.

ועי' גַּם בא"ח סי' תמ"ח בְּחַק יַעֲקֹב שָׁם. ובי"ד סי' שָׁה גַּבֵּי פִּדְיוֹן הַבֵּן אִם אָמַר וְתַחֲזִירֶנּוּ לִי גָּרַע טְפֵי מִתְּנַאי.

וְעוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד בָּזֶה אַיָּ"ה: קסג) פְּרָק ג הַלָּכָה ב כָּל הַפָּטוּר וכו' בְּסַוְגְיָא שָׁם דַּף ג' כ' כִּי יֵשׁ מָקוֹם לְסָפֵק קָצָת אִי לְעִנְיַן הַקְהֵל אַף קָטָן שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְחִינּוּךְ חַיָּיב כֵּינָן דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם לְיַתֵּן שָׂכָר טוֹב לְמְבִיאֶהָן וק"ל: קסד) שָׁם אֲבָל הַטָּמֵא פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁאֵין רָאוּי לְבִיאָה עי' לח"מ שֶׁהִקְשָׁה דַּהֲרֵי עָרֵל ג"כ אֵין רָאוּי לְבִיאָה כְּמוֹ לְעִנְיַן ראי' לְעֵיל פ"א.

וּקְצָת הי' מָקוֹם לוֹמַר דְּלִכְאוֹרָה גַּם בר"פ קָשָׁה נֵיתֵי עֲשֵׂה דְּשָׁלֹשׁ פְּעָמִים וְנִדְחֵי ל"ת. וְאִי מִשּׁוּם דְּאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁמְּבַמְקֻדָּשׁ מ"מ כְּבָר כ' לְעֵיל דְּאֵין זֶה מֻכְרָח כ"כ וְאַף דְּוַדַּאי אֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת מ"מ לָאו בְּכָל טְמֵאִים יֵשׁ כָּרֵת.

עי' רַמְבַּ"ם פ"ג מהל' בִּיאַת מִקְדָּשׁ, אָכֵן כְּבָר בֵּיאֵר הָרַמְבַּ"ם שָׁם דְּשִׁילּוּחַ טְמֵאִים הָוֵי בַּעֲשֵׂה ג"כ. וא"כ אֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה עֲשֵׂה.

וא"כ עָרֵל אֶפְשָׁר דְּלָא הָוֵי רַק כְּמוֹ ל"ת לפמ"ש לְעֵיל דְּהָוֵי מִדְּרַבָּנָן וַחֲכָמִים הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם כְּמוֹ דְּאוֹרָיְיתָא מ"מ י"ל דְּלָא הָוֵי רַק ל"ת וא"כ תַּיְתֵי עֲשֵׂה וְתִדְחֵי. אַף י"ל ראי' הָוֵי עֲשֵׂה שֶׁאֵינוֹ שו' בְּכָל דְּלֵיתָא בְּנָשִׁים משא"כ הַקְהֵל דְּאִיתָא בְּנָשִׁים.

וּמְשּׁוּם דְּלֵיתָא בְּטָמֵא לָא מִיקְרֵי אֵין שו' בַּכֹּל וק"ל. לְכָךְ דָּחֵי עֲשֵׂה שַׁפִּיר וק"ל: גַּם י"ל דְּכֵינָן דְּעָרֵל עִיקַּר הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּמֵאִיס י"ל דַּוְקָא מֵאִיס שֶׁיִּהְיֶה הוּא מֵבִיא קָרְבָּן.

ומה"ט גַּם אֵין מְשַׁלְּחַ כֵּינָן דְּלֵיתָא בְּבִיאָה עִם קָרְבָּן אֲבָל בִּיאָה לְחוּדֵי' בְּלֹא קָרְבָּן בִּמְקוֹם מצו' י"ל לֹא שַׁיָּיךְ מֵאִיס. אֲבָל ר"פ לֹא שַׁיָּיךְ בְּלֹא קָרְבָּן דְּאָז לֹא קַיֵּים הָעֲשֵׂה כְּלָל.

כמ"ש רַבֵּינוּ לְעֵיל פ"א ע"ס וק"ל: ועפ"י הַנָּ"ל י"ל ג"כ מַה שֶּׁלֹּא הֵבִיא הָרַמְבַּ"ם בְּטֻמְטוּם אַף שֶׁבִּיצָיו מִבַּחוּץ. עי' לְעֵיל פ"א.

די"ל כקו' תוס' ת"ל דְּהָוֵי עָרֵל. רַק בָּרַיְיתָא י"ל סָבַר דַּעֲשֵׂה שֶׁאֵינוֹ שו' בְּכָל ג"כ דּוֹחֶה ל"ת.

דִּכְבָר כ' בחי' לִפְסָחִים פ' תָּמוּהַּ נִשְׁחָט די"ל דְּהָוֵי פְּלוּגְתָּא דְּתַנָּאֵי ע"ש אֲבָל אֲנַן פָּסְקִינַן דְּלָאדְּחֵי לְכָךְ לֹא הֵבִיאוּ הָרַמְבַּ"ם וק"ל. ועי' קְרִית סֵפֶר שֶׁכָּתַב עָרֵל שֶׁאָסוּר בְּבִיאָה הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן ע"ש: קסה) הַלָּכָה ז' יוֹם הַקְהֵל שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת וכו'.

עי' לח"מ שֶׁתָּמַהּ עַל תי' הכ"מ שכ' דְּהַיְרוּשַׁלְמִי תי' עַל י"ט. דַּהֲרֵי קָאֵי אַמַּתְנִי' דְּמְגִילָּה ע"ש.

וְכֵן הִקְשָׁה המ"ח ע"ש. וְלִכְאוֹרָה הי' נ"ל דְּמַתְנִי' דְּמְגִילָּה דְּתָנֵי מְאַחֲרִין וְלֹא מַקְדִּימִין אֶפְשָׁר קָאֵי אי"ט לְפִי פי' רָשִׁ"י שפי' בְּסוֹטָה דְּבָאֱמֶת מִשּׁוּם הַהִּ טַעְמָא גּוּפֵי' דְּבִימָה אֵין עוֹשִׂין ביו"ט א"כ קָאֵי אי"ט גּוּפֵי'.

וּקְצָת מַשְׁמַע כֵּן לְשׁוֹן הַשּׁ"ס שָׁם דְּאָמַר דְּאַפַּתִּי לָא מְטָא זְמַן חִיּוּבָא וְהַיְינוּ עי"ט וק"ל: וּקְצָת קָשֶׁה לִי עַל תי' הכ"מ שכ' דִּבְשַׁבָּת לֹא שַׁיָּיךְ הַטַּעַם מִשּׁוּם בִּימָה דְּלֹא הי' לָנוּ לְהַשְׁהוֹת שְׁנֵי יָמִים] אֶלָּא הי' עוֹשִׂין מֵעֶרֶב י"ט ע"ש.

א"כ קָשֶׁה אִם חָל מוֹצָאֵי יו"ט בְּשַׁבָּת א"כ אַפַּתִּי הי' לָנוּ לַעֲשׂוֹת מעי"ט שֶׁלֹּא לְהַשְׁהוֹת וְלִקְרוֹת בי"ט כֵּיוָן דְּמִשּׁוּם תְּחִינּוֹת וּתְקִיעוֹת לֹא הי' מְבַטְּלִין בי"ט מִלְּהַקְהֵל רַק מִשּׁוּם בִּימָה וְכֵיוָן דְּשָׁרֵי לַעֲשׂוֹת בִּימָה מעי"ט כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַשְׁהוֹת א"כ תּוּ הי' לָנוּ לִקְרוֹא בי"ט וק"ל: ועי' מ"ח שֶׁהֵבִיא דַּעַת תוס' סוֹטָה שָׁם דְּאַף בְּחוֹל הַמּוֹעֵד אֵין עוֹשִׂין כָּל הַבִּנְיָן שֶׁל בִּימָה רַק עוֹשִׂין אוֹתוֹ פְּרָקִים מעי"ט וּמְבִיאִין אוֹתוֹ חה"מ לָעֲזָרָה ע"ש.

וְהוּא חוֹלֵק ע"ז אֶלָּא עוֹשִׂין כָּל הַבִּימָה בחוה"מ ע"ש: וְדַע דִּבְפִי' הַמִּשְׁנָה לָרַמְבַּ"ם בְּסֵוֹכָּה שָׁם יֵשׁ ט"ס דכ' שָׁם אִם חָל בְּשַׁבָּת עוֹשִׂין בַּשְּׁמִינִי וצ"ל בְּשִׁנֵּי וק"ל: תַּם וְנִשְׁלַם הֲלָכוֹת חֲגִיגָה